AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
TARİX İNSTİTUTU

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu

İRƏVAN ƏYALƏTİNİN KAMERAL TƏSVİRİ

1831-ci il

I CİLD. İRƏVAN ŞƏHƏRİNİN KAMERAL TƏSVİRİ

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunur

BAKI-2018

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu
TARİX İNSTİTUTU

AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu
Elmi Şurasının qərarı ilə çap olunur.

Lahiyə rəhbəri, ön sözün müəllifi və elmi redaktor: **Yaqub Mahmudov**
AMEA-nın həqiqi üzvü,
Əməkdar elm xadimi,
Dövlət Mükafatı laureatı

Tərcümə, tərtib və giriş mətninin müəllifi: **Nazir Əhmədli**
k.ü.f.d.

Məsul redaktor: **İradə Məmmədova**
Dövlət Mükafatı laureatı, dos., t.ü.f.d.

Elmi rəyçilər: **Tofiq Nəcəfli**
Tarix üzrə elmlər doktoru
Güntəkin Nəcəfli
Dövlət Mükafatı laureatı, dos., t.ü.f.d.

Nazir Əhmədli.
İRƏVAN ƏYALƏTİNİN KAMERAL TƏSVİRİ.
I cild. İrəvan şəhərinin Kameral təsviri.
Bakı: "Turxan" NPB, 2018, - 328 s.

Kitaba daxil edilən 1831-ci il ildə İ.Şopenin rəhbərliyi ilə qeydiyyatçı katib A.Rıjkov tərəfindən tərtib edilmiş 3 kameral təsvirdə qədim Azərbaycan şəhəri İrəvanın əhalisinin adbaad siyahısı, etnik, sosial tərkibi, yaşı, məşğuliyyəti, sayı, ödədiyi vergilərlə yanaşı, İrəvan şəhərindəki binalar, məhəllələr, meydanlar, çaylar, yollar, bağlar və s. ətraflı təsvir edilmiş, İrəvan şəhəri tam inventarlaşdırılmışdır.

$N\frac{0503020907-014}{(TNP)\ 2018}$

© Nazir Əhmədli, 2018
© Tarix İnstitutu, 2018

İRƏVAN ŞƏHƏRİNİN və ƏTRAFINDAKI ƏRAZİLƏRİN TARİXİ AZƏRBAYCAN TORPAQLARI OLMASI DANILMAZ HƏQİQƏTDİR

"İRƏVAN ƏYALƏTİNİN KAMERAL TƏSVİRİ.
I cild. İrəvan şəhərinin Kameral təsviri." kitabına

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu
TARİX İNSTİTUTU

ÖN SÖZ

İndiki Ermənistan Respublikasının yerləşdiyi ərazi qədim Azərbaycan torpağıdır. Bu diyarın ən qədim sakinləri kimmerlər, skiflər, saklar və digər türk toplumları, o cümlədən oğuz türkləri olmuşlar. Türk xalqlarının, o cümlədən Azərbaycan türklərinin qəhrəmanlıq eposu olan Kitabi-Dədə Qorqud boylarının yarandığı geniş ərazinin tərkib hissəsidir bu yerlər. Bu ərazi yaxın keçmişdə – XIX əsrin əvvəllərində Azərbaycan dövləti olan İrəvan xanlığının əhatə etdiyi torpaqlardır. Bu torpaqların ən qədim yerli əhalisi – aborigen sahibləri Azərbaycan türkləri idi. Lakin 1918-ci ildə beynəlxalq təzyiq nəticəsində İrəvan şəhəri ermənilərə güzəşt edildi. Beləliklə, Cənubi Qafqazda tarixdə ilk dəfə olaraq erməni dövləti yaradıldı.

İlk mənbələr təsdiq edir ki, ayrı-ayrı işğalçı imperiyaların hökmranlıq dövrləri istisna edilməklə, müasir Ermənistan Respublikasının ərazisi ən qədim zamanlardan başlayaraq həmişə Azərbaycan dövlətlərinin tərkibində olmuşdur. Bu ərazi X-XVIII əsrlərdə Azərbaycan sülalələri olan ***Sacilər, Salarilər, Şəddadilər, Eldənizlər, Qaraqoyunlular, Ağqoyunlular, Səfəvilər və Əfşarların*** idarə etdikləri Azərbaycan dövlətlərinin tərkibində olmuşdur. Orta əsrlərdə bu torpaqlarda Azərbaycanın Çuxursəd Əmirliyi və Çuxursəd Bəylərbəyiliyi mövcud olmuşdur.

XVIII əsrin II yarısında keçmiş Çuxursəd bəylərbəyiliyinin ərazisində yaranmış Azərbaycan dövlətlərindən birinin –

İrəvan xanlığının paytaxtı İrəvan şəhəri daha da inkişaf etmiş, böyük ticarət və sənətkarlıq mərkəzinə çevrilmişdi.

Rusiya işğalı ərəfəsində İrəvan xanlığında yaşayan əhalinin böyük əksəriyyəti Azərbaycan türklərindən ibarət idi və İrəvan şəhərində oturaq erməni əhalisi yaşamırdı. Türkmənçay (1828) və Ədirnə (1829) müqavilələrinin şərtlərinə əsasən ermənilərin kütləvi surətdə köçürülüb gətirilməsinə baxmayaraq, çar hakimiyyət orqanları İrəvan xanlığı ərazisində demoqrafik vəziyyəti birdən-birə dəyişdirə bilmədi. İrəvan xanlığının işğalını həyata keçirmiş rus generalı Paskeviç, hətta ermənilərin köçürülüb gətirilməsindən sonra belə, İrəvan bölgəsi əhalisinin ***dörddə üç hissəsinin Azərbaycan türkləri*** olduğunu etiraf edirdi.

Rusiya müstəmləkəçiləri İrana və Türkiyəyə qalib gəldikdən sonra, Türkmənçay (1828) və Ədirnə (1829) müqavilələrinə əsasən Cənubi Qafqazda Qacarlar İranı və Osmanlı imperiyasına qarşı gələcək işğalçılıq planlarını həyata keçirmək üçün xristian - istinadgah məntəqəsi yaratmaq məqsədilə həmin dövlətlərin ərazisində yaşayan erməniləri kütləvi surətdə Şimali Azərbaycan torpaqlarına, əsasən, İrəvan, Naxçıvan, Qarabağ xanlıqlarının ərazisinə köçürdü. İrəvan xanlığını işğal etmiş general Paskeviç İrandan köçürülən ermənilərin ***"İrəvana istiqamətləndirilməsi və həmin ərazidə xristian əhalinin sayının mümkün qədər artırılması"*** barədə konkret göstəriş də vermişdi.

İrəvan xanlığının çar Rusiyası tərəfindən işğalından sonra Qacarlar İranı və Osmanlı dövləti ərazilərindən kütləvi şəkildə köçürülüb gətirilən ermənilərdən 377 ailə məhz İrəvan şəhərinə – Azərbaycan türklərinin yaylaqlara köçərkən qoyub getdiyi evlərə yerləşdirildi. İrəvan şəhərinin tarixi simasını dəyişdirib "erməni şəhərinə" çevirmək siyasəti yeridən erməni vandalları bu qədim Azərbaycan şəhərinin bütün tarixi abidələrini məhv etdilər.

Bu gün qədim Azərbaycan şəhəri İrəvandan əsər-əlamət qalmamışdır. İrəvan qalası içərisindəki tarixi-memarlıq abi-

dələri ilə birlikdə məhv edilmişdir. İrəvan şəhərindən azərbaycanlıların maddi-mədəniyyət izləri silinmiş, şəhərin azərbaycanlı etnik kimliyi yox edilmiş, qədim türk-müsəlman şəhəri monoetnik erməni şəhərinə çevrilmişdir. Lakin tarixin yaddaşını silmək mümkün deyil! Erməni vandallarının dağıdıb məhv etdikləri İrəvan xanlığının paytaxtı olan Azərbaycanın qədim İrəvan şəhəri büsbütün öz tarixi varlığı ilə (əhalisinin etnik tərkibi, maddi-mədəniyyət abidələri, bütün tarixi adları və s.) tarix kitablarında, salnamələrdə, kameral təsvirlərdə, rəsm əsərlərində, qravürlərdə, fotosənədlərdə yaşayır və nəsillərdən-nəsillərə ötürülür.

Bu baxımdan, vətənpərvər tədqiqatçı, fəlsəfə doktoru Nazir Əhmədlinin oxuculara təqdim etdiyi ***"İrəvan əyalətinin Kameral təsviri." I cild. "İrəvan şəhərinin Kameral təsviri"*** – adlanan bu kitab qədim Azərbaycan şəhəri – İrəvan xanlığının paytaxtı – İrəvan şəhərinin 1831-ci il Kameral təsvirinə həsr olunmuşdur.

Kitaba daxil edilən 1831-ci ildə İ.Şopenin rəhbərliyi ilə qeydiyyatçı A.Rıjkov tərəfindən tərtib edilmiş 3 kameral təsvirdə qədim Azərbaycan şəhəri İrəvanın əhalisinin adbaad siyahısı, etnik və sosial tərkibi, yaşı, məşğuliyyəti, sayı ilə yanaşı, şəhərdəki binalar, məhəllələr, meydanlar, çaylar, yollar, bağlar və s. ətraflı təsvir edilmiş, İrəvan şəhəri tam inventarlaşdırılmışdır.

I Pyotr dövründən başlayaraq ermənilərdən bir alət kimi yararlanmaq siyasəti yeridən Rusiya imperiyası, davamlı olaraq, erməniləri tarixi Azərbaycan torpaqlarında, xüsusən İrəvan, Naxçıvan və Qarabağ xanlıqlarının ərazisində məskunlaşdırmağa çalışırdı. Hələ 1784-cü ilin aprelində Ararat patriarxı arxiyepiskop Haykanlı İosif ermənilərin İrəvan ətrafında məskunlaşmasına yardım edəcəyinə vəd verdiyi üçün çar generalı knyaz Q.A.Potyomkinə xüsusi minnətdarlığını bildirmişdi. Cənubi Qafqazdakı rus ordusunun baş komandanı K.F.Knorinq gürcü əsilli P.D.Sisianovla əvəz olunduqdan sonra Rusiyanın bu bölgədəki ermənilərdən yararlanmaq siyasəti daha da gücləndi.

Təbii ki, bütün bu məsələlər kameral təsvirin elmi tədqiqata geniş surətdə cəlb edilməsi nəticəsində aşkar olunacaqdır. Bütün bunlarla yanaşı, qeyd etmək lazımdır ki, "İrəvan əyalətinin Kameral təsviri" Azərbaycanın tarixi torpağı olan İrəvan bölgəsinin tarixini araşdırmaq üçün olduqca qiymətli mənbədir.

Əlbəttə, bu dəyərli mənbədən istifadə edərkən Osmanlı imperiyasının dini siyasəti nəticəsində zaman-zaman bölgə əhalisinin - Azərbaycan türklərinin öz doğma yurd-yuvalarını müvəqqəti tərk etməsi, qədim yaşayış məskənlərimizin müvəqqəti olaraq boş qalması, yurdumuzun bu bölgələrinə Osmanlı imperiyasının müxtəlif ərazilərindən qeyri-türk və qeyri-müsəlman etnoslarının köçürülməsi kimi məsələlər nəzərə alınmalıdır.

Tədqiqatçılara təqdim olunan bu dəyərli mənbəni bizə təqdim etdiyi üçün vətənpərvər tədqiqatçı, istedadlı alim Nazir Əhmədliyə dərin minnətdarlığımı bildirməyi özümə borc sayıram.

Şübhə etmirəm ki, tədqiqatçıların ixtiyarına verilən bu qiymətli ilk mənbə tarixi Azərbaycan torpağı olan İrəvan bölgəsinin keçmişinə hələ çox aydınlıq və yeniliklər gətirəcəkdir.

YAQUB MAHMUDOV
AMEA-nın həqiqi üzvü
Əməkdar elm xadimi,
Dövlət Mükafatı laureatı

İRƏVAN ƏYALƏTİ KAMERAL TƏSVİRLƏRDƏ

İrəvan şəhərinin tarixi və İrəvan toponimi haqqında

1831-ci ildə İnzibati İdarənin müşaviri İ.Şopenin rəhbərliyi ilə İrəvan şəhəri üzrə 3 kameral təsvir tərtib edilmişdir [bax: 63; 64; 65]. Bu təsvirlərə aydınlıq gətirmək üçün, bizcə İrəvan şəhərinin tarixinə qısa şəkildə olsa da nəzər yetirməyə ehtiyac vardır.

İrəvan şəhərinin yerləşdiyi ərazi qədim dövrdə və erkən orta əsrlərdə Urartu, Əhəməni, Sasani, Ərəb Xilafəti, orta əsrlərdə Sacilər, Salarilər, Şəddadilər, Səlcuqlar, Atabəylər, Hülakülər, Cəlairilər və hətta Teymur dönəmində də Azərbaycanın sərhədləri daxilində olmuşdur. Azərbaycan Qaraqoyunlu dövlətinin (1410-1468) yarandığı zamandan başlayaraq mühüm ticarət yollarının üzərində yerləşən Çuxursəd bölgəsi və onun mərkəzi İrəvan daha da sürətlə inkişaf etmişdir [23, 6].

XVII əsr türk səyyahı Evliya Çələbi “..hicri 810-cu (miladi 1407/1408) ildə Teymuri-binur xanın sövdəgərlərindən Xoca Cani-Lahicani adlı bir ənqa bəzirgan bu Rəvan torpağına qədəm basıb, pak ənbər qoxulu bir məhsuldar torpaqda bütün heyəti ilə qərar verib növbə-növ çəltik əkib mal topladıqca nəhayətdə bir böyük qəsəbə olub” [4, 86; 23, 11]. 1410-cu ildə Azərbaycan sülaləsi Qaraqoyunlular Təbrizdə hakimiyyətə gələrkən ***Sədlilər*** sülaləsi İrəvan bölgəsinin sahibi idilər. İrəvan bölgəsi Azərbaycan Qaraqoyunlu və Ağqoyunlu dövlətlərinin hakimiyyəti dövründə daha da məşhurlaşdı.

XVI əsrin əvvəlində paytaxtı Təbriz şəhəri olan mərkəzləşmiş Azərbaycan Səfəvi dövlətinin yaranması ilə Azərbaycanın digər bölgələri kimi mərkəzi İrəvan şəhəri olan Çuxursəd

də Səfəvi dövlətinin tərkibinə daxil oldu və uzun müddət Rumlu, Ustaclı və Qacar tayfa əmirləri tərəfindən idarə edildi [bax: 10, 58-61].

İrəvan şəhərinin salındığı yerin əlverişli coğrafi mövqeyini nəzərə alan böyük Azərbaycan hökmdarı *"Şah İsmayıl h.915-ci il (m.1509/1510) tarixində Zəngi çayının şərq sahilində qala salınması üçün Rəvanqulu xanın adına fərman göndərmişdir. 7 il müddətinə salınmış bu qala Rəvanqulu xanın şərəfinə **İrəvan qalası** adlandı"* [4, 86-87; 3, 50; 24, 10-11]. İrəvan şəhəri Osmanlı sərhədlərinə yaxın olduğu üçün Şah İsmayıl onun möhkəmləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirirdi. Bu səbəbdəndir ki, XVI əsrdə Osmanlı yürüşləri zamanı sultanın katibi olmuş İbrahim Rəhimizadə **İrəvan şəhərini *"Azərbaycan mülkünün gözü*"** adlandırmışdı [8, 169; 25, 459].

Müxtəlif dövrlərdə ***İrəvan şəhərində*** olmuş səyyahlar onun haqqında maraqlı məlumatlar vermişlər. XVII əsrin 50-ci illərinin ortalarında İrəvanda olmuş fransız səyyahı Jean-Bartiste Tavarnier İrəvan şəhərini təsvir edərkən onun iki hissədən – *içəri şəhər* və *bayır şəhərdən* ibarət olduğunu qeyd edərək yazırdı: "*İçəri şəhərdə* yalnız xan özü, ordu başçıları və hərbiçilər yaşayırlar. Xanın imarəti çaya baxır. Xan çox güclüdür və onun hər zaman sərhədi qorumağa qadir ordusu vardır. ....şimal-qərb hissədə yerləşən *bayır şəhərdə* yaşayış içəri şəhərdən 20 dəfə çoxdur [31, 75; 23, 15].

XVII əsrin 70-ci illərinin əvvəllərində İrəvanda olmuş fransız səyyahı J.Şardən İrəvan şəhərinin ümumi təsvirini verərək yazırdı: *Şəhərin böyük hissəsi bağlardan və üzümlüklərdən ibarətdir. ...O, hər tərəfdən dağlarla əhatə edilmiş düzənlikdə yerləşir. Şimal-qərb tərəfdən Zəngi, cənub-qərb tərəfdən isə Qırxbulaq çayları axır. İrəvan qalası kiçik bir şəhərdən böyükdür. O oval formadadır, perimetri dörd min addım olmaqla, təxminən səkkiz yüz evdən ibarətdir. Orada ancaq təmizqanlı qızılbaşlar yaşayırlar. Qalanın müdafiəsi üçün iki min əsgər ayrıl-*

mışdır. Hakimin sarayı qalanın içərisindədir. ...Şəhərdə və qalada çoxlu hamam və karvansara vardır [27, 21-22; 23, 16-17].

1728-ci ildə Osmanlı dövlət məmurları tərəfindən tərtib olunmuş *"İrəvan əyalətinin müfəssəl dəftəri"*nə görə, bu dövrdə İrəvan şəhəri 4 məhəllədən – *Köhnə şəhər, Dəmirbulaq, Dərəkənd* və *Təpəbaşı* məhəllələrindən ibarət olmuşdur [9, 15-16].

XVIII əsrin II yarısında keçmiş Çuxursəd bəylərbəyiliyinin ərazisində yaranmış Azərbaycan dövlətlərindən birinin – İrəvan xanlığının paytaxtı İrəvan şəhəri idi. Müstəqil xanlığın mərkəzi olduqdan sonra İrəvan şəhəri daha da inkişaf etmiş, böyük ticarət və sənətkarlıq mərkəzinə çevrilmişdi.

İrəvan şəhəri iki hissəyə – ***içəri şəhər (qala)*** və ***bayır şəhər*** hissəsinə bölünmüşdü. ***İçəri şəhər*** əsasən qala-şəhərdən ibarət idi. ***İrəvan qalası*** Zəngi çayının sol sahilində yerləşirdi. Qala üç tərəfdən dərin xəndəklə, digər tərəfdən isə, Zəngi çayının sol sahilində sıldırımda tikilmiş iki hündür divarla əhatə olunmuşdu. Qalanın iki qapısı vardı: şimalda məşhur ***Şirvan qapısı***, cənubda isə ***Təbriz qapısı***. Mühasirə zamanı sudan istifadə etmək üçün qaladan Zəngi çayına çıxış da var idi [71, 190; 10, 143-144].

İrəvan toponiminin mənşəyinə gəlincə, qədim Urartu tarixinə sahib çıxmağa çalışan erməni tarixçiləri əsassız olaraq İrəvan şəhərinin adını e.ə. VIII əsrdə Urartu çarı I Argiştinin (e.ə.786-764) dövründə salınmış Erebuni və yaxud İrpuni qalasının adı ilə bağlamağa çalışırlar. Halbuki, son elmi tədqiqat əsərində "Tarixin atası", e.ə. V əsrdə yaşamış yunan tarixçisi Herodota (e.ə. 480-424), qədim Roma, Bizans, yunan, erməni, suriya, rus, ingilis və digər dillərdəki onlarla ilk mənbələrə, elmi ədəbiyyata istinad edilərək ermənilərin Kiçik Asiyanın yerli əhalisi olmadığı, bu etnosun ulu babaları güman olunan friqlərin Kiçik Asiyaya Avropadan (Balkan yarımadasından) köçüb gəldiyi, ermənilərin urartularla heç bir bağlılığının olmaması zəngin faktiki materiallar əsasında sübuta yetirilmişdir [14, 13-18]. Erməni tarixçisi Yervand Şahəziz 1931-ci ildə çap etdirdiyi

«Qədim İrəvan» kitabında İrəvan toponimi ilə bağlı yazır: «Məlum olmuşdur ki, İrəvanın adının ermənicə «yereval» (görünmək- red.) və ya «yerevan qall» (aşkar olmaq, irəli gəlmək- red.) sözləri ilə heç bir əlaqəsi... və heç bir elmi əsası yoxdur....Şəhərin adı ilə bağlı elmi baxımdan qəbul ediləcək, həqiqətə uyğun yeganə şərh Moskva Arxeoloji Cəmiyyətinin üzvü M.Nikolskinin verdiyi şərhdir. Belə ki, 1893-cü ildə o, cəmiyyətin tapşırığı ilə burada səyahətdə olmuş, o vaxta qədər tapılmış mixi xətli yazıları tədqiq etmişdir. M.Nikolskinin izahına görə, İrəvan adı Yeriaini (Eriaini) ölkəsinin adından yaranmışdır. Onun da mərkəzi və ya baş şəhəri İrəvan olmuşdur. Bu Yeriaini ölkəsinin adı isə Urartu çarı I Rusa tərəfindən Göyçə (Sevan) gölü ətrafında zəbt etdiyi 23 ölkələr sırasında olan, gölün sahilində yerləşən «Kolanı-qırılan» (Otsaberd) adlanan kəndin yanında tapılmış yazıda həkk olunmuşdur [23, 8-9].

Erməni tarixçilərinin əksəriyyətinin öz əsərlərində uydurduqlari “qədim erməni tarixi”nin Urartu dövləti ilə əlaqələndirilməsi ənənəvi hal almışdır. Halbuki bu ərazilərdə yaşamadıqları üçün, ermənilərin həmin dövlətlə də heç bir əlaqələri ola bilməzdi. İrəvanın adının I Rusa ilə əlaqələndirilməsi əslində ənənəvi erməni saxtakarlığından başqa bir şey deyildir. Erməni müəllifinin İrəvan toponimi ilə bağlı fikirləri heç biri elmi əsasa söykənmir. Ən əsası isə, M.Nikolskinin gəldiyi nəticələrin nəşr olunduğu mənbə haqqında Y.Şahəziz heç bir məlumat vermir. [20, 485; 23, 9].

İ.Şopen avropalı tarixçi S.Martenin erməni salnaməçisi M.Xorenliyə istinad edərək Ermənistan taxt-tacını hiylə ilə ələ keçirən I Yervandın çar Artaşes tərəfindən məğlub edildiyi yerin “Yervandavan” adlandırılması və həmin yerin sonradan “Yerevan” şəklini alması fikrini tənqid edərək göstərir ki, haqqında söhbət gedən döyüş İrəvan şəhərinin yerləşdiyi yerdən xeyli uzaqda, Talin mahalının ərazisində baş vermiş və “Yervandavan” sözünün İrəvanla əlaqəsi yoxdur [83, 260-261].

İrəvanın Şəhər hissəsinə aid kameral təsvirin izahat yazısında İ.Şopen "İrəvan" sözünün etimologiyası ilə bağlı başqa bir versiya da irəli sürür. O, bu sözün "Ermənistan"da doğulduğunu yazdığı Zərdüştün yaratdığı təriqət mənsublarının ibadət etdikləri Zərvan, yaxud da erməni dilində Erevaq (Zərvan sözünün anlamı olan sonsuz zamanın erməni dilində ifadəsinin qarşılığı olaraq) sözündən yaranmasını ehtimal edir. Sonra daha irəli gedərək, şəhərin adının ermənilərə məxsus olduğunu hər hansı bir şəkildə əsaslandırmaq üçün Zərvan versiyasının deyil, daha çox eyni mənanı daşıyan Erevaq adının üzərində dayanır. Erevan adının şəhərə Erevaqın şərəfinə ucaldılmış hansısa bir məbədə görə verilməsini təxmin edir [65, 92-93]. Təbii ki, bu, elmi əsaslara söykənməyən bir fikirdir. Əvvəla, bütün nüfuzlu tarixçilər tərəfindən Zərdüştün Cənubi Azərbaycanda doğulduğu qəbul edilmişdir [bax: 5, 26-27].

İkincisi isə, Şopenin iddia etdiyi Erevaq adında məbədin mövcudluğu şübhə doğrur. Çünki onun özü də bu məbəddən bəhs edərkən qeyri-müəyyənlik bildirən "hansısa" ifadəsini işlədir və bu versiyanın özünün təxmini olduğunu yazır. Bununla belə, "İrəvan" adının zərdüştlüklə bağlı Zərvan adından yarana biləcəyi fikri, dolayısı ilə bu şəhərin qədim dövrlərdən Azərbaycan türkləri ilə bağlı olmasına gətirib çıxarır. Buna görə də İ.Şopen həmin mülahizəsini 1852-ci ildə nəşr etdirdiyi ***"Erməni vilayətinin Rusiya imperiyasına birləşdirildiyi dövrdəki vəziyyətinə dair tarixi abidə"*** kitabına daxil etməmişdir.

Əvvəldə qeyd etdiyimiz kimi, E.Çələbi *İrəvan qalasının Rəvanqulu xanın şərəfinə adlandırıldığını* yazırdı [4, 87].

AMEA, A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun son dövr tədqiqatlarından sayılan ***«İrəvan xanlığı. Rusiya işğalı və ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi»*** kitabı İrəvan toponimi ilə bağlı daha dolğun şərh vermişdir. Kitabda yazılır: «XIX əsr rus müəllifi İ.Zelinski ***İrəvan*** toponimini həm ermənilərin qondarma «Nuh əfsanəsi» ilə bağlı yerevum «görünən», həm də tatarların (Azərbaycan türkləri – *red.*) «teçet»

axan, rəvan mənasında işlətdiyini qeyd edir [78, 1]. Lakin, bu fikirlər elmi əsasa söykənmir. ***İr*** toponiminin erməni dilində izahı yoxdur. ***İr (Yer)*** qədim türk sözü olub ***«yerin günəşə baxan üzü»***nə deyilir [13, 218]. Bəzi tədqiqatçıların fikrincə ***İrəvan*** toponimi türk dillərində ***İr*** «dağın gündüşən tərəfi», «dalğavari dağ zirvəsi» və farsca ***van*** «yer» sözlərindən ibarətdir [1, 270]. ***İrəvan*** toponiminin qədim ***türk teonimlərdən törənən etnik adlar*** sırasına daxil edilməsi [2, 28] və onun qədim türklərin ***İr (Yer)*** Tanrısı ilə eyniləşdirilməsi fikri daha düzgündür [bax: 10, 37].

İrəvan xanlığının yaranması və süqutu

XVIII əsrin birinci qərinəsində Səfəvilər dövlətinin zəifləməsi imperiyanın cənub və şimal-şərq bölgələrinin əfqan və gilzay tayfaları tərəfindən işğal edilməsi, 1722-ci ildə Şah Sultan Hüseynin əfqanlar tərəfindən taxtdan salınması, Osmanlı və Rusiya imperiyalarının 1724-cü il İstanbul müqaviləsi ilə Səfəvi imperiyasının əksər ərazilərini öz aralarında bölüşdürməsi ilə nəticələndi. Bununla da, vaxtilə K.Marksın Makedoniyalı İsgəndərə, Çingiz xana bərabər tutduğu Şah İsmayılın yaratdığı böyük bir imperiya tarix səhnəsindən silinmək təhlükəsi ilə üz-üzə qalmışdı. Şah Sultan Hüseynin oğlu II Təhmasibin kömək üçün dəvətini qəbul edən böyük Azərbaycan sərkərdəsi və dövlət xadimi, Asiyanın son fatehi Nadir xan Əfşar nəinki dövlətin sərhədlərini bərpa etdi, hətta onu Hindistana qədər genişləndirdi [29, 108-112; 38, 15-19].

Xarici müdaxiləçilərə qarşı müharibələrdə qazandığı qələbələr Nadir şahın orduda və bütün ölkədə nüfuzunu daha da artırsa da, onun yeni müharibələrə hazırlaşması, bunun üçün şəhər və kənd əhalisindən alınan vergilərin artırılması xalqda narazılıq yaradırdı. Taxıl qıtlığı və aclıq vəziyyəti daha da ağırlaşdırırdı [7, 51]. Elə bu səbəbdən Nadir şah bütün imperiyanı bürümüş iğtişaşları yatırıb ölkədə sabitliyi bərpa edə bilmədi və

1747-ci il iyunun 19-dan 20-nə keçən gecə saray əyanları tərəfindən qətlə yetirildi [44, 261; 10, 51].

Nadir şahın qətlə yetirilməsindən sonra İrəvan əhalisi Mir Mehdi xanının başçılığı ilə üsyan qaldırdı. Mir Mehdi xan özünü müstəqil hakim elan etdi. İrəvan xanlığı XVIII əsrin ortalarında müstəqillik qazanmış 20-dən çox xanlıqdan biri idi [7, 52].

Mərkəzi Əfşarlar dövlətində iğtişaşlar yaşandığı bir vaxtda Azərbaycan xanlıqları arasında şiddətli ara müharibələri başlamış, güclü gücsüzü əzməyə və özünə tabe etməyə çalışırdı. Çox keçmədi ki, İrəvan xanlığı Kartli-Kaxet çarının aramsız hücumlarına məruz qalaraq ona xərac ödəməyə məcbur oldu [83, 162; 53, 75; 84, 13].

Müstəqil İrəvan xanlığının əsasını qoyan Mir Mehdi xanı (1747-1748) ilk mənbələr Əfşarların Qasımlı qoluna aid edirlər və onun hələ Nadir şahın sağlığında İrəvan hakimi olması haqqında məlumat verirlər. Mir Mehdi xan digər Azərbaycan xanları kimi, öz xanlığının ərazisini genişləndirmək siyasəti yeridirdi. O, bu məqsədlə 1748-ci ildə Urmiya xanlığına hücum etdi. Urmiya hakimi Fətəli xan Əfşar məğlub olaraq öz xanlığının müəyyən ərazilərini Mir Mehdi xana güzəştə getməyə məcbur oldu. Lakin onun hakimiyyəti uzun sürmədi, 1748-ci ildə Məhəmməd Hüseyn xan Gəraylı (1848-1751) onu əvəz etdi [22, 25; 10, 51-52].

Çox keçmədən İrəvan xanlığının özü qonşu dövlətlər arasında gedən mübarizə meydanına çevrildi. Yaranmış vəziyyətdən yararlanmağa çalışan Kartli-Kaxeti çarları II Teymuraz və oğlu II İrakli, digər tərəfdən isə Qarabağ hakimi Pənahəli xan arasında bölgədə nüfuz dairəsi uğrunda mübarizə qızışdı. Xüsusilə İrəvan, Gəncə, Naxçıvan xanlıqları tez-tez Kartli-Kaxet çarlığının hücumlarına məruz qalırdı [11, 103-148].

Xanlığın ərazisində yaşayan ermənilər bu işdə gürcü çarlarının ən yaxın köməkçiləri idilər. P.Butkov yazır ki, İrəvan və Gəncədən olan ermənilər 1749-cu il avqustun əvvəllərində çarın yanına gələrək çar Teymuraza tabe olacaqlarını və beş min rubl məbləğində vergi verəcəklərini vəd etmişdilər [53, 237-238].

Xanlığının sərhədlərini genişləndirməyə çalışan xanlardan biri də qonşu Azərbaycan xanlarını özünə tabe etmək istəyən Qarabağ xanı idi. Mirzə Camal Cavanşir yazır ki, «az bir müddətdən sonra …Pənah xan Gəncə, İrəvan, Naxçıvan və xüsusilə Ərdəbil vilayətlərini ələ keçirmək və o yerlərin xanlarını özünə tabe etmək qərarına gəldi» [11, 115].

İrəvan xanlığı bu təhlükədən xilas olsa da, çox keçmir ki, yeni təhlükə ilə üzləşir. Azərbaycanda və İranda baş vermiş hadisələr zamanı taxt-tac iddiaçılarından olan Urmiyalı Fətəli xan Əfşar hərbi cəhətdən güclənir və yenidən İrəvan xanlığına yürüş edir [83, 163; 84, 15; 67, 36]. İrəvanlılar möhkəm İrəvan qalasına sığınaraq müdafiə olundular.

Həsənəli xan Qacarın (1755-1759) və varisi *Hüseynəli xan Qacarın* (1759-1783) dövründə Kartli-Kaxet çarının İrəvan xanlığına yürüşləri daha da intensivləşdi. Bu viranedici yürüşlərin nəticəsində İrəvan xanlığı 1759-cu ildə II İraklinin xəzinəsinə illik xərac ödəməyə məcbur oldu [69, 129]. II İraklinin İrəvan xanlığına hərbi yürüşləri 1762-1765, 1778-1779-cu illərdə də davam etdi, lakin o İrəvan xanlığını özündən asılı hala sala bilmədi [10, 254-255].

XVIII əsrin son rübündə Azərbaycan xanlıqlarının öz mövqelərini xeyli möhkəmləndirməsi qonşu Kartli-Kaxet çarlığını xeyli narahat etməyə başladı. Azərbaycan xanlarının, xüsusən də Ömər xanın hücumları qarşısında uzun müddət davam gətirə bilməyəcəyini anlayan gürcü çarı II İrakli 1783-cü ildə Rusiya ilə Georgiyevsk sazişini imzalayaraq onun himayəsi altına girdi [53, 11; 68, 67-70; 72, 118-128].

Rusiya imperiyası da öz növbəsində Cənubi Qafqazı işğal etmək, xüsusilə də Azərbaycan xanlıqlarını ələ keçirmək və Osmanlı dövlətinin burada nüfuzunun güclənməsinə yol verməmək üçün xristian dini amilindən, ilk növbədə gürcü çarlarından istifadə etmək siyasəti yeridirdi. Elə buna görə də gürcü çarı 1783-cu il iyulun 24-də (avqustun 4-də) Georgiyevsk şəhərində Rusiyanın himayəsinə keçmək haqqında saziş imzaladı [69, 168-171].

1783-cü il noyabrın 9-da Hüseynəli xan Qacar xəstələnərək vəfat etdi.* Xanın vəsiyyətinə əsasən hakimiyyətə böyük oğlu, 15 yaşlı **Qulaməli xan Qacar** gəldi [52, 267; 60, 114]. Hüseynəli xanın ölümü xanlıqda vəziyyəti kəskinləşdirdi. II İrakli fürsətdən istifadə edərək öz qaynı Baqrationu qoşunla İrəvana göndərdi. Lakin, İrəvana yaxınlaşan Baqration artıq Hüseynəli xanın böyük oğlu Qulaməli xanın taxta çıxdığını eşidərək, hücumu davam etdirməyib geri döndü [7, 69-70]. Beləliklə, Rusiyaya arxalanan gürcü çarının İrəvanla bağlı növbəti hiyləsi də baş tutmadı.

Dövrün ilk mənbələri Georgiyevsk müqaviləsinin bağlanmasından sonra Rusiyaya arxalanan II İraklinin Azərbaycan xanlıqlarına, o cümlədən İrəvan xanlığına qarşı işğalçılıq niyyətinin daha da güclənməsini sübut edir. Qeyd olunan dövrdə Azərbaycan xanlarının II İraklinin təcavüzü ilə bağlı Osmanlı sultanına göndərdiyi məktuba [39, 62; 40, 87; 18, 54-55] əsaslanaraq 1783-cü ilin noyabrında Çıldır valisi Süleyman paşa tərəfindən hazırlanmış bir sənəddə qeyd olunur ki, İrəvan xanı Hüseynəli xanın vəfatından sonra II İrakli Rusiya hərbçilərinin köməyi ilə İrəvan qalasını ələ keçirmək niyyətindədir [39, 72-74; 10, 262-263].

Əfşarlar sülaləsini əvəz edən Qacarların tarix səhnəsinə çıxması ilə onların ən qüdrətli nümayəndəsi Ağa Məhəmməd xan təxminən 50 ilə yaxın hökm sürən xanlıqlar, dərəbəyliklər, iğtişaşlar dövrünə son qoyub Səfəvi imperiyasının keçmiş sərhədlə-

* İrəvan xanı Hüseynəli xanın ölümü ilə bağlı müxtəlif məlumatlar var. Bəzi tədqiqatçılarının fikrinçə, Hüseynəli xan İrəvanda baş verən üsyan nəticəsində öldürülmüşdü [7, 69]. Matenadaranda saxlanılan əlyazmaya əsaslanan V.R.Qriqoryan isə təsdiq edir ki, Hüseynəli xan ağır xəstəlikdən sonra vəfat etmişdir [bax: 10, 262]. Onun ölümündə gürcü çarı II İraklinin barmağının olması ilə bağlı da şübhələr vardır. Qulaməli xanın yerinə taxta onun 12 yaşlı ögey qardaşı, gürcü qızından doğulan Məhəmməd xanın keçməsi bu şübhələri daha da artırır [53, 177; 83, 164; 78, 5]. Yeri gəlmişkən, Hacı Hüseynəli xan mömin bir insan olmuşdur. Çünki xanın cənazəsi Bağdada aparılaraq orada dəfn edilmişdi [52, 274; 60, 268; 10, 262].

rini bərpa etməyə nail oldu. O, nəinki İranın mərkəzi vilayətlərini, eləcə də Azərbaycanın əksər xanlıqlarını mərkəzi hakimiyyətə tabe edə bildi, hətta Tiflisə yürüş edərək Kartli-Kaxet çarını ağır şəkildə cəzalandırdı [11, 52; 53, 339-340; 54, 12-14].

1791-ci ilin əvvəllərində Ağa Məhəmməd xan fərmanlar göndərib Arazdan şimalda olan Azərbaycan xanlarını mərkəzi hakimiyyətə tabe olmağa çağırdı. Gəncə, Şəki, Quba, Bakı xanları şahın fərmanını müsbət qarşıladılar. Lakin Qacar hakimiyyətinə düşmən münasibətdə olan xanlar da var idi və Qarabağ xanı İbrahimxəlil xan həmin cəbhəyə başçılıq edirdi. Onu İrəvan, Lənkəran, Xoy, Urmiya xanları və Kartli-Kaxet çarı II İrakli müdafiə edirdi [53, 320; 67, 5-102].

Ağa Məhəmməd xan separatçıların əksəriyyətini, o cümlədən Kartli-Kaxet çarını ram etsə də, xeyli çəkişmələrdən, müharibələrdən sonra 1797-ci ildə Şuşada sui-qəsd nəticəsində öldürüldü. Hakimiyyətə keçən qardaşı oğlu Fətəli şah hakimiyyətini möhkəmlədirmək üçün bir neçə il iğtişaşları, çəkişmələri yatırmağa vaxt sərf etdi. Ancaq Fətəli şah heç bir zaman Ağa Məhəmməd şah kimi qüdrətli hökmdar ola bilmədi [59, 114-115].

Yaranmış vəziyyətdən istifadə edən Rusiya işğalçılıq planlarını həyata keçirmək üçün daha qətiyyətlə hərəkətə keçdi. Qeyd etmək lazımdır ki, Rusiyanın Georgiyevsk müqaviləsindən sonra göstərdiyi diplomatik səylər də artıq nəticə verməyə başlamışdı. Yerlərdəki nüfuzlu erməni casusları bu işdə ona ciddi kömək edir, əmin-amanlıqlarının və xoş güzəranlarının ancaq Rusiya imperiyasının tərkibində mümkün olacağına dair xanları təşviq edir və bir çox hallarda buna nail də olurdular. İrəvan xanı Məhəmməd xan və Naxçıvan xanı Kəlbəli xan da onların arasında idi. Ağa Məhəmməd xan 1795-ci ildə onların hər ikisini hüzuruna dəvət edərək ruslarla apardıqları gizli yazışmaları, xəyanətlərini sübut etmiş və hər ikisinin edam edilməsinə əmr vermişdi. Lakin saray əyanları Qacar nəslindən olan Məhəmməd xanın dövlət qarşısında xidmətləri olduğunu bildirərək, onun əfv edilməsinə nail oldular. Şah bundan sonra Kəlbəli xanı da edam et-

dirmək fikrindən daşınıb gözlərini çıxartdırdı və hər ikisini həbsə göndərdi [80, 11].

Fətəli şah Qacar əmisi tərəfindən cəzalandırılmış adamların könlünü ələ almaq üçün həbsdə olan xanları, o cümlədən İrəvan xanı Məhəmməd xanı azadlığa buraxdı. Həbsdən azad olan Məhəmməd xan yenidən İrəvanda hakimiyyətə gəldi [12, 124].

1801-ci ildə Kartli-Kaxet çarlığı rəsmi surətdə Rusiyaya birləşdirildikdən sonra Rusiya imperatoru I Aleksandr sentyabrın 12-də digər Azərbaycan torpaqlarını Rusiyaya birləşdirmək yolları haqqında Gürcüstandakı rus qoşunlarının komandanı K.F.Knorrinqə xüsusi təlimat göndərdi. On bir bənddən ibarət olan bu təlimatın 10-cu bəndində yazılırdı: «Ətraf hakimlər və xanlarla əlaqə saxlayaraq Rusiyaya meyl edənlərin sayını artırmaq lazımdır, xüsusilə hələ üzərində Baba xanın (Fətəli şahın) hakimiyyəti təsdiq olunmamış, hazırkı şəraitdə özlərinin təhlükəsizliyi üçün Rusiyaya daha çox meyl göstərən İrəvan, Şəki, Şirvan, Bakı və başqa xanlıqları cəlb etmək lazımdır» [74, 65].

Tapşırılmış missiyanı həyata keçirə bilməyən K.Knorrinq 1803-cü ildə əslən gürcü knyazlarının nəslindən olan daha ambisiyalı və şöhrətpərəst P.Sisianovla əvəz edildi. Məhəmməd xan və İrəvanda olan Kəlbəli xan onunla gizli yazışmalarını davam etdirərək, Rusiya himayəsinə keçmək istədiklərini bildirdilər. Bu xanların yazışmalarından xəbər tutan mərkəzi hökumət əvvəlcə şahzadə Abbas Mirzənin başçılığı ilə İrəvan xanlığına qoşun yeritdi, Məhəmməd xan onu İrəvana buraxmayıb P.Sisianova yazdığı məktublarla ondan kömək istədi, köməyə gələn P.Sisianov Abbas Mirzəni məğlub etsə də, Məhəmməd xan onu da şəhərə buraxmadı, sonra Fətəli şahın özü qoşunla İrəvana gəldi, ruslar Tiflisə çəkildilər, Məhəmməd xan Fətəli şaha tabe oldu. Məhəmməd xan bu dəfə də cəzadan qurtarsa da, onun ruslarla gizli əlaqələrindən, ikibaşlı oyunlarından xəbərdar olduqlarına görə, 1805-ci ildə Abbas Mirzə yenidən İrəvana gəlib bu dəfə onu İrəvandan sürgün etdi. Əhməd xanın qısa hakimiyyətindən sonra onun yerinə İrəvanın ən qüdrətli hakimi hesab olunan Hüseyn-

qulu xan təyin edildi. Məhəmməd xanın qızı Hacı Bəyimlə evli olan Hüseynqulu xana bütün Arazboyu hərbi birləşmələrin komandiri vəzifəsi də həvalə olunduğundan, o həm də İrəvan Sərdarı titulunu daşıyırdı [41, 17].

Çox keçmədən İrəvan xanlığında irsi hakimiyyət bərpa olundu və hakimiyyətə müstəqil İrəvan xanlığının sonuncu xanı ***Hüseynqulu xan Qacar (Qoyunlu*** [*] ***)*** (1806 dekabr-1827 oktyabr) gəldi [45, 60-70; 83, 167; 22 37]. İrəvan Sərdarı təyin edilən Hüseynqulu xana vilayətin bütün hərbi və mülkü hakimiyyəti verilməklə yanaşı, o çoxsaylı süvari və piyada qoşunla da təmin edildi [10, 56-57].

Hüseynqulu xanın hakimiyyəti dövrünü İrəvan xanlığının çiçəklənməsi dövrü adlandıran rus mənbələri onun haqqında çox yüksək fikirlər söyləmişlər. "Sərdar Hüseynqulu xan qeyri-adi dərəcədə istedadlı olmaqla, ona göstərilən etimadı tamamilə doğrultdu. Xanlığın idarəsini əlinə aldıqdan sonra iqtisadiyyatı bütün sahələrdə inkişaf etdirməyə başladı. Kənd təsərrüfatının elə bir sahəsi yox idi ki, onun diqqət və qayğısından kənarda qalsın. O, boş torpaqları qonşu ölkələrdən gətirdiyi əhali ilə məskunlaşdırdı, onları əkinçilik alətləri, qoşqu heyvanları, toxumla təmin etdi, suvarma üçün arxlar çəkdirdi... İrəvan əhalisində hələ indinin özündə də onun haqqında xoş xatirə yaşamaqdadır. Onun təsərrüfat fəaliyyəti görünməmiş uğur qazandı və İranın digər vilayətlərini qabaqladı. Bu dinc fəaliyyət 1808-ci ildə qraf Qudoviçin başçılığı ilə buraya edilən hücumla pozuldu və o İrəvanı 3 ay mühasirədə saxladı, amma istəyinə nail ola bilmədi" [55, 163].

---

* Qacarların Qoyunlu (Ağcaqoyunlu) boyundan olan Hüseynqulu xan Qacarın atası vaxtilə İrəvan xanı olub. Fətəli xanın sarayında əyanların başçısı vəzifəsində çalışmış, Ağa Məhəmməd şah qətlə yetiriləndən sonra Fətəli şahın hakimiyyətdə möhkəmlənməsinə yaxından kömək etmişdi. 1800-1802-ci illərdə Qəzvində paytaxta gedən yolun mühafizə dəstəsinin rəisi olmuş, şəxsi igidliyinə görə «Qəzvini» təxəllüsü almışdı. 1802-ci ildə əfşarlar arasında yaranan ixtişaşları yatırmaq üçün Xorasana göndərilmiş və beş il Xorasanı idarə etmişdi [bax: 41, 17-18; 22, 37-38].

Nəşrə hazırladığımız Kameral təsvirlərin müəllifi olan fransız mənşəli rus tədqiqatçısı İ.Şopen (1798-1870) də Hüseynqulu xana yüksək qiymət vermişdi: *“Hüseynqulu xan ağıllı, inzibatçı, hiyləgər və əla təsərrüfatçı adam olub. O, boş əraziləri məskunlaşdırmış, bağlar salmış, arxlar çəkdirmiş və ona həvalə olunan xanlığa müxtəlif ərazilərdən xeyli insan cəlb etmişdi. Əkinçiləri toxum, kotan, qoşqu heyvanları, tacirləri sərmayə və mallarla təmin etmiş və öz sələfləri ilə müqayisədə vilayəti tamamilə çiçəklənmiş vəziyyətə gətirmişdi*” [83, 450]. Bundan başqa, müəllif Hüseynqulu xanın Fətəli şah sarayında xüsusi statusunun, hörmətinin olduğunu isə belə təsvir edir: *“İrəvan xanlığını İranı Rusiyadan ayıran vilayət və müharibə olacağı halda birinci zərbəni dəf etməli olan bufer zona hesab etdiyinə görə, şah ona tam etimad göstərməklə onun heç bir işinə qarışmırdı. O, topladığı vergiyə görə heç kəsə hesabat vermir, pul kəsdirirdi... bir sözlə, hakimi mütləq idi*” [83, 449].

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, sonuncu İrəvan xanı Hüseynqulu xan gəlirinin böyük hissəsini müdafiə məqsədlərinə sərf etmiş*, ticarəti inkişaf etdirmiş və sabit idarəçilik sistemi qurmuşdur. Binaçı vergisini ən yaxın iki köməkçisinin vasitəsilə yığmasına baxmayaraq, özü birbaşa hər bir kəndin vəziyyəti, torpağın məhsuldarlığı, suya olan ehtiyacı ilə maraqlanmış və kəndlərdə binaçı vergisini verməyə gücü çatan evləri təyin etmişdi. “Kameral təsvir”in məlumatlarında İrəvan xanına və onun ailəsinə məxsus mülklərdən vergi alınması haqqında məlumat vardır. Beləki, xanın özünə məxsus “Sərdar bağı”ndan və

---

* İrəvan xanlığının ərazisində yerləşən möhtəşəm Sərdarabad qalası 1815-1817-ci illərdə Hüseynqulu xan Qacarın əmri ilə tikilmişdi. Qalanın ikiqat hörgülü, hündür divarları uzunsov dördbucaq formasında idi. Top yerləşdirmək üçün uzun (yan) divarlarda 6, qısa divarlarda isə 4 bürcü var idi. Dərin xəndəklə əhatə olunan qalanın dövrəsi 4 verstə yaxın idi. Burada sərdarın sarayından başqa 700-dək ev, 1 məscid, 33 dükan, 16 dəyirman, 1 ding, 4 yağçəkən zavod, 1 boyaqxana və sərdara məxsus geniş bağ vardı. Əhalisi əkinçilik, maldarlıq, xırda ticarət, bəz toxumaq, dəmirçilik, dərzilik və digər sənət sahələri ilə məşğul olurdular [10, 146; 22, 37-38].

yüzbaşı Kazım ağadan məscid üçün aldığı dəyirmandan, xanımı Hacı Bəyimə məxsus Dərəkənd məhəlləsindəki un dəyirmanlarından və hamamdan xeyli məbləğdə vergi alındığı qeyd edilir [bax: 65, 121]. Bu isə İrəvan xanı Hüseynqulu xanın necə ədalətli bir hökmdar olmasını bir daha sübut edir.

Hüseynqulu xan iqtisadiyyatı çox gözəl bildiyi üçün xanlığı bir idarəçi kimi deyil, daha çox bir mülk sahibi kimi idarə edirdi. O, əhalinin işini və gəlirlərini diqqətlə araşdırdığı için onların vəziyyətini də bilirdi. Hər bir kəndin coğrafi şəraitə görə gəlirini, otlaqların dağlara yaxın və ya uzaqlığına görə məhsuldarlığını təyin edə bilirdi. Bundan başqa Hüseynqulu xan hər bir kəndin şəhərə və ya mühüm ticarət yollarına yaxınlığını, istehsal edilən məhsulun keyfiyyətini, onun az və ya daha çox mənfəətlə satılacağını, hər kənddə maldarlığın vəziyyətini də diqqətə alırdı. Hüseynqulu xanın əhali siyasətini digər xanlıqlardan fərqləndirən tərəflərdən biri də əhalinin öz problemlərini birbaşa xanın özünə deyə bilməsinə imkan yaradılması idi [33, 113-119].

Beləliklə, Sərdar Hüseynqulu xan hakimi-mütləq olaraq 21 il hakimiyyət sürdü. Rusiya ilə sülh şəraitində öz torpaqlarının təhlükəsizliyini qorumaq onun üçün heç bir çətinlik törətmirdi. Amma artıq Rusiya sülhpərvərlik maskasını çıxarıb atmış və öz xoşu ilə onun boyunduruğuna girmək istəməyən İrəvan xanını və xanlığını ram etmək qərarına gəlmişdi. Bu məqsədlə 1808-ci ildə feldmarşal qraf Qudoviçin başçılığı altında İrəvan xanlığını işğal etmək üçün bölgəyə qoşun yeridildi [55, 114-115; 58, 62]. İrəvan qalasını bir müddət mühasirədə saxlayan Qudoviç noyabrın 17-də son dəfə qalaya irimiqyaslı hücuma keçsə də, istəyinə nail ola bilmədi və noyabrın 30-da İrəvanın mühasirəsindən əl çəkərək geri qayıtdı, general Nebolsinə Naxçıvandan Gəncəyə geri çəkilmək əmri verdi. Naxçıvanda möhkəmlənən rus qoşunu da dekabrın 1-də oranı tərk etdi [76, 304-305; 10, 311].

Rusiya imperiyası nəyin bahasına olur-olsun, mühüm strateji əhəmiyyətə malik olan İrəvan xanlığını ələ keçirmək fikrində idi və ona görə də 1826-cı ildə yenidən müharibəyə başladı. İm-

perator I Nikolay Qafqazdakı rus qoşunlarının baş komandanı Yermolova 1826-cı il oktyabrın 21-də yazırdı: *"Əgər İrəvanı ya silah gücünə, ya İrəvan Sərdarını pulla ələ almaq yolu ilə, ya da onunla gizli münasibətlər qurmaq yolu ilə ələ keçirmək mümkündürsə, bu imkanı əldən verməyin"* [82, 112; 10, 331].

1827-ci il martın 29-da general-adyutant Paskeviç Qafqazda yerləşən rus qoşunlarının baş komandanı təyin olundu [76, 283]. 1827-ci ilin aprelin əvvəllərində Paskeviçin əmri ilə rus qoşunlarının ön dəstəsi general Benkendorfun komandanlığı altında və erməni arxiyepiskopu Nersesin müşayiəti ilə Borçalıdan İrəvana doğru hərəkətə başladı [82, 233; 10, 332-333].

İrəvan qalasını almaq üçün rusların üçüncü cəhdi də boşa çıxdıqdan sonra Paskeviç 6 aylıq ərzaq ehtiyatı toplanmış Sərdarabad qalasını və Naxçıvanı tutdu [46, 561-562, 563-564; 6, 36]. Fransız istehkamçılarının layihəsi ilə Naxçıvanda tikilmiş möhkəm Abbasabad qalası Naxçıvan hakimi Ehsan xanın xəyanəti nəticəsində ruslara təslim edildi [6, 108].

1827-ci il sentyabrın 24-də İrəvanın rus qoşunları tərəfindən növbəti mühasirəsi başlandı. 6 günlük şiddətli top atəşindən sonra qala divarları uçdu və ruslar İrəvan qalasına girdilər. Həsən xan Qacarla bərabər qalabəyi Sübhanqulu xan, xüsusi qoşun hissəsinin başçısı Qasım xan, mərəndli Cəfərqulu xan, təbrizli Əlimərdan xan, əhərli Arslan xan, Fətəli xan və 3 minlik qarnizon əsir düşdü, çoxlu hərbi qənimət, ərzaq ehtiyatı ələ keçirildi [75, 514; 10, 349-350]. İrəvan şəhəri mühasirədə olarkən, Sərdar Hüseynqulu xan tabeliyindəki qoşunla müxtəlif istiqamətlərdən ruslara zərbə endirərək onları qalanın mühasirəsindən əl çəkməyə məcbur etmək taktikasını seçmişdi. Lakin onun cəhdləri elə bir təsirli nəticə vermədi [75, 31; 61, 8; 62, 68; 79, 35].

İrəvan qalasının ələ keçirilməsi Rusiya imperatorunun sarayında böyük sevinclə qarşılandı və təntənəli mərasimlə qeyd edildi. V.Potto yazır ki, İrəvan qalasının işğalı xəbərini alan I Nikolay Riqadan tələsik Peterburqa qayıtdı, noyabrın 8-də Qış sarayı kilsəsində dua oxuma mərasimi keçirdi [76, 518-519; 10, 350].

İrəvan xanlığının işğalı ilə Şimali Azərbaycanın bütün ərazisi Rusiyanın tərkibinə qatıldı. Məğlub edilmiş Qacarlar İranı ilə 1828-ci il fevralın 10-da Türkmənçayda müqavilə imzalandı. Müqavilənin üçüncü maddəsinə əsasən Şimali Azərbaycanın Gülüstan müqaviləsinə daxil edilməmiş İrəvan və Naxçıvan xanlıqları da Rusiya imperiyasına ilhaq edildi [57, 252; 28, 73-95].

İrəvan xanlığı işğaldan sonra

İrəvan xanlığının Rusiya tərəfindən işğalından sonra həmin ərazilərdə yeni idarəçilik sisteminin yaradılmasına başlandı. Bu məqsədlə Qafqazın baş hərbi hakimi Paskeviçin əmri ilə 1827-ci il oktyabrın 6-da "İrəvanın müvəqqəti İdarəsi" adlı qurum yaradıldı. Yerli qoşunların komandanı general Krasovski onun rəisi, işğalçıların əlaltısı, erməni arxiyepiskopu Nerses "Müvəqqəti İdarə"nin üzvü təyin edildilər. Yerli türk əhali isə dövlət idarəçiliyindən tamamilə uzaqlaşdırıldı [73, 72; 10, 379].

Yeni rus idarəçiliyi yerli türk əhalini narazı saldığına görə onlar doğma yer-yurdlarını tərk edib İrana və Osmanlı torpaqlarına köçməyə başladılar. Naxçıvan xanlığı, Pəmbək-Şörəyellə birlikdə İrəvan əyalətini tərk edən müsəlmanların sayı 12,3-13,5 min nəfərə çatırdı. Müqayisə üçün deyək ki, bu rəqəm İrəvan şəhərinin 1831-ci ildə qeydə alınmış əhalisindən çox idi. V.Potto bu barədə yazırdı: "Oturaq əhali Arazın o biri tayına keçmişdi. Tərəkəmə tatarların az bir hissəsi Türkiyəyə, çox hissəsi İrana getmişdi" [10, 378].

Krasovskinin qeyri-məhdud hakimiyyət verdiyi erməni arxiyepiskopunun azğınlığı o dərəcəyə çatdı ki, hətta Paskeviçin özünü narazı saldı və o, Krasovskini vəzifədən azad etdi, Nersesi isə Bessarabiyaya sürgün etdi [10, 379].

Qraf Paskeviçin Rusiyanın xarici işlər naziri qraf Nesselroda məktubundan məlum olur ki, yerli Qarapapaq türklərindən 800 ailə Arazın o tayına, bundan başqa, Qarapapaqlardan 100

ailə, Ayrımlardan 300 ailə Qarsa, Uluxanlı tayfasından 600 ailə Bəyazid paşalığına köçmüşdü [10, 378].

Paskeviçi narazı salan əsas şey onun türklərin qayğısına qalması deyil, vergilərin kəskin şəkildə azalması idi. Çünki bir tərəfdən müharibə təsərrüfatlara-vergi subyektlərinə dağıdıcı zərbə vurmuşdu və onların bərpasına müəyyən vaxt lazım idi, digər tərəfdən isə İrandan və Türkiyədən köçürülən ermənilər 6 il vergidən azad edilmişdilər. Vergi verən müsəlmanların da oranı tərk etməsi səbəbindən vergilər kəskin şəkildə azalmışdı. Məsələn, 1828-ci ilin yayında İrəvan xanlığının sakinlərindən natural şəkildə 755 xalvar buğda, 223 xalvar arpa, 428 xalvar çəltik, 42 xalvar pambıq vergi yığılmışdısa, görülmüş kəskin tədbirlər öz nəticəsini vermiş və növbəti, 1829-cu ildə vergi olaraq 2.436 xalvar buğda, 772 xalvar arpa, 728 xalvar çəltik, 158 xalvar pambıq alınmışdı. Başqa sözlə, buğda istehsalı 3 dəfədən artıq, arpa və çəltik istehsalı təxminən 2 dəfə, pambıq istehsalı təxminən 4 dəfə və təbii ki, bu məhsullar üzrə vergilər də mütənasib şəkildə o qədər artmışdı. Köçürülən ermənilər də vergi verdikdən sonra, 1835-ci ildə bu məhsullara görə vergi kimi yığılan buğda 7.286 xalvar, arpa 2.577 xalvar, çəltik 1.921 xalvar, pambıq 247 xalvar olmuşdu, başqa sözlə, vergi kimi alınan pambıq 6, digər məhsullardan natural şəkildə alınan vergi isə təxminən 10 dəfə artmışdı. Pul şəklində alınan vergilər də 1828-ci ildəki 33.765 rubldan 1836-ci ildə 258.953 rubla çatmışdı, başqa sözlə təxminən 8 dəfə artmışdı [83, 1219-1222].

Türkmənçay müqaviləsindən az sonra, 1828-ci il martın 21-də imperator I Nikolayın fərmanı ilə Naxçıvan və İrəvan xanlıqları ləğv edilərək, onların yerində yeni inzibati-ərazi vahidi – ***Erməni vilayəti*** yaradıldı və həmin müqaviləyə Rusiyanın təkidli tələbi ilə salınmış 15-ci maddəyə uyğun olaraq, İranın Salmas, Xoy, Urmiya, Marağa mahallarından erməniləri bu ərazilərə köçürməyə başladılar. Bunun üçünsə bu ərazilərə köçməyə meyl etməyən erməniləri dilə tutmaq, inandırmaq üçün erməni zabiti Lazarevi xüsusi olaraq dəvət etmişdilər. Təşviqat vasitəsi

olaraq onlara 25.000 rubl gümüş pul ayrılmış və yeni yaşayış yerlərində 6 il vergidən azad edilmişdilər [56, 98-103; 83, 1217].

Köçürülən ermənilər yerli türk-müsəlman əhaliyə elə ilk gündən fəlakət gətirdilər. İ.Şopen bu barədə belə yazır: "*Azərbaycanda* (Cənubi Azərbaycan -N.Ə.) *yaşayan ermənilərə bizim ərazilərimizə köçməyə şərait yaradılanda onlar dəstələrlə Araz çayını keçib yollarının üstündə rast gəldikləri müharibə nəticəsində əhalisi qaçıb getmiş yerli müsəlman əhalinin boş qalmış kəndlərdəki evlərini, torpaqlarını, bağlarını, dəyirmanlarını və başqa mülklərini zəbt etdilər. Sülh və əmin-amanlıq yaranandan sonra, 1829-cu ildə əvvəlki sakinlər geri qayıdanda başqalarının onların evlərinə yiyələndiyini gördükdə, bu kəndlərin arasındakı ən əlverişsiz torpaqlarda yerləşməyə razı salmaq üçün ermənilərə yalvarıb-yaxarıb özlərinə ev tikməyə başladılar. Əvvəlki sakinlərin bir çoxu isə dağlara çəkilərək yeni kəndlər salıb ömürlük oralarda məskunlaşdılar. Beləliklə, vilayətin Sərdara ən çox gəlir verən torpaqları ermənilərin əlinə keçdi*" [83,1217].

İşğaldan əvvəl İrəvan xanlığında 3.498, Naxçıvan xanlığında isə 930 olmaqla bütün Erməni vilayətində 4.428 erməni ailəsi, cəmi 25.151 nəfər erməni, müharibədə ölən, İrana və Türkiyəyə gedənləri nəzərə almadan belə 16.078 müsəlman ailəsi və 81.749 nəfər müsəlman yaşayır və müsəlmanlar 76,5 % təşkil edirdilərsə, işğaldan sonra qısa müddətdə, 1828-1830-cu illərdə İrandan 6.949 ailə (35.560 nəfər), Osmanlı imperiyasından isə 3.682 ailə (21.666 nəfər), cəmi 10.631 erməni ailəsi (57.226) nəfər köçürüldü və ermənilər artıq sayca (82.377 nəfər) müsəlmanları üstələməyə başladı [83, 635-642].

Ermənilərin Türkiyədən keçmiş İrəvan xanlığının ərazisinə köçürülməsi 1830-cu ildən sonra da davam etmişdir. Türkiyədən 14 mindən artıq erməni ailəsi – 90 min nəfər Göyçə, Dərəçiçək, Abaran, Sürməli və Talin mahallarına yerləşdirildi [10, 394-396].

Rusiya işğalı ərəfəsində İrəvan xanlığının bütün xristian əhalisinin ümumi sayı 20%-dən çox olmamışdır. Bu faktı İ.Şopenin tədqiqatlarına əsaslanan erməni mənşəli qərb tarixçisi

G.Bornoutyan da öz tədqiqatlarında etiraf edir [41, 59; 42, 78; 10, 76].

Tanınmış rus tədqiqatçısı N.Şavrov ermənilərin Cənubi Qafqaza köçürülməsi prosesini və köçürülüb gətirilmiş ermənilərin sayını araşdırdıqdan sonra 1911-ci ildə yazırdı: «***Hazırda Cənubi Qafqazda yaşayan 1 milyon 300 min erməninin 1 milyondan çoxu bu diyarın yerli əhalisi deyil. Onları bura biz*** (yəni ruslar – *red.*) ***köçürüb gətirmişik***» [81, 63; 10, 25].

Kameral siyahıların tərtibi

Qeyd etmək lazımdır ki, Rusiya tərəfi təqdim olunan vergi və maliyyə sənədlərinə o qədər də etibar etmirdi, düşünürdülər ki, onlara verilən sənədlərdə rəqəmlər kiçildiləcəkdir. İrəvan xanlığı üzrə tərtib edilən bu tipli əsas sənəd İrəvan xanının vəziri (onu maliyyə naziri də adlandırırdılar) Mirzə İsmayılın tərtib etdiyi maliyyə sənədləri idi. İnzibati İdarənin işçiləri Mirzə İsmayılın sənədlərində ciddi uyğunsuzluqlar aşkar edə bilməmişdilər [83, 991-992].

Naxçıvan əyalətində isə vəziyyət tamamilə dolaşıq idi. Burada bu sənədləri tərtib etmək Paskeviçin göstərişi ilə general Merliniyə tapşırılsa da, onun 1828-ci ildə tərtib etdiyi kameral təsvirə görə yığılacaq verginin miqdarı işğaldan qabaqkı kəmiyyətdən az olduğuna görə, Paskeviçi razı salmamışdı. İkinci dəfə bu işi İnzibati idarənin müşaviri Petrikov, üçüncü dəfə polkovnik Voljinski görsə də, nə onların, nə də Naxçıvan naibi Ehsan xanın verdiyi bilgilər, eləcə də əyalət sakinlərindən alınan məlumatlar da Paskeviçi qane etməmiş və bu işi İnzibati İdarənin müşaviri, kollej assasoru rütbəli fransız mənşəli İvan Şopenə təklif etmiş və o da bu təklifi qəbul edərək yüksək səviyyədə yerinə yetirmişdir [83, 1138-1141].

Mühafizə dəstəsi və katiblərlə təmin edilmiş İ.Şopen 1829-cu ilin aprelində başladığı bu işi 3 ilə -1832-ci ilin mayında başa çatdırmış, İrəvan xanlığının 15, Naxçıvan xanlığının 10

mahalı, İrəvan, Naxçıvan və Ordubad şəhərləri və tərəkəmə (elat) əhali üzrə kameral təsvirlər tərtib etmiş, sonradan bu kameral təsvirlərdə toplanmış materialları təhlil edərək, ***"Erməni vilayətinin Rusiya İmperiyasına birləşdirildiyi dövrdəki vəziyyətinə dair tarixi abidə"*** [83] adlı fundamental kitabını yazmışdır.

"Kameral təsvir" adlanan sənədlərdə əhalinin adbaad siyahısı ilə yanaşı, hər bir mahal üzrə izahat yazısı və boş kəndlərin siyahısı da verilmişdir. Bu izahat yazılarında mahalın coğrafi ərazisi, sərhədləri, meşə, su ehtiyatları, çayları, gölləri, dağları, iqlimi, vergi sistemi, mahalda iqtisadi vəziyyəti yaxşılaşdırmaq üçün təkliflər yer almış, bir növ mahal inventarlaşdırılmışdir. Bir sözlə, bu sənədlərdə indiki tədqiqatçılar üçün zəngin material vardır.

Haqqında söhbət gedən kitaba yazdığı ön sözdə İ.Şopen öz missiyasını belə qiymətləndirirdi: *"Erməni vilayətinin Rusiya imperiyasına birləşdirildiyi dövrün vəziyyətini təsvir edən bu kitab bir sıra inventarları özündə cəmləşdirib. Bu kitabın köməyi ilə vilayətin sakinləri gələcəkdə müqayisə edib deyəcəklər: nəyimiz var imiş, indi nəyimiz var. Qoy bu vilayətin sakinləri bu kitabı əllərində tutduqları vaxt daim öz keçmişlərini yaşadıqları dövrlə müqayisə etsinlər*" [83, VI].

Osmanlı idarəçiliyi dövründə İrəvan əyalətinin idarəsi üçün hüquqi bazanın yaradılmasını təmin edən "*təhrir dəftəri*" adlanan sənədlər tərtib edilmişdi. Təhrir dəftərləri "*müfəssəl dəftər*", "*icmal dəftəri*" və "*sicil dəftəri*" olmaqla üç növə ayrılırdı. İcmal dəftərində ərazidəki kəndlər və təsərrüfat subyektləri (tiyul, zeamət, timar) siyahıya alınaraq onların nə qədər vergi ödədiyi yazılır, müfəssəl dəftərlərdə isə burada yaşayan vergi mükəlləfiyyətli əhali də siyahıya alınırdı.

Ələ keçirdikləri bölgələri mərkəzləşmiş qaydada idarə etmək məqsədi ilə osmanlılar buraların ölkənin ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi sisteminə inteqrasiyasına ciddi səy göstərirdilər. Siyasi sabitliyi və asayişi təmin etmək, hücumlardan qorunmaq

üçün osmanlılar ilk növbədə qalalarda silahlı qüvvələri yerləşdirir, onlara maaş kimi veriləcək vəsaitin mənbələrini müəyyən edirdilər. Bu tədbirdən sonra ələ keçirilən bölgələr əyalətlərə bölünür, onların ərazi-inzibati bölgüsü aparılır, yerli idarə aparatı formalaşdırılır, rəhbərləri (bəylərbəyi, sancaqbəyi, qazi, naib, kəndxuda, dəftərdar) təyin edilirdi. Bundan sonrakı mərhələdə yerli idarə aparatının ayrı-ayrı idarələri işlərini paralel aparmağa başlayırdılar. İlk növbədə dəftərxana işçiləri yerli əhalidən olan kəndxudaların bələdçiliyi və onların bilavasitə iştirakı ilə əyalət əhalisinin sosial vəziyyətini təftiş edir, Səfəvi dövründəki vergilərin qaydasını və miqdarını müəyyənləşdirir, vergilərin toplanması zamanı edilən haqsızlıqları üzə çıxararaq, bəylərbəyi ilə qaziyə bildirir, əhalinin məşğuliyyəti, ailə vəziyyəti (evli, subay, dul), fiziki sağlamlığı (kor, lal, kar, topal), mənsub olduğu zümrə (şeyx, seyid və s.) haqqında ətraflı məlumat toplayır, gəlir obyektlərini müəyyən edir, onlardan alınacaq vergilərin miqdarını dəqiqləşdirir, ticarət qaydalarını qoyurdular. Beləliklə, əyalətin idarə edilməsi üçün lazım olan qanunnamə və vergilərin nizamlı şəkildə toplanmasını müəyyən edən müfəssəl dəftər tərtib edilirdi. Növbəti sonuncu mərhələdə isə, əkilən torpaq sahələri və formaları ilə bərabər torpaq sahibləri müəyyən edilərək, toplanan məlumatlara əsasən müfəssəl dəftər də istifadə olunmaqla icmal dəftər hazırlanırdı [9, 13].

1590-cı il tarixli “İrəvan əyalətinin müfəssəl dəftəri”nə görə İrəvan əyaləti İrəvan, Karbi, Naxçıvan, Məvaziyi-Xatun, Mülki-Arslan, Qarabağ, Dərəşam, Dərəşahbuz, Bazarçayı, Şərur, Ağcaqala, Gərni, Vedi, Abaran, Şərəbxana, Talin, Ərmus, Abnak, Aralıq, Azadcıran, Şorlut, Dərənürgüt, Zar, Zebil, Əlincə və Sisyan nahiyələrindən ibarət idi [9, 7].

1728-ci ildə isə bu əyalətin İrəvan, Naxçıvan və Şörəyel livalarından ibarət olduğu aydın olur. İrəvan livasına İrəvan şəhəri, Qırxbulaq, Körpü, Maku, Xınzirək, Gərni, Vedi, Dərəçiçək, Abaran, Göyçə, Dərələyəz (1727-ci ilin müfəssəl dəftərinə görə bu nahiyə Naxçıvan sancağına aid edilmişdir), Məzrə, Sürməli, İğdır, Aralıq və Şərur, Sədərək, Zarzəmin nahiyələri daxil idi [9, 8].

Rusiya işğalından (1828) əvvəl və kameral təsvirlərin tərtib edildiyi 1831-ci ildə keşmiş İrəvan xanlığı İrəvan şəhəri və 15 mahaldan ibarət idi: Qıxbulaq, Zəngibasar, Gərnibasar, Vedibasar, Şərur, Sürməli, Dərəkənd-Parçenis, Səədli, Talin, Seyidli-Axsaxlı, Sərdarabad, Körpübasar, Abaran, Dərəçiçək və Göyçə mahalları [83, 441-446].

İ.Şopenin rəhbərliyi ilə bu mahalların hər biri üzrə 1, İrəvan şəhəri üzrə 3, tərəkəmə (elat) əhali üçün də ayrıca 1 kameral təsvir tərtib edilmiş və bütün 19 kameral təsvirlər Ermənistan Milli Arxivində saxlanılır. O zaman İrəvan şəhəri 4 hissədən – Qala, Şəhər (Əski şəhər), Təpəbaşı və Dəmirbulaq hissələrindən ibarət olmuşdur.

İrəvan əyalətində idarəetmə sistemi

İşğaldan sonra İrəvan qalası işğalçı dövlətin inzibati idarəsinə çevrildi. İnzibati idarə xanın sarayında yerləşdirilmiş, məscidlərdən birini silah anbarına, digərini taxıl anbarına, xanın hərəmxanasını isə “hospitala” – hərbi xəstəxanaya çevirmişdilər [63].

Rusiya işğalından sonra İrəvan əyaləti 4 inzibati dairəyə bölünmüşdü:

1.İrəvan dairəsinə İrəvan şəhəri, Göyçə, Dərəçiçək və Qırxbulaq mahalları;

2.Şərur dairəsinə Şərur, Vedibasar, Gərnibasar və Zəngibasar mahalları;

3.Sürməli dairəsinə Sürməli, Dərəkənd-Parçenis mahalları, Gərnibasar və Vedibasar mahallarının Arazın sağ sahilində yerləşən əraziləri;

4.Sərdarabad dairəsinə Səədli, Talin, Seyidli-Axsaxlı, Abaran, Qərbi və Sərdarabad mahalları daxil idi [83, 448].

İrəvan xanlığının işğaldan əvvəl və sonrakı idarəetmə sistemlərində ciddi fərqlər var idi.

İrəvan xanlığının İran Qacarlar dövlətindən asılılığı nominal xarakter daşıyırdı, çünki nəinki mərkəzi hökumətə xərac ve-

rilmirdi, əksinə, müdafiə tədbirlərini gücləndirmək üçün mərkəzi hökumət ona hər il müəyyən miqdarda, işğal ərəfəsindəki illərdə isə ildə 6 min tümən (24 min gümüş rubl) pul göndərirdi. Şah sarayındakı bütün vəzifələr Sərdarın sarayında da vardı. Saray əyanları onun xidmətində olanlara və hərəmxanaya qulluq edənlərə bölünürdü. Daxili idarə, vəzifəli şəxslərin təyini və hətta hərbi kadrlar onların arasından təyin edilirdi [83, 451].

Divan xan və vəzir də daxil olmaqla, sarayda mühüm vəzifə tutan və hər biri bir sahəni idarə edən mirzələrdən və Şeyxülislamdan ibarət idi. Divana xanın ən yaxın adamlarından olan və onun tərəfindən təyin edilən **divanbəyi** başçılıq edirdi. Xan sarayında maliyyə işlərində vəzirlə yanaşı, sərkari-ali, texniki işlərə məsul kəhya, xəzinədar, anbarağası, saray mühafizlərinin rəisi, qoruqbaşı və başqa vəzifəli şəxslər var idi [83, 451].

Şəhər rəisi vəzifəsini naib həyata keçirirdi. Naib iqtisadi və inzibati işlərlə məşğul olur, vergilərin vaxtında toplanmasına nəzarət edir, xan müvəqqəti olaraq bir neçə günlüyə şəhəri tərk etdikdə şəhərin idarəçiliyi ona keçirdi. Qalanın mühafizəsindən məsul olan şəxs isə qalabəyi idi [37, 48-49].

İrəvan Sərdarının idarəetmə aparatı 4 bölmədə cəmləşmişdi.

Ev təsərrüfatını Sərdarın özü və onun ən yaxın adamlarından biri idarə edirdi. Hərəmxanada çox güman ki, etiket xatirinə 36 arvad və kənizlər vardı. Onun sarayında xacələr yox idi və qadın azadlığı mövcud idi [83, 451].

Hərbi işlərə xanın qardaşı Ali Baş komandan Həsən xan rəhbərlik edirdi. Hərbi qüvvələr 2 sərbaz batalyonundan və qeyri-müəyyən sayda süvari döyüşçülərdən ibarət idi. Lazım gələndə xanlığın silah tutan bütün əhalisi orduya cəlb edilə bilərdi. Zəmburəklər-dəvə üstündə quraşdırılan falkonetlər-kiçik toplar nəzərə alınmasa, bir neçə 6 funtluq səhra topu və İrəvan qalasının ayrıca artilleriyası vardı. Divandakı mirzələrdən bir nəfər qoşunun siyahısını tuturdu. Sülh dövründə ordunun çoxu məzuniyyətdə hesab olunsa da, maaşlarını da alırdılar [83, 451-452].

Maliyyə işi əsas iş sayılırdı. Bu sahə Sərdarın daim diqqət mərkəzində olmaqla onun əsas məşğuliyyətini təşkil edirdi [83, 451].

İcra və polis orqanlarının fəaliyyəti də maliyyə məsələləri ilə sıx bağlı idi, çünki hakimiyyət demək olar ki, vergi toplamaq üçün idi. Lakin onlar həm də əmlak məsələləri və cinayət işləri üzrə məhkəmə qərarlarını yerinə yetirməli idi. Tabeliyindəki yüzbaşıların və onbaşıların vasitəsi ilə fəaliyyət göstərən şəhər polisinin rəisi darğa adlanırdı [83, 452].

Başqa islam ölkələrində olduğu kimi, İrəvan xanlığında da cinayət və ya mülki məsələləri peyğəmbərin müəyyən etdiyi yolla, şəriət məhkəmələri vasitəsi ilə həll edilirdi. Hərbi, maliyyə və polis idarəsinə gəldikdə isə hər şey hökmdarın iradəsindən, onun Divanının müdrikliyindən asılı idi. Üzərində heç bir məhdudiyyətin və nəzarətin olmadığı Divan hər bir halda icra aparatına sərəncam verirdi. Lakin bütün Şərq ölkələrində olduğu kimi, onların hakimiyyətini tarazlaşdıran və onların iradəsindən asılı olmayan dini bir hakimiyyət də vardı və o, dini məsələlərlə yanaşı, cinayət və mülkü hüququ, həm də təhsili həyata keçirirdi. Beləliklə, burada iki idarə hakimiyyəti vardı: dünyəvi rəislərə məxsus olub icra işlərini həyata keçirən cəbr hökuməti və ədalət mühakiməsini həyata keçirən və din xadimlərinin rəhbərlik etdiyi ədliyyə hökuməti [83, 453].

Mülki işlərə baxan dini məhkəmə Şəriət məhkəməsi adlanırdı. Bu məhkəmədə Şeyxülislam, qazılar və məşvərətçi səslə iştirak edəm axundlar və mollalar iştirak edirdi. Məhkəmə istintaqı tərəflərin dinlənməsi ilə başlayırdı. Əvvəlcə iddiaçını, sonra cavabdehi dinləyir, sonra hər ikisini üzləşdirirdilər. Sonra şahidləri dindirirdilər. Əvvəlcə cavabdehin, sonra iddiaçının şahidləri danışırdı. Şahidlər kifayət etmədikdə tərəfləri Qurana and içdirirdilər və bu zaman cavabdehin üstün hüququ vardı [83, 454].

Məsələ kifayət qədər araşdırıldıqdan sonra çəkişən tərəfləri otaqdan çıxardır və məhkəmə üzvləri öz aralarında müşavirə keçirirdilər. Əgər müzakirə edilən məsələ Quranda varsa, qərar

qəbul etmək çətin deyildi, əgər yox idisə, peyğəmbərin hədislərinə müraciət edirdilər, əgər burada da məqbul bir nümunə tapılmırdısa, onda yerli adət-ənənələrə uyğun olaraq və ya məhkəmə üzvlərinin vicdanına görə hökm çıxarırdılar. Mülkiyyət məsələləri mülkiyyət kağızının və digər sənədlərin əsasında həll edilirdi. Məhkəmənin qərarı yarlığa yazılır və məhkəmə heyətinin bütün üzvləri möhürünü basaraq yarlığı haqlı tərəfə verirdilər [83, 454-455].

1831-ci ildə İrəvan şəhərində yaşayan Şeyxülislamın, qazının, axundların və mollaların adları kameral siyahılarda qeyd edilmişdir.

İrəvan əyalətinin Şeyxülislamı şəhərin Təpəbaşı hissəsində yaşayırdı:

"134.224. Şeyxülislam Axund Molla Məhəmməd Axund Molla Məmmədhüseyn oğlu 60 yaş" [64].

Maraqlıdır ki, yaşadığı 134 nömrəli evdən başqa, Şeyxülislamın daha 1 evi qeydə alınmışdır. Bu, Təpəbaşı hissəsindəki 132 nömrəli evdir. 133-cü bina isə ona məxsus hamamdır [64]. Qazı Molla Kərim Şəhər hissəsində qeydə alınmışdır: "176.307. Qazı Molla Kərim Qazı Molla Cəfər oğlu 40 yaş" [63]. Göründüya kimi, Qazı Molla Kərimin atası da qazı olmuşdur.

İrəvan şəhərində 6 axund qeydə alınmışdır. Bunlar Şəhər hissəsində yaşayan Ağa Fətulla Ağa İbrahim oğlu, Axund Molla Kazım Məmmədrza bəy oğlu, Axund Molla Mustafa Kərbəlayı Heydər oğlu, Təpəbaşı hissəsində yaşayanlar: Axund Molla Bağır Sadıq bəy oğlu, Axund Molla Mehdi Axund Molla Məmmədəli Peşnamaz oğlu və Axund Molla Kazım Axund Molla Əhməd oğlu idi [63; 64].

Yuxarıda adları çəkilən həmin 8 nəfəri İrəvan xanlığında fəaliyyət göstərən Şəriət məhkəməsinin üzvləri saymaq olar.

İcra hakimiyyətinə mənsub olan cəzavermə daha sadə üsulla həyata keçirilirdi. Qatili öldürdüyü şəxsin yaxın adamlarına verirdilər. Onlar ya qan bahası əvəzində onu bağışlayır, ya da öldürürdülər [83, 456].

Dəftərxana işi və kargüzarlıq demək olar ki, yox dərəcəsində idi. Onlar nə qeydiyyat aparır, nə də jurnal tuturdular. Şərdar şikayətləri dinləyir, işi hərtərəfli araşdırıb qərar çıxarır və onun qərarı həmin dəqiqə icra olunurdu. Əgər cəza hökmü çıxarılırdısa, Sərdarın işarəsi ilə fərraşlar yerindən sıçrayıb onun sərəncamını icra edir, günahkarın ayaqlarını falaqqaya salıb şallaqlayırdılar. Çox nadir hallarda Sərdar kimisə pəncərədən Zəngi çayına atdırır, bəzən kiminsə əlini, ayağını, bir və ya iki qulağını kəsdirir, bir və ya iki gözünü tökdürürdü. Bütün bunlar bir göz qırpımında icra edilirdi [83, 456-457].

Mahalları xanların və ya bəylərin içərisindən təyin olunan mirbölük, kəndləri isə kəndxudalar idarə edirdi.

Tərəkəmə (elat) əhalini onların tayfa başçıları idarə edirdi.

Bütün bunlara onu da əlavə etmək lazımdır ki, Sərdar özü müəyyən etdiyi qayda-qanunu özü bildiyi kimi də dəyişə bilirdi və beləliklə, idarəetmə yüyənini əlində möhkəm saxlayırdı.

Sui-istifadə hallarına Sərdar bir çox hallarda barmaqarası yanaşırdı. Qeyri-qanuni yollarla sərvət toplayan məmurlar kifayət qədər şişəndə bütün sərvətini, mülklərini əlindən alıb xəzinəyə keçirirdi, başqa sözlə, özünə götürürdü. Həmin şəxs müxtəlif qapılar döyüb Sərdarın yanında sözü keçən adamların köməyi ilə yenidən mənsəbə çatardısa, ona şərait yaradırdılar ki, varlansın və yenidən hər şeyini əlindən alsınlar. İ.Şopen yazır ki, avropalılara nə qədər qəribə gəlsə də, asiyalılar bu üsulu əla hesab edirdilər [83, 458].

Mülki idarə sahəsində bütün vəzifələr əsasən xanların və bəylərin içərisindən təyin edilmiş şəxslər tərəfindən həyata keçirilirdi. Məktublar yazmaq, inventarların siyahısını tutmaq isə mirzələrin işi idi. Vəzifə yüksəlişi də aşağı vəzifəli məmurların daha yüksək məmur vəzifəsinə keçirilməsi ilə baş verirdi, Sərdarın Divanına da yol buradan keçirdi. Qeyd etmək lazımdır ki, hərbi, mülki və dini xidmət sahələri arasında elə bir sərhəd yox idi, diribaş mirzə asanlıqla yüzbaşı, bəy, xan olduğu kimi, molla və ya axund da ola bilərdi [83, 458].

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, bütün mirzələr, bəylər, xanlar, vəzifəli əyanlar öz karyeralarını hələ gənc yaşlarından sarayda qəlyan paylamaqla başlayırdılar [83, 459].

İrəvan xanlığı işğal edildikdən sonra idarəetmə üsulu köklü surətdə dəyişdirildi, idarəetməni vilayət rəisi həyata keçirirdi. Onun tabeliyindəki dəftərxana isə Erməni vilayəti üzrə İnzibati idarə adlanırdı [83, 459-460].

İnzibati idarədə 2 şöbə vardı və hər şöbəyə müşavir rəhbərlik edirdi. Birinci şöbə icra hakimiyyətini, ikinci şöbə isə məhkəmə hakimiyyətini həyata keçirirdi. Müəyyən vaxtlarda maliyyə işlərini həyata keçirən üçüncü şöbə rəisinin icra aparatı yox idi. Maliyyə məsələləri isə Gəlirlər və Xəzinə mülkiyyəti üzrə Xüsusi İdarə tərəfindən həyata keçirilirdi. Bu idarə əvvəllər İnzibati idarənin bir şöbəsi olmuşdu. Mülki məhkəmələr birinci instansiya olan əyalət məhkəməsində həyata keçirilirdi. Bu məhkəmədə hakim və 3 nəfər mülki iclasçı var idi. Onlardan biri rus məmurları içərisindən, ikisi isə yerli xalqların-türklərin və ermənilərin nümayəndələri arasından seçilirdi. 500 rublu keçməyən iddia və mübahisəli məsələlər ikinci instansiya olan Vilayət rəisi tərəfindən həll edilirdi. Apelyasiya verildikdə isə onu üçüncü və sonuncu instansiya olan Qafqazdakı qoşunların ali baş komandanının təsdiqinə verirdilər [83, 459-460].

Cinayət işlərinə İrəvan şəhəri hərbi komendantının sədrliyi ilə hərbi məhkəmə baxırdı.

Hər bir şəhərdə polismeysterin idarəsi altında şəhər polis idarəsi təsis edilmişdi, tabeliyindəki pristavlar və məhəllə yüzbaşılarının vasitəsi ilə öz funksiyalarını həyata keçirirdilər.

İrəvan şəhərində hökumətin maaş verdiyi Şəriət məhkəməsi vardı (Naxçıvan və Ordubad şəhərlərində də mövcud olan şəriət məhkəmələrinin üzvlərinə maaş verilmirdi), mahallarda isə hər iki tərəfin razılığı ilə kiçik məsələləri həll edən axundlar vardı [83, 451-461].

Şeyxülislam Cənubi Qafqazdakı şiə müsəlmanlar arasında ali ruhani şəxs sayılsa da, uzun müddət onun statusu müəyyən-

ləşdirilməmişdi. Bir neçə dəfə layihə hazırlanmış, çar hökumətinin tələblərinə cavab vermədiyindən, qəbul edilməmişdi. Cənubi Qafqaz şiə və sünni idarəsinin əsasnaməsi 1872-ci ilin 5 aprelində qəbul edildi [84, 105].

İrəvan və Naxçıvan əyalətlərindən təşkil olunan Erməni vilayəti 1840-cı ildə ləğv edilərək Gürcüstan-İmeretiya quberniyasının tərkibinə verildi və onun tərkibində İrəvan və Naxçıvan qəzaları yaradıldı. İrəvan və Naxçıvan qəzaları 1846-cı ildə yeni yaradılan Tiflis quberniyasının tərkibinə verildi. 9 iyun 1849-cu ildə 5 qəzadan ibarət İrəvan quberniyasının yaradılması haqqında fərman verildi. 1850-ci il yanvarın 1-də bu fərman qüvvəyə mindi. İrəvan quberniyasına İrəvan, Aleksandropol, Novobəyazid, Naxçıvan və Ordubad qəzaları daxil idi [55, 9-10].

İrəvan quberniyası inqilaba qədər mövcudluğunu davam etdirdi.

İrəvan şəhərində təhsil, mədəniyyət, sənətkarlıq

İrəvan şəhərinin məhəllələri, karvansaraları, məscid, hamam və dükanları haqqında “Şəhər hissəsinin” kameral təsvirində [65] geniş məlumat verildiyindən, fikrimizcə onları bir daha təkrarlamağa ehtiyac yoxdur. Amma haqqında danışmağı zəruri hesab etdiyimiz məsələlərdən biri, bəlkə də ən vacibi İrəvan şəhərindəki təhsil sistemi ilə bağlıdır.

İşğaldan sonra İrəvan şəhərində kilsə-məhəllə məktəbi açılmışdı, bu məktəblərdə 60 şagird təhsil alırdı, amma onların əksəriyyəti ermənilər idi, azərbaycanlı şagirdlər 10 nəfərə yaxın idi [83, 902]. Bu, iki şeylə bağlı idi. Bir tərəfdən yeni idarəçilər erməni kadrlar yetişdirib vilayəti onların vasitəsilə idarə etmək fikrində idilər və buna görə də türklərin rus dilini öyrənməsi və idarəçiliyə cəlb edilməsi onları o qədər də maraqlandırmırdı. Digər tərəfdən isə, türklər işğaldan əvvəl olduğu kimi öz dinlərinə, adət-ənənələrinə bağlılıq nümayiş etdirərək, əvvəlki kimi mədrəsə təhsili almağa üstünlük verirdilər. Məscidlərin nəzdində fəaliyyət göstərən mədrəsələrdə isə o dövr üçün heç də kiçik rə-

qəm sayılmayan 200 şagird təhsil alırdı (bundan başqa, adlı-sanlı din alimləri xüsusi məktəblər açıb hər şagirdə görə ayda gümüş pulla 20 qəpik zəhmət haqqının əvəzində təhsil verirdilər). Halbuki, kilsələrin nəzdindəki dini məktəblərdə işğaldan əvvəl cəmi 80 erməni şagirdi vardı [83, 902-903].

İrəvan şəhərindəki mədrəsə Hüseynəli xan məscidində fəaliyyət göstərirdi [83, 468]. Digər məscidlərin hər birində isə 20 şagird təhsil alırdı [65].

Kilsə-məhəllə məktəblərində biri müdir (nəzarətçi) olmaqla 2 müəllim, islam dinini tədris edən molla və xristian dinini tədris edən erməni terter fəaliyyət göstərirdi. Bu məktəblər 1 aşağı və 2 yuxarı sinifdən ibarət idi. Burada din dərsləri ilə yanaşı rus dili, hesab, ümumi coğrafiya, Rusiya coğrafiyası, dəftərxana işi və düzgün yazı qaydaları öyrədilirdi. Təhsil rus dilində idi. 1855-ci ilin məlumatına görə, İrəvan şəhərindəki rus kilsə-məhəllə məktəbində artıq 101 şagird təhsil alırdı [55, 252]. Mənbə bu şagirdlərdən neçəsinin erməni, neçəsinin isə türk (tatar) olması haqqında məlumat vermir.

Mədrəsələrdə təhsil iki istiqamətdə aparılırdı. Şagirdləri ya din işlərinə, ya da dünyəvi elmə hazırlayırdılar.

Aşağı siniflərdə dərs deyən müəllim "müdərris", yuxarı sinifdə dərs deyənlər isə "vaiz" adlanırdı. Bu və ya digər mədrəsədə müəllimlərin keyfiyyəti, eləcə də şagirdlərin sayı həmin məscidin maddi imkanlarından asılı olurdu. Əgər məscidin zəngin vəqfi vardısa, daha savadlı müdərris və vaizlər cəlb etməyə imkan verirdi və ya əksinə. Bəzi mədrəsələrdə təhsilə hansısa nüfuzlu və tanınmış müctəhid rəhbərlik edirdisə, həmin mədrəsəyə hər yandan çoxlu şagirdlər gəlirdi. Həmin müctəhid adətən, ən savadlı yetirmələrindən birini özünə varis təyin edərək əbasını ona bağışlayırdı. Beləliklə, onun əbası nəsildən nəslə keçir və sonuncu sahibinə və həmin mədrəsəyə böyük şöhrət gətirirdi [83, 902].

Mədrəsə təhsili üç ixtisas üzrə aparılırdı:

1.Ərəb dili və ədəbiyyatı. Buraya 12 fənn daxil idi: dilçilik, etimologiya, sintaksis, nitq mədəniyyəti, tarix, ərəb ədəbiyyatı, Quran qiraəti və s.

2.İlahiyyat və ümumi hüquq. Buraya 6 fənn daxil idi: Quranın təfsiri (ilmul-təfsir), İlmul-hədis, praktik ilahiyyat (hüququn da daxil olduğu ilmul-fiqh), sxolastik ilahiyyat (ilmul-kəlam), vərəsəlik hüququ (ilmul-fəraiz) və müxtəlif cərəyanların hüquqi əsasları (üsuli fiqh).

3. Fəlsəfə. Burada 5 fənn tədris edilirdi: məntiq, riyaziyyat, coğrafiya və astronomiya, təbabət və təbiət elmləri, nəzəri fəlsəfə [83, 903-904].

Xüsusi məktəblərdə isə (müəllimliklə məşğul olanların açdığı məktəblərdə) yalnız oxumağı və yazmağı öyrədirdilər. Onlara əvvəlcə əlifbanı öyrədərək Quran oxumağa məcbur edirdilər. Bir neçə ildən sonra şagirdə fars dilində kitab verir və yazı öyrədirdilər. Bu şagirdlər sürətlə oxumağı və yazmağı, bəzi əsərlərdən şeir parçalarını əzbər öyrəndikdən sonra onların təhsili başa çatmış sayılırdı. Bu şagirdlərdən bir çoxu Rudəkinin, Firdovsinin, Ənvərinin, Nizaminin, Caminin, Hafizin, Sədinin və Şərqdə məlum olan digər böyük şairlərin şeirlərini əzbər bilirdilər. Onların içərisində sözsüz ki, şeir yazanlar da var idi və ən tanınmışı özünə Mirzə Əndəlib (Bülbül) təxəllüsü götürərək şeirlər yazırdı [83, 904].

Həmin şəxs “Şəhər hissəsinin” kameral təsvirində qeydə alınmışdır: “452. Mirzə Əndəlib Əliqulu oğlu 48 yaş (mirzə); arvadı Nurcahan 50 yaş; qızı Xurşud 14 yaş;

nökərləri: Əliqulu Kərbəlayı Cəfər oğlu 15 yaş; Salman Kərbəlayı Əhməd oğlu 12 yaş” [65].

Göründüyü kimi, 1783-cü ildə anadan olan tanınmış şair evində iki nökər saxlayacaq qədər imkanlı adam olmuşdur.

İrəvanın Şəhər, Təpəbaşı və Dəmirbulaq hissələrində aşıq qeydə alınmayıb, lakin Dəmirbulaq hissəsində maraq doğuracaq bir evə və bir nəfərin adına rast gəlirik:

“231. Ölmüş Rəhim Aşıq Əli oğlunun evi.

346. Qasım Allahverdi oğlu 70 yaş (musiqi alətləri üçün sim düzəldir); iki oğlu var: Mirzəməhəmməd 25 yaş; Allahverdi 12 yaş” [63].

Göründüyü kimi, artıq həyatda olmasa da, Aşıq Əli adlı şəxs İrəvan şəhərinin adlı-sanlı aşıqlarından olmuşdur. Qasım Allahverdi oğlu isə simli musiqi alətləri üçün sim düzəldən nadir və çətin peşə sahibidir.

Aşıqlardan fərqli olaraq, 1831-ci ildə İrəvan şəhərində yaşayan iki rəssamın adlarını öyrənə bilirik: "747.1212. Cəfər ağa Mustafa bəy oğlu 25 yaş (bəy və rəssam); arvadı Telli 20 yaş". "748.1213. Sadıq Əkbər oğlu 45 yaş (rəssam); arvadı Səkinə 20 yaş; oğlu Cabbar 1 yaş; qızı Ummuşərəf 3 yaş" [65].

Burada yaşca böyük Sadıq Əkbər oğlunu daha gənc və imkanlı qonşusunun və həmkarının ustadı saymalıyıq.

Bütün İrəvan şəhərində, onun Şəhər hissəsində türklər arasında qeydə alınmış cəmi 1 nəfər silah ustasının olmasını, əlbəttə təəssüf hissi ilə qeyd etməliyik. O, nadir şəxsin adını burada hörmətlə qeyd etmək, zənnimizcə yerinə düşərdi:

"138.260. Şahbaz Səfi oğlu 35 y (silah ustası); arvadı Anaxanım 20 yaş; qızı Seyran 1 yaş; qardaşı Həmzə 20 yaş" [65]. Halbuki, türklərin əksəriyyət təşkil etdiyi İrəvan şəhərində yerli ermənilər arasında 4 nəfər, gəlmə ermənilər içərisində isə 12 nəfər silah ustası qeydə alınmışdır. Hətta cəmi 50 ailə olan qaraçılar arasında da 1 nəfər silah ustası var idi [65]. Türklər arasında silah ustalarının az olması onların Rusiya imperiyasına xidmət etmək istəməyərək İrana, yaxud Osmanlı dövlətinə getməsi ilə də bağlı ola bilərdi.

Bütün İrəvan şəhərində qeydə alınmış 2 saat ustası, 1 nəfər şüşə ustası və 4 tokarın hamısı isə türklər idi. Açığı, hələ elektrikin olmadığı bir vaxtda tornaçı dəzgahını və tokar (tornaçı) peşəsini təsəvvür etmək nə qədər çətin olsa da, saat ustası kimi, bu sənətin də İrəvanda yalnız türklərə məxsus olması qürurverici haldır.

İrəvan şəhərində ən geniş yayılmış peşələr isə tacir, baqqal, papaqçı, xırdavatçı, bağban, başmaqçı, nökər və günəmuzd fəhləlik idi. Müsəlmanlar adı çəkilən peşələrdə mütləq çoxluq təşkil edirdilər. Digər sənət növləri üzrə olmasa da, tacirlər arasında müqayisə aparmaq əhəmiyyətli olduğu üçün qeyd etmək lazımdır

ki, 1831-ci ildə 151 nəfər türk, 68 nəfər erməni taciri vardı ki, bu da ticarət kapitalının müsəlmanların əlində olduğunu göstərir.

Silah ustalığında olduğu kimi, parça toxuyanlar arasında da ermənilər, xüsusən gəlmə ermənilər üstünlük təşkil edirdilər.

1831-ci ildə İrəvan şəhərində cəmi 2.318 sənətkar qeydə alınmışdı, onların 1.436 nəfəri müsəlman, 468-i yerli, 386 nəfəri gəlmə erməni idi [83, 475; 63; 64; 66].

Demoqrafik vəziyyət: işğaldan əvvəl və sonra

İşğaldan əvvəl İrəvan şəhərində daimi yaşayan əhalinin tamamilə Azərbaycan türklərindən ibarət olmasını ilk mənbələr də təsdiq edir. Hələ XVII əsrin sonlarında (1673) İrəvan şəhərində olan fransız səyyahı Şardenin məlumatına görə «*…**İrəvan qalası təxminən səkkiz yüz evdən ibarətdir və orada ancaq təmizqanlı qızılbaşlar yaşayırlar***» [27, 21]. «Qədim İrəvan» kitabında İrəvan əhalisindən bəhs edən erməni müəllifi Y.Şahəziz də fıransız səyyahı Şardenin İrəvan qalasında yaşayan əhali haqda məlumatını təsdiq edir və daha maraqlı bir məqama toxunur. O yazır ki, “***ermənilərin İrəvan şəhərində yalnız dükanları var idi, gündüzlər onlar orada alver edir, axşamlar isə dükanlarını bağlayıb evlərinə gedirdi*** [bax: 20, 488].

1700-ci ilin yazında İrəvanda olmuş digər avropalı-alman səyyahı Kaspari Şillinger də təsdiq edir ki, İrəvan şəhərində sayca və siyasi cəhətdən Azərbaycan türkləri tam üstünlük təşkil edirlər. O, yazır: «*İrəvan şəhərinin daxilində (yəni şəhərin qala divarları içərisində-red.) yalnız iranlılar (*Azərbaycan türkləri – *red.), şəhərin nisbətən iri qəsəbəsində (*görünür, Üçkilsədə – *red.) və müxtəlif yerlərdə kilsəyə xidmət üçün erməni tacir və sənətkarları yaşayırlar. Onlar iranlılara (*Azərbaycan türklərinə – *red.) vergi verirlər*». [bax: 20, 489].

XVIII yüzilliyn əvvəlində missionerlik məqsədilə İrəvana gəlmiş yezuitlər ordeninin üzvü, missioner Monye *evlərdən daha çox bağçalar və üzüm bağlarına qərq olmuş, ikiqat qala di-*

varları ilə əhatə olunmuş İrəvan şəhərində əhalinin ¼-nin ermənilər olduğunu qeyd edirdi. XVIII yüzillikdə İrəvanda olmuş Mami-Klerak Monyenin faktlarından təkcə faydalanmamış, hətta onu redaktə də etmişdir. Erməni tədqiqatçısı A.Q.İoannisyan da bu faktla razılaşaraq fransız tarixçisi, mühəndis Mami-Kleraka istinad edərək yazır ki, ***«qaynaqların məlumatına görə, ermənilər İrəvan şəhəri əhalisinin ¼-ni, azərbaycanlılar isə böyük əksəriyyətini təşkil edirdilər»*** [43, 153; 51, LXXVII; 70, 33-34].

XVIII əsrin əvvəllərində İrəvan şəhərində oturaq erməni əhalisinin yaşamadığını həmin dövrdə tərtib olunmuş arxiv sənədləri də təsdiq edir. Erməni-rus əlaqələrinə həsr olunmuş sənədlər toplusunun II cildinin I hissəsinə daxil edilmiş sənədlər içərisində maraqlı bir məlumat verilir. 1701-ci il 25 iyul tarixli «Yaddaş qeydləri» adlanan həmin sənəddə erməni avantüristi İsrail Ori rus qoşunlarını Cənubi Qafqaza yürüşə həvəsləndirmək üçün I Pyotra 18 bənddən ibarət layihə təklif edir. Layihənin 7-ci bəndində Rusiya imperatoruna İrəvan şəhəri haqda kəşfiyyat xarakterli məlumatlar çatdırılır və göstərilir ki, ***İrəvan şəhərində cəmi 300 nəfərdən bir az artıq erməni yaşayır və onlar da ticarətlə məşğul olurlar*** [51, 213; 19, 31].

Nəzərə almaq lazımdır ki, İrəvanda olan avropalılar, o cümlədən missionerlər şəhərin xristian əhalisi barədə məlumatı Üçkilsə katolikosundan alırdılar. Buna görə də həmin məlumatlar çox zaman bilərəkdən şişirdilir və həqiqəti əks etdirmirdi. Bununla belə, Avropa səyyahları Şarden, Şilinger, XVIII əsr arxiv sənədləri və hətta erməni müəllifi Şahəziz də İrəvan şəhərinin əhalisinin ancaq azərbaycanlılardan ibarət olduğunu yazırdı.

Göründüyü kimi, XVIII yüzillikdə İrəvan şəhərində yaşayan əhalinin böyük əksəriyyəti Azərbaycan türklərindən ibarət idi. Şəhər əhalisinin ¼-ni təşkil edən ermənilər isə Y.Şahəzizin qeyd etdiyi kimi, ***"gündüzlər alver edib, axşamlar isə dükanlarını bağlayıb evlərinə gedən"*** tacirlər idi. Beləliklə, XVIII əsrdə İrəvan şəhəri və ona yaxın bölgələrdə ermənilər elliklə məskən sala bilməmiş, yalnız müvəqqəti olaraq ticarətlə, habelə missionerlik fəaliyyəti ilə məşğul olmuşlar [bax: 20, 489].

XVII əsr Osmanlı qaynaqları İrəvan şəhəri və qalasını *“ab-i ru-yi memalik-i İran u Turan, ...reşk-i mülk-i Azerbaycan olan kalay-i Revan”* şəklində, yəni İran və Turan məmləkətlərinin namusu, isməti, Azərbaycan mülkünün həsəd doğuran İrəvan qalası kimi təsvir etmişdir [bax: 32, 690]. Bu fakt bir daha İrəvan şəhəri və qalasında ermənilərin yaşamadığını sübut edir.

1831-ci ilin kameral siyahılarından məlum olur ki, İrəvan şəhərində 1.807 müsəlman ailəsi və 7.331 müsəlman, 567 yerli erməni ailəsi və 2.369 yerli erməni, cəmi 9700 nəfər yerli sakin yaşayırdı [83, 543-545] və türklər 76 faiz təşkil edirdilər. Amma bununla belə, bu rəqəm müharibədən əvvəlki statistikanı düzgün əks etdirmir. Çünki müharibə zamanı yaralanmaqdan, müxtəlif xəstəliklərdən ölənlər və işğaldan sonra qaçıb gedən müsəlman əhali nəzərə alınmamışdır. Aydındır ki, məlum səbəblərə görə ermənilər İrəvanı tərk etməmişdilər. İrəvan şəhərinin işğaldan əvvəlki əhalisinin sayına gəldikdə isə, rus mənbələri qaladakı qarnizondan başqa oraya 18.000 İrəvan sakininin sığındığını və onların həm də müdafiə tədbirlərinə fövqəladə dərəcədə mane olduqlarını yazırlar [55, 257]. 3 minlik qarnizonu nəzərə almasaq belə, həmin rəqəmi əsas götürsək, deyə bilərik ki, işğaldan əvvəl İrəvan şəhərində təxminən 15.000 nəfər türk və 3 minə yaxın erməni yaşamış və əhalinin 84 faizə yaxını türk olmuşdur.

İşğaldan qısa müddət sonra İrəvan şəhərinə İrandan 366 ailə (1.715 nəfər), Türkiyədən isə 11 ailə (48 nəfər), yəni 377 ailə və ya 1.763 erməni köçürülmüşdü. Hətta həmin erməniləri də nəzərə alsaq, İrəvan şəhərində yaşayan 11.463 nəfər ümumi əhalinin [83, 545-546] 64 faizi türklər idi.

300-dən çox sənətkar erməni ailəsi İrəvanda yerli şəhərlilərin (Azərbaycan türklərinin) evlərində yerləşdirilmişdi [34, 143].

1834-cü ilin kameral təsvirinə görə İrəvan şəhəri və ətrafında yaşayan 2.750 ailənin 65,7% -i tatar (türk), 32,6%-i erməni, 1,4%-i boşa (qaraçı) olmuşdur [16, 24].

19-cu əsrin 90-cı illərində İrəvan şəhərində 7.228 nəfər tatar (türk), 313 rus, 7.142 erməni və digər millətlərdən 55 nəfər yaşayırdı [35, 94; 36, 50].

İşğaldan sonrakı 160 il ərzində sonuncu Azərbaycan türkünün İrəvan şəhərindən çıxarılmasının dinamikasını aşağıdakı cədvəl əyani şəkildə əks etdirir.

İrəvan şəhərinin əhalisi
(1828-1988-ci illər)

İllər	Cəmi əhali	Türk-müsəlman	Faizlə
1828-ci ilə qədər			± 80,0
1828	9.700	≥ 7.331	75,6
1831	11.463	7.331	63,9
1865	12.670	6.900	54,5
1886	14.738	7.238	49.1
1897	29.033	12.539	43,1
1905	28.533	12.393	45,0
1914	51.286	12.557	24,4
1922	±46.000	5.124	11,1
1926	±65.000	4.968	7,6
1931	±90.000	5.620	6,2
1939	± 200.000	6.569	3,3
1959	±500.000	3.414	0,7
1979	±1.000.000	2.341	0,2
1988		0,0	0,0

[37, 22-29; 17, 167].

1831-ci ildə İrəvan şəhərində yaşayan müsəlmanlar arasında hər 100 kişiyə 95 qadın düşürdü və qadınların payının artmasını müharibədə ölənlərin əsasən kişilər olması ilə bağlamalıyıq. Bütün İrəvan əyalətində isə 1.344 tərəkəmə (elat) ailəni nəzərə almasaq, 9.196 müsəlman ailəsi, 26.625 kişi, 23.250 qadın olmaqla cəmi 49.875 nəfər müsəlman yaşayırdı və hər 100 kişiyə 87 qadın düşürdü. Tərəkəmələrlə birlikdə isə İrəvan əyalətində 10.540 müsəlman ailəsi, 30.510 kişi, 26.884 qadın, cəmi 57.365 nəfər müsəlman yaşayırdı və hər 100 kişiyə 88 qadın düşürdü.

Şəhərdə 1.807 Azərbaycan türk ailəsinin yaşadığı qeyd edilsə də, böyük ailələrin tərkibindəki başqa ailələri də nəzərə alsaq, bu sayı 2.060 ailə hesab etməliyik (Şəhər hissəsində 107, Təpəbaşı hissəsində 76, Dəmirbulaq hissəsində 70, cəmi 253 əlavə ailəni nəzərə almaqla).

Bu kameral siyahılarda bütün digər məlumatlarla yanaşı, fiziki cəhətdən qüsuru olanların həmin qüsuru da göstərilmişdir. Burada kor, kar, lal, şikəst, ağıldan kəm şəxslərlə yanaşı, çox nadir hallarda rast gəlinən ***hermofrodit***-iki cinsli (1 nəfər) və ***albinos*** (1 nəfər) olan xəstələr də aşkar edilərək qeyd edilmişdir.

İrəvan şəhəri üzrə 1831-ci ildə tərtib edilmiş kameral siyahıların mahallar üzrə tərtib edilən kameral siyahılardan bir fərqli və üstün cəhəti vardır: burada qadınların da adı qeyd edilmişdir və bu məlumat tədqiqat üçün qiymətli material verir. Biz onların hansı yaşda ailə qurduqlarını, təxminən neçə il yaşadıqlarını, həm də həmin dövrdə İrəvan şəhərində hansı qadın adlarının daha çox yayıldığını öyrənə bilirik.

Kameral təsvirlərdə İrəvan şəhərinin türk-müsəlman əhalisinin çox mömin və dindar olduğunu da izləmək mümkündür. Belə ki, qeydə alınan sakinlər arasında *hacı, kərbəlayı* və *məşədi* titullarının üstünlük təşkil etdiyini, həmçinin həyatda olmayan, amma kiminsə atası olaraq bu titullarla adları siyahıda qeydə alınanları da nəzərə alsaq, az qala hər ailədə belələrinin adına rast gəlmək mümkündür.

İrəvan şəhərinin və ümumən İrəvan xanlığının siyasi elitası xüsusi araşdırma tələb etsə də, burada bu məsələyə qısa da olsa, toxunmaq lazım gəlir.

İrəvan şəhəri üzrə təqdim və tədqiq olunan hazırkı 3 kameral təsvir sənədlərində şeyxülislam, qazı və 6 nəfər axunddan başqa 4 xanın, 51 bəyin və 19 mirzənin, 50 mollanın (*şəriət məhkəməsinin üzvləri olan Şeyxülislam, qazı və 6 nəfər axund da buraya aiddir*) 39 seyidin və 3 dərvişin qeydiyyatı aparılmışdır (imtiyazlı təbəqə olan bu adamlar 118 ailə idi). Bu barədə geniş danışmağa imkan olmasa da, burada ən ali titul sayılan

xanlar haqqında məlumat verməyə ehtiyac vardır. 1831-ci ildə İrəvan şəhərində qeydiyyata alınan, başqa sözlə, Rusiya təbəəliyini qəbul edən həmin 4 xan bunlar idi:

1. Paşa xan Hüseyn xan oğlu 27 yaş (Şəhər hissəsi).
2. Mayor Əhməd xan Kərim bəy oğlu 37 yaş (Şəhər hissəsi).
3. Həsən xan Məhəmməd xan oğlu 38 yaş (Şəhər hissəsi).
4. Kapitan Məmmədqulu xan Hüseynqulu xan oğlu 50 yaş (Təpəbaşı hissəsi) [64, 48].

Bu xanlar nəinki Rusiya təbəəliyini qəbul etmiş, hətta onlardan ikisi – Əhməd xan və Məmmədqulu xan onlarla sıx əməkdaşlıq etmiş, çox güman ki, 1828-1829-cu illər Rusiya-Türkiya müharibəsində rusların tərəfində iştirak edərək rus qoşunlarının hərbi rütbəsini almışlar.

Öz vətəninə, dövlətinə sadiq qalaraq vuruşan və 1827-ci il oktyabrın 1-də İrəvan qalasının süqutu zamanı əsir düşən 7 xan:

1. Həsən xan Qacar. İrəvan xanlığının Ali Baş komandanı, Sərdar Hüseynqulu xanın qardaşı.
2. Fətəli xan, onun nəvəsi. Bir müddət Sərdarabad qalasının müdafiəsinə başçılıq etmişdir.
3. Sübhanqulu xan. İrəvan qalasının komendantı (qalabəyi).
4. Qasım xan. Xüsusi qoşun hissəsinin komandiri.
5. Mərəndli Cəfərqulu xan.
6. Təbrizli Əlimərdan xan.
7. Əhərli Arslan xan [50, 564-566; 10, 349-350].

Xanlığın işğalından sonra İrana gedən xanların adlarını onların rus idarəçiləri tərəfindən müsadirə edilmiş mülklərinin siyahısından öyrənə bilərik:

1. İrəvan Sərdarı Hüseynqulu xan Qacar.
2. Sərtib xan.
3. Sübhan xan.
4. Ailəsi qırılan Baba xan.
5. Ölən Məşədi Məhəmməd xan.
6. Qafar xan.

7. Nağı xan. Göyçə qarapapaqlılarından ibarət süvari qoşunun komandiri [65].

İşğaldan sonra müsadirə edilərək iltizama verilən bağların siyahısından aşağıdakı xanların adları məlum olur:

1. Əli xan
2. Xudadat xan
3. Cəfər xan
4. Hacı Mahmud xan [65].

Bu sıraya sözsüz ki, İrəvan xanlığının idarəçiliyində mühüm rol oynayan aşağıdakı şəxsləri də əlavə etməliyik:

1. Vəzir və maliyyə naziri Mirzə İsmayıl.
2. Hacı Bəyim. Sərdarın arvadı, Abbas Mirzə tərəfindən vəzifəsindən kənarlaşdırılan əvvəlki İrəvan xanı Məhəmməd xanın qızı.
3. Darğa Ağa Rəfi.
4. Kələntər Hacı Nəzərəli.

Divan üzvləri olan digər bəylər və mirzələr də daxil olmaqla, yuxarıdakı şəxslər işğal ərəfəsində İrəvan xanlığının və ***İrəvan şəhərinin siyasi elitasını*** təşkil edirdi.

Buraya Dərəçiçək qarapapaqlarının süvari dəstəsinin komandiri, ruslarla əməkdaşlığı qəbul etmiş və 1831-ci ildə Dərəçiçək mahalında qeydə alınmış Mərdan xanla gürcü şahzadəsi, çar II İraklinin oğlu Aleksandrı da əlavə etməliyik. Mərdan xandan fərqli olaraq, şahzadə Aleksandr ruslarla işbirliyinə getməmiş, Gürcüstanın işğalından sonra da İran Qacarlar dövlətinə sədaqətini saxlamış, İrəvan qalasının alınmasından sonra İrana getmişdir. İşğaldan qabaq Dərələyəz mahalı ona arpalıq-tiyul verilmişdi. Şahzadənin ailəsi İrəvanın süqutundan sonra Təpəbaşı hissəsinin kameral təsvirində qeydə alınmışdır:

“439.710. Poruçik Məlik Saak Məlik Abramoviç Ağamalov 60 yaş; arvadı Takui 35 yaş; oğlu Qəhrəman 10 yaş; iki qızı var: Saloma 12 yaş;

Gürcü şahzadəsi Aleksandrın arvadı Maya xanım 25 yaş; onun oğlu İrakli 3 yaş” [64].

Kürəkənindən fərqli olaraq ruslara xidmət edərək poruçik rütbəsi alan Məlik Saak hələ Sərdarın vaxtından erməni məhəlləsinin məliki idi [83, 968].

Kameral siyahılardakı şəxs adlarını tədqiq edərək onları aşağıdakı qruplara bölmək olar:

Birinci qrupa başqa mahallarda da ən çox rast gəlinən Məhəmməd, Əli, Həsən, Hüseyn, İsmayıl, İbrahim kimi adlarla yanaşı, onlardan yaranmış mürəkkəb adları aid etmək olar: Məmmədhəsən, Məmmədhüseyn, Məmmədəli, Əliməmməd, Hüseynəli, Həsənəli, Əliqulu, Abbasəli, Məmmədqulu və s.

İkinci qrupa aid edilən adlara isə aşağıdakılar aid edilə bilər: Abbas, Əhməd, Ələkbər, Ələsgər, Mehdi, Rəsul, Qasım, Kərim, Rəhim, Baba, Bağır, Məmmədbağır, Cəfər, Məhərrəm, Mustafa, Zeynal, Zeynalabdin, Heydər, Novruz, Novruzəli, Tanrıverdi, Allahverdi, Vəli, Musa, Oruc, Haxverdi, Xudaverdi, Sadıq, Kazım, Xəlil, Süleyman, Tağı, Nağı, və s.

Üçüncü qrupa daha az rast gəlinən adları aid edə bilərik: Fətəli, Əsgər, Şahbaz, Aşır, Rüstəm, Salman, Nəbi, Mahmud, Ramazan, Səfər, İsgəndər, Fərəc, Fərrux, Muxtar, Zülfüqar, Məmmədxan, Möhsün, Saleh, Xudadat və s.

Dördüncü qrupa isə nadir rast gəlinən adları misal göstərmək olar: Şaban, Şahqulu, Daşdəmir, Abdı, Məmili, Paşa, Burhan, Balı, Şəfi, Səfi, Qədim, Qəni, Qərib, Zaman, Dünyamalı, Qara, Qoca, Dadaş və s.

Göründüyü kimi, dördüncü qrupa daxil edilən adlar islam dini ilə bağlı olmayıb, daha çox türk mənşəli adlardır.

Adqoyma ənənəsindən danışarkən, ilk növbədə Məhəmməd, Əli, Həsən, Hüseyn, İsmayıl, İbrahim kimi dini mənşəli adlara üstünlük verildiyini qeyd etməliyik. İkinci sırada ailə başçısının atasının adı gəlirdi, atası artıq vəfat etmişdisə, adətən onun adını oğluna qoyurdu. Əgər uşaq hələ ana bətnində ikən atası ölmüşdüsə, bir çox hallarda uşağa öz atasının adını qoyurdular, məsələn, Mehdi Mehdi oğlu və s. kimi. Qərib adı isə əksər

hallarda ailənin köçdüyü yeni yaşayış məskənində qəribçilik hiss etdiyinə işarə olaraq qoyulurdu.

İrəvan şəhərindəki qadın adlarının tədqiqi xüsusi maraq doğurur. Onları bir neçə qrupa ayırmaq olar.

Birinci qrupa ən geniş yayılmış adları daxil edə bilərik. Maraqlıdır ki, buraya dini xarakterli və ərəb-fars mənşəli adlarla yanaşı, türk mənşəli adlar da daxildir:

Fatma, Fatmanisə, Zeynəb, Səkinə, Şərəbanu, Xeyrənisə, Xədicə, Sadat, Sona, Nabat, Nazəni, Ummu, Xatun, Sayalı, Şərəf, Şirin, Çiçək, Seyran, Pəri, Şərəf, Mələk, Həlimə, Anaxanım, Telli, Gülsüm, Canı, Tükəzban, Püstə, İzzət, Gövhər, və s.

İkinci qrup adlar daha az rast gəlinən Nazlı, Bəyim, Nisə, Nisəxanım, Nənəxanım, Qızxanım, Həcər, Zöhrə, Yetər, Zübeydə, Gözəl və s. kimi adlardır.

Üçüncü qrup adlara daha az rast gəlinsə də, indinin özündə də onlara tez-tez rast gəlmək olar:

Bahar, Mina, Qərənfil, Ceyran, Sara, Qədimə, Banu, Əsli, Əzizə, Həvva, Əminə, Müşərrəf, Asya, Nərgiz, Leyla, Yasəmən, Dünya, Buta, Mirvari, Cığalı və s.

Adların qrammatik formasına gəlincə, ən çox işlənən sözdüzəldici tərkiblərə – nisə, – bəyim, – banu, – xanım və s. ilə düzəldilən adları misal göstərmək olar:

Nisə, Fatmanisə, Xeyrənisə, Ummunisə, Fağırnisə, Bədirnisə, Gülnisə, Hürünisə, Pərinisə, Səlbinisə, Tacnisə, Rövzənisə, Mələknisə, Şərəfnisə, Bağırnisə, Banu, Şərəbanu, Zöhrəbanu, Ağcabanu, Mahbanu, Seyidəbanu, Səfiyəbanu, Hədiyəbanu, Cahanbanu, Zeynəbbanu, Aydabanu, Mehribanu, Xanım, Anaxanım, Nisəxanım, Nənəxanım, Bibixanım, Qızxanım, Kiçikxanım, Xırdaxanım, Balaxanım, Bacıxanım, Şirinxanım, Bəyim, Asyabəyim, Sədabəyim, Sonabəyim, Tellibəyim, Mahbəyim, Sarabəyim və s.

Şəxs adlarından bəhs edərkən, tərcümə zamanı qarşıya çıxan bəzi çətinlikləri qeyd etməliyik. Bu çətinliklərdən biri hazırda rast gəlmədiyimiz şəxs adlarının necə oxunması, ikinci çətin-

lik isə Məhəmməd və Əli adlarını bildirən, rusca «Магмед», və «Али» yazılan adların Azərbaycan dilində Məmməd, Məhəmməd, Əli və Alı variantlarından hansının seçilməsi ilə bağlı olmuşdur. Ona görə də tərcümə zamanı həmin adların ərəb dilindəki düzgün variantı olan "Məhəmməd" və "Əli" adlarına, mürəkkəb adların tərkibində isə adətən Məmmədə üstünlük verilmişdir, məsələn, Məmmədəli, Məmmədhüseyn, Məmmədbağır, Məmmədqulu və s. Amma Əli və Məhəmməd adlarından yaranan mürəkkəb adı necə verməli? Məsələn, Əliməmməd kimi Alməmməd, Məmmədəli kimi Məmmədalı da işlədilirdi. Qeyd edək ki, Əli adına üstünlük verilməsində İrəvan əhlisinin şiə məzhəbinə aid olması nəzərə alınmışdır, çünki Alı adını adətən sünni məzhəbinə mənsub olanlar qoyurdular və indinin özündə də belədir.

İrəvan sakinlərinin yaş məsələsinə toxunarkən, qeyd etmək lazım gəlir ki, onlar o qədər də uzun ömür sürmürdülər, yəni nadir hallarda 70 və daha artıq yaşında olanlara rast gəldiyimizə görə, düşünə bilərik ki, həmin əhalinin yuxarı yaş həddi 60 olmuşdur. Bu rəqəm qadınlarda daha aşağı, təxminəm 50-55 idi.

Diqqəti çəkən məsələlərdən biri sakinlər arasında dul qadınların çoxluğudur və yəqin ki, bunu onların ərlərinin müharibədə həlak olması ilə izah etməliyik. Erkən evlilik də bir tərəfdən bununla, digər tərəfdən də ənənə ilə izah edilə bilər. Burada qızların da, oğlanların da 15 yaşında ailə qurması adi hal almışdı, hətta 12 yaşında ərli qadınlara da rast gəlinir.

Nəhayət, İrəvan şəhərinin müxtəlif hissələrinin adları haqqında zəruri izahat verməyi gərəkli hesab edirik. Məsələ burasındadır ki, bu mövzuda yazan müxtəlif müəlliflər İrəvan şəhərinin 4 məhəllədən – Qala, Şəhər (Əski şəhər), Təpəbaşı və Dəmirbulaq məhəllələrindən ibarət olduğunu yazmaqla yanaşı, bu məhəllələrdə də müxtəlif məhəllələrin olduğunu qeyd edirlər və anlaşılmazlıq yaranır. Halbuki, kameral təsvirlərin tərtib edildiyi rus dilində Qala, Şəhər, Təpəbaşı və Dəmirbulaq "*часть*" kimi yazılmışdır və onları "*hissə*" kimi təqdim etmək daha düzgündür: İrəvan şəhərininn Şəhər hissəsi, Təpəbaşı hissəsi, Dəmirbulaq hissəsi. Bundan sonra isə həmin hissələrdə olan məhəllələr-

dən danışmaq olar, məsələn, Abihəyat məhəlləsi, Xosrov məhəlləsi, Dərəkənd məhəlləsi, Dəlmə məhəlləsi, Zəvzikar məhəlləsi, Abbasdərə məhəlləsi, Köşəkli məhəlləsi və s [63; 64; 65].

İrəvan şəhərinə aid 3 kameral təsvir şəhərin hissələri üzrə tərtib edilmişdir.

İrəvan əyalətində işlədilən çəki, ölçü, pul vahidləri və qiymətlər

Kameral siyahıların tərtib edildiyi dövrdə İrəvan əyalətində işlədilən çəki, ölçü, uzunluq və pul vahidləri də İ.Şopen tərəfindən ətraflı təsvir edilmişdir.

İrəvan əyalətində ən ağır çəki vahidi olaraq xalvar işlədilirdi. İrəvan və Naxçıvan xalvarı bir-birindən fərqlənirdi. Brokhauz və Yefronun Ensiklopediyasına görə İrəvan xalvarı 30 puda bərabər idi. İ.Şopen isə onu 27 pud, 32 funt, 12 zolotnikə bərabər sayır. 1 pudun 16,38 kq, 1 rus funtunun 1/40 pud və 96 zolotnikə bərabər olduğunu nəzərə alsaq, 1 xalvar təxminən 455 kq-a bərabər olur.

1 xalvarın 10 taçkirə (ona səmər də deyirdilər), 1 taçkirin isə 10 batmana bərabər olduğunu nəzərə alsaq, taçkirin təxminən 45,5 kq, İrəvan batmanının isə 4,55 kq olduğu anlaşılır. Naxçıvan və Təbriz batmanı ayrı çəkidə idi.

Batmanla yanaşı, məişətdə ən çox işlənən çəki vahidi girvənkə 1 rus funtuna (409 qr) yaxın olmaqla, təxminən 400 qr idi.

Məsafə ölçüsü kimi Rusiya imperiyasında verstdən istifadə edilirdi. 1 verst 1,0668 km-ə bərabər idi. Şərq ölkələrində məsafəni təyin etmək üçün ağacdan istifadə edilirdi. Qədim zamanlardan hər 1 saatlıq yolun tamamında ağac dirək basdırarmışlar və "ağac" termini də oradan yaranmışdır. 1 ağac təxminən 7 verstə bərabərdir. Həmin hesabla ağac 7,5 km-ə yaxındır.

Digər uzunluq vahidlərindən arşını qeyd etməliyik. Arşın 0,71 metrə, sajen isə 2,13 metrə bərabər idi, başqa sözlə, 1 sajen 3 arşın idi.

Ərazi vahidi kimi də, xalvar, səmər və batmandan istifadə edilirdi. “1 xalvar ərazi” dedikdə 1 xalvar taxıl toxumunun səpildiyi ərazi nəzərdə tutulurdu. Amma məhsuldarlığına görə müxtəlif torpaqlara aydındır ki, müxtəlif miqdarda toxum səpildiyinə görə, ərazi vahidi kimi istifadə olunan xalvar, batman və taçkir (səmər) yayğın termin idi.

1 xalvar ərazinin 4 əkin gününə, 1 əkin gününün isə 8 min kv. arşına bərabər olması [66] məlumatından istifadə etsək, 1 əkin günü ərazinin 0,4 ha-ya, 1 xalvar ərazinin isə 1,6 ha-ya bərabər olduğunu hesablaya bilərik.

İrəvan xanlığının işğalı ərəfəsində burada hər 3 qonşu dövlətin – Qacarlar İranı, Osmanlı imperiyası və Rusiyanın pulu işləyirdi və onların arasında mübadilə vardı. Mübadilə ilə məşğul olan və sərraf adlanan şəxslər müxtəlif mübadilə sxemlərindən istifadə edərək varlanırdılar. Əyalətdəki ən bahalı valyuta Qacarlar dövlətinin pul vahidi olan qızıl tümən idi və 1 tümən 4 gümüş rus rubluna bərabər idi. 10 sahibqıran 1 tümənə, 1 sahibqıran 40 gümüş qəpiyə bərabər idi. 2 pənahabad 1 sahibqırana, 1 pənahabad 10 şahıya, 1 şahı 2 gümüş rus qəpiyinə və ya 50 dinara ekvivalent idi. Ən ucuz pul isə misdən kəsilən və “qarapul” adlanan sikkə idi.

Osmanlı pul vahidlərindən ən bahalısı qızıl mahmudi idi və 1 mahmudi 1 qızıl tümənə və ya 4 gümüş rubla bərabər idi.

Nəhayət, qeyd etmək lazımdır ki, istər daşınan, istərsə də daşınmaz əmlakın miqdarı üçün ***“ağça”*** termininidən istifadə edilirdi. İstənilən mülk bütövlükdə 6 ağçadan ibarət idi, hər ağça isə 20 stilə bərabər idi, başqa sözlə, mülk 120 stil və ya 6 ağça götürülür və hər bir mülkiyyətçinin bu 120 stildən neçəsinə sahib olduğu nəzərdə tutulurdu.

İrəvan əyalətində əkilib-becərilən və təbii ki, əhalinin əsas ərzaq məhsulu olan taxıl bitkiləri haqqında da məlumat vermək lazım gəlir.

İrəvan əyalətində dənli bitkilərdən ən çox səpilən buğda idi. 15.000 xalvar buğda əkini ümumi əkinlərin 56 faizə yaxınını tutmaqla, ildə 75.000 xalvar məhsul verirdi. Buradan göründüyü kimi, 1 xalvar əkin sahəsindən 5 xalvar taxıl əldə edilmişdi, başqa sözlə, toxum kimi səpilən hər xalvar 5 xalvar məhsul vermişdi. Çar Rusiyasındakı həmin rəqəmləri ifadə etmək üçün ***"sam"*** deyilən terminindən istifadə edilirdi və burada buğdanın məhsuldarlığı "sam 5" olmuşdur. 5.000 xalvar arpa əkininin məhsuldarlığı "sam 6" olduğuna görə 30.000 xalvar arpa, 1.000 xalvar darı əkinindən 10.000 xalvar darı, 2.500 xalvar çəltik əkinindən 40.000 xalvar çəltik və ümumilikdə İrəvan əyalətində 155.000 xalvar və ya 610.000 çetver taxıl toplanmışdı. Əyalətdə yaşayan əhalinin adambaşına istehlak etdiyi taxıl 3 çetver qəbul edilirdi ("çetver" rus dilindəki "четверть" sözündən götürülməklə "dörddə bir" mənasını verir, yəni xalvarın dörddə biri). 94.000 çetver isə toxumluq üçün saxlanmışdı. Bunların cəmi 586.000 çetver olmuş və 24.000 çetver artıq qalmışdır. Ona görə də deyə bilərik ki, İrəvan əyaləti sakinlərini ərzaqla təmin etməyə yararlı idi [83, 745].

Bu bitkilərdən bəzilərinin qiymətləri isə belə idi: 1 xalvar əla növ buğda 12 rubl, aşağı növlü buğda 6 rubl, arpa müvafiq olaraq 7 və 3,5 rubl, darı 6 və 3 rubl, çəltik 12 və 8 rubl, pambıq 205 və 120 rubl, tütün 160 və 50 rubl və s [83, 745]

Heyvandarlıq məhsullarından bəzilərinin qiyməti isə belə idi: 1 batman yağ 1-1,6 rubl, 1 batman yun 0,6-1 rubl, 1 batman pendir 30-40 gümüş qəpik [83, 795]

Ev heyvanlarının qiyməti: sağmal inək 6-12 rubl, öküz 10-20 rubl, qoyun 2-3 rubl, at 15-40 rubl və s. [83, 795-796].

"İrəvan əyalətinin Kameral təsviri" çoxcildliyi xalqımızın tarixi yaddaşı üçün nəzərdə tutulmaqla, ulu əcdadlarımızın həmin torpaqlardakı izlərinin pasportlaşdırılması deməkdir.

1831-ci ildə İnzibati İdarənin müşaviri İ.Şopenin rəhbərliyi ilə İrəvan əyalətinin hər bir mahalı üzrə 1, İrəvan şəhəri

üzrə 3, İrəvan əyalətində yaşayan tərəkəmə əhali üçün 1, cəmi 19 kameral təsvir tərtib edilmişdir. * ***Bu kameral təsvirlər "İrəvan əyalətinin kameral təsviri" adı altında 5 cilddə çapa hazırlanır. I cildə İrəvan şəhəri üzrə tərtib edilən 3 kameral təsvir daxildir. Digər kameral təsvirlərin (müharibələr nəticəsində əhalisi pərən-pərən düşdüyündən, 1831-ci ildə müsəlmanların yaşamadığı Abaran mahalı istisna olmaqla) 4 cilddə nəşr edilməsi planlaşdırılır.***

Müəllif kitabın nəşrə hazırlanmasında dəyərli məsləhətləri ilə göstərdikləri köməyə görə elmi redaktora, məsul redaktora və elmi rəyçilərə təşəkkürünü bildirir.

* İrəvan şəhəri üzrə tərtib edilən hər 3 kameral təsvir qeydiyyatçı katib Arxip Rıjkov tərəfindən yazılmışdır.

Erməni vilayəti, İrəvan əyaləti, İrəvan şəhərinin kameral təsviri. Şəhər hissəsi. 1831-ci il.

İRƏVAN ŞƏHƏRİ

§ 1. Yerləşdiyi yer (v. 2)

Əcəmi dilində **“Rəvan”**, ermənicə **“Erevan”** adlanan və 1827-ci ildə* İranla bağlanmış Türkmənçay sülh traktatı ilə Rusiya dövlətinə birləşdirilən bu şəhər 40 və 41-ci dərəcələr arasında şimal en, 62 və 63-cü dərəcələr arasında uzunluq dairəsində yerləşməklə, Araz çayından şimala 5 saatlıq, Eçmiədzin monastırından şərqə doğru 3 saatlıq məsafədə olmaqla, Gümrüdən keçən qış yolu ilə Tiflisdən 321 verst, Abarandan keçən yay yolu ilə 271 verst məsafədə yerləşir.

Yerləşdiyi yer belədir: təpəlik ərazilər baş Pəmbək dağ silsiləsindən cənuba doğru tədricən aşağı enir. Qırxbulaq çayının Zəngi çayına töküldüyü yerdən bir qədər yuxarıda təpələr qurtarır, lakin şərq və qərb tərəfdən Araza doğru iki qanad enir, Araz düzənliyində tədricən itib gedir və amfiteatr əmələ gətirir. İrəvan şəhəri şimal tərəfi sərt və həddindən artıq daşlıq olan bu ərazidə yerləşir.

§ 2. Sərhədləri (v. 3-4)

İrəvan şəhəri qərbdə məhsulsuz Yeğvard çölü ilə həmsərhəddir. Şimalda böyük Eçmiədzin yoluna qədər xatırlatdığımız sərt və daşlı çıxıntı ilə (onun yuxarısından Qırxbulaq mahalı başlayır), şərqdə Çölməkçi kəndinin bağları və ondan cənuba

* Qeydiyyatçı katib səhv edib, Türkmənçay müqaviləsi 1828-ci il fevralın 10-da bağlanmışdır. İ.Şopenin özü isə “Erməni vilayətinin Rusiya imperiyasına birləşdirildiyi dövrdəki vəziyyətinə dair tarixi abidə” (S.Pb, 1852) kitabında müqavilənin tarixini 12 fevral 1828-ci il kimi göstərib (səh.345)

doğru uzanan dağların daşlı qanadı, nəhayət, cənubda Zəngibasar mahalı ilə həmsərhəddir.

§ 3. Tutduğu ərazi (v. 4-5)

Bu şəhər öz böyük bağları ilə kifayət qədər geniş əraziləri tutur və həmin ərazini gözlə təyin etmək olur. Zəngibasar körpüsündən Dəmirbulaq ətrafındakı ərazilər, Abbasdərə, Köşəkli, Abihəyat, Dərəbağ, Qızılqala məhəllələri, kəndlərdən Zənginin sağ tərəfi ilə Dəlmə və Noraguğ ətrafları və geriyə 20 verstdən az deyil. Bu ərazilərin 9/10 hissəsini bağlar tutur.

§ 4. Şəhərin hissələri və məhəllələri (v. 5-7)

İrəvan şəhəri aşağıdakı hissələrdən ibarətdir:

1. Şəhər hissəsi
2. Təpəbaşı hissəsi
3. Dəmirbulaq hissəsi

Ən böyük olan Şəhər hissəsi İrəvanın şimal-şərq ərazisini əhatə edir; Təpəbaşı hissəsi qərb, Dəmirbulaq hissəsi isə cənub-şərq hissəsini tutur.

Bu hissələrə öz xüsusi adı olan aşağıdakı əlavə məhəllələr də daxildir:

Şəhər hissəsinə aid olanlar:

1) Çölməkçi kəndindən aşağıda yerləşən Abbasdərə məhəlləsi;
2) Kənəkir yolundan sağ tərəfdə yerləşən Köşəkli məhəlləsi;

Təpəbaşı hissəsinə aid olanlar:

1) Kənəkir yolundan solda yerləşən Abihəyat məhəlləsi;
2) Zəngi çayının solunda, Kənəkir kəndindən aşağıda yerləşən Qızılqala məhəlləsi;
3) Zənginin həmin tərəfində, Qızılqala məhəlləsindən aşağıda yerləşən Dərəbağ məhəlləsi;
4) Körpüdən yuxarıda, həmin yerdə yerləşən Dərəkənd məhəlləsi;

5) Zənginin o biri tərəfində, Dərəbağla üz-üzə yerləşən Dəlmə məhəlləsi;

6) Noraguğ məhəlləsi;

Bütün bu məhəllələr bağlardan ibarətdir və qış vaxtı buralarda heç kim yaşamır.

Dəmirbulaq hissəsinə aid olanlar:

1) Dəmirbulaq hissəsinin cənub tərəfində, çox mənzərəli kurqan şəklində olan Xosrovabad məhəlləsi;

2) Qala ilə Xosrovabad məhəllələrinin arasındakı boş sahəni tutan Zəvzikar məhəlləsi.

§ 5. Suları (v. 8-13)

a) Çayları:

İrəvanda su boldur. Şəhərin qərb hissəsindən axan Zəngi çayı Qızılqala, Dərəbağ, Dərəkənd məhəllələrini və İrəvan qalasını su ilə təmin edir, lakin dərin, sərt və daşlı sahilləri olduğuna görə ondan gözlənilən xeyri vermir.

Qırxbulaq mahalından mənbəyini götürən eyni adlı çay Şəhər hissəsini, Abbasdərə, Dəmirbulaq, Xosrovabad, Səvzikar məhəllələrini qidalandıraraq Zəngi çayından çəkilən Noraguğ arxına tökülür.

b) Bulaqları:

Ən yaxşı bulaqlar bunlardır: suyu təmiz və sağlam olan Dəmirbulaq daş borularla İrəvan qalasına axıdılır*. Bundan başqa Zəngi və Qırxbulaq çaylarının ətrafında xeyli bulaq var.

c) Arxları:

Əsas arxlar bunlardır:

Zəngi çayından çəkilənlər:

1) Sağ tərəfdəki Dəlmə arxı. Bu arx çox maraqlıdır. O Zəngi çayının Dərəbağı ilə üzbə-üz olan yerindən çəkilib, kifayət qədər hündür dağın altından keçərək 300 sajendən sonra dağın o biri

---

∗ Görünür, müəllif saxsı borunu daş boru hesab edir.

tərəfindən böyük bir bulaq kimi çıxır və bir hissəsi Dəlmə, digər hissəsi Noraguğ bağlarını suvarır, qalan hissəsi isə qərbə doğru axır və Eçmiədzin Monastrının torpaqlarına gedir.

Sol tərəfdəki arxlar

2) Abihəyat arxı. Bu arx bir vaxtlar çox böyük olub, çox bağları qidalandırıb və Qırxbulaq çayına tökülüb, onun suyunu iki dəfə artıraraq Çölməkçi dağlarından aşağıdakı əkinləri suvarırdı. Lakin indi bu arx xarab olub və suyu xeyli azalıb. Xeyli vəsait tələb etməsinə baxmayaraq, onun bərpası çox faydalı olardı.

3) Məmri arxı Təpəbaşı hissəsini və Şəhər hissəsinin bir neçə bağını suvarır, daş borularla Qalaya gedir və onu su ilə təchiz edir.

Zəngi çayından çəkilən digər arxlar o qədər də əhəmiyyətli deyil və adları da yoxdur.

Qırxbulaq çayından çəkilən arxlar:

Bu çaydan çəkilən çoxlu arxlar Dəmirbulaq hissəsini qidalandırır və onların xüsusi adları yoxdur.

Burada Çölməkçi arxından aşağıda yaradılmış süni su anbarı haqqında xüsusi danışmaq lazım gəlir. Qış və yaz aylarında su burada toplanır, yay vaxtı suvarmaq üçün istifadə olunur və əla pambıq və çəltik yetişdirilməsini təmin edir.

Bu su anbarını bərpa etmək çox faydalı ola bilərdi.

d) Bataqlıqlar

İrəvan qalası ilə Dəmirbulaq hissəsinin arasında bataqlıq var. Bu bataqlığı Dəmirbulaq və şəhərin müxtəlif yerlərindən çəkilmiş arxlar yaradır. O öz zərərli rütubəti ilə havanı çirkləndirir və xəstəliklərin yayılmasına səbəb olur. Əvvəlki hökumətin vaxtında burada söyüdlər əkilmişdi, indi hamısı kəsilib.

§ 6. İqlimi (v. 13-15)

İrəvan şəhərinin iqlimi çox qeyri-sağlam olduğuna görə burada müxtəlif səbəblərdən çoxlu ölüm halları baş verir. Onun səbəbləri aşağıdakılardır:

a) zəruri məişət əşyalarının qıtlığı;

b) evlərin pis tikilməsi;

c) ticarətçilərin ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə fikir verməməsi;

d) nazik sısqa ilə evlərə axan suyun təmiz olmaması;

e) rusların həyat tərzinin dəyişməsi;

q) meyvənin və bəzən isti içkilərin həddən artıq istifadə edilməsi;

g) rusların bu cür iqlimə uyğun geyimlərinin çatışmaması.

Burada azacıq soyuq da ölüm gətirir, çünki təcrübə göstərir ki, yerli sakinlər kimi qalın və düyməli arxalıq geyməklə sağlamlığı qorumaq olar. İsti paltar almaq üçün az imkanı olan aşağı rütbəli şəxslər soyuqlamadan və özünü ərzaq və sudan gözləməyənlər ölürlər. Həm də təcrübə göstərir ki, istilər xəstəliklərin yaranmasına gözlənildiyindən az səbəb olur. Yerli adamların ilin bütün fəsillərində çuxa geyməsi də bunu sübut edir. Bataqlıqlardan yayılan üfunətli buxarlar da xəstəliklərin yayılmasına səbəb olur.

§ 7. Şəhərin xarici görünüşü (v. 15-20)

İrəvan ilk baxışdan yeknəsəq görünməklə ruh düşkünlüyü yaradır. Bütün Asiya şəhərlərində olduğu kimi burada da küçələr dar və əyri-üyrüdür. Bu küçələr iki cərgə alçaq, yaraşıqsız və çiy kərpiclə hörülmüş divarlardan əmələ gəlib, çox hissəsi isə çay daşı və kobud palçıqla hörülmüş həyət divarlarının arasında qalan hissədir. Bu yaraşıqsız divarlarda arabir möhkəm bağlanmış alçaq qapılara rast gəlinir. Əsas küçələrin ortası ilə su axır və küçənin hər iki tərəfindəki evlərin sahibləri köndələninə qoyulmuş borularla bu suyu öz həyətlərinə döndərərək bağ-bostanlarını suvarırlar. Bu su yolları yuyub aparır, yay vaxtı çuxur və palçıqlı yerlər əmələ gəlir, qış vaxtı isə küçələrdə donaraq onları çox vaxt keçilməz edir.

Həyətlərin içi daha xoşagələndir. İmkanlı adamlar evlərinə girəndə böyük bağın içindən keçirlər.Bağla evin arasına isə

səliqə-sahmanla daş döşənib, böyük tut və qoz ağaclarının kölgə saldığı həyətin ortasında daş hovuz var. Bu evlərin içərisi həyət tərəfə açılan pəncərələrlə işıqlandırılır. Bütün divarı tutan bu pəncərələr müxtəlif rəngli şüşələrdən yığılır. Onlar müxtəlif və gözəl şəbəkə əmələ gətirir. Bu cür otaqlar yay vaxtı gözəl olur, qışda isə orada adam yaşamır. Buraya onu da əlavə etmək lazımdır ki, ev o birilərdən nə qədər aralı və küçənin bağlı sonunda olsa o qədər bahalı hesab olunur.

İmkanlı ailələrin daxili otaqları çox səliqə-sahmanlıdır. Divarlar ağ və əla suvaqla suvanıb.* Demək lazımdır ki, suvaqçılar bu işdə çox bacarıqlıdır və paytaxtımızdakı sarayların ən dəbdəbəli otaqlarını bəzəyə bilərlər. Hər bir otaqda olduqca gözəl buxarı olsa da, istifadə etmirlər, çünki sakinlər əsasən manqalla qızınırlar.

Buralarda mebel məlum deyil, yer zəngin və böyük xalılarla döşənib. Divarlarda iki mərtəbəli taxçalar var-aşağı mərtəbədə sandıq və mücrü, yuxarı mərtəbədə isə gülab suyu doldurulmuş şüşə qab qoyurlar. Nadir hallarda arağa və çaxıra da təsadüf edilir. Bəzən oraya kitab, bəzi evlərdə qab-qacaq, meyvə, bəzən hansısa rəsm əsəri qoyurlar.

İçərisindən fərqli olaraq evlərin xarici görünüşü xoş təsir bağışlamır, yəqin bunu ona görə edirlər ki, başqaları onu varlı hesab etməsin.

Hazırkı mənzillərin təsviri sakinlərin öz evlərinin içərisinə də çölü qədər laqeyd olduğunu göstərir. Mənzil mükəlləfiyyəti təhlükə doğurur, sakinlər bilirlər ki, əgər evi yaxşı bəzədilsə, post üçün evini əlindən ala bilərlər.

Lakin İrəvan evlərinin qəmgin görünüşü gözəl bağları ilə bir qədər yaraşığa minir. Burada təbiət öz gözəlliklərini tam nümayiş etdirir.

* Görünür, söhbət gəc suvağından gedir.

§ 8. Əhalisi (v. 20)

(Cədvəllər kameral siyahının sonuncu, 318-ci səhifəsində verilib-N.Ə.)

İrəvan şəhərinin əhalisi aşağıdakı kimidir:

Tatarlar:

Şəhər hissəsi

802 ailə, 1.627 kişi, 1.527 qadın, cəmi 3.199 nəfər;

Təpəbaşı hissəsi

594 ailə, 1.333 kişi, 1.264 qadın, cəmi 2.537 nəfər;

Dəmirbulaq hissəsi

411 ailə, 789 kişi, 806 qadın, cəmi 1.595 nəfər.

Cəmi 1.807 ailə, 3.749 kişi, 3.582 qadın, 7.331 nəfər.

Yerli ermənilər:

Şəhər hissəsi

244 ailə, 530 kişi, 468 qadın, cəmi 998 nəfər;

Təpəbaşı hissəsi

277 ailə, 589 kişi, 587 qadın, cəmi 1.176 nəfər.

Cəmi 521 ailə, 1.119 kişi, 1.055 qadın, 2.174 nəfər.

Boşalar:

Təpəbaşı hissəsi

46 ailə, 101 kişi, 94 qadın, cəmi 195 nəfər;

İrandan köçürülən ermənilər:

Şəhər hissəsi

231 ailə, 598 kişi, 513 qadın, cəmi 1.111 nəfər;

Təpəbaşı hissəsi

87 ailə, 187 kişi, 187 qadın, cəmi 374 nəfər;

Dəmirbulaq hissəsi

48 ailə, 118 kişi, 112 qadın, cəmi 230 nəfər;

Cəmi 366 ailə, 903 kişi, 812 qadın, 1.715 nəfər;

Türkiyədən köçürülən ermənilər:

Şəhər hissəsi

8 ailə, 14 kişi, 16 qadın, cəmi 30 nəfər;

Təpəbaşı hissəsi

3 ailə, 11 kişi, 7 qadın, cəmi 18 nəfər;

Cəmi 11 ailə, 25 kişi, 23 qadın, 48 nəfər.

Şəhər hissəsindəki bütün əhali

1.285 ailə, 2.769 kişi, 2.569 qadın, cəmi 5.398 nəfər;

Təpəbaşı hissəsindəki bütün əhali

1.007 ailə, 2.221 kişi, 2.079 qadın, cəmi 4.300 nəfər;

Dəmirbulaq hissəsindəki bütün əhali

459 ailə, 907 kişi, 918 qadın, cəmi 1.825 nəfər;

Bütün İrəvan şəhəri üzrə əhali:

Cəmi 2.751 ailə, 5.897 kişi, 5.566 qadın, 11.463 nəfər.

Sərdarın idarəsi altında bu hissələrin əhalisi təqribən bərabər idilər. Dəmirbulaq hissəsi müharibədən daha artıq ziyan çəkib. Qala isə müqayisəolunmaz dərəcədə ziyan çəkib. Ona görə də şəhərin hissələri arasında yenidən bölgü aparılmalıdır.

İrəvan şəhərinin imtiyazlı əhalisi

Şəhər hissəsi

Tatarlarda

3 xan ailəsi, 18 kişi, 17 qadın, cəmi 35 nəfər
25 bəy ailəsi, 78 kişi, 63 qadın, cəmi 141 nəfər
12 mirzə ailəsi, 30 kişi, 24 qadın, cəmi 54 nəfər
23 molla ailəsi, 99 kişi, 87 qadın, cəmi 186 nəfər
18 seyid ailəsi, 49 kişi, 52 qadın, cəmi 101 nəfər

Ermənilərdə

2 bəy ailəsi, 4 kişi, 3 qadın, cəmi 7 nəfər
1 mirzə ailəsi, 1 kişi, 3 qadın, cəmi 4 nəfər
5 ruhani ailəsi, 23 kişi, 12 qadın, cəmi 35 nəfər.

Cəmi 89 ailə, 302 kişi, 261 qadın, 563 nəfər.

Təpəbaşı hissəsi

Tatarlarda

1 xan ailəsi, 4 kişi, 2 qadın, cəmi 6 nəfər
12 bəy ailəsi, 43 kişi, 28 qadın, cəmi 71 nəfər
6 mirzə ailəsi, 33 kişi, 16 qadın, cəmi 49 nəfər
20 molla ailəsi, 69 kişi, 48 qadın, cəmi 117 nəfər
10 seyid ailəsi, 21 kişi, 25 qadın, cəmi 46 nəfər.

Ermənilərdə

3 məlik ailəsi, 13 kişi, 13 qadın, cəmi 26 nəfər
8 ruhani ailəsi, 32 kişi, 23 qadın, cəmi 55 nəfər

Cəmi 63 ailə, 227 kişi, 165 qadın, 192 nəfər.

Dəmirbulaq hissəsi

Tatarlarda

14 bəy ailəsi, 46 kişi, 46 qadın, cəmi 92 nəfər
1 mirzə ailəsi, 1 kişi, 1 qadın, cəmi 2 nəfər
7 molla ailəsi, 13 kişi, 16 qadın, cəmi 29 nəfər
11 seyid ailəsi, 22 kişi, 19 qadın, cəmi 41 nəfər
3 dərviş ailəsi, 6 kişi, 4 qadın, cəmi 10 nəfər

Ermənilərdə

3 məlik aillərsi. 12 kişi, 10 qadın, cəmi 22 nəfər
5 bəy ailəsi, 16 kişi, 13 qadın, cəmi 29 nəfər
1 mirzə ailəsi, 1 kişi, 3 qadın, cəmi 4 nəfər
13 ruhani ailəsi, 55 kişi, 35 qadın, cəmi 90 nəfər

Cəmi 36 ailə, 88 kişi, 86 qadın, 174 nəfər

İrəvan şəhəri üzrə

Tatarlarda

4 xan ailəsi, 22 kişi, 19 qadın, 41 nəfər
51 bəy ailəsi, 167 kişi, 137 qadın, 304 nəfər
19 mirzə ailəsi, 64 kişi, 41 qadın, 105 nəfər
50 molla ailəsi, 181 kişi, 151 qadın, 332 nəfər
39 seyid ailəsi, 92 kişi, 96 qadın, 188 nəfər
3 dərviş ailəsi, 6 kişi, 4 qadın, 10 nəfər

Ermənilərdə

3 məlik ailəsi, 13 kişi, 13 qadın, 26 nəfər
5 bəy ailəsi. 16 kişi, 13 qadın, 29 nəfər
1 mirzə ailəsi, 1 kişi, 3 qadın, 4 nəfər
13 ruhani ailəsi, 55 kişi, 35 qadın, 90 nəfər

Cəmi 188 ailə, 617 kişi, 512 qadın, 1.129 nəfər.

§ 9. Evlər, kilsələr, məscidlər, bazarlar, karvansaralar, dükanlar, hamamlar, körpülər, ictimai müəssisələr və meydanlar. (v. 21-31)

a) **Evlər**

İrəvan şəhərindəki bütün evlərin sayı bu qədərdir:

№	Şəhərin hissəsi	Tatarlarda	Ermənilərdə	Xəzinəyə məxsus ev.	Cəmi
1.	Şəhər hissəsi	539	173	80	792
2.	Təpəbaşı	378	214	30	622
3.	Dəmirbulaq	310	Yoxdur	12	322
	Cəmi	1.227	387	122	1.736

b) **Kilsələr**

İrəvan qalasında

1) Yunan-rus Müqəddəs Məryəm ana kilsəsi

Forştatdakılar
Şəhər hissəsində

2) Erməni Pyotr və Pavel kilsəsi
3) Erməni Müqəddəs Yekaterina kilsəsi
4) Erməni Müqəddəs Sergi kilsəsi

5) Erməni Müqəddəs Georgi kilsəsi
6) Erməni Müqəddəs İohann kilsəsi
7) Erməni Müqəddəs Apostol kilsəsi
Şəhərin Dəmirbulaq hissəsində xristian kilsələri yoxdur.

c) **Məscidlər**

Qalada

Buradakı iki məsciddən birini cəbbəxanaya, digərini isə mağazaya çeviriblər.*

Forştatdakılar

Şəhər hissəsində

3) Zalı xan məscidi
4) Novruzəli bəy məscidi
5) Sərtib xan məscidi

Təpəbaşı hissəsində

6) Hüseynəli xan məscidi
7) Hacı İmamverdi məscidi

Dəmirbulaq hissəsində

8) Hacı Cəfər bəy məscidi

Bu məscidlərdən başqa, bir neçə də uçmuş məscidlər var ki, burada qeyd olunmayıb.

d) **Bazarlar**

İrəvan şəhərindəki əsas bazar şəhərin Təpəbaşı və Şəhər hissələrinin arasında yerləşir. Karvansara və dükanlar buradadır. Bundan başqa, Şəhər hissəsində Zalı xan məscidinin yaxınlığında 18 dükan da var. Təpəbaşı hissəsində 4, Dəmirbulaq hissəsində isə 2 dükan var.

---

* Görünür, ruslar qalanı alandan sonra oradakı türkləri çıxardıb və məscidlərin də təyinatını dəyişiblər

e) **Karvansaralar**

İrəvan şəhərində 6 karvansara var. Onlar aşağıdakılardır:

1) Gürcü karvansarası
2) Culfa karvansarası
3) Zöhrab xan karvansarası
4) Tahir karvansarası
5) Sulu qamçı karvansarası
6) Susuz qamçı karvansarası
7) Hacı Əli karvansarası

Bütün bu karvansaralar bişmiş kərpic və əhəngdaşı məhlulu ilə möhkəm tikilmişdir, lakin təmirə ehtiyacları var.

f) **Dükanlar**

Aşağıdakı miqdardadır:

1) Gürcü karvansarasında-62 dükan
2) Culfa və 3) Zöhrab xan karvansaralarında 76,
4) Tahir karvansarası, 5) Sulu qamçı və Susuz qamçı karvansaralarında cəmi 58,
Yuxarı mərtəbədə 16,
6) Hacı Əli karvansarasında 40 dükan.
Karvansaralarda cəmi 252 dükan;
Parça satanların sırasında 151 dükan;
Köhnə çarşının qapısından sağda 20, solda 31 dükan;
Köhnə Göysarı qapılarının yanında 33 dükan;
Məscid meydanında 70 dükan;
Axundun evindən sağda 121 dükan;
Zalı xan məscid meydanında 18 dükan;
Təpəbaşı hissəsində 4 dükan;
Dəmirbulaq hissəsində 2 dükan;
Qalada 32 dükan.
Şəhərin hissələrində, cərgələrdə və Qalada cəmi 599 dükan;

İrəvandakı bütün dükanların sayı 851.

Dövlətə məxsus dükanlardan başqa, orda-burda xüsusi dükanlar da tikməyə başlayıblar. Lakin fikrimcə, xəzinəyə məxsus bütün dükanlar işlədiləndən sonra xüsusi dükanlara icazə vermək olar.

Meydanların künc-bucağında pul mübadiləsi ilə məşğul olanların, saatsaz və zərgərlərin taxta budkaları da var, lakin onları da qadağan etmək lazımdır, çünki belə budkalar meydanların görkəmini pozur. Qeyd etmək lazımdır ki, dövlətə məxsus dükanların çoxu boşdur.

g) **Hamamlar**

İrəvandakı hamamlar nə təmizlik, nə də komfort baxımından yaxşı cəhətdən tanınmır. Əksinə, xoşagəlməz iy və suyun natəmizliyi gələnlərin həvəsini öldürür.

Hamamların çoxu bir neçə böyük zalı və kürəvi tavanı olan hamamlardır.

Su böyük mis qazanlarda qızdırılır və yuyunmaq üçün borularla yan otaqlara çəkilir. Lakin bütün Asiya hamamlarında olduğu kimi, müştərilər burada əməliyyata məruz qalır. Onların bütün sümükləri şaqqıltı ilə tək-tək ovxalanır, axırda müştərinin başına gülab suyu tökülür.

İri qazanlardakı su quru təzəklə qızdırılır.

Şəhərdəki hamamlar.

Şəhər hissəsində
1) Şeyxülislam hamamı
2) Zalı xan hamamı
3) Mehdi bəy hamamı

Təpəbaşı hissəsində
4) Hacı Bəyim hamamı
5) Şeyxülislam hamamı

6) Hacı Əli hamamı
7) Qafar və Hacı Fətəli hamamı
8) Kərim bəy hamamı

Dəmirbulaq hissəsində
9) Həsən ağa və Cəfər bəy hamamı.

Bundan başqa, Qalada gözəl bir hamam da var, hal-hazırda uçub-dağılır. Onun yanında uzunluğu 15, eni 4 sajen olan hovuz tikilib. Dərinliyi 3 arşın olan bu hovuz yayda qarnizon üçün çox yaxşı çimərlik idi. Təəssüf ki, onu saz vəziyyətdə saxlamırlar.

h) **Körpülər**

Qırxbulaq çayının üzərində 4 körpü var ki, onlardan biri Abbasdərə körpüsüdür. Onların hamısı, xüsusilə adını çəkdiyimiz körpü zədələnib və bərpası tələb olunur.

Zəngi çayı üzərindəki gözəl körpü və 3 arx üzərindəki körpülər əhəngdaşı ilə tikilib, lakin onların da təmirə ehtiyacı var, əks halda uçub dağılacaqlar. Bu körpünü təmir edib saz vəziyyətdə saxlamaq xüsusilə ona görə vacibdir ki, Böyük İrəvan yolu ondan keçir.

i) **Meydanlar**

İrəvan şəhəri meydanlarla zəngin deyil. Əsas meydanı xəzinəyə məxsus olan Xan bağı meydanıdır.

İkinci meydan bazarla Qalanın arasındakı meydandır ki, kənd əhalisi gətirdiyi ərzaq məhsullarını burada satır.

3) Hüseynəli xan məscidi meydanı;
4) Zalı xan meydanı;
5) Günəmuzd fəhlələrin tutulduğu Fəhlə bazarı;

Bunlardan ən diqqətəlayiqi Hüseynəli xan məscid meydanıdır. Dükanlarla əhatə olunmuş bu meydan düzgün dördbucaqlı şəklindədir.

h) **İctimai müəssisələri**

Təhsil müəssisələri ilə məhdudlaşır. Hər bir məsciddə və hər bir erməni kilsəsində məktəb var və hər birində 20 şagird oxuyur, lakin Hüseynəli xan məscidində 200-ə yaxın şagird təhsil alır.

§ 10. Torpağın məhsuldarlığı (v. 31-34)

İrəvan şəhərinin ətrafındakı torpaqlarda əla taxıl, pambıq, çəltik, buğda, arpa, darı, küncüt, kətan, bostan bitkiləri, hər cür tərəvəz yetişir. Bir sözlə, hər bir bitki əkmək üçün yararlıdır. Polisin verdiyi məlumata görə İrəvan şəhərinə məxsus olan torpaq 200 əkin gününə bərabərdir, lakin təxmini hesablamalara görə, əkinəyararlı suvarılan torpaq 300 xalvardan az deyil və Qırxbulaq çayının suyu ilə suvarılır.

Bostanlıq ərazilər

Səvzikar İrəvan qalasının qənşərində yerləşir və hər il iltizama verilir.

Biçənəklər

Yonca əkinləri Qaladan bir qədər aşağıda yerləşir.

İrəvan erməniləri arasında yayılan rəvayətə görə, guya nə vaxtsa varlı bir erməni İran şahından öz azadlığını satın alıb və İrəvan sakinləri hər cür vergilərdən azad edilib, ona görə də Sərdar onlardan heç bir vergi almayıb. Lakin bu şifahi rəvayətin nəyə əsaslandığı məlum deyil və heç kim deyə bilmir ki, ermənilərə verilən padşah fərmanı haradadır. Mən isə hesab edirəm ki, bu yararlı torpaqları iltizama verib onun gəliri ilə şəhər kapitalını yaratmaq lazımdır.

§ 11. Bağçılıq (v. 34-35)

İrəvan şəhəri sakinlərinin əsas gəlir yeri bağçılıqdır. Torpağın əla vəziyyətinə görə bağçılıq burada inkişaf etmiş vəziyyətdə oımaqla sakinlərə kifayət qədər gəlir gətirir. Burada bağçılığın 2 növü vardır: birincisi evlərin həyətində yerləşən bağçadır və müxtəlif meyvələr verir. İkincilər isə üzüm bağlarıdır ki, sakinlər qış vaxtı onları tərk edir, çünki bağların çoxu şəhərdən kənarda yerləşir. Xəzinə bağlarını nəzərə almasaq, bağ və bağçalar belədir:

Yaşayış olan ərazilərdə

Şəhər hissəsində

Evlərin həyətində

662,75 əkin günü ərazini tutan 499 bağ var. İldə 59 xalvar 66 batman üzüm, 793 xalvar 83 batman meyvə verir.

Evlərdən kənarda

914 əkin günü ərazi tutan 94 bağ var, ildə 559 xalvar 25 batman üzüm, 480 xalvar 10 batman meyvə verir.

Təpəbaşı hissəsində

Evlərin həyətində

189,5 əkin günü ərazisi olan 155 bağ var, ildə 178 xalvar 80 batman üzüm və 148 xalvar 80 batman meyvə verir.

Evlərdən kənarda

192 əkin günü ərazi tutan 17 bağ var, ildə 95 xalvar 50 batman üzüm və 28 xalvar meyvə verir.

Dəmirbulaq hissəsində

Evlərin həyətində

394,25 əkin günü ərazi tutan 218 bağ var, ildə 35 xalvar 50 batman üzüm və 544 xalvar 20 batman meyvə verir.

Evlərdən kənarda

80,5 əkin günü ərazisi olan 16 bağ var, ildə 29 xalvar üzüm, 26 xalvar 50 batman meyvə verir.

Yaşayış olmayan yerlərdə

Abbasdərə bağları. 68 əkin günü ərazini tutan 8 bağ var, ildə 59 xalvar üzüm və 51 xalvar meyvə verir.

Köşəkli bağları. 205,5 əkin günü ərazini tutan 50 bağ var, ildə 218 xalvar üzüm, 89 xalvar 30 batman meyvə verir.

Abihəyat bağları. 258 əkin günü ərazisi olan 56 bağ var, ildə 182 xalvar üzüm, 141 xalvar 30 batman meyvə verir.

Qızılqala bağları. 96,25 əkin günü ərazisi olan 67 bağ var, ildə 189 xalvar 50 batman meyvə verir.

Dərəbağ bağları. 288,5 əkin günü ərazisi olan 67 bağ var, ildə 154 xalvar 30 batman üzüm və 180 xalvar 90 batman meyvə verir.

Noraguğ bağları. 736,5 əkin günü ərazisi olan 61 bağ var, ildə 511 xalvar 30 batman üzüm və 137 xalvar 60 batman meyvə verir.

Dəlmə bağları. 735,75 əkin günü ərazisi olan 145 bağ var, ildə 491 xalvar üzüm və 79 xalvar meyvə verir.

Səvzikər bağları. 31.5 əkin günü ərazisi olan 10 bağ var, ildə 12 xalvar 9 batman üzüm və 1 xalvar meyvə verir.

Xosrovabad bağları. 29 əkin günü ərazisi olan 3 bağ var, ildə 14 xalvar üzüm və 50 batman meyvə verir.

Söyüdlü bağları. 5 əkingünü ərazisi olan 1 bağ var, məhsul verməyib.

Şahadişli bağları. 29 əkin günü sahəsi olan 3 bağ var, ildə 9 xalvar üzüm və 45 xalvar, 50 batman meyvə verir.

Gül dərəsi bağları. 10 əkin günü ərazisi olan 1 bağ var, ildə 5 xalvar meyvə verir.

Kəpkən bağları. 2 əkin günü ərazisi olan 1 bağ var, məhsul verməyib.

Bütün İrəvan şəhəri üzrə 4.932 əkin günü ərazisi olan 1.473 bağ var, ildə 2.608 xalvar 34 batman üzüm, 2.982 xalvar 3 batman meyvə verir*[*]*.

§ 12. Arıçılıq (v. 36)

Kameral təsvir tərtib edilərkən İrəvan şəhərində 304 arı ailəsi var idi və ildə 350 batman bal və 50 batman mum verirdi. Buranın balı çox keyfiyyətli olmaqla 1 batmanı 7 abbasıdan 2 rubla qədər qiymətə satılır.

§ 13. İpəkçilik (v. 36-37)

Bütün bağların tut ağacları ilə zəngin olmasına və ipəkqurdu bəsləmək üçün yaramasına baxmayaraq, bu sahə cəmi 10 funt ipək əldə etməklə məhdudlaşır. Bəzi sakinlərin dediyinə görə, İrəvanda qış çox sərt keçir, ipəkqurdunu saxlamaq olmur. Lakin həqiqətə yaxın olan odur ki, onlar tənbəllikdən bu bahalı məhsulu yetişdirmək istəmirlər.

§ 14. Balıq ovu (v. 37)

Zəngi çayında əla forel və qeyri-adi dərəcədə böyük sazan ovlanır. Çoxusu tatar olan xeyli sakin bu işlə məşğuldur.

---

[*] 1 əkin günü ərazi 0,4-ha, 1 xalvar 455,5 kq, 1 batman 4,55 kq-a bərabərdir.

§ 15. Heyvandarlıq (v. 38)

İrəvan şəhərində heyvandarlıq

Tatarlarda

44 dəvə, 46 camış, 33 öküz, 110 inək, 87 buzov, 1.695 qoyun və keçi, 438 at, 34 qatır və 540 ulaq.

Yerli ermənilərdə

1 camış, 29 inək, 24 buzov, 85 at, 11 qatır və 154 ulaq.

Boşalarda

1 inək, 1 buzov, 3 at. 1 qatır və 36 ulaq.

İrandan gələn ermənilərdə

3 camış, 9 öküz, 16 inək, 14 buzov, 275 qoyun və keçi, 34 at, 4 qatır və 105 ulaq.

Türkiyədən gələn ermənilərdə

3 inək, 2 buzov, 65 qoyun və keçi, 8 ulaq.

İrəvan şəhəri üzrə cəmi

44 dəvə, 50 camış, 42 öküz, 159 inək, 128 buzov, 2.035 qoyun və keçi, 560 at, 50 qatır və 843 ulaq.

§ 16. Zavodlar, fabriklər və xüsusi sənətlər (v. 38-52)

İrəvan şəhərindəki əl işləri insan cəmiyyətinin ictimai həyatın faydalı vəziyyətə çatdırdığı və ürkək təcrübələr apardığı dövrü xatırladır. Zavod və fabriklər acınacaqlı körpəlik mərhələsindədirlər. Ən yaxşıları bunlardır.

a) Dəriçilik sənəti

Dərəkənd məhəlləsində, Zəngi çayının yaxınlığında dabbaqlar (dəriçilər) icmasının 32 dükanı vardır. Sərdarın zamanında bu sahə iltizama verilmişdi. İrəvan dərilərindən başqa, burada Bəyaziddən və Makudan gətirilən dəriləri də nəzərə almaqla ildə təxminən 4 min böyük, 25 min balaca dəri aşılanır. Böyük dəri-

lər 3 rubla, kişik dərilər isə 80 qəpik gümüş pula satılır. Bəzi ustalar dərini çox yüksək keyfiyyətlə aşılayır, bəziləri isə onları bacarıqsız şəkildə qara, qırmızı və sarı rəngə boyayır.

b) Sabun bişirmə

Bu sahə iltizama verilmişdi və iltizamçıdan başqa heç kim sabun bişirə bilməzdi. Buranın sabununun rəngi qaradır və pis iy verir. Bundan daha pis sabun ola bilməz.

c) Boyaqxanalar da iltizama verilir. Yalnız iltizamçı bəzi, sapları, yunu və başqa şeyləri göy rəngə boyaya bilər. Başqa rənglərə boyamaq hüququ azad istehsalçılara məxsusdur.

d) Şüşəçilik

Bir Xoy sakini tərəfindən işə salınan bu zavod hələlik körpə vəziyyətindədir, lakin onun buraxdığı şüşə kifayət qədər ağdır ***(yəqin "şəffafdır" demək istəyir-N.Ə.)*** Mənim fikrimcə, onu rəğbətləndirmək və bu cür zavod üçün ən uyğun yer olan Dərəçiçək mahalına köçürmək lazımdır.

e) Dəyirmanlar

İrəvan şəhərində sakinlərə məxsus aşağıdakı miqdarda dəyirman var:

Şəhər hissəsində Qırxbulaq çayı üzərindəki 10 daşı olan 5 un dəyirmanı;

Təpəbaşı hissəsində Zəngi çayı üzərindəki 27 daşı olan 27 işlək un dəyirmanı, 12 daşı olan 4 işlək çəltik dəyirmanı, 5 daşı olan 5 yararsız un dəyirmanı;

Xəzinəyə məxsus dəyirmanlar:

Zəngi çayı üzərində olanlar:

3 işlək, 7 yararsız daşı olan Doqquz yoxuş dəyirmanı;
3 işlək. 2 yararsız daşı olan Hacı Bəyim dəyirmanı;
Qaladakı 3 yayarsız daşı olan dəyirman;
Məhəmməd xanın 4 işlək, 2 yararsız daşı olan un dəyirmanı;

Yenə onun 3 yararsız daşı olan çəltik dəyirmanı;
Sübhanqulu xanın 1 yararsız daşı olan un dəyirmanı;
Yenə onun 1 yararsız daşı olan başqa bir un dəyirmanı;
Yenə onun 6 yararsız daşı olan 1 çəltik dəyirmanı;
Xatunbağı arxı üzərindəki Sərdara məxsus 2 yararsız daşı olan 1 un dəyirmanı;

Qırxbulaq çayı üzərində

Gevork Xubova məxsus 2 yararsız daşı olan 1 un dəyirmanı;
Bütün İrəvan şəhərində 47 yararlı və 26 yararsız daşı olan 45 un dəyirmanı, 12 yararlı və 9 yararsız daşı olan 6 çəltik dəyirmanı var.
Xüsusi sənətkarlıq aşağıdakı siyahıda göstərilmişdir

Şəhər hissəsində

Sənətin adı	Tatarlarda	Ermənilərdə		Cəmi
		Yerli	Gəlmə	
Baqqal	52			52
Aşıq	3			3
Hamamçı	6			6
Dəllal	5			5
Başmaqtikən	75	21	2	98
Kəndir toxuyan	1			1
Kənkan	4			4
Desyatnik		1	4	5
Yasovul	2	1	2	5
Dəmir satan	5			5
Rəssam	2			2
Zurnaçı	3	2	1	6
Bənna	12	3	1	16
Qənnadı ustası	1			1
Dəri ustası	4	9		13
Mehtər	4	5	1	10
Sınıqçı			2	2
Dəmirçi	8		3	11

Tacir	74	26	29	129
Boyaqçı		1	1	2
Həkim	1	2		3
Qalayçı	10	1	1	12
Bal və mürəbbə satan	1			1
Misgər	1	8		9
Xırdavatçı	26	1		27
Sərraf	2		3	5
Qəssab	15	1		16
Dilənçi	12	1	4	17
Nökər	28	4	5	37
Silah ustası	1	4	12	17
Çadır ustası	1			1
Nalkəsən			1	1
Arabaçı	27	6	8	42
Dərzi	7	11	2	20
Buğda satan	20			20
Bağban	64	21	1	86
Pinəçi	26	3	1	30
Ləbləbi satan	4			4
Şam ustası	4	6		10
Sərrac	7	15		22
Zərgər	9	11	7	27
Çilingər		3		3
toxucu dəzgahı düzəld.			2	2
Dülgər	5	8	55	68
Əllaf	5			5
Parça toxuyan	1	5	54	60
Müəllim		1		1
Aşçı	9			9
Bərbər	22	6	4	32
Çərçi	5		1	6
Baramaçı	1	1		2
Keçəçi	5	1	6	12
Suvaqçı		1	5	6
İpək satan	11	22		33

Təpəbaşı hissəsində

Sənətin adı	Tatarlarda	Ermənilərdə		Cəmi
		Yerli	Gəlmə	
Mürdəşir	1			1
Baqqal	15	1		16
Hamamçı	5		1	6
Dəllal	2			2
Başmaqtikən	14	12	1	27
Kəndir toxuyan	3			3
Dulusçu	1		1	2
Desyatnik	4	6		10
Yasovul	2	1		3
Dəmir satan	2			2
Zurnaçı		3		3
Bənna	7	3	3	13
Dəri ustası	13	3		16
Mehtər	1			1
Qəhvəçi	1			1
Dəmirçi	1	7	1	9
Tacir	53	6	7	66
Həkim		1		1
Qalayçı	4	2	1	7
Pul kəsən		1		1
Sabun bişirən	1			1
Misgər		19		19
Xırdavatçı	11			11
Sərraf	5			5
Qəssab	5	1		6
Dilənçi	9	1	1	11
Nökər	27	12		39
bostançı	1			1
İltizamçı		1	1	2
Arabaçı	36	1		37
Günəmuzd fəhlə	41	14	9	64
Dərzi	8	9		17

Çoban	2			2
Köhnə paltar satan	1			1
Balıqçı		3		3
Bağban	78	34	3	115
Ləbləbi satan	1			1
Sərrac	5	3	3	11
Zərgər	1	6		7
Çilingər		8		8
Şam ustası	8	2		10
Şüşə ustası	1			1
Dülgər		1	9	10
Kilsə gözətçisi			1	1
Əllaf	9			9
Toxucu		7	18	25
Tokar	3			3
Ütü ustası	2			2
Atəşfəşan ustası	1			1
Aşçı	2			2
Şatır	11	1		12
Bərbər	16	2	1	19
Saat ustası	2			2
Çərçi	14		3	17
Çubuq düzəldən	1			1
Pinəçi	36	6		42
Keçəçi	1		1	2
Suvaqçı	3	1	16	20
Ipəksatan	17	14		31
Yüzbaşı	2			2

Təpəbaşı hissəsinin qaraçıları (boşalar) arasındakı sənətkarlıq

1 başmaqtikən, 1 tacir, 1 dəri ustası, 3 misgər, 1 nökər, 1 silah ustası, 2 günəmuzd fəhlə, 6 şəbəkə ustası, 7 bağban, 3 sərrac, 16 çilingər, 1 toxucu, 2 pinəçi.

Dəmirbulaq hissəsində

Sənətin adı	Tatarlarda	Ermənilərdə		Cəmi
		Yerli	Gəlmə	
Başmaqtikən	6			6
Baqqal	29			29
Dəllal	3			3
Kənkan	1			1
Göyərçin satan	1			1
Yasovul	1			1
Zurnaçı	2		1	3
Əhəng ustası	2			2
Bənna	1			1
Dəri ustası	9			9
Mehtər	10			10
Boyaqçı	2			2
Tacir	24			24
Qalayçı	4			4
Xırdavatçı	6			6
Sərraf	1			1
Dəyirman ustası	2			2
Sabun bişirən	2			2
Qəssab	5			5
Dilənşi	12		1	13
Nökər	14			14
Günəmuzd fəhlə	50		4	54
Arabaçı	18			18
Dərzi	4			4
Bağban	37			37
Sərrac	1			1
Sim ustası	1			1
Əllaf	8			8
Şam ustası	2			2
Dükançı	1			1
Parça toxuyan	2		33	35
Tokar	1			1

Ütüçü	2			2
Feyerferkçi	1			1
Aşçı	2			2
Şatır	15			15
Bərbər	12			12
Çərçi	9		1	10
Pinəçi	10			10
Baramaçı	2			2
Ipək satan	3			3
Keçəçi	1		2	3
Suvaqçı	1		5	6

§ 17. Müxtəlif xəzinə əmlakı (v. 53-70)

İrəvan şəhərindəki sahibləri qaçıb gedən və ailə üzvlərinin hamısı ölən bir çox tikililər-evlər, bağlar və s. mənim tərəfimdən xəzinə mülkiyyətinə aid edilmişdir. Onlardan bəziləri xüsusi icazə ilə sahiblərinə qaytarılacaq. Lakin onların hamısı bu siyahıda göstərilib.

a) Evlər

Şəhər hissəsi

1.33.Qaçıb gedən Nağı xanın evi.
2 əkin günü ərazisi, 250 batman meyvə verən bağı var.

***Qeyd. Birinci rəqəm mülkün buradakı sıra nömrəsini, ikinci rəqəm isə kameral təsvirdəki sıra nömrəsini göstərir*-N.Ə.**

2.37.Gürcüstana qaçıb gedən erməni Naqik Sarkisovun Sərdar tərəfindən alınan evi.
1,5 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

3.42.Sərdarın Q.Sarkisovun əlindən aldığı ev.
0,5 əkingünü ərazisi, 20 batman meyvə verən bağı var.

4.46.Həsən xanın evi.
1 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

5.51.Sərdarın Mehdi bəyin əlindən aldığı ev.

6.52.Sərdarın Mehdi bəyin əlindən aldığı ev.

7.53.Sərdarın Mehdi bəyin əlindən aldığı ev.

8.70.Qaçıb gedən Məmmədhüseyn Molla Zaman oğlunun evi.
2 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

9.78.Qaçıb gedən Məhəmməd Kərbəlayı Həsən oğlunun evinin 1/7 hissəsi.

10.127.Qaçıb gedən Allahverdi Dəvəlinin evi.
1 əkin günü ərazisi, 150 batman meyvə verən bağı var.

11.150.Ailəsi qırılan Hacı Abbasəlinin evi.
0,25 əkin günü ərazisi, 25 batman meyvə verən bağı var.

12.151.Qaçıb gedən Sərtib xanın evi.

13.152.Qaçıb gedən Sərtib xanın evi.
Bu iki evin 5 əkin günü ərazisi, 1.000 batman meyvə verən bağı var.

14.154.Hacı Bağır Hacı Cəfər oğlunun evi.

1,5 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.
15.167.Qaçıb gedən Sərtib xanın evi.

16.168. Qaçıb gedən Sərtib xanın evi.
1/8 əkin günü ərazisi olan bağı var, məhsulu yoxdur.

17.169. Qaçıb gedən Sərtib xanın evi.
1 əkin günü ərazisi, 150 batman meyvə veən bağı var.

18.170.Sərdarın arvadı Hacı Bəyimim evi.
1,5 əkin günü ərazisi olan bağı var, məhsulu yoxdur.

19.171.Ailəsi qırılmış Məmmədhüseynin evinin 1/3 hissəsi.

20.173.Qaçıb gedən Nəsrullanın evi.

21.174. Sərdarın arvadı Hacı Bəyimim evi.

22.197. Sərdarın arvadı Hacı Bəyimim evi.
4 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

23.196.Qaçıb gedən Sübhan xanın evi.
10 əkin günü ərazisi, 1.000 batman meyvə verən bağı var.

24.213.Abbasqulu bəy Mirzə Rəsul bəy oğlunun evi.
4 əkin günü ərazisi, 40 batman meyvə verən bağı var.

25.245.Ailəsi qırılan Ağəli Əhməd oğlunun evi.
0,5 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

26.255.Cəfərqulu Molla Usub oğlunun evi.
0,5 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

27.264.Baba Əzim Qatırçı oğlunun evi.
4 əkin günü ərazisi, 600 batman meyvə verən bağı var.

28.274.Baba Həsən Qatırçı oğlıunun evi.
0,5 əkin günü ərazisi olan bağı var, meyvəsi yoxdur.

29.303.Vəzir Mirzə İsmayılın evi.

30.305. Vəzir Mirzə İsmayılın evi.

31.306. Vəzir Mirzə İsmayılın evi.

32.313.Mirzə Bağırın evi.

33.316.Ailəsi qırılan Məşədi Alməmməd Hacı Nadir oğlunun evi.
1/8 əkin günü ərazisi, 10 batman meyvə verən bağı var.

34.327.Ailəsi qırılan Baba xanın evi.
¼ əkin günü ərazisi olan, 30 batman meyvə verən bağı var.

35.329.Ailəsi qırılan Zeynalın evi.

36.371.Ailəsi qırılan Allahverdinin evi.
½ əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

37.379.Qaçıb gedən Molla Məhəmmədin evi.

1 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

38.409.Məhəmməd Sadıq oğlunun evi.
½ əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

39.410.Qaçıb gedən Sərtib xanın evi.
¼ əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

40.417.Qaçıb gedən Araklının evinin ½ hissəsi.

41.441.Qaçıb gedən Əlican Əbülhüseyn bəy oğlunun evinin ½ hissəsi.
1 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

42.450.Hacı Tağı oğlunun evi.
½ əkin günü ərazisi, 40 batman meyvə verən bağı var.

43.451.Ağa Rəfi Darğanın evi.
¼ əkin günü ərazisi, 20 batman meyvə verən bağı var.

44.469.Qaçıb gedən İsmayıl bəyin evinə baxan Məşədi Hüseyn Qurban oğlunun evi.
1/8 əkin günü ərazisi, 30 batman meyvə verən bağı var.

45.473.Ailəsi qırılan Kərbəlayı Qasım Mahmud oğlunun evi.
¼ əkin günü ərazisi, 30 batman meyvə verən bağı var.

46.478.Qaçıb gedən Əkbər bəy Həsən bəy oğlunun evi. Əfəralı bəyin evi.

47.506.Səfəralı bəyin evi.
1 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

48.523.Ailəsi qırılan Barabançı Hüseynin evi.
49.529.Sərdarın gavur qadın Mixaylovadan alıb Araklıya verdiyi və onun qoyub qaçdığı ev.
¼ əkin günü ərazisi, 25 batman meyvə verən bağı var.

50.530.Nazaret Allahverdiyevin evi.

51.531.Ailəsi qırılan və dul qalmış arvadı yeni ərə gedən Arytyunovun evi.

52.550.Qaçıb gedən Aleksandr Şahinovun evi.

53.563.Qaçıb gedən Miron Asaturovun evi.
1/2 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

54.565.Qaçıb gedən Karapet Xubovun evi.
1,5 əkin günü ərazisi, 300 batman meyvə verən bağı var.

55.576. Qaçıb gedən Kirokos Koçarovun evi.

56.580.Qaçıb gedən şatır Baba Osman oğlunun evi.

57.Qaçıb gedən Petros Ayvazovun evi.

58.594.Qaçıb gedən Alim Arutyunovun evi.

59.596.Qaçıb gedən Zərnişançı Simonun evi.
3/4 əkin günü ərazisi, 200 batman meyvə verən bağı var.

60.603.Qaçıb gedən Ohanes Xaçumovun evi.
¼ əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

61.608.Qaçıb gedən Arakel Qalustovun evi.

62.609.Qabriel Aslanovun evi.

63.612.Dəllək Petrosovun evi.
8 əkin günü ərazisi, 400 batman meyvə, 500 batman üzüm verən bağı var.

64.613.Dəllək Petrosovun evi.
6 əkin günü ərazisi, 300 batman meyvə verən bağı var.

65.Qaçıb gedən Arutyun Ayvazovun evi.
2 əkin günü ərazisi, 500 batman meyvə verən bağı var.

66.632.Qaçıb gedən Araklının evinin ½ hissəsi.
1 əkin günü ərazisi, 300 batman meyvə verən bağı var.

67.548.Qaçıb gedən Qalust Ayrapetovun evi.

68.655.Ailəsi qırılan qazançı Stepanın evi.

69.662.Qaçıb gedən Sərtib xanın evi.

70.663.Qaçıb gedən Məşədi Zeynal Mirzə oğlunun evi.
1/8 əkin günü ərazisi, 10 batman meyvə verən bağı var.

71.688.Qaçıb gedən Kərim Xudaverdi oğlunun evi.
1 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

72.Qaçıb gedən Məşədi Xudaverdinin evi.
1/2 əkin günü ərazisi, 60 batman meyvə verən bağı var.

73.707.Ölən dul Xırdanın evi.
1/8 əkin günü ərazisi, 10 batman meyvə verən bağı var.

74.Qaçıb gedən Abbasəli Sadıq oğlunun evi.

75.716.Ölən Xudaverdinin girovunda olan ev.
¼ əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

76.755.Qaçıb gedən bənna Bayram Əli oğlunun evi.
1 əkin günü ərazisi olan bağı var, meyvəsi yoxdur.

77.773.Barıtsaz Hüseynqulu bəyin evi.
¼ əkin günü ərazisi, olan bağı var, meyvəsi yoxdur .

78.777.Əlican Molla Nağı oğlunun evinin ½ hissəsi.
1/2 əkin günü ərazisi, 30 batman meyvə verən bağı var.

79.Qaçıb gedən Məşədi İsmayılın evi.
¼ əkin günü ərazisi, 30 batman meyvə verən bağı var.

80.797.Sərdarın bağbanı Bağırın evi.
¼ əkin günü ərazisi olan bağı var, meyvəsi yoxdur.

81.Xəzinəyə məxsus buzxana.

Şəhər hissəsində xəzinəyə məxsus cəmi 80 ev və 1 buzxana var.

Təpəbaşı hissəsi

1.6.Ölmüş Əhməd Gümüş oğlunun evi.
1/8 əkin günü ərazisi, 20 batman meyvə verən bağı var.

2.9.Qaçıb gedən Hacı Tapdığın evi.

3.43.Qaçıb gedən Hacı Qasımın evi.

4.60.Ölmüş Stepan Arutyunovun evi.

5.79.Ölmüş Xoylu Ələkbərin evi.

6.82.Ölmüş Məhəmməd Ağamirzə Gəncəlinin evi.
1/2 əkin günü ərazisi, 60 batman meyvə verən bağı var.

7.100.Ölmüş Məşədi İbrahim Şahsuvar oğlunun evi.

8.104.Ölmüş Sərraf Ələkbərin evi.

9.106.Ölmüş Molla Həsənin evi.

10.123.Ölmüş Ramazan bəy Hacı Əli oğlunun evi.

11.80.Ölmüş Seyid Hüseynin evi. Vərəsəlikdən məhrum etdiyi arvadı və qızı qalıb.
1/2 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

12.188.Qaçıb gedən Yüzbaşı Kazımın evi.
1 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

13.189.Qaçıb gedən Qafar xanın evi.
1/2 əkin günü ərazisi, 30 batman meyvə verən bağı var.

14.199.Qaçıb gedən Məmmədbağır Hüseynalı oğlunun evi.
1/2 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

15.218.Qaçıb gedən Həsən ağa Əsəd bəy oğlunun evi.
3 əkin günü ərazisi, 300 batman meyvə verən bağı var.

16.256.Keçmiş İrəvan Sərdarı Məhəmməd xanın evi.
6 əkin günü ərazisi, 300 batman meyvə, 300 batman üzüm verən bağı var.

17.326.Qaçıb gedən Şərurlu Məmmədhəsənin evi.

18.356.Qaçıb gedən Qasım Abbas oğlunun evi.

19.368.İki qardaşın evi. Böyük qardaş Nəzəralı varissiz ölüb, dul arvadı qalıb. İkinci qardaş Hacı Zeynal qaçıb və indi İranda onlara məxsus olan ümumi mülkü idarə edir. Bu mülk isə Sərtib xanın girovunda imiş.

10 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə, 1.000 batman üzüm verən bağı var.

20.369.Onların başqa evi.

15 əkin günü ərazisi, 1.200 batman meyvə, 2.000 batman üzüm verən bağı var.

21.370.Qaçıb gedən Həsən bəy Mirzə Həsən oğlunun evi.

1 əkin günü ərazisi, 70 batman meyvə, 100 batman üzüm verən bağı var.

22.380.Ölən Həsənalı Məmmədbağır oğlunun evinin 1/3 hissəsi.

1/2 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

23.416.Qaçıb gedən Rza bəy Gəncəli oğlunun evi.

½ əkin günü sahəsi olan bağı var, meyvəsi yoxdur.

24.419.Qaçıb gedən Cabbar Məmmədcəfər oğlunun evi.

¼ əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə verən bağı var.

25.438.Mirzə Məhəmməd Mirzə Aşır oğlunun evi.

1 əkin günü ərazisi olan bağı var, meyvəsi yoxdur.

26.452.Mirzə Əhmədin evi.

27.474.Şahzadə Aleksandrın xidmətçisi Danielin evi.

1/2 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

28.486.Zaxar Karapetovun evi.

3/4 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

29.553.Yəhya Sanahovun evi.

1 əkin günü ərazisi olan bağı var, meyvəsi yoxdur.

30.557.Gevork Ter-Ohanesovun evi.

1 əkin günü ərazisi, 40 batman meyvə verən bağı var.

Təpəbaşı hissəsində cəmi 30 ev.

Dəmirbulaq hissəsi

1.12.Qaçıb gedən Mustafa Məho oğlunun evinin ½ hissəsi.

2.57.Qaçıb gedən İsmayıl Türkmən oğlunun evi.
1 əkin günü ərazisi, 200 batman meyvə verən bağı var.

3.111.Ölən Abdulla Xoylu Dərviş oğlunun evi.

4.125.Qaçıb gedən Məmmədrza Sultanın evi.

5.136.Qaçıb gedən Musa Topçu Əli oğlunun evi.
1/2 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə verən bağı var.

6.151.Ölən Molla Məhəmməd Səfər oğlunun evi.

7.191.Qaçıb gedən Zeynal Ərəb Məmmədqulu oğlunun evi.
3 əkin günü ərazisi, 500 batman meyvə verən bağı var.

8.231.Ölən Rəhim Aşıq Əli oğlunun evi.

9.234.Qaçıb gedən Niftalı bəyin evi.
1/8 əkin günü ərazisi olan bağı var, məhsul vermir.

10.237.Ölən Məşədi Məhəmməd xanın evi.
1/8 əkin günü ərazisi, 60 battman meyvə verən bağı var.

11.277.Ölən Hüseyn Zayburaçın evi.
1/8 əkin günü ərazisi olan bağı var, məhsul vermir.

12.321.Qaçıb gedən Rəcəbəli Məhəmməd oğlunun evi.
2 əkin günü ərazisi, 500 battman meyvə verən bağı var.

13.1.Xəzinəyə məxsus buzxana.

Dəmirbulaq hissəsində cəmi 12 ev və 1 buzxana.

İrəvan şəhərində xəzinəyə məxsus bütün evlər:
Şəhər hissəsində 80 ev, 1 buzxana
Təpəbaşı hissəsində 30 ev
Dəmirbulaq hissəsində 12 ev, 1 buzxana
İrəvan şəhəri üzrə cəmi 122 ev, 2 buzxana.

b) Bağlar

İltizama verilən bağlar

Noraguğdakılar

1. *Kəhyabaşı bağı.* Sahəsi 8.760 kv.sajendir, 6 meyvə ağacı, 184 üzüm kolu var.*

2. *Vəzir bağı.* Sahəsi 24.000 kv.sajendir, 42 meyvə ağacı, 930 üzüm kolu var.

3. *Topçubaşı bağı.* Sahəsi 19.625 kv.sajendir, 24 meyvə ağacı, 690 üzüm kolu var.

4. *Daşbaşı bağı.* Sahəsi 2.808 kv.sajendir, 6 meyvə ağacı, 90 üzüm kolu var.

5. *Hüseynəli xan bağı.* Sahəsi 15.680 kv. sajendir, 89 meyvə ağacı, 200 üzüm kolu var.

6. *Dəllər bağı.* Sahəsi 46.440 kv.sajendir, 8.700 meyvə ağacı, 380 üzüm kolu var.

7. *Bağça.* Sahəsi 394 kv.sajendir, 49 meyvə ağacı, 200 üzüm kolu var.

8. *Güllü bağ.* Sahəsi 16.560 kv.sajendir, 54 meyvə ağacı, 400 üzüm kolu var.

9. *Qirbağ.* Sahəsi 14.070 kv.sajendir, 13 meyvə ağacı, 280 üzüm kolu var.

Dəlmədəki bağlar

10. Məmmədrza Cabbar oğlunun bağı.
Sahəsi 28.800 kv.sajendir, 1.213 meyvə ağacı var.

11. Qoşa bağlar.
Sahəsi 28.800 kv.sajendir, 1.213 meyvə ağacı var.

12. Əli xan bağı.

---

* 1 sajen 2,13 metrə bərabərdir.

Sahəsi 9.292 kv.sajendir, 93 meyvə ağacı, 270 üzüm kolu var.

13. Sübhanqulu xan bağı.
Sahəsi 9.100 kv.sajendir, 146 meyvə ağacı, 300 üzüm kolu var.

14. Xudadat xanın bağı.
Sahəsi 5.400 kv.sajendir, 249 meyvə ağacı, 192 üzüm kolu var.

15. Cəfər xan bağı.
Sahəsi 9.920 kv.sajendir, 164 meyvə ağacı, 500 üzüm kolu var.

16. Dərəbağ.
Sahəsi 11.749 kv.sajendir, 323 meyvə ağacı, 592 üzüm kolu var.

Təpəbaşı hissəsində
17. Məhəmməd xanın bağı.
Sahəsi 2.304 kv.sajendir, 90 meyvə ağacı, 60 üzüm kolu var.

Şəhər hissəsində
18. Hüseynəli xanın bağı.
Sahəsi 2.592 kv.sajendir, 1.310 meyvə ağacı var.

19. Mirzə Rəfinin bağı.
Sahəsi 1.092 kv.sajendir, 264 meyvə ağacı, 360 üzüm kolu var.

20. Hacı Babanın bağı.
Sahəsi 2.220 kv.sajendir, 900 meyvə ağacı, 90 üzüm kolu var.

21. Yüzbaşı Kazımın bağı.
Sahəsi 2.700 kv.sajendir, 130 meyvə ağacı, 20 üzüm kolu var.

22. Hacı Bəyimin bağı.
Sahəsi 3.444 kv.sajendir, 248 meyvə ağacı, 100 üzüm kolu var.

Dəmirbulaq hissəsində
23. Xosrovabad bağı.
Sahəsi 6.120 kv.sajendir, 10 meyvə ağacı, 290 üzüm kolu var.

Xəzinəyə götürülən və iltizama verilən bağlar
1.Dəlmədəki Sərtib xan bağı

10 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə, 3.000 batman üzüm verən bağı var.

2.Şəhər hissəsində olan Hacı Rəsulun bağı.

6 əkin günü ərazisi, 2.000 batman üzüm verən bağı var.

3.Mirzə Məhəmməd bəyin Şəhər hissəsindəki bağı.

5 əkin günü ərazisi, 400 batman meyvə, 1.400 batman üzüm verən bağı var.

4.Şəhər hissəsindəki Hacı Mahmud xan bağı.

2 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə, 100 batman üzüm verən bağı var.

5.Şəhər hissəsindəki Şişman bəyin bağı.

4 əkin günü ərazisi, 150 batman meyvə, 600 batman üzüm verən bağı var.

Qaçıb gedən müxtəlif kənar şəxslərin bağları

6.Dəlmədəki Hacı Əbdülqasımın bağı.

3 əkin günü ərazisi, 100 batman üzüm verən bağı var.

7.Onun Təpəbaşı hissəsindəki bağı.

0,5 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə, 50 batman üzüm verən bağı var.

8.Hacı Tağının Şəhər hissəsindəki bağı.

4 əkin günü ərazisi, 600 batman meyvə, 700 batman üzüm verən bağı var.

Kameral siyahı tərtib edilərkən yeni aşkar edilən bağlar

Təpəbaşı hissəsi

Abihəyat məhəlləsi

1.486.Zaxar Karapetovun bağı.

1 əkin günü ərazisi, 400 batman üzüm verən bağı var.

2.553.Yəhya Sahakovun bağı.
1 əkin günü ərazisi, 500 batman üzüm verən bağı var.

3.555.Gevork Ter-Ohanesovun bağı.
1 əkin günü ərazisi, 40 batman meyvə, 300 batman üzüm verən bağı var.

4.326.Şərurlu Məmmədhəsənin bağı.

5.356.Qasım Abbas oğlunun bağı.

6.370.Hüseyn bəy Mirzə Hüseyn oğlunun bağı.
3 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə, 800 batman üzüm verən bağı var.

Şəhər hissəsində

Köşəkli məhəlləsi
7.70.Məmmədhüseyn Molla Zaman oğlunun bağı.
8 əkin günü ərazisi, 200 batman meyvə, 700 batman üzüm verən bağı var.

8. Onun başqa bir bağı.

9.563.Mesrop Asaturovun bağı.
2 əkin günü ərazisi, 50 batman meyvə, 600 batman üzüm verən bağı var.

10.Araklı Qalustovun şəhərdəki bağı.
2 əkin günü ərazisi, 500 batman üzüm verən bağı var.

11.Sübhanqulu xana məxsus olan şəhərdəki Hacı Əlinağı bəy bağı.

12.Məryəm xanımın bağı.

Təpəbaşı hissəsindəkilər
13.Hacı Nəzərəli Kələntərin bağı.
30 əkin günü ərazisi, 1.000 batman meyvə, 3.500 batman üzüm verən bağı var.

14.Yenə onun Noraguğdakı bağı.

20 əkin günü ərazisi, 100 batman meyvə, 3.000 batman üzüm verən bağı var.

c) Hamamlar

1.Qaladakı hamam.

Forştatdakılar

2.Hacı Bəyim hamamı.
2.Ağa Sultan hamamı (1 ağça).

d) Karvansaralar

1.Gürcü karvansarası

2.Culfa karvansarası

3.Zöhrab xan karvansarası

4.Tahir karvansarası

5.Sulu qamçı karvansarası

6.Suzuz qamçı karvansarası

7.Hacı Əli kanvansarası

e) Dükanlar

1.Gürcü karvansarasındakı 62 dükan

2.Culfa və

3.Zöhrab xan karvansarasındakı 76 dükan

4.Tahir karvansarasındakı və

5.Sulu qamçı karvansarasındakı 56 dükan və əlavə olaraq yuxarı mərtəbədəki 16 dükan.

6.Hacı Əli karvansarasındakı 40 dükan.

Karvansaralarda cəmi 252 dükan.

Yuxarı cərgələrdə 151 dükan.

Köhnə çarşı qapısından sağda 20 dükan

Solda 31 dükan

Köhnə Göysarı qapılarının qarşısında 33 dükan

Məscid meydanında 70 dükan

Axundun evindən sağda 121 dükan

Tərəvəz satılan və digər cərgələrdə 117 dükan

Qaladakı 32 dükan

Bütün cərgələrdə cəmi 575 dükan.

İrəvan şəhərində xəzinəyə məxsus olan bütün dükanlar 827-dir.

f) Dəyirmanlar

Dərəkənddəkilər

1.3 işlək, 7 yararsız daşı olu Doqquz dəyirman.

2.3 işlək, 2 yararsız daşı olan Hacı Bəyim dəyirmanı.

3.Qaladakı məscidə məxsus 3 yararsız daşı olan dəyirman.

4.Məhəmməd xana məxsus olan 4 işlək, 2 yararsız daşı olan dəyirman.

5.Yenə onun 3 yararsız daşı olan çəltik dəyirmanı.

6.2 yararsız daşı olan Sübhanqulu xan dəyirmanı.

7.1 yararsız daşı olan Xan dəyirmanı.

8.Yenə onun 6 yararsız daşı olan çəltik dəyirmanı.

Xatunbağı arxının üstündə olanlar

9.Sərdarın 2 yararsız daşı olan dəyirmanı.

Qırxbulaq çayının üstündə olan

10.Gevork Xubova məxsus 2 yararsız daşı olan dəyirman.

Bütün İrəvan şəhərində xəzinəyə məxsus 10 yararlı, 30 yararsız daşı olan 10 dəyirman var.

§ 18. Vergilər (v. 71-90)

Bu maddə iki hissəyə ayrılır: a)bilavasitə vergilər; b)iltizama verilənlər.

a) Müsəlmanlardan alınan bilavasitə vergilər, tümənlə
1)İrəvan şəhərində yaşayan ticarət və sənaye ilə məşğul olan bütün müsəlmanlardan 1.200 tümən;

Erməni icmasından
2)Məlik Saakın məhəlləsindən 400 tümən:

3)Parsek Yüzbaşının məhəlləsindən 40 tümən;

4)Boşa adlanan qaraçılardan 30 tümən
Cəmi 1.670 tümən.

İzahat: Bu məbləğ Sərdarın icazəsi ilə vergi ödəyicilərinin vəziyyəti nəzərə alınaraq 4 dəfəyə yığılırdı.

Peşkəşpulu
Hər ilin Novruz bayramında (təzə ildə) gətirirdilər.

5)Müsəlmanlardan 70 tümən pul və dəyəri 45 tümən olan 60 baş kəllə qənd;

6)Ermənilərdən 30 tümən:
Cəmi 145 tümən.

b) İltizam maddələri:
1)Qızıl, gümüş və mis pulların kəsilməsinə görə ildə 300 tümən;

2)Forştatın darğa (polismeyster) vəzifəsinə görə 819 tümən; bu pul aşağıdakı kimi yığılırdı:

a)Xaricə mal aparanlar biletə görə darğaya 4 şahı ödəyirdilər. Düyüyə görə 2 şahı ödənilirdi; duz aparanlar heç nə ödəmirdi; əmtəəsiz xaricə gedənlər isə mahal rəislərindən bilet götürə bilərdilər. Lakin darğa və mahal rəislərinin bileti ilə xaricə getmək olmazdı və onu Vəzirə təqdim etməli idilər. Darğa onları Sərdarın möhürü olan biletlə dəyişəndə bu adamlar hər yükə görə 7 şahı, 1 yük düyüyə görə 3 şahı, duz üçün 4 şahı ödəməli idilər:

b)Peşkəşpulu

Novruz bayramında hər dükandan polismeyster 1 minaltun 5 şahı alırdı və bu da 70 tümən edirdi;

1)Baqqal cəmiyyətindən 48 tümən;

2)Dükansız alver edən baqqallardan 12 tümən;

3)Halva və və s. bişirənlərdən 10 tümən;

Başqalarından 4,5 tümən;

4)Buğda və arpa satanlardan 3 tümən;

5)Xırdavat dükanlarından 6 tümən;

6)Şam satanlardan 3,5 tümən;

7)İpək satanlardan 6 tümən;

8)12 çörək bişirən şəxsdən 72 tümən;

9)Qəssablardan 43 tümən;

10)Sərraflardan 12 tümən;

11)Nal kəsən dəmirçilərdən 3 tümən;

12)Gecə gözətçiləri üçün palto tədarük edən dükanlardan 61 tümən;

13)Polismeysterə (darğaya) maaş üçün 54 tümən;

Onun başqa gəlirləri buraya daxil deyil.

3)İrəvan rahtarlığının (gömrük) gəlirləri 2.500 tümən;

4)İrəvan şəhəri, Göyçə və Dərəçiçək mahallarının boyaqçılarından 300 tümən;

5)Sabun bişirənlərdən və qoyun kəsənlərdən 1.170 tümən;

İzahat: İrəvan şəhərində iltizamçıdan başqa heç kim sabun bişirə və gətirə bilməzdi. Sərdarın özü üçün sabunun 1 batmanı 2 minaltuna, digər sakinlər üçün 3 minaltuna satılırdı.

6)Başqa qəssablardan 38,5 tümən;

7)Çəkilmək üçün satılan tütündən 60 tümən;

8)Buruna çəkilən tütündən 13 tümən;

9)Aşılanacaq dəriyə vurulan damğaya görə 50 tümən:

İzahat: 3 qoyun və ya keçi dərisinə görə 1 şahı, camış və ya öküz dərisi üçün 2 şahı alınırdı. Ümumiyyətlə heç kim damğasız dəri satmağa cürət edə bilməzdi.

Öküz dərisini aşılamaq üçün 5 minaltun, inək dərisi üçün 4 minaltun pul alınırdı. Sərdarın öz heyvanlarının dərisini aşılamaq üçün qiymətlər belə müəyyən edilmişdi: kəl dərisi 10 minaltun, camış dərisi 7 minaltun, öküz dərisi 4 minaltun, inək dərisi 3 minaltun, balaq dərisi 2,5, buzov və keçi dərisi 1 minaltun, qoyun dərisi 6 şahı.

10)Çəkmə və ayaqqabının altına vurulan nal üçün dəmirçilərdən 225 tümən. İltizamçı çəkmə nalı üçün 6, ayaqqabı nalı üçün 3 şahı alırdı və onun icazəsi olmadan heç kim nal kəsə bilməzdi.

11)Qalada və forştatda araq və şərab satılmasından 80 tümən;

12)Mizan və qantar iki ayrı maddə təşkil edirdi. Mizan 215, qantar 500 tümən gəlir verirdi.

İzahat: Bu sahənin iltizamçısı bazara satılmaq üçün gətirilən mallardan belə rüsum alırdı:

a)1 batman ipək üçün 1 minaltun 5 şahı;

b)1 batman göy rəng üçün 1 minaltun 5 şahı;

c)1 batman pambıq sap üçün 10 şahı;

d)Yeməli əmtəələrin hər batmanına görə 1 şahı;
c)Bezin damğası üçün 0,5 şahı;

f)Ölçüsündən asılı olmayaraq 1 ərzaq qabı üçün 1 şahı;

g)Pambığın, inək yağının, balın, mumun, tütünün 1 batmanı üçün 0,5 şahı;

l)Yunun, noxudun, lobyanın, mərciməyin, quru meyvənin, badamın, qozun hər batmanı üçün 0,5 şahı;

13)Müxtəlif ərzaq məhsullarının və meyvələrin satıldığı bazar meydanının iltizamından 180 tümən;

İzahat: Bu sahənin iltizamçısının aşağıdakı miqdarda rüsum almaq hüququ vardı:

a)Tikintidə istifadə edilən taxtanın hər yükü üçün 1 şahı;

b)1 yük kömür üçün 4 şahı;

c)1 yük saman üçün 1 şahı;

d)1 yük qamış üçün 1 şahı;

e)1 yük bitkilər üçün 4 şahı;

f)Yağ çıxarmaq üçün istifadə edilən qab üçün 12 şahı;

1 qab yağa görə
g)yerli sakinlərdən böyük qaba görə 10 şahı; kiçik qaba görə 5 şahı;

Başqa yerdən gətirənlərdən 0,25 batmandan çox olduqda

l)1 yük ot və yoncaya görə 1 bağ;

z)1 yük oduna görə 2 odun;

k)1 yük taxtaya görə 2 taxta;

x)1 yük balığa görə 2 balıq;

m)1 gil qaba görə 2 şahı;

n)1 yük qarpız və qovuna görə 2 qarpız və ya qovun;

o)1 yük nara görə 2 nar.

Üzüm, tütün, alma, armud, heyva, gavalı, zirinc, qırmızı bibər, şabalıd, quru şaftalı və digər meyvələrin hər batmanı üçün 0,25 şahı.

Qeyd: İrəvan şəhərinin meyvə və digər məhsullarına görə heç nə alınmırdı.

14)Kiçik meydan ildə 168 tümən gəlir verirdi.

İzahat: İltizamçı bu şəkildə rüsum alırdı:

a)At satandan 1 minaltun 5 şahı;

b)Qatır satandan 2 minaltun 10 şahı;

c)Dəvə satandan 5 minaltun;

c)Ulaq satandan 12,5 şahı;

e)İnək satandan 16 şahı;

f)Öküz satandan 16 şahı;

g)Camış satandan 16 şahı;

e)Qoyun-keçi satandan 2 şahı;

j)Quzu satandan 1 şahı;

n)1 yük duzdan 2 şahı.

15)İltizama verilmiş

Məmmədxan karvansarasından 280 tümən, qalan 4 karvansaradan 420 tümən olmaqla cəmi 700 tümən;

İzahat: Karvansara iltizamçısı buraya gələn tacirlərdən gətirdikləri malların 1 yükünə görə gündə 4 şahı, xaricə apardıqları malın hər yükünə görə də 4 şahı, düyü və duzun hər yükünə görə 2 şahı alırdı. Karvansaranın tövləsində saxlanan dəvə, at, ulaq, öküzün hər gününə görə 1 şahı alınırdı.

Karvansaralarda satılan mallardan əldə olunan pulun hər tüməninə görə də 1 şahı alırdılar.

16)Sərdar 430 dükandan ildə 1.260 tümən pul alırdı.

İzahat: Sərdarın dükanlarını İrəvan sakinləri işlədir və pul ödəyirdilər. Bu pulun miqdarı o qədər də çox deyildi, ən çox 25 rubl idi. Lakin indi ticarət çox zəifləyib və bu dükanların hər birini əlverişli qiymətə icarəyə vermək lazımdır.

17)Bütün dəyirmanlardan alınan vergi

a)Dərəkənd məhəlləsində yerləşən, 3 çəltik və 6 daşı olan 2 un dəyirmanından 180 tümən;

b)Sərdarın Yüzbaşı Kazım ağadan məscid üçün aldığı dəyirmandan 140 tümən;

c)Dərəkənd məhəlləsində Hacı Bəyimə məxsus 15 daşı olan un dəyirmanlarından 220 tümən;
Cəmi 540 tümən.

Qeyd: Zəngi körpüsünün yaxınlığında yerləşən və Sərdara məxsus olan çəltik dəyirmanı iltizama verilməmişdi.

18)Hamamlar

a)Qaladakı hamamlar 190 tümən gəlir verirdi ki, onun yarısı məscidin idi.

b)Hacı Bəyim hamamı 200 tümən.
Cəmi 390 tümən.

19)Bağlar

1)Dəlmə bağları 140 tümən gəlir verirdi

2)Topçubaşı bağı 125 tümən;

3)Qırxbağ 110 tümən;

4)Bağça 50 tümən;

5)Güllü bağ 70 tümən;

6)Kəhya bağı 45 tümən;

7)Vəzir bağı 75 tümən;

8)Dağbaşı bağı 20 tümən;

9)Yüzbaşı Kazımın bağı 45 tümən;

10)Hacı Babanın bağı 35 tümən;

11)Mirzə Rəfinin bağı 70 tümən;

12)Böyük xan bağı 50 tümən;
Cəmi 835 tümən.

İzahat: Bağlar yaz vaxtı Sərdarın tərəfindən iltizama verilirdi, qalanları isə meyvəsi yığılandan sonra Sərdarın təsərrüfütına qayıdırdı.

Sərdarın bağları bölgü üzrə belə becərilirdi:
a)Kənəkir və Çölməkçi kəndlərinin sakinləri Dəlmə, Bağça, Mirzə Rəfi və Yüzbaşı Kazımın bağını becərirdilər;

b)Əştərək kəndinin sakinləri Qırxbağı və Vəzir bağının yarısını becərirdilər;

c)Gülbağını və Vəzir bağının qalan yarısını Şirabad kəndinin sakinləri becərirdi.

d)Forştatda yaşayan İrəvan qaraçıları Qoşabağ və Qayabaşı bağlarını kəsirdi.

e)İrəvan ermənilәri Topçubaşı və Hacıbaba bağlarını,

f)Qızılqalada yaşayanlar Təpəbaşı və Hacı Bəyim bağlarını kəsirdilər.

Üzüm bağlarını şaxtadan qorumaq üçün payız vaxtı torpağa basdırırdılar və bu cür bölgü müəyyən edilmişdi:

a)Sürməli mahalının sakinləri Dəlmə və Qırxbağın üzümünü;

b)Qərbi mahalının sakinləri Qayabaşı bağını və Vəzir bağını;

c)Zəngibasar və Qırxbulaq mahallarının sakinləri Bağça və Güllü bağlarını;

d)Gərnibasar və Vedibasar mahallarının sakinləri Topçubaşı, Yüzbaşı Kazım, Mirzə Rəfi, Hacı Baba və Hacı Bəyim bağlarını;

e)Göyçə ermənilər və İrəvan şəhərinin qaraçıları Qoşabağın tənəklərini torpağa basdırırdılar.

Qala yaxınlığındakı Sərdar bostanı 4 bağbana həvalə edilmişdi. Onlar şəhərdən 400 fəhlə tələb edə bilərdilər.

20)Qızılqaladakı bağlar üçün əhali ayrıca olaraq 54 tümən 5 minaltun ödəyirdi.

Beləliklə, iltizama verilmiş sahələr üzrə gəlir 10.397 tümən; Bütün İrəvan şəhərindən toplanan vergi isə 12.414 tümən idi.

§ 19. Tarixi məlumat (v. 90-93)

İrəvan şəhəri VII əsrdən bəri tanınmağa başlasa da, yalnız Nadir şahın Ermənistanı* fəth etdiyi 1735-ci ildən** sonra müəyyən əhəmiyyət qazanır.

Erməni salnamələrində bu şəhərin təməlinin nə vaxt qoyulduğuna dair heç bir səhih məlumat yoxdur. Musa Xorenli hesab edir ki, onun əsil adı Erovantavandır, yəni Ermənistan taxt-tacını

* Nadir Şah 1735-ci ildə Ermənistanı tuta bilməzdi, çünki əvvəla, 1735-ci ildə Nadir hələ şah deyildi, ikincisi isə o zaman Ermənistan adında dövlət yox idi. Söhbət Nadir xan Əfşarın 1735-ci ildə Azərbaycanın qərb torpaqlarını, o cümlədən İrəvanı Osmanlı işğalından azad etməsindən gedir.

** Orijinalda qeydiyyatçı katib A.Rıjkov səhvən 1748 yazıb, İ.Şopen həmin rəqəmi 1735 edib.

öz qohumu Artaşesdən*** oğurlayan II Erovantın miladdan sonra 78-ci ildə onun tərəfindən darmadağın edildiyi yerdir. Məşhur erməni tarixçisinin məlumatı nə qədər hörmətə layiq olsa da, ətrafındakı bol sulu torpaqların əlverişli mövqeyini və yüksək münbitliyini nəzərə alaraq, hansısa mötəbər mənbə olmadan bu yerin Ermənistanda ən qədim yaşayış məskənlərindən biri olduğunu düşünmək olmaz. Hərgah bu, bəlkə də mənə Erivan və yaxud ermənilərin də tələffüz etdiyi kimi Erevan adının erməni sözü olan Erevaq və yaxud qədim fars dilindəki, yunanların Saturnu kimi sonsuz zaman mənasını verən, Ermənistanda doğulan Zərdüştün yaratdığı təriqətin davamçılarının ibadət etdiyi Zərvanın* adından törəndiyini düşünməyə əsas verir. Bəlkə də Erevan adı bu şəhərə sonsuz zamanın, Erevaqın şərəfinə ucaldılmış hansısa bir məbədə görə verilmişdir.

İranlıların** işlətdikləri Rəvan adı fars dilindəki "rəvan" sözündən götürülməklə, "iti axan [çay]" mənasını verir. Lakin bu söz ən yeni dövr fars dilinə aid olduğuna görə, mənim fikrimcə, "Erivan" adının etimologiyasının izahına xidmət edə bilməz.

Erməni vilayəti üzrə İnzibati İdarənin müşaviri İvan Şopen,

Qeydiyyatçı katib Arxip Rıjkov.

*** İ.Şopen bu sözə də düzəliş edib.

* Zərvan sonsuz zaman və məkan mənasındadır. Zərvanilik Zərdüşt fəlsəfəsindən qaynaqlanan iki zidd qüvvə Ahura Məzda və Əhrimənin Yaradanı kimi sonsuz zaman və tale tanrısını başlanğıc qəbul etmiş dini-mistik fəlsəfi cərəyandır. Zərvandan Hörmüz və ya Ahura Məzda adlanan bir xeyir allahı və Əhrimən adlanan bir şər div yaranmışdır. Zərvaniyyə nəzəriyyəsinə görə, Ahura Məzda zərdüştilərin yeganə allahı olmaqla, Zərvan adlı başqa bir allahın da məxluqudur. Sasanilər dövründə zərvanilik zərdüştlüklə birlikdə mövcud olmuş, xüsusilə imperiyanın cənub-qərbində herbedlər, şimal-şərqində isə mobedlər arasında yayılmışdır.

** İrəvan sakinləri olan Azərbaycan türkləri nəzərdə tutulur.

ŞƏHƏR HİSSƏSİ

Çölməkçi körpüsündən başlayır

Dəyirman küçəsi (v. 2-25)

1.1.Məşədi Qasım Mirzə Xəlil oğlunun evi. Məşədi Qasım Mirzə Xəlil oğlu 30 y; arvadı Sadat 40 y; qızı Sona 10 y;

qardaşı Abbas 25 y; arvadı Çiçək 14 y*

2.Ağababa bəy Hüseynalı bəy oğlu 30 y ***(bəy);*** arvadı Müərrəf 25 y; qızı Pəri 3 y.

3.Qərib İsmayıl oğlu 15 y ***(pinəçi);*** anası Təzəxan 50 y.

2.4.Dadaş bəy Rəhim Yüzbaşı oğlu 50 y ***(yasovul);*** iki arvadı var: Nabat 35 y; Xatun 30 y; qızı Şərəbanu 1 y;

oğlu Abbas 17 y; onun arvadı Sayalı 15 y; oğlu Ağa 1 y.

3.5.Hacı Hüseyn Süleyman oğlu 28 y ***(arabaçı);*** arvadı Xanım 18 y; üç qardaşı var: Həsən 18 y; Bağçalı 15 y; İsmayıl 7 y; bacısı qızı Zeynəb Hüseyn qızı 7 y.

4.6.Kərbəlayı Hüseynalı Nağı oğlu 55 y; arvadı Bəyim 45 y; oğlu Ələkbər 12 y; qızı Xeyrənisə 13 y;

kürəkəni Abdulla Kərbəlayi Həsən oğlu 35 y; oğlu Ələsgər 5 y.

7.Kərbəlayi Məmmədbağır Cəfər oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Şərəf 24 y; dörd qızı var: Mələk 7 y; Gövhər 6 y; Xeyrənisə 4 y; Fatmanisə 1 y.

5.8.Seyid Məmmədhüseyn Mir Ağaməmməd oğlu 50 y ***(seyid; baqqal);*** arvadı Nisə 25 y; oğlu Seyid Məhəmməd 12 y; iki qızı var: Asyabəyim 20 y; Bəyim 15 y.

---

* Birinci rəqəm evin nömrəsini, ikinci rəqəm isə ailənin nömrəsini göstərir.

9.Əli Qulu oğlu 50 y ***(ləbləbi satır);*** arvadı Mədinə 30 y;

oğlu Tağı 20 y; onun arvadı Səkinə 15 y;

Qulunun digər oğlu Nağı 2 y.

6.10.Həsən Məmmədəmin oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Şərəbanu 18 y; üç oğlu var: Zeynalabdin 14 y; Əli 6 y; Rəhim 3 y.

7.Tiflis sakini Çipiyevin evi.

11.Abbas Cəfər oğlu 40 y ***(dəyirman ustası);*** arvadı Şərəbanu 30 y; iki qızı var: Ummu 10 y; Canı 7 y.

8.12.Xudaverdi Hacı Əkbər oğlu 12 y ***(bağban);*** anası Gürzad 40 y.

13.Ələkbər Ələsgər oğlu 30 y ***(ot satır-əllaf);*** arvadı Şərəbanu 17 y; dul qayınanası Gülü 50 y; arvadının nənəsi Xeyrənisə 70 y.

9.14.Xudadat Məşədi Hüseyn oğlu 20 y ***(sərraf)***; arvadı Hüsnücahan 14 y; anası Sadat 50 y; əmisi oğlu Novruz Kərbəlayı Mustafa oğlu 15 y.

15.Hacı Hacı Kazım oğlu 40 y ***(zərgər);*** arvadı Sadat 30 y; qızı Şirin 15 y.

16.Erməni ailəsi.

17.Erməni ailəsi.

10.18.Erməni evi.

11.Eçmiədzin monastrına aid ev.

19.Erməni ailəsi.

20.Erməni ailəsi.

12.21.Mehdi Mehdi oğlu 55 ***y (qəssab);*** iki arvadı var: Zöhrəbanu 40 y; Fağırnisə 30 y;

üç oğlu var: Ələkbər 20 y; onun arvadı Zeynəb 15 y.

Ələsgər 18 y; Əlinağı 15 y;

qızı Ummu 10 y.

22.Zeynalabdin İbrahim oğlu 30 y ***(qəssab);*** arvadı Ummu 25 y; qızı Fatma 2 y.

23.Erməni ailəsi.

13.24.Şəfi bəy Məşədi Cəfər oğlu 50 y; arvadı Səkinə 30 y; iki qızı var: Xatun 9 y; Sona 1 y;

fəhlə Məhəmməd Mustafa oğlu 16 y.

25.Erməni ailəsi.

14.26.Kərbəlayı Saleh Əhməd oğlu 92 (?) y ***(papaqçı);*** arvadı Fatma 30 y;

oğulluğu Heydər Alməmməd oğlu 19 y; onun arvadı Xoca 12 y.

27.Mirzə Əhməd Mirzə Məmmədxan oğlunun dul qalmış arvadı Nisəxanım 60 y.

28.Erməni ailəsi.

29.Kərim Molla İbrahim oğlu 9 y; qardaşı Məmmədrəhim 2 y; onların nənəsi kürd Məhəmmədin dul qalmış arvadı Pəri 50 y.

30.Kərbəlayı Tağı Nağı oğlu 65 y ***(bağban);*** arvadı Nənəxanım 35 y; oğlu Abbas 23 y; qızı Əminə 10 y.

15.31.Məşədi Kərim Fərəməz oğlunun dul qalmış arvadı Zeynəb 60 y.

32.Qurbanəli Həsən oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Xədicə 20 y; qardaşı Hüseynalı 22 y.

16.33.Məşədi Fərəc Xudadat oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Bibixanım 25 y; oğulluğu Mirzə 9 y.

17.34.Məhəmməd Məşədi Tarverdi oğlu 12 y; anası dul qadın Bacı 35 y; qardaşı Əkbər 8 y; bacısı Bəyim 14 y;

35.Erməni ailəsi.

18.36.Əlirza Ələkbər oğlu 35 y ***(dəri ustası);*** arvadı Sona 20 y; qızı Şirin 1 y; oğlu Ağababa 15 y;

qardaşı Ələsgər 30 y;

atasının əmisi oğlu, ***ağıldan kəm*** Həsən 50 y.

37.Erməni ailəsi.

38.Erməni ailəsi.

19.39.İsmayıl Kərbəlayı Qədim oğlu 25 y ***(xırdavat alverçisi);*** arvadı Zübeydə 17 y; dul anası Mələk 60 y; qardaşı qızı Xədicə Ələsgər qızı 5 y.

40.Musarza Molla Əbülhəsən oğlu 25 y ***(baqqal);*** arvadı Sona 24 y; qızı Zəhra 1 y; bacısı Pəri 16 y.

41.Məşədi Cəfər Məhəmməd oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Zeynəb 30 y; oğlu Ələsgər 12 y; iki qızı var: Fatma 15 y; Səkinə 1 y.

42.Erməni ailəsi.

20.43.Kərbəlayı Məmmədbağır Mehralı oğlu 60 y ***(tacir; ipək ticarəti ilə məşğul olur);*** arvadı Zöhrə 56 y;

oğlu Məhəmməd 42 y; onun arvadı Çiçək 25 y; qızı Fatma 2 y;

qızı Şərəbanu 20 y;

nökəri Əli Bağır oğlu 15 y.

44.Erməni ailəsi.

21.45.Hacı Kərim Hüseyn oğlu 60 y ***(tacir);*** arvadı Zeynəb 30 y; oğlu Əli 5 y; dörd qızı var: Bibixanım 12 y; Qızxanım 9 y; Səkinə 4 y; Ruqiyyə 2 y;

iki qardaşı var: Hacı İbrahim 50 y; onun arvadı Zeynəb 30 y; iki oğu var: Həsən 12 y; Məmmədrəsul 2 y; qızı Xədicə 7 y;

Hacı Bağır 35 y; iki arvadı var: Xeyrənisə 30 y; Qızxanım 20 y; oğlu Əbdülvahab 2 y.

46.Qasım Kazım oğlu 25 y ***(ipək ticarəti ilə məşğul olur);*** arvadı Zeynəb 20 y; qızı Bədirnisə 2 y.

22.47.Məmmədalı İrza oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Nabat 20 y; dul anası Fatmanisə 50 y.

23.48.Məşədi Hüseyn Əli oğlu 40 y ***(pinəçi);*** iki arvadı var: Banu 30 y; Səkinə 25 y; qızı Nazəni 1 y.

49.İsmayıl Əli oğlu 25 y ***(zurnaçı);*** dul anası kor Gülnisə 50 y.

24.50.Qələndər Sevindik oğlu 20 y ***(pinəçi);*** dul anası Səkinə 43 y; iki qardaşı var: Paşa 10 y; Nağı 6 y; bacısı Anaxanım 5 y.

51.Erməni ailəsi.

25.52.Həsənalı Məmmədalı bəy oğlunun dul arvadı Tükəzban 50 y;

qızı Çiçək 25 y; onun qızı Şərəf 8 y.

26.53.Kərbəlayi Bağır Kərbəlayı Qara oğlunun dul arvadı Çiçək 38 y; iki qızı var: Qızxanım 18 y; Püstə 1 y.

27.54.Hacı Hüseyn Hacı Abdulla oğlu 30 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Səkinə 40 y; Sayalı 25 y; oğlu Abdulla 1 y; qızı Ziniyət 1 y; dul anası Nisə 45 y; bacısı Xədicə 9 y.

55.Əli Yüzbaşı Məhəmməd oğlu 25 y; arvadı Fatma 17 y.

28.56.Hacı Sadıx Hacı Abdulla oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Anaxanım 40 y; oğlu Ağamirzə 18 y; qızı Şirin 6 y; iki qardaşı oğlu var: Mehdi Kərim oğlu 16 y; Həsən 12 y;

dul xadimə Xədicə 20 y.

29. Hacı Sadıx Hacı Abdulla oğlunun başqa bir evi.

57.Mirzə Həsən Hacı Məmmədalı oğlunun dul arvadı Sayalı 40 y; qızı Çiçək 10 y.

58.Məmmədhəsən Rəhim bəy oğlunun dul arvadı Tükəzban 50 y; qızı Səkinə 25 y (o da duldur).

30.59.İmamqulu Məmmədhüseyn oğlu 40 y ***(pinəçi);*** arvadı Şərəbanu 35 y; iki oğlu var: Əli 14 y; İbrahim 1 y; iki qızı var: Çiçək 8 y; Səkinə 4 y.

31.60.Əkbər Mirzə Aşır oğlu 30 y ***(bənna);*** arvadı Telli 25 y; dul anası Bədirnisə 50 y.

32.61.Kərbəlayı Məhəmməd Nurməhəmməd oğlu 50 y ***(qəssab);*** arvadı Hürünisə 40 y; üç oğlu var: Baba 18 y; Cabbar 10 y; Qafar 6 y; qızı Zeynəb 15 y.

33.Qaçıb gedən Nağı xanın evi.

62.Erməni ailəsi.

63.Erməni ailəsi.

64.Marağadan gələn erməni ailəsi.

34.65.Erməni ailəsi

35.66.Erməni ailəsi

67.Erməni ailəsi

68.Erməni ailəsi

69.Erməni ailəsi

36.70.Erməni ailəsi

71.Erməni ailəsi

37.Qaçıb Tiflisə getmiş erməndən qalan ev. Sərdarın vaxtında bu evdə Araklı yaşayırdı.

72.Erməni ailəsi

73.Erməni ailəsi

74.Erməni ailəsi

38.75.Erməni ailəsi

76.Erməni ailəsi

77.Erməni ailəsi

39.78.Erməni ailəsi

40.Bağır Mirzə Əhməd oğlunun evi.

79.Erməni ailəsi

41.Mirzə Əhmədin dul qalmış tatar arvadının evi

80.Erməni ailəsi

81.Erməni ailəsi

82.Erməni ailəsi

83.Erməni ailəsi

42.Sərdarın Qriqor Sarkisovdan alıb indi qaçmış olan bir Araxlıya verdiyi ev.

84.Erməni ailəsi

85.Erməni ailəsi

43.86.Erməni ailəsi

44.87.Hacı Məhəmməd Zaman oğlu 60 y ***(tacir);*** arvadı Nənəxanım 25 y; iki oğlu var: Cabbar 14 y; Fətəli 2 y.

45.88.İsgəndər Kazım oğlu 25 y; arvadı Şərəbanu 40 y; oğulluğu Abbas Baba oğlu 7 y; qızlığı Şərəf 14 y.

89.Erməni ailəsi

90.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

46.Sərdarın Həsənxan bəyin əlindən aldığı ev.

91.Təbrizdən gəlmiş erməni ailəsi

92.Erməni ailəsi

47.93.Erməni ailəsi

94.Erməni ailəsi

95.Erməni ailəsi

48.96.Erməni ailəsi

49.97.Erməni ailəsi

50.98.Erməni ailəsi

Süleyman bəy küçəsi (v. 25-41)

51.Sərdarın Mehdi bəyin əlindən aldığı ev.

99.Əli Ələkbər oğlu 13 y; anası Çiçək 35 y

52.Mehdi bəyin əlindən alınmış başqa bir ev.

100.Ələkbər Məsim oğlu 35 y; oğlu Heydər 7 y.

101.Makudan gəlmiş erməni ailəsi

53.Mehdi bəyin əlindən alınmış başqa bir ev.

102.Ələsgər Tağı oğlu 12 y; onun dul nənəsi Şərəbanu 45 y.

103.İsmayıl Haxverdi oğlu 20 y; anası Pərizad 40 y.

54.Mehdi bəyin hamamı.

55.104.Mirzə Kərim Mirzə Məhəmməd oğlu 25 y ***(mirzə);*** arvadı Hacıxanım 25 y; oğlu Mirzə Məhəmməd 1 y; anası Ummuxanım 45 y.

105.Murad Baba oğlu 60 y ***(pinəçi);*** arvadı Fatma 50 y; üç oğlu var: Baba 20 y; Bayraməli 14 y; Əli 12 y;

kürəkəni Məmmədbağır Səfər oğlu 30 y; arvadı Fatmanisə 25 y; oğlu Sadıq 1 y.

106.Qurbanəli İbrahim oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Gülüm-ağa 25 y; qızı Sona 3 y.

107.Mirzə Qulu Ərmən oğlu 25 y ***(mehtər);*** arvadı Yasə-mən 35 y;

iki əmisi oğlu var: Hüseynqulu Məmmədqulu oğlu 25 y; ar-vadı Şirin 15 y;

Əsəd 12 y.

56.Dul Xeyrənisənin evi.

108.Təbrizdən gəlmiş erməni ailəsi.

109.Təbrizdən gəlmiş erməni ailəsi.

57.110.Erməni tacirin ailəsi.

111.Qafar Məmmədhüseyn oğlu 12 y; onun dul anası Şərəbanu 30 y.

58.112.İsmayıl Məmmədcəfər oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Zeynəb 25 y; qulluqçusu Hürünüsə 12 y.

59.113.Abbas Zeynal oğlu 16 y ***(pinəçi);***

114.Alməmməd Mirzə Hüseyn oğlu 35 y; arvadı Hüsnü 20 y; oğlu Məmmədalı 5 y; qızı Nazəni 7 y; dul qayınanası Mə-lək 50 y; bacısı Fatma 10 y.

60.115.Fətəli Allahqulu oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Sona 25 y; dul anası Hürü 50 y.

61.116.Ocaqverdi Mövlamverdi oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Fatma 40 y; qızı Pəri 10 y.

62.İsmayılın dul qalmış arvadı Pərizadın evi.

117.Kərbəlayı Ramazan Məşədi Tarverdi oğlu 50 y ***(qəs-sab);*** arvadı Xubu 50 y; qızı Səkinə 20 y;

oğlu Dünyamalı 25 y; onun arvadı Xeyrənisə 25 y; oğlu Rə-cəbəli 1 y.

63.118.Məhəmməd Tağı oğlu 50 y ***(pinəçi);*** arvadı Nabat 25 y; üç oğlu var: Abdul 13 y; Məhərrəm 4 y; İbrahim 1 y; qızı Çiçək 12 y; dul qayınanası Pəri 60 y.

64.119.Ələkbər Nəcəfalı oğlu 20 y ***(nökər);*** arvadı Xeyrənisə 14 y;

120.Məhəmməd Balı oğlu 25 y ***(nökər);*** arvadı Şərəf 25 y; oğlu Ələsgər 7 y; qızı İzzət 8 y.

65.121.Əlibaba Məşədi Əlibaba oğlu 12 y ***(çərçi);*** onun dul anası Şərəbanu 40 y;

kürəkəni Kazım Kərbəlayi İsmayıl oğlu 25 y; arvadı Çiçək 15 y.

122.Bağır Kərbəlayı oğlu 50 y ***(hamamçı);*** arvadı Ummu 30 y; oğlu Abbas 8 y; qızı Seyran 1 y.

66.Baba bəyin evi.

123.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

124.Mustafa Gülməmməd oğlu 60 y ***(ləbləbi satır);*** arvadı Züleyxa 26 y; qızı Fatmanisə 1 y.

125.Haxverdi Ağababa oğlu 40 y; arvadı Zeynəb 30 y ***(dəyirman ustası);*** iki oğlu var: İbrahim 18 y; Xəlil 8 y; qızı Şirin 1 y.

67.126.Hacı bəy Kərim bəy oğlu 35 y ***(bəy);*** arvadı Fatma 32 y; qızı Əsli 12 y;

dul xadimə Sərginaz 30 y; oğlu Məhəmməd Qulaməli oğlu 10 y.

127.Məmmədbağır Mirzə Əhməd oğlu 35 y ***(pinəçi);*** arvadı Çiçək 25 y; qızı Bibixanım 1 y.

128.Hümbət bəy Kərim bəy oğlu 50 y ***(bəy);*** arvadı Səkinə 50 y.

68.129.Baba Qoca oğlu 20 y ***(bağban);*** arvadı Şərəbanu 15 y; oğlu Dadaş 1 y; qardaşı Rəcəbalı 12 y.

130.Makudan gələn erməni ailəsi.

69.Məmmədbağır Cəfər oğlunun evi.

131.Bünyadəli Məhəmməd oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Xeyrənisə 30 y; oğlu Səfər 10 y; iki qızı var: Sona 6 y; Fatma 1 y;

dul xadimə Xırda 60 y.

132.Marağadan gələn erməni ailəsi.

70.Qaçıb getmiş Məmmədhüseyn Molla Zaman oğlunun evi.

133.İbrahim İsmayıl oğlu 20 y ***(papaqçı);*** anası Nənəxanım 40 y; dörd qardaşı var: Ələsgər 18 y; Məmmədbağır 12 y; Tağı 8 y; Abdulhəsən 6 y.

71.134.Ələkbər İsmayıl oğlu 15 y ***(xırdavat satır);*** onun dul anası Xeyrənisə 30 y; iki qardaşı var: Əsgər 12 y; Hüseyn 10 y; qızı Şirin 5 y.

135.Marağadan gəlmiş erməni ailəsi.

136.Müseyib Molla Musa oğlu 40 y ***(hamamçı);*** arvadı Zeynəb 40 y; oğulluğu Musarza 15 y.

72.137.Əli Haxverdi oğlu 70 y ***(bərbər);*** arvadı Sayalı 40 y; oğlu Vəli 12 y; qızı Anaxanım 1 y.

138.Baba Xudaverdi oğlu 30 y ***(əllaf);*** arvadı Fatmanisə 20 y;

73.139.Hüseyn Məhəmməd oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 35 y; iki qızı var: Şirin 10 y; Həlimə 6 y.

74.140.Nəcəfqulu Həsənalı oğlu 20 y ***(dəmirçi);*** arvadı Gülüstan 25 y.

141.Məmmədqulu Qasım oğlu 30 y ***(pinəçi);*** iki arvadı var: Sona 30 y; Şirin 15 y; qızı Fatma 6 y.

75.Baba İbrahim oğlunun evi.

142.Məmmədbağır Şahverdi oğlu 45 y ***(ipək satır);*** arvadı Ənbərbəyim 35 y; iki oğlu var: Mustafa 17 y; Qasım 12 y; qızı Həcər 4 y;

dul anası Zeynəb 60 y.

143.Seyid Hüseyn Mircəmil oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 17 y;

dul anası Səkinə 50 y.

76.Mirzə Həsən Molla Zaman oğlunun evi.

144.Məşədi Məhəmməd Məşədi Mövsüm oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Xeyrənisə 25 y; oğlu İbrahim 3 y; qızı Kiçik-xanım 1 y.

77.145.Kərbəlayı Qasım Əhməd oğlu 40 y ***(papaqçı);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; iki qızı var: Səkinə 4 y; Gülsüm 1 y; qardaşı oğlu Əli Molla Ələkbər oğlu 12 y.

146.Ağababa Rəsul oğlu 25 y; qardaşı Qasım 18 y;

bacısı Sadıx Abdulla oğlunun dul qalmış arvadı Şirin 30 y; onun qızı Həlimə 8 y.

78.Məhəmməd Kərbəlayı Həsən oğlunun evi ***(o qaçıb getdikdən sonra evin yeddidə biri xəzinəyə qalıb).***

147.Kərbəlayı Həsən Hüseyn oğlunun dul arvadı Ağcabanu 36 y; qızı Banu 12 y.

148.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

149.Əbülhüseyn Əsəd oğlu 10 y; onun dul anası Yetər 30 y; qardaşı Alməmməd 15 y; iki bacısı var: Sayalı 7 y; Balı 5 y.

79.150.Məşədi Burhan Baba oğlu 46 y ***(nökər);*** arvadı Sayalı 35 y; iki oğlu var: İmran 13 y; Əli 3 y; qızı Zeynəb 1 y.

151.Məmmədalı İsmayıl oğlu 35 y ***(nökər);*** arvadı Mələk 25 y; oğlu Məhəmməd 4 y.

80.152.İsmayıl Məhəmməd oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Sayalı 30 y; oğlu Novruzəli 9 y.

81.153.Hüseyn Kərim oğlu 9 y; anası Şərəbanu 35 y; bacısı Şirin 10 y.

82.154.Məhəmməd Həsən oğlu 25 y ***(papaqçı);*** arvadı Ummu 15 y;

155.Makudan gələn erməni ailəsi.

83.156.Kərim Hacı Nağı oğlu 20 y ***(baqqal);*** arvadı Həcər 14 y; dul anası Fatma 40 y; üç qardaşı var: Rəhim 18 y; Qafar 15 y; Cabbar 9 y;

əmisi oğlu Məhəmməd Hacı Mustafa oğlu 20 y; əmisi qızı Gülsüm 15 y.

157.Marağadan gəlmiş erməni ailəsi.

84.Sərtib Məhəmməd xanın bağı.

85.Erməni Stepanın bağı.

86.Əhməd Məşədi Məhəmməd Bağır oğlunun bağı.

87-88.Məmmədcəfər Şahverdi oğlunun bağları.

Qulaməli xan küçəsi (v. 42-54)

89.158. Mehdi bəy Qasım bəy oğlu 50 y ***(bəy);*** arvadı Səkinəbəyim 50 y; iki qızı var: Nabat 14 y; Xırdaxanım 6 y;

nökəri Oruc Hacı Murad oğlu 14 y;

qulluqçu Şərəf Nağdəli qızı 10 y.

159.İbrahim Məşədi İsmayıl oğlu 25 y ***(kənkan);*** arvadı Leyla 18 y; iki qardaşı var: Abdulla 7 y; İmanqulu 15 y.

160.Məmmədhəsən İbrahim oğlu 8 y; dul anası Telli 30 y.

161.İsmayıl Həzrət oğlu 35 y ***(baqqal);*** oğlu Hüseyn 15 y; anası Nazımahan 65 y.

162.Abul Novruz oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Gözəl 30 y; oğlu Fətulla 15 y; qızı Fatma 1 y.

163.Abbas Xəlil oğlu 25 y ***(baqqal);*** arvadı Mələk 18 y; dul anası Teyfə 50 y; bacısı İzzət 15 y; əmisi oğlu Qurbanəli Əlixan oğlu 12 y.

164.Sadıq Bayram oğlu 30 y ***(dəllək);*** arvadı Zeynəb 17 y; oğlu Məmmədhüseyn 3 y.

165.İbrahim İsmayıl oğlu 40 y; arvadı Şərəf 25 y; qızı Sadat 9 y.

166.Məhəmməd Məmmədcəfər oğlu 45 y ***(nökər);*** arvadı Fatma 35 y; oğlu Əhməd 12 y; qızı Şirin 4 y.

167.Zeynalabdin Allahverdi oğlu 30 y ***(çörəkbişirən, şatır);*** arvadı Nabat 25 y.

168.Mehdi Hüseynxan oğlu 40 y ***(qəssab);*** arvadı Şərəbanu 18 y; oğlu Qasım 12 y.

90.169.Molla Cəfər Rəhim oğlu 30 y ***(molla);*** arvadı Həvva 18 y.

170.Ələkbər Məmmədhüseyn oğlu 13 y; dul anası Sədabəyim 35 y; dul nənəsi Xeyrənisə 50 y.

171.İbrahim Əhməd oğlu 40 y ***(xarrat);*** arvadı Səkinə 30 y; iki oğlu var: Hüseyn 18 y; Abbas 2 y; qızı Xeyrənisə 7 y.

172.Mehdi Rəhim oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şahmanqax(?) 30 y; iki qızı var: Əsli 10 y; Fatma 1 y.

173.Məmmədqulu Səfi oğlu 12 y; anası Gülü 28 y; qardaşı Məhəmməd 4 y; bacısı Zübeydə 1 y.

91.Hacı Əli Hacı Məhəmməd oğlunun evi

174.Marağadan gəlmiş erməni ailəsi.

175.Marağadan gələn erməni ailəsi.

176.Marağadan gələn erməni ailəsi.

92.177.Hüseyn Hacı Mirzəməhəmməd oğlu 30 y ***(taxıl alverçisi);*** arvadı Gövhər 25 y; oğlu Həsən 12 y;

əmisi qızı dul Sadat 18 y.

93.178.Kərbəlayı İbrahim Hacı Oruc oğlu 42 y ***(dəmir satır);*** arvadı Xeyrənisə 40 y; oğlu Ələsgər 5 y; qızı Məsumə 8 y; dul anası Həcər 60 y.

179.Usub Ərmən oğlu 40 y ***(dəmir satır);*** arvadı Xanımağa 40 y; oğulluğu Cəfər Molla Cəfər oğlu 8 y.

180.Əli Qurban oğlu 35 y ***(dərzi);*** arvadı Nisə 25 y; qızı Səkinə 1 y; qaynı Əli Rüstəm oğlu 18 y.

181.Marağadan gəlmiş erməni ailəsi.

94.182.Məşədi Nəcəfalı Səfəralı oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Zeynəb 20 y; oğlu Məmmədhüseyn 1 y;

qardaşı Məşədi Bağır 45 y; iki oğlu var: Cəlil 12 y; Məmmədhəsən 2 y;

dul bacısı Bibixanım 55 y;

qardaşı oğlu Ələkbər Məşədi Məhəmməd oğlu 18 y; arvadı Anaxanım 14 y; qızı Ummu 1 y.

183.Ələkbər Kərbəlayı Qasım oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Şərəbanu 18 y.

95.Mirzə Kərim Mirzə Məhəmməd oğlunun evi.

184.Məşədi Məhəmməd Novruzəli oğlu 45 y ***(baqqal);*** arvadı Sadat 40 y; oğlu Musa 7 y; qızı Səkinə 2 y.

185.Əli Haxverdi oğlu 35 y ***(bağban);*** arvadı Şərəbanu 30 y; iki oğlu var: Qurbanəli 14 y; Məmmədbağır 1 y; iki qızı var: Nazlı 7 y; Seyran 4 y.

96.186.Mehdi bəy Mirzə Məhəmməd bəy oğlu 40 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Sayalı 30 y; Ənbər 20 y; qızı Püstə 10 y.

187.Məhəmməd İbrahim oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Gülnasan 15 y; dul qayınanası Şərəbanu 40 y.

97.188.Hüseynalı Mirzə Əli oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Ummu 25 y; qızı Şirin 1 y; qardaşı Ağamirzə 10 y.

189.Abbasəli Məjlum oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Zeynəb 12 y;

190.Həsən Kərbəlayı Bayram oğlu 15 y ***(bağban);*** qardaşı Hüseyn 10 y; bacısı Fatmanisə 6 y.

98.191.İsmayıl Əbutalib oğlu 30 y ***(pinəçi və palançı);*** arvadı Nazəni 15 y;

qayınanası Tükəzban 40 y; ***iki qaynı:*** Bağır İrza oğlu 25 y; onun arvadı Gülsüm 15 y;

Mövsüm 18 y.

99.192.Abbas Hacı Hüseynalı oğlu 25 y ***(xırdavat alverçisi);*** arvadı Bəyim 22 y; qızı Kirxanım(?) 1 y;

dul anası Səkinə 50 y.

193.Marağadan gələn erməni ailəsi.

100.194.Bağır Əlinağı oğlu 50 y ***(yəhər ustası, sərrac);*** arvadı Möhbanu 40 y; oğlu Həsən 1 y.

195.Abbas Əlinağı oğlu 30 y ***(sərrac);*** arvadı İzzət 20 y; qızlığı Mələk 4 y.

196. Marağadan gələn erməni ailəsi.

101.197.Məhəmməd Hacı Qurban oğlu 35 y ***(qənnadı ustası);*** arvadı Seyyidəbanu 35 y; üç oğlu var: Ələsgər 10 y; Mehdi 7 y; Fətəli 5 y.

198.İflic olmuş dul Zeynəb 35 y.

199. Marağadan gələn erməni ailəsi.

200. Marağadan gələn erməni ailəsi.

201. Marağadan gələn erməni ailəsi.

102.Mustafa Kərbəlayı Cəbrayıl oğlunun evi.

202. Marağadan gələn erməni ailəsi.

203.Məhəmməd Hacı Həsən oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Fatma 24 y;

iki qardaşı var: Qafar 25 y; Hüseyn 12 y.

103.204.Hacı İrzaqulu Hacı Məhəmməd oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Fatma 20 y; iki oğlu var: Rəhim 16 y; Qafar 12 y;

iki qızı var: dul qızı Nazlı 20 y; onun oğlu Abbasqulu Məşədi Abbasəli oğlu 1 y;

Seyran 1 y;

əmisi oğlu Əkbər Hacı Məmmədalı oğlu 20 y; arvadı Mələk 15 y.

104.205.Kazım Kərbəlayı Məmmədbağır oğlu 25 y ***(zərgər);*** arvadı Sona 25 y; iki oğlu var: Məmmədbağır 12 y; Məmmədsadıq 6 y.

206. Marağadan gələn erməni ailəsi.

105.207.Məhəmməd Həsən oğlu 25 y ***(qalayçı);*** arvadı Sayalı 25 y; oğlu Əsəd 1 y;

qardaşı İsmayıl 15 y.

106.208.Zeynal Kərbəlayı Kərim oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Tükəzban 25 y; iki oğlu var: Ağa 10 y; Rəhim 8 y.

107.209.Hüseynalı Hacı Şaban oğlu 40 y ***(pinəçi);*** arvadı Gözəl 50 y.

Şeyxülislam küçəsi (v. 55-90)

108.210.Məmili Rəhim oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Zeynəb 25 y; iki oğlu var: Məmmədcəfər 14 y; Məmmədrəhim 9 y; qızı Töhfə 2 y;

dul anası Xanpəri 60 y;

qardaşı Abbas 25 y.

109.211.Abbas Lütvəli oğlu 40 y ***(bağban);*** iki arvadı var: Çiçək 20 y; Nazəni 16 y; qardaşı qızları Səlimə Sadıq qızı 10 y; Hənifə 8 y.

212.Nəbi Rəhim oğlu 25 y ***(axşanaçı);*** arvadı Zöhrə 25 y; oğlu Rza 2 y.

110.213.Abbas bəy Məmi bəy oğlu 35 y ***(bəy);*** arvadı Nabat 35 y; üç oğlu var: Qafar 18 y; Abdı 10 y; Cəlil 7 y; iki qızı var: Gövhər 5 y; Sona 2 y;

anası və analığı: Güldəstə 50 y; Səlbinisə 40 y; qardaşı Sadıq 10 y.

214.Qasım İsmayıl oğlu 25 y ***(pinəçi, palantikən və dəllək);*** arvadı Seyran 15 y;

dul anası Anaxanım 50 y;

iki qardaşı var: Əli 18 y; Cəfər 12 y.

111.215.Ağa Həsən oğlu 40 y; arvadı Anaxanım 30 y; qızı İmirbanu 1 y.

216.Ağamirzə Hacı Məmmədismayıl oğlu 20 y; arvadı Zübeydə 15 y; qardaşı Əsəd 10 y; bacısı Gülsüm 15 y.

112.217.Həsən Ələsgər oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; qızı Püstə 9 y.

218.Məşədi Tarverdi Allahverdi oğlu 50 y ***(nökər);*** iki arvadı var: Tükəzban 40 y; Mirvari 30 y.

113.219.Cabbar Abbasəli oğlu 16 y ***(pinəçi);*** dul anası Fatmanisə 30 y; iki qardaşı var: İbrahim 12 y; Məmmədalı 8 y.

220.Hacı Bağır Hacı Cəfər oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 19 y; oğlu Ələkbər 1 y.

221. Marağadan gələn erməni ailəsi.

114.222.Məşədi Məmmədhəsən Əli oğlu 50 y ***(xırdavat satan);*** arvadı Xeyrənisə 40 y; qızı İzzət 2 y.

115.223.Əlverdi Əli oğlu 25 y ***(xırdavat satan);*** arvadı Pərixan 18 y;

qardaşı Zeynalabdin 15 y;

dul anası Fatma 40 y;

bacısı Həlimə 8 y.

116.224.Tağı İbrahimxan oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Ummu 30 y; iki qızı var: Ummusəlimə 1 y; Sona 15 y; qardaşı qızı Anaxanım Mehdi qızı 20 y.

225.Kərim Allahverdi oğlu 25 y ***(aşxanaçı);*** arvadı Şirin 30 y; oğlu Hüseyn 1 y.

117.226.Kərbəlayı Rəsul Əli oğlu 55 y ***(kənkan);*** arvadı Nurcahan 30 y; iki oğlu var: Zeynalabdin 13 y; İsmayıl 5 y.

227. Marağadan gələn erməni ailəsi.

118.228.Məmmədalı Məmmədrəsul oğlu 30 y ***(ipək ticarəti ilə məşğul olur);*** arvadı Xanım 25 y.

119.229.İsmayıl Rəhim oğlu 25 y ***(pinəçi);*** arvadı Şərəbanu 20 y;

baldızı Səkinə 12 y.

230.İmamverdi Haxverdi oğlu 25 y ***(ipək ticarəti ilə məşğul olur)***; arvadı Həlimə 30 y.

120.231.Hacı Həsən Hacı Zeynal oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Nabat 35 y; iki oğlu var: Cabbar 12 y; Baxşəli 1 y; iki qızı var: Həlimə 12 y; Xeyrənisə 6 y.

232.Mirzə Hacı Zeynal oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Sona 23 y; oğlu Allahqulu 3 y.

233. Marağadan gələn erməni ailəsi.

121.234.Hacı Bağır Hacı Məhəmməd oğlu 60 y ***(tacir);***

iki oğlu var: Məşədi Qəni 25 y; onun arvadı Şirin 25 y; qızı Leyla 1 y;

İbrahim 15 y;

dul gəlini Ummu 22 y;

nökəri İmamverdi Şahverdi oğlu 30 y.

235.Fətəli Şahverdi oğlu 40 y ***(zurnaçı);*** dul analığı Pəri 50 y; iki qızı var Şərəbanu 3 y; Mahqəmər 2 y.

122.236.Kərbəlayı Hüseynqulu Hacı Tarverdi oğlu 45 y ***(baqqal);*** arvadı Nazlı 30 y; oğlu Şükür 1 y.

237.Bayraməli Bağır Yüzbaşı oğlu 20 y ***(bağban);*** arvadı Fatmanisə 15 y;

dul anası Mahpəri 40 y; ***bacısı*** Pəri 12 y.

238.Qafar Muradhasil oğlu 15 y ***(pinəçi);*** qardaşı Nağdəli 18 y.

123.239.Hacı Rəhim Hacı Zaman oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 40 y; oğlu Mehdi 8 y; qızı Sona 12 y;

qardaşı oğlu Qafar Məşədi Kərim oğlu 8 y;

dul qayınanası Həvva 60 y;

nökəri Abdulla Kürd oğlu 15 y;

qulluqçu Sona Mehdi qızı 12 y.

240.Həsənalı Bayraməli oğlu 50 y ***(pinəçi);*** arvadı Şirin 25 y;

oğlu Abbas 30 y; arvadı Səkinə 25 y; qızı Səkinə 5 y.

124.241.Məşədi Hüseyn Bağır oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Səkinə 25 y;

iki oğlu var: Kərim 25 y; arvadı Zeynəb 15 y; qızı Xatuncan 1 y;

Rəhim 8 y.

125.242.Məhəmməd Hacı Bağır oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Baxşı 30 y; iki oğlu var: Abbasqulu 12 y; İrzaqulu 1 y; qızı Səkinə 15 y;

dul anası Anaxanım 50 y.

126.243.Abdul Kərbəlayi Abdulrəhim oğlu 12 y;

dul anası Səkinə 40 y; bacısı Xatun 10 y.

127.Qçıb getmiş Dəvəli Allahverdinin evi.

244.Məhəmməd Kərbəlayı Qasım oğlu 16 y ***(xırdavat satır);*** arvadı Zöhrə 15 y; oğlu Qasım 1 y; ***qayınanası*** Pəri 40 y; ***bacısı*** Şirin 10 y.

128.245.Ağababa Məşədi Məmmədhüseyn oğlu 20 y ***(xırdavat satır);*** anası Səkinə 40 y.

246.Haxverdi Hacı Allahverdi oğlu 30 y ***(dəmirçi);*** arvadı Fatma 20 y; iki qızı var:Gülüm 3 y; Xədicə 1 y.

129.247.Hacı Mirbağır Mir Murtuza oğlu 40 y ***(seyid, tacir);*** arvadı Səkinə 35 y; oğlu Mirəsədulla 12 y; qızı Fərzaxanım 14 y;

iki qardaşı var: Hacı Əsəd Hüseyn oğlu 35 y; iki arvadı var: Fatmanisə 25 y; Umurnisə 16 y;

Mir İsmayıl 16 y;

ögey anası dul Şərəbanu 30 y; bacısı Fatma 12 y;

beş nökəri var: Kərbəlayı Qulaməli oğlu 30 y; Qulaməli Həsən oğlu 16 y;

Ələkbər Gülmalı oğlu 35 y; onun arvadı Xeyrənisə 18 y.

130.248.Ağa Mirsadıq Naib Mir Murtuza oğlu 50 y ***(seyid, tacir);*** arvadı Seyidnisə 45 y; dörd oğlu var: Mirabdulla 20 y; Seyid Mehdi 18 y; Seyid Həsən 14 y; Seyid Rza 10 y; qızı Sonabəyim 18 y;

nökəri Həsənalı 14 y.

131.Kazım Kərbəlayı Məhəmməd oğlunun evi.

249.Allahyar Kərbəlayı Ağakişi oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Telli 20 y.

250.Qasım Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 4 y; dul anası Pəri 25 y; bacısı Ummu 9 y.

132.251.Hacı Tağı Hacı Baba oğlu 52 y ***(tacir);*** arvadı Xeyrənisə 45 y;

oğlu Məşədi Əlinağı 30 y; onun arvadı Telli 22 y; iki qızı var: Gülüm 3 y;Mukata 1 y.

252.Mirzə Məhəmməd Mirzə Bağır oğlu 30 y ***(həkim);*** arvadı Səkinə 20 y; iki oğlu var: Ağamirzə 7 y; Rzaqulu 1 y.

133.253.Məmmədhəsən Kəlbi oğlu 35 y ***(mehtər);*** arvadı Pərican 25 y; oğlu Məmmədhüseyn 10 y; iki qızı var: Kırxanım 8 y; Şərəfnisə 1 y.

134.254.Rəsul Abbasəli oğlu 25 y ***(xırdavat alverçisi);*** arvadı Nazlı 25 y; iki qızı var: Gülsüm 9 y; Püstə 2 y.

135.255.Həsən Məşədi Məmmədşərif oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Seyran 16 y;

qardaşı Kəlbəli 15 y; arvadı Canı 14 y;

dul anası Şirinxanım 50 y;

nökəri Şahverdi Alməmməd oğlu 12 y.

136.256.Məşədi Əli Məşədi Bünyadəli oğlu 55 y ***(tacir);*** arvadı Xeyrənisə xanım 45 y; iki oğlu var: Məhəmməd 17 y; Qafar 7 y; qızı Telli 18 y.

257.Allahverdi Məmmədcəfər bəy oğlu 23 y; arvadı Qızxanım 16 y; oğlu Kərim 6 y; qızı Sayalı 1 y.

137.258.Kərbəlayı Rəcəbalı Məmmədbağır oğlu 40 y ***(zərgər);*** iki arvadı var: Sayalı 25 y; Sadat 20 y; iki qızı var: Pərinisə 11 y; Xədicə 3 y.

259.Kərim Məmmədbağır oğlu 30 y ***(zərgər);*** arvadı Nisə 20 y; oğlu Məmmədtağı 1 y.

138.260.Şahbaz Səfi oğlu 35 y ***(silah ustası);*** arvadı Anaxanım 20 y; qızı Seyran 1 y;

qardaşı Həmzə 20 y.

139.261.Əbülhüseyn Abdulla oğlu 42 y ***(pinəçi);*** arvadı Hüsnü 26 y; üç qızı var: Qızxanım 12 y; Ummugülsüm 10 y; Gövhər 6 y.

140.262.Kərbəlayı Kazım Kərbəlayı Məmmədxan oğlu 55 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Zeynəb 45 y; iki qızı var: Nisə 15 y; Nərgiz 10 y;

263.Əhməd Abdulla oğlu 25 y ***(papaqçı);*** arvadı Şərəbanu 22 y; oğlu Həsən 2 y; qızı Canı 1 y.

141.264.Alməmməd Məmmədhüseyn oğlu 30 y ***(taxıl satır);*** arvadı Anaxanım 35 y; oğlu Novruzəli 12 y; iki qızı var: Fatma 8 y; Qızxanım 5 y.

265.Hacı Məmmədalı Məmmədhüseyn oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Rövzə 20 y; qızı Xeyrənisə 5 y.

142.266.Kərbəlayı Məmiş Məşədi Məmmədşərif oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Canı 25 y; oğlu İsmayıl 12 y.

143.267.Əhməd Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Sadat 40 y; dörd oğlu var: İsmayıl 25 y; Əbdüssəməd 15 y; Əbdülrəhim 10 y; Məmmədalı 3 y.

144.Ağa Həsən oğlunun evi.

268.Ələkbər Mirzə Məhəmməd oğlu 35 y ***(çərçi);*** arvadı Zöhrə 30 y; oğlu Allahverdi 18 y; qızı Mələk 15 y;

145.269.Baba Abdulla oğlu 35 y ***(çadır tikir);*** arvadı Səkinə 17 y;

270.Əhməd Zaralı oğlu 50 y ***(günəmüzd fəhlə);*** arvadı Şirin 40 y;

iki oğlu var: Əli 25 y; arvadı Zeynəb 20 y; iki oğlu var: Zaman 12 y; Heydər 7 y; qızı Xədicə 4 y;

Məmmədxan 15 y.

146.271.Kəlbəli Hacı İmamverdi oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Fatmanisə 25 y;

analığı Fatmanisə 40 y;

nökəri Məmmədhüseyn Mirzə Məhəmməd oğlu 13

147.272.Abbas Tağı oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Gövhər 20 y; oğlu Rzaqulu 1 y; qızı Xeyrənisə 3 y; qardaşı Əli 12 y.

273.Həşim Mirzə oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Çiçək 20 y; oğlu Ramazan 1 y.

274.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

148.275.Kərbəlayı Tağı Hacı Rəsul oğlu 35 y; arvadı Sonaxanım 30 y; qızı Mələk 12 y.

149.276.Hüseyn Məhəmməd oğlu 30 y ***(şatır);*** arvadı Bəyim 35 y; oğlu Məhəmməd 4 y; iki qızı var: Sona 7 y; Səkinə 1 y.

150.Ailə üzvlərinin hamısı ölmüş Hacı Abbasəlinin xəzinəyə qalmış boş evi.

277. Marağadan gələn erməni ailəsi.

278. Marağadan gələn erməni ailəsi.

151.279.Cəfərqulu bəy Həsən xan oğlu 35 y ***(bəy);*** arvadı Seyran xanım 25 y; iki oğlu var: İrzaqulu 10 y; Musaqulu 1 y,

280.Nökər Ələkbər 40 y; arvadı Balaxanım 40 y; iki oğlu var: Bayraməli 12 y; Qoca 9 y.

281.Mehdiqulu bəy Həsən xan oğlu 25 y ***(bəy);*** arvadı Səlbinaz 20 y; qızı Nazəni 1 y;

qulluqçusu dul Mehri 40 y;

nökər Mustafa Keçəli oğlu 10 y.

282.Atası məlum olmayan nökər Yarməmməd 40 y; arvadı Yetər 25 y; qızı Fatma 1 y.

152.283.Hüseyn Nurməmməd oğlu 50 y ***(taxıl alveri edir);*** arvadı Çiçək 30 y; iki oğlu var: Abdulla 18 y; Əsəd 12 y;

dul qızı Şirin 22 y; onun oğlu Hacı Məhəmməd 1 y.

153.Sərtib xanın evi.

284.Mustafa İbrahim oğlu 25 y ***(aşxanaçı);*** arvadı Güləndam 25 y; üç qardaşı var: Baba 18 y; Zeynal 14 y; Sadıq 12 y; dul anası Fatma 70 y.

154.Qaçıb gedən Hacı Bağır Hacı Cəfər oğlunun evi*

285.Erməni ailəsi

286.Mehdi Sadıq oğlu 7 y; qardaşı Kərim 4 y; dul anası Telli 35 y.

287.Hüseyn Əlibaba oğlunun dul qalmış arvadı Telli 50 y.

155.Məşədi Məhəmməd Molla Qasım oğlunun evi.

156.288.Məşədi Məhəmməd Molla Qasım oğlu 30 y ***(xırdavatçı);*** iki arvadı var: Fatma 26 y; Anaxanım 30 y; iki qızı var: Canı 3 y; Seyran 1 y.

Kərbəlayı Abbas oğlu 14 y.

289.Marağadan gəlmiş erməni ailəsi

157.290.Məşədi Kazım Kərbəlayı İbrahim oğlu 30 y ***(tacir);*** oğlu Məmmədalı 7 y; qızı Pürü 2 y;

qardaşı Məmmədkərim 25 y;

üç bacısı var: Fatma 20 y; Pəri 15 y; Şirin 9 y.

158.291.Kərbəlayı Ağa Əlinağı oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Tacnisə 25 y; oğlu Qurbanəli 3 y; qızı Xeyrənisə 9 y;

qardaşı Usta Həsən 35 y ; arvadı Şərəbanu 30 y; oğlu Abdulla 4 y; qızı Bibixanım 1 y.

159.Məmmədhüseyn bəy Mustafa bəy oğlunun evi.

160.292.Məşədi Tağı Bağır bəy oğlu 40 y; arvadı Çiçək 20 y;

əmisi oğlu Alməmməd Əli bəy oğlu 20 y.

161.Seyid Hüseyn bəy Mustafa bəy oğlunun evi.

* Bu ev səhv olaraq xəzinəyə keçirilmişdi. Gürcüstan-İmeretiya mülki qubernatorunun icazəsi ilə 29 iyul 1840-cı ildə qəti olaraq varis Qəni Bağır oğluna qaytarılmışdır

162.Əhməd ağa Hacı Novruzəli bəy oğlunun bağı.

163.293.Rəsul Abbasəli oğlunun dul arvadı Şirin 30 y; qızı Fatma 7 y; qardaşı oğlu Kərim Məhəmməd oğlu 5 y; qardaşı qızı Nabat 3 y; iki bacısı: Gülsüm Məşədi Məmmədhəsən qızı 14 y; Gövhər 5 y.

294.Məmmədrza Nəcəfalı oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Səfiyəbanu 40 y; iki oğlu var: Cəfər 16 y; İmamverdi 12 y.

295.Marağadan gəlmiş erməni ailəsi.

164.296.Mirzə Rəhim Molla Həsən oğlu 46 y ***(mirzə);*** arvadı Kərbəlayı Çiçək 26 y; nökəri Süleyman Novruz oğlu 12 y.

297.Zaman Məmmədtağı oğlu 35 y ***(pinəçi);*** arvadı Telli 15 y;

qaynı Abdulla Tağı oğlu 12 y.

165.298.Fətəli Kərbəlayı Hüseyn oğlu 70 y ***(papaqçı);*** arvadı Şərəbanu 60 y;

dul gəlini Həcər 25 y; nəvələri Hüseynalı Zeynalabdin oğlu 1 y; Nazlı 2 y.

166.299.Kərbəlayı Qasımın dul arvadı Zeynəb 60 y.

167.Sərtib xanın məscidi.

168.Sərtib xanın evi.

169.Sərtib xanın at tövləsi.

170.Sərdarın arvadı Hacı Bəyimdən xəzinəyə qalmış ev.

300.Ələkbər Molla Səməd oğlu 35 y; arvadı Nənəxanım 35 y.

301.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

302.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

171.Əli Məmmədalı bəy oğlunun evi. Məmmədhüseynin ailəsi qırıldığına görə evin üçdə bir hissəsi xəzinəyə keçib.

303.Usubalı Xansuvar oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Sona 25 y; iki qızı var: Xeyrənisə 10 y; Bacıxanım 1 y.

172.Kazım Baba bəy oğlunun dul qalmış arvadı Ummunun evi.

304.Məmmədrəfi Gördəli oğlu 35 y ***(nökər);*** arvadı Telli 20 y; iki qardaşı var: Zeynalabdin 16 y; Məmmədhəsən 25 y.

305.Kərbəlayı Cəfər Rəhim oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Səkinə 26 y; oğlu Məmmədalı 5 y; qızı Şərəbanu 10 y.

173.Qaçıb getmiş Nəsrullanın evi.

306.Kazım Baba bəy oğlunun dul arvadı Ummu 45 y; onun başqa dul arvadı Xanım 35 y; atası məlum olmayan yetim Əsəd 6 y.

174.Sərdarın arvadı Hacı Bəyim gedəndən sonra xəzinəyə keçirilmiş ev.

175.Alməmməd Əli bəy oğlunun evi.

176.307.Qazı Molla Kərim Qazı Molla Cəfər oğlu 40 y (qazı); arvadı Şərəbanu 35 y; beş oğlu var: Sadıq 13 y; Xəlil 9 y; Cabbar 4 y; Qafar 3 y; Əli 1 y; qızı Qızxanım 15 y;

üç qardaşı var: İsmayıl 28 y; onun arvadı Səkinə 22 y; oğlu Talıb 4 y; qızı Həcər 1 y;

İbrahim 25 y; onun arvadı Şərəbanu 20 y; qızı Xatuncan 2 y;

Abdul 15 y;

dul anası Zeynəb 65 y;

iki nökəri var: Mirzə Yusif 40 y; arvadı Səkinə 30 y; iki oğlu var: Əhməd 10 y; Hacıbaba 3 y; qızı Tellibəyim 5 y;

Həsən ağa Mirzə bəy oğlu 25 y.

177.Qasım Nəbi oğlunun evi.

308.Mirzə Abbas Kərbəlayı İsmayıl oğlu 25 y ***(mirzə);*** arvadı Zeynəb 20 y; qızı Səkinə 1 y; dul anası Pəri 50 y.

309.Tağı Nəbi oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Şirin 15 y.

178.310.Rəhim bəy Tağı bəy oğlu 25 y ***(bəy);*** arvadı Seyran 15 y; qardaşı Nəcəfqulu 15 y; dul anası Canı 45 y.

311.Cəfərqulu Mirzə Hüseyn oğlu 27 y ***(bəy);*** arvadı Sadat 18 y; üç oğlu var: Bəxşulla 6 y; Nəsrulla 4 y; Fətulla 1 y; qızı Xatuncan 5 y.

312.Xoydan gələn erməni ailəsi.

179.313.Erməni ailəsi.

180.Əhməd xanın evi.

314.Məmmədtağı Həsən oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Şirin 20 y; qardaşı Məmmədhənifə 6 y.

315.Məmmədhəsən Əlirza oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Şərəbanu 30 y; qardaşı Abdulhüseyn 15 y.

181.316.Ağa Fətulla Ağa İbrahim oğlu 38 y ***(Axund);*** arvadı Bəyimcan xanım 30 y; dörd oğlu var: Məmmədrza 12 y; İbrahim 10 y; Möhsün 7 y; Sadıx 6 y; iki qızı var: Xatuncan 13 y; Balaxanım 1 y;

iki nökəri var: Cabbar Məşədi Nəsib oğlu 24 y;

Məşədi Qasım Muradxan oğlu 22 y;

iki qulluqçusu var: dul Fizzə 30 y; onun oğlu Usub Məşədi Qasım oğlu 2 y;

dul Züleyxa 30 y; oğlu Fərrux Qulaməli oğlu 10 y; qızı Mehri 5 y.

317.Əli Hacı Məhəmməd oğlu 30 y ***(dəmirçi);*** arvadı Sadat 30 y; qızı Səkinə 1 y;

qardaşı Muxtar 12 y;

dul bacısı Müslümə 25 y;

dul anası Şərəbanu 40 y;

əmisi oğlu Hüseyn Məhəmməd oğlu 20 y.

318.Qasım Ələsgər oğlu 3 y; dul anası Xeyrənisə 30 y.

182.319.Hacı Abdulla Hacı Cəfər oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Hüsnü 50 y;

oğlu Məmmədcəfər 22 y; arvadı Xeyrənisə 18 y;

Hacı Abdullanın qızı Xanımqız 15 y.

183.320.Məşədi Tağı Qasım oğlu 45 y ***(dərzi);*** arvadı Zöhrəbanu 40 y; oğlu Əbdülrəhman 23 y; qızı İzzət 13 y.

184.321.Məhəmməd Kərbəlayı Abbasəli oğlu 10 y; dul anası Fatma 40 y.

322.Kərbəlayı Ələkbər Kərbəlayı Qədim oğlu 35 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Sona 20 y; iki oğlu var: Mirzə Baba 13 y; Məmmədrza 2 y.

185.323.Məhəmməd Cəfər oğlu 70 y ***(nökər);*** arvadı Sona 60 y; iki qızı var: Leyli 13 y;

dul Fatma 17 y; onun oğlu Məmmədhəsən 1 y.

324.Məşədi Həsən Kərbəlayı Məmmədrəhim oğlu 28 y ***(başmaqçı);*** arvadı Şəkər 26 y; oğlu Hüseyn 9 y; qızı Telli 2 y.

186.Məşədi Cəfər Bayraqdar oğlunun evi.

325.Musa Ağababa oğlu 2 y; dul anası Sadat 29 y; dul gəlini Xeyrənisə 30 y; onun dul anası Dostuxanım 45 y.

326.Xoydan gələn erməni ailəsi.

187.327.Tacir Məşədi İsmayıl Kərbəlayı Mustafa oğlu 60 y ***(tacir);*** arvadı Bəyim 25 y;

üç oğlu var: Sadıx 30 y; onun arvadı Sona 25 y; oğlu Məmmədbağır 8 y;

Bəşir 20 y***(kor);*** arvadı Pəri 20 y;

Məmmədalı 12 y;

dul qızı Canı 20 y; onun qızı Sayalı 1 y.

188.328.Molla Qədim Molla Oruc oğlu 40 y ***(molla);*** iki arvadı var: Fatmanisə 30 y; Fatma 25 y; oğlu Məmmədalı 15 y; qızı Səkinə 4 y.

189.329.Məşədi Ağababanın dul arvadı Zeynəb 30 y; qızı Fatma 2 y;

dul anası Anaxanım 50 y.

330.Hacı Əli Qasım oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Mələk 20 y;

dul anası Nənəxanım 60 y;

onun dul gəlini Sayalı 25 y.

331.Mahmud Zeynalabdın oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Şərəbanı 30 y; oğlu Musa 1 y.

190.Məşədi İsmayıl Kərbəlayı Mustafa oğlunun evi.

332.Paşa xan Hüseyn xan oğlu 27 y (xan); arvadı Fatmacahan 25 y; oğlu Fərəculla xan 3 y;

əmisi Ağa Həsən 60 y;

nökəri Vəli Kürd oğlu 15 y;

dul anası Güləndam xanım 45 y.

191.333.Hacı Molla Hüseyn Kərbəlayı Ağamirzə oğlu 50 y ***(molla);*** iki arvadı var: Nənəxanım 20 y; Sona 25 y;

nökəri Ələkbər Molla Novruz oğlu 15 y;

qulluqçu Şirin 5 y(?).

192.334.Hacı Molla Ağa Hacı Həsən oğlu 30 y ***(molla);*** arvadı Fatma 25 y; oğlu İrzaqulu 7 y;

qaynı Tanrıverdi Tanrıverdi oğlu 16 y;

əmisi qızları Qızxanım 10 y; Çiçək 15 y;

193.335.Cəlil Hacı Həsən oğlu 10 y;

atalığı Nəcəf Hacı Məmmədqulu oğlu 30 y ***(nökər);*** onun arvadı Həlimə 25 y; üç qızı var: Anaxanım 10 y; Sona 8 y; Xeyrənisə 2 y.

Zöhrab küçəsi (v. 90-165)

194.336.Cəfərin dul arvadı Səkinə 40 y; qızı Sona 15 y.

337.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi;

195.338.Abdulla Məşədi Rizvan oğlu 12 y; dul anası Fatmanisə 40 y.

339.Məhəmməd Məmmədsəfi oğlu 30 y ***(çarçi);*** arvadı Gülsüm 27 y; oğlu Abdulla 8 y.

340. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

341. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

196.Sərdarın qaçıb getmiş Sübhanqulu xana verdiyi ev.

342.Məmiş bəy Hacı Əlinağı bəy oğlu 22 y ***(bəy);*** qardaşı Ağababa 6 y;

iki bacısı var: Həcər 20 y; Şirin 8 y;

dul anası Fatma 45 y;

nökəri Ələkbər Hacı Zeynal oğlu 8 y.

343. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

197.Sərdarın arvadı Hacı Bəyimdən xəzinəyə qalmış ev.

344. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

345.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

198.346.İbrahim bəy Məhəmməd bəy oğlu 56 y ***(bəy);*** arvadı Sayalı 30 y; dörd oğlu var: Nəcəfqulu 20 y; Mustafa 18 y; Məhəmməd 13 y; Əli 1 y.

347.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

199.348.Məşədi Zeynalabdin Allahverdi oğlu 40 y ***(başmaqçı);*** iki arvadı var: Ummu 25 y; Anaxanım 22 y; qızı Xədicə 2 y.

200.349.İsgəndərin dul arvadı Səkinə 40 y ***(baramaçı);*** iki qızı var: Fatma 15 y; Şərəbanu 12 y.

201.Qədiməli Zakirəli oğlunun evi.

350.Fərzəli Zakirəli oğlu 45 y ***(bənna);*** arvadı Bəyim 30 y; oğlu Bağır 2 y.

202.351.Molla Salman Molla Məhəmməd oğlu 40 y ***(molla);*** arvadı Şərəbanu 30 y; iki oğlu var: 12 y; Hüseyn 9 y.

203.352.Kəlbəli Xansuvar oğlu 30 y ***(qəssab);*** arvadı Sona 28 y.

353.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

204.Mir Tağı Seyid Hacı İsmayıl oğlunun evi.

354.Zurnaçı Əsgər Məmılı oğlu 20 y ***(zurnaçı);*** qardaşı Sadıq 8 y; bacısı Gözəl 10 y;

dul anası Qızbacı 50 y.

355.Baba Kərbəlayı Məmmədqulu oğlu 30 y; arvadı Pəri 22 y; qızı Sona 9 y***(kor).***

356.Hacı Əbülhəsən İsmayıl xan oğlu 60 y ***(tacir);*** arvadı Şərəbanu 50 y;

üç oğlu var: Əli 18 y; arvadı Gövhər 20 y; Məhəmməd 14 y; İbrahim xan 7 y; qızı Fatma 5 y.

205.357. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

206.358.Qurbanəli Bayraməli oğlu 50 y ***(şatır);*** arvadı Nazlı 40 y; iki oğlu var: Bayraməli 15 y; Abbas 13 y; iki qızı var: Nənəxanım 9 y; Zübeydə 5 y.

359.Süleyman Fərzalı oğlu 50 y ***(qəssab);*** arvadı Peykər 50 y.

207.360.Məşədi Yaqubun dul arvadı Səkinə 40 y; iki qızı var: Səkinə 4 y; İzzət 2 y.

361.Əli Məhəmməd oğlu 40 y ***(taxıl satır);*** arvadı Nazlı 20 y; qızı Leyli 3 y.

362.Hacı Məhəmmədin dul qalmış arvadı Ummugülsüm 30 y; iki qardaşı var: İsmayıl Qurban o 20 y ***(taxıl satır);*** Ələkbər 15 y.

208.363.Məmmədkərim Qərib oğlu 3 y; anası Gülüstan 25 y;

364.Ağamirzə Qurbanqulu oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Nazlı 40 y; oğlu Bağır 25 y; arvadı Şərəbanu 15 y.

365.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

209.366.Məşədi Abdulla Məmmədhüseyn oğlu 30 y ***(yeməkxana sahibi);*** arvadı Nazlı 25 y; iki qızı var: Zeynəb 9 y; Gülsüm 5 y.

210.367.İsmayıl Kərbəlayı Sadıq oğlu 15 y ***(başmaqçı).***

368.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

369.Qasım Məmmədalı oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Həcər 20 y;

qardaşı Cəfər 26 y; ***dul anası*** Fatmanisə 60 y;

dul bacısı Xeyrənisə 30 y; onun oğlu Ələsgər Kərbəlayı Ələkbər oğlu 5 y.

211.370.İsmayıl ağa Qəni oğlu 25 y ***(nökər);*** qardaşı Rəhim 10 y***(lal);***

atalığı Həsən Rəhim oğlu 50 y; onun arvadı Ummu 20 y;

371.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

212.372.Əli Nalbənd Cəfər oğlu 20 y ***(ipək satır); dul anası*** Şərəf 40 y.

373.Usub Qasım oğlu 50 y ***(sərraf);*** arvadı Nabat 30 y; qızı Asuma 1 y;

qardaşı oğlu İsmayıl 22 y;

iki qaynı: Məhəmməd Rza oğlu 25 y; Abbas 11 y.

213.Qaçıb gedən Abbasqulu bəydən sonra üçdə iki hissəsinin qaldığı Mirzə Fərəcullanın evi.

374.Mirzə Fərəculla Mirzə Rəsul oğlu 25 y ***(mirzə);*** arvadı Buta 25 y; oğlu Əbdüsəməd 1 y;

dul bacısı Səkinə 30 y; onun qızı Ummu 2 y.

375.Məşədi Hacıbaba Hacı Bünyadəli oğlu 60 y ***(tacir);*** qardaşı oğlu Məmmədcəfər 8 y; qızı Anaxanım 17 y.

214.376.Məşədi Xudaverdi Hətəm oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Bacıxanım 20 y; iki qızı var: Nabat 10 y; Mələk 9 y; qardaşı Dadaş 20 y.

215.377.Kərbəlayı Bağır Allahqulu oğlu 40 y ***(arabaçı);*** arvadı Sayalı 30 y; iki oğlu var: Məhərrəm 15 y; Məmmədqasım 10 y;

378.Kərbəlayı Baba Allahqulu oğlu 25 y ***(ipəksatan);*** arvadı Ummu 25 y; oğlu Məmmədsəfi 2 y.

216.379.Mircəfər Mirmehdi oğlu 20 y ***(seyid);*** anası Səlbinaz 50 y.

217.380.Bayram Dərgahqulu oğlu 35 y ***(papaqçı);*** arvadı Hüsnü 30 y; oğlu Məmmədrəsul 8 y; qızı Xeyrənisə 4 y.

218.381.Məmmədalının dul arvadı Xədicə 60 y;

onun dul qızı Nabat 30 y.

219.382.Ələsgər İsmayıl oğlu 30 y ***(şatır);*** arvadı Banu 30 y; iki oğlu var: Bağır 10 y; Zeynal 8 y; qızı Səkinə 2 y.

383.Hacı Məhəmməd Hacı Əsgər oğlu 25 y ***(şatır);*** arvadı Xeyrənisə 16 y;

dul qaynanası Gülpəri 30 y.

220.384.Məmmədhüseyn Məşədi Talıb oğlu 25 y ***(baqqal);***

dul bacısı Sona 30 y; onun oğlu Əli Hacı Xudaverdi oğlu 7 y.

385.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

221.386.İsmayıl Məşədi Ələsgər oğlu 15 y;

ögey qardaşı Mir İbrahim Seyid Əbülhəsən oğlu 6 y; ***atalığı*** Seyid Əbülhəsən Seyid bəy oğlu 30 y ***(seyid, tacir);*** arvadı Telli 30 y;

nökəri Nəbi Əliməmməd oğlu 10 y.

387.Baba Əliqulu oğlu 35 y ***(sərraf);*** arvadı İzzət 27 y; oğlu irzaqulu 2y; qulluqçu Şərəbanu Məmmədalı qızı 10 y.

222.388.Həsən Alməmməd oğlu 35 y ***(keçəçi, xırdavatçı və ipəksatan);*** arvadı Fatma 25 y; iki oğlu var: Məmmədrza 20 y; Alməmməd 15 y.

389.İsmayıl Haxverdi oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** arvadı Zeynəb 15 y; qızı Zöhrəbanu 1 y.

223.390.Süleyman Məşədi Rəhim oğlu 5 y;

dul anası Şərəbanu 30 y; ***onun əri*** Məşədi Əli Məmmədəmin oğlu 30 y ***(bağban);*** qızı Fatma 11 y.

224.391.Məmmədbağır Məşədi Rəhim oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Sona 25 y; oğlu Məmmədrəhim 3 y.

225.392.Seyid Həsən Seyid İbrahim oğlu 40 y ***(seyid);*** arvadı Şərəfnisə 30 y; iki oğlu var: Seyid İbrahim 16 y; Mirsadıq 3 y; qızı Seyidə Bəyim 8 y.

226.393.Həsənxan Qurbanəli oğlu 30 y ***(lal, papaqçı);*** arvadı Qızyetər 25 y; qızı Sadat 3 y;

iki qardaşı oğlu Məmmədalı Qazax Qurban oğlu 25 y; İbrahim 18 y;

dul anası Pürüzad 60 y.

227.394.Mirzə Əbdüləli Məmiş oğlu 25 y ***(mirzə və xırdavatçı);*** qardaşı Bağır 15 y.

395.Allahverdi İmamverdi oğlu 60 y ***(bərbər);*** arvadı Mehrixan 50 y.

228.396.Molla Tağı Məmmədrza bəy oğlu 36 y ***(molla);***

qayınanası dul Nisə 35 y;

qaynı Novruzəli Cəfərxan oğlu 20 y; onun arvadı Mədinə 15 y.

229.397.Kərbəlayı Şahverdi Allahqulu oğlu 40 y ***(papaqçı);*** arvadı Sona 38 y;

iki oğlu var: Səfər 25 y; onun arvadı Mələk 20 y;

Fətulla 15 y.

230.Şirin Məşədi Məmmədhəsən qızının evi.

398.Qasım bəy Mustafa bəy oğlu 40 y ***(bəy);*** iki arvadı var: Çiçək 30 y; Zöhrə 25 y; üç oğlu var: Ağa 12 y; Həsənalı 5 y; Mehdiqulu 3 y; qızı Xanımcan 10 y.

399.Zülfüqar bəy Mustafa bəy oğlu 35 y ***(bəy);*** arvadı Sona 20 y; oğlu Ağababa 9 y.

400.Əli Məmmədsaleh oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Sadat 20 y; qızı Şərəbanu 2 y.

231.401.Sadıq Məhəmməd oğlu 30 y ***(mehtər);*** arvadı Anaxanım 30 y; qızı Canı 1 y;

qardaşı Qasım 20 y;

əmisi Məşədi Hacı Nurulla oğlu 50 y; onun arvadı Sona 30 y; oğlu Hüseyn 10 y.

232.Hacı Novruzəli bəy məscidi.

233.402.Məşədi Fəttah Hüseynalı oğlu 50 y ***(bənna);*** arvadı Sadat 50 y;

oğlu Məhəmməd 16 y; onun arvadı Fatmanisə 14 y;

oğulluğu Həsən Zaman oğlu 20 y.

234.Kərbəlayı Bağır Hacı Rəhman oğlunun evi.

403.Molla Məhəmməd Hüseyn oğlu 50 y ***(molla);*** oğlu Hüseyn 20 y;

404.Məməmədxan Əbdüləzim oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Səkinə 19 y;

dul anası Şərəbanu 60 y.

405.Rəcəbəli Həsən oğlu 52 y ***(çərçi);*** arvadı Şərəbanu 25 y; iki oğlu var:Məhərrəm 5 y; Həsənalı 1 y.

406.Makudan gələn erməni ailəsi.

235.407.Kərbəlayı Məhəmməd Hacı Məmmədqulu oğlu 60 y ***(dülgər);*** arvadı Zübeydə 30 y; qızı Səkinə 1 y.

408.Allahyar Kərbəlayı Hüseyn oğlu 45 y ***(çoban);*** arvadı Pəri 20 y; qızı Fatma 1 y.

409.Xoydan gələn erməni ailəsi.

236.410.Hacı Mirismayıl Mirbaba oğlu 30 y (***seyid, tacir);*** iki arvadı var: İzzət 35 y; Zeynəb 16 y; qızı Seyyidə Bəyim 8 y.

237.411.***Axund Molla Kazım Məmmədrza bəy oğlu 45 y (axund);*** arvadı Bibixanım 35 y; iki oğlu var: Məhəmməd 10 y; Abdulla 7 y;

qohumu Fatma Hacı Ayvaz qızı 10 y.

238.412.Seyid Rza Mirzə Qasım oğlu 50 y ***(seyid);*** arvadı Sayalı 35 y; oğlu Seid Əli 15 y; qızı Bəyim 10 y.

239.Hacı Novruzəli bəy məscidinə məxsus olan ev.

413.Sadıq Məmmədmurad oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Zeynəb 25 y; qızı Sona 7 y.

240.414.Zeynal Elləz oğlu 40 y ***(pinəçi);*** arvadı Bayramxatun 25 y;

415.Xudaverdi Qasım oğlu 60 y ***(pinəçi);*** arvadı Şəhrı 50 y.

241.416.Əli Abbas oğlu 25 y ***(papaqçı);*** arvadı Sayalı 20 y; qardaşı Həsən 14 y;

dul anası Banu 50 y.

242.417.Zeynalabdin Niyaz oğlu 25 y ***(bənna və başmaqçı);*** arvadı Nabat 20 y; qardaşı Yarməmməd 15 y.

418.Abbas Kərbəlayı Müseyib oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** arvadı Nazlı 20 y; oğlu Rəcəb 6 y.

243.419.Qasım Vəlixan oğlu 40 y ***(yəhərtikən, sərrac).***

244.420.Mehdi Molla Bağır oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Anaxanım 20 y; oğlu Bağır 8 y; qızı Dünya 9 y.

421.İbrahim Novruz oğlu 12 y ***(papaqçı);*** iki qardaşı var: İsmayıl 8 y; Abdulla 6 y.

245.Ailəsi qırılmış Ağəli Əhməd oğlunun evi.

422.Məşədi Allahverdi Kərbəlayı Kazım oğlu 40 y ***(taxıl satır);*** arvadı Pəri 30 y; üç oğlu var: Əhməd 12 y; Məhəmməd 8 y; Mustafa 6 y.

246.Ağa bəyin evi.

243.Makudan gələn erməni ailəsi.

247.Mehdi bəyin qızı Dilbərin evi.

244.Qasım Heydər oğlu 50 y ***(bağban);***

oğlu Əbdülhüseyn 25 y; arvadı Xədicə 20 y.

425.Əbdülqasım Məmiş oğlu 40 y ***(qəssab);*** arvadı Şirin 25 y; üç qızı var:Səkinə 14 y; Ummu 7 y; Seyran 2 y.

248.426.İbrahim bəy Hacı Novruzəli bəy oğlu 16 y ***(bəy);*** arvadı Fatma 20 y; qardaşı İsmayıl 13 y;

əmisi qızı Həsənismayıl Məşədi Qərib oğlunun dul arvadı Sona 17 y;

qulluqçu Şərəbanu 23 y;

əmisi oğlu Ağababa Yüzbaşı Kazım oğlu 13 y;

nökəri İbrahim 25 y.

249.427.Hacı Zeynal Məşədi Mail oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Fatmanisə 30 y;

kürəkəni Kərbəlayı Bağır Hacı Rəhim oğlu 25 y; onun arvadı Şirin 20 y; oğlu Məmmədrəhim 1 y;

qardaşı oğlu Əsgər Qasım oğlu 4 y.

250.Məhəmməd Kərbəlayı Hüseyn oğlunun evi.

428.Niftalı bəy Ağa bəy oğlu 35 y ***(mülkədar);*** arvadı Şirin 25 y;

dul anası Mahbəyim 50 y;

qulluqçusu dul Pəri 40 y.

429.Zeynalabdin Məşədi Məmmədhüseyn oğlu 9 y; qardaşı Mirzalı 3 y; bacısı Rövzə 10 y;

dul anası Xeyrənisə 25 y.

251.Rəhim bəy Abbasəli bəy oğlunun evi.

430.Kərbəlayı İbrahim Dağbaşı Kərim oğlu 55 y ***(dəmir satır);*** arvadı Xansənəm 40 y; oğlu Məmmədbağır 20 y; iki qızı var: Səkinə 9 y; Fatma 5 y.

252.431.Ummu Hacı Talıb qızı 9 y;

atalığı Məşədi Xanbaba Şükür oğlu 50 y ***(tacir);*** onun arvadı Fatmanisə 30 y; oğlu Məmmədhüseyn 12 y; qızı Şəkər 9 y.

253.432.Novruzəli Dərgahqulu oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Gözəl 18 y;

dul bacısı Fatma 20 y.

254.433.Məmmədhüseyn Molla Usub oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Xeyrənisə 30 y; oğlu Abbas 10 y; qızı Fatma 1 y.

255.Cəfər Molla Usub oğlundan qalan ev.

434.Ələsgər Rəhim oğlu 40 y ***(sərraf);*** arvadı Səkinə 25 y.

256.435.Hacı Əbdüləli Məhəmməd oğlu 50 y ***(arabaçı);*** arvadı Zeynəb 25 y; oğlu Həsən 1 y.

257.436.Hacı Əlizaman Bədəl oğlu 60 y ***(tacir);*** arvadı Anaxanım 35 y; iki oğlu var:Abdulla 20 y; Əkbər 13 y.

437.Əli Hüseyn oğlu 25 y ***(pinəçi);*** arvadı Səkinə 16 y; iki qardaşı var: Həsən 12 y; Süleyman 16 y***(kor).***

258.438.Hacı Tağı Saleh oğlu 55 y ***(tacir);*** arvadı Sona 25 y; oğlu Əsgər 1 y.

439.Süleyman Məhəmməd oğlu 35 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Gülnisə 25 y; oğlu Məhəmməd 14 y;

259.440.Ağa Həsən oğlu 14 y ***(başmaqçı);*** dul nənəsi Sona 60 y;

441.Əli Həsən oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** arvadı Şirin 20 y.

442.Xoydan gələn erməni ailəsi.

260.443.Hacı Məmmədsadıx Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 65 y ***(tacir);*** iki arvadı var:Mələk 46 y; Bədirnisə 25 y; iki oğlu var: Məmmədtağı 12 y; Əlinağı 2 y; iki qızı var: Ummu 8 y; Nazlı 1 y.

444.Hacı Tağı Məmmədbağır oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Pəri 30 y; iki qızı var:Bacıxanım 8 y; Fatma q y.

445.Məhəmməd Novruz oğlu 35 y ***(buğda satır);*** arvadı Banu 30 y;qızı Xeyrənisə 2 y.

446.Salmasdan gələn ermən ailəsi.

261.447.Məhəmməd Sultan Məhəmməd oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Səkinə 30 y; iki oğlu var: Məmmədcəfər 6 y; Məmməd-həsən 1 y.

448.Məhəmməd Kərbəlayı Məmmədbağır oğlu 25 y ***(bənna);*** dul bacısı Tükəzban 25 y.

262.449.Baba Qasım oğlu 25 y ***(baqqal);*** dul gəlin Ummu 25 y; onun qızı Şirin 2 y.

450.Novruzəli Nağı oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Şərəbanu 25 y; oğlu Ələkbər 1 y;

dul bacısı Zeynəbbanu 60 y;

qardaşı oğlu İrzaqulu Əli oğlu 14 y.

263.Mirzə Fərəculla Mirzə Rəsul oğlunun evi.

451.Xoydan gələn erməni ailəsi.

264.Baba Qatırçı oğlu və qaynı Əlinin qırılmış ailələrindən sonra qalan ev.

452.Mirzə Əndəlib Əliqulu oğlu 48 y (mirzə); arvadı Nurcahan 50 y; qızı Xurşud 14 y;

nökərləri: Əliqulu Kərbəlayı Cəfər oğlu 15 y;

Salman Kərbəlayı Əhməd oğlu 12 y.

453.Makudan gələn erməni ailəsi.

454. Makudan gələn erməni ailəsi.

455. Makudan gələn erməni ailəsi.

265.Şatır ***(çörəkbişirən-N.Ə).*** Babanın evi.

456.Ağa Məşədi Mehdi oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Sona 20 y; oğlu İsmayıl 5 y; iki qızı var: Fatmanisə 8 y; Zübeydə 2 y.

457.Xoydan gələn erməni ailəsi.

266.458.Məşədi İsmayıl Hacı Allahqulu oğlu 60 y; arvadı Sona 50 y; oğlu Əmiraslan 14 y.

267.459.Molla Hüseynin dul arvadı Zeynəbbanunu 50 y;

kürəkəni Kərbəlayı Xudadat 40 y ***(qozlu bal satır);*** arvadı Şərəf 17 y.

460.Nəsrulla Allahyar oğlu 35 y ***(bişmiş pazı satır);*** iki arvadı var: Hürü 40 y; Pəri 35 y.

461.Xoydan gələn erməni ailəsi.

268.462.Orucəli Dünyamalı oğlu 36 y ***(dərzi).***

463.Mustafa Abdulla oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Səkinə 25 y;

dul qayınanası Şahzaman 50 y.

464.Mahmud Osman oğlu 40 y ***(nökər);*** arvadı Sona 30 y; oğlu Qurban 9 y; qızı Şahnisə 1 y.

269.465.İmamverdi Kərbəlayı Məmmədalı oğlu 40 y; arvadı Nərgiz 30 y; qızı Səkinə 6 y.

466.Əli İmamqulu oğlu 40 y ***(köhnə əşyalar satır);*** dul bacısı Tükəzban 35 y.

270.467.Məhəmməd Məsimalı oğlu 1 y; bacısı Zeynəb 10 y; dul anası Telli 30 y.

468.Fətulla Abdulla oğlu 40 y **(bağban);** arvadı Pəri 30 y; oğlu Süleyman 1 y.

469.Xoydan gələn erməni ailəsi.

470.Xoydan gələn erməni ailəsi.

271.471.Abış Kərbəlayı Məmmədqulu oğlu 25 y ***(baqqal);*** arvadı Gövhər 20 y.

272.Molla Əzimin evi.

472.Hacı Molla Ələkbər Ocaqqulu oğlu 45 y ***(molla);*** üç arvadı var:Pəri 30 y; Fatma 20 y; Hədiyəbanı 15 y; iki qızı var: Səkinə 9 y; Məsumə 5 y.

473.Molla Abbasqulu Kərbəlayı Ələkbər oğlu 20 y ***(molla);***

dul anası Gülşah 35 y.

273.474.Molla Əhməd Molla Xudaverdi oğlu 20 y ***(molla);*** arvadı Püsnıpəri 12 y; qardaşı Məmmədbağır 8 y; bacısı Nərgiz 5 y.

274.Qaçıb gedən Qatırçı Həsəndən qalan ev.

475.Xoydan gələn erməni ailəsi.

275.476.İsmayıl İrza oğlu 50 y ***(bərbər);*** arvadı Gözəl 40 y; oğlu Mövlamverdi 25 y.

276.477.Şix İbrahim Hüseyn oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Tükəzban 25 y; oğlu Hüseyn 7 y; qızı Şərəbanu 10 y.

478.Daşdəmir Əlimirzə oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Anaxanım 30 y; oğlu İsmayıl 3 y.

277.479.Əliməmməd Əhmədalı oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Rövzənisə 25 y; iki oğlu var: Məmmədtağı 5 y; Məmmədhüseyn 12 y.

480.Usta Zeynal Hüseynalı oğlu 35 y ***(başmaqçı);*** arvadı Zeynəb 25 y.

278.481.Həsən Hüseyn oğlu 35 y ***(ot satır. Əllaf);*** arvadı Çiçək 25 y; iki qızı var: Şəkər 3 y; Səkinə 2 y.

279.482.Həsənalı Muxtar oğlu 45 y ***(arbaçı);*** iki oğlu var: Abbas 20 y; Məmmədcəfər 8 y.

483.Haxverdi Əlirza oğlu 35 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 20 y; oğlu Məmmədbağır 1 y;

dul qayınanası Şərəbanu 50 y;

484.Cəfər Adıgözəl oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Şərəbanu 30 y; oğlu Şirəli 8 y.

280.Hacı İsmayılın bağı.

281.Tağı Ağababa oğlunun evi.

485.Məhəmməd Kərbəlayı Əli oğlu 30 y ***(buğda satır);*** arvadı Çiçək 25 y; qızı Səkinə 1 y; qardaşı Qulu 12 y.

282.486.Məşədi Məhəmməd Kərbəlayı Zaman oğlu 55 y ***(dəmir satır);*** arvadı Nabat 17 y.

283.487.Abbas Kərbəlayı Müseyib oğlu 30 y ***(dəmir satır);*** arvadı Telli 20 y; oğlu Hüseyn 7 y.

284.488.Hacı Məmmədalı Axund Molla Mehdi oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 25 y; oğlu Qasım 1 y;

qardaşı Saleh 15 y;

dul anası Səkinə 40 y;

qulluqçu Zeynəb Vəli qızı 12 y.

285.489.Rəhim Molla Mehdi oğlu 17 y; arvadı Şəkər 16 y; qardaşı Cəfər 3 y;

dul analığı Çiçək 28 y.

286.490.Hacı İsmayıl Hacı Bağır oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Mələk 45 y;

iki oğlu var: Məşədi Bağır 30 y; arvadı Şirin 20 y; oğlu Məmmədalı 2 y;

Tağı 12 y;

iki qızı var: Sona 12 y; Sadat 9 y.

287.491.Hacı Allahverdi Məşədi Rəzzə oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Sona 20 y; oğlu Ələkbər 4 y; qızı Fatma 7 y.

492.Məmmədhəsən Məmmədbağır oğlu 20 y ***(tacir);*** arvadı Ummu 20 y.

288.Nalbənd Sadığın evi.

289.493.Molla Məhəmməd Hacı Molla Hüseyn oğlu 20 y ***(molla);*** arvadı Fatmanisə 17 y; qızı Gülsüm 1 y;

qardaşı oğlu Hüseyn Molla Əhmədalı oğlu 11 y.

494.Kərbəlayı Mustafa Gəncəli oğlu 35 y ***(papaqçı);*** arvadı Sayalı 25 y; iki oğlu var: İsmayıl 9 y; İbrahim 2 y;

dul qayınanası Xassə 50 y.

290.495.Hacı Sadıq Hacı İbrahim oğlu 32 ***(tacir);*** arvadı Səkinə 25 y; oğlu Məhəmməd 10 y; iki qızı var: Nənəxanım 12 y; Fatmanisə 2 y;

iki qardaşı var: Zeynal 10 y; İrza 6 y; iki bacısı var: dul Nabat 20 y; Ballı 10 y;

dul anası Zeynəb 45 y.

496.Səfəralı Əzim oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Anaxanım 45 y; oğlu Abdulla 10 y; qızı Zeynəb 1 y.

291.497.Haxverdi Məhəmməd oğlu 5 y; dul anası Zinyət 25 y;

dul nənəsi Səkinə 50 y.

498.Məhəmmədin dul anası Pəri 60 y; onun nəvəsi Fatma 8 y.

292.499.Məhəmmədin dul arvadı Səkinə 15 y;

onun dul nənəsi Şərəf 50 y.

500.Qulu Mehdi oğlu 25 y; arvadı Xoca 30 y;

kürəkəni Mövsüm 40 y; arvadı Sona 16 y.

501.Hüseyn Məmmədxan oğlu 15 y; arvadı Qızxanım 12 y;

dul anası Zöhrəbanu 45 y.

293.502.Xoydan gələn erməni ailəsi.

294.İmaməli Məhəmməd oğlunun evi.

503.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

295.504.Qasım Həşim oğlu 1 y; bacısı Səkinə 1 y;

dul anası Mələk 30 y.

296.Baba Yaqub oğlunun evi.

505.Xoydan gələn erməni ailəsi.

297.506.Nəsib Baba oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Zeynəb 40 y.

298.507.Vandan gələn erməni ailəsi.

299.508.Süleyman Allahverdi oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Fatma 35 y; oğlu Rüstəm 25 y.

300.509.İsmayıl Qasım oğlu 40 y ***(bərbər);*** arvadı Hürüzad 25 y.

301.Məmmədqulu Toxanşama Bayatlının evi.

510.Əli Zeynalabdin oğlu 30 y ***(günəmuzd fəflə);*** arvadı Anaxanım 30 y; oğlu Əlican 5 y; qızı Ummu 6 y;

qardaşı Səfəralı 25 y; arvadı Pərizad 25 y; oğlu Zeynalabdin 2 y;

dul anası Mehri 50 y.

302.511.Məşədi Məhəmməd Kərbəlayı İsmayıl oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Səkinə 30 y;

oğlu Mirzə Tağı 30 y; arvadı Ummu 13 y.

512.Məhəmməd Novruz oğlu 28 y ***(buğda satır);*** arvadı Bacıxanım 20 y.

303.Sərdarın Vəziri Mirzə İbrahimin evi (Mirzə İsmayıl olmalıdır.-N.Ə.).

304.513.Zeynalabdin Məmmədvəli oğlu 20 y ***(arabaçı);*** iki qardaşı Məmmədcəfər 17 y; Məmmədbağır 13 y; dul anası Ənbər 40 y.

305.Mirzə İbrahimin (İsmayılın olmalıdır-N.Ə.) boş torpaq sahəsi.

306.Qaçıb getmiş Mirzə İbrahimin (Mirzə İsmayılın-N.Ə.) sarayı.

307.Cabbar Təbrizlinin evi.

308.514.Ramazan Nəbi oğlu 30 y ***(mehtər);*** arvadı Əzizə 25 y; oğlu Məmmədqulu 2 y.

309.515.Kürdün dul qalmış arvadı Sona 30 y.

310.Molla Hüseynin evi.

516.Həsən Hüseyn oğlu 60 y ***(dəmir satır);*** arvadı Fatmanisə 30 y; iki qızı var: Telli 10 y; Gülsüm 1 y.

311.517.Rəcəbəli Məmmədxəlil oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Sayalı 30 y; qızı Anaxanım 1 y;

qardaşı Tağı 22 y; arvadı Şərəbanu 18 y.

312.518.Hüseyn Məhəmməd oğlu 60 y ***(xırdavatçı və bərbər);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; oğlu Məmiş 20 y.

519.Ələsgər Həzrət oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Nənəxanım 25 y; oğlu Zeynal 12 y.

313.Qaçıb getmiş Mirzə Bağırın evi.

520.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

521.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

522. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

314.523.Zeynal Məhəmməd oğlu 16 y ***(pinəçi);*** qardaşı Abbas 3 y; bacısı Mələk 6 y.

524.Kərbəlayı Həmzənin dul arvadı Canı 65 y ***(dilənçi).***

315.525.Məşədi Ağababa Məşədi Şərif oğlu 40 y ***(şatır və ipək satan);*** arvadı Şərəbanu 50 y; oğlu Məmmədbağır 15 y;

kürəkəni Musarza Allahverdi oğlu 25 y; arvadı Səkinə 18 y***;***

qayınanası Cahanbanu 60 y.

526.Kərim Mirzə bəy oğlu 25 y ***(baqqal və kəndir ustası);*** dostu Ələkbər Həsən oğlu 17 y.

316.Məşədi Əliməmməd Hacı Nadir oğlundan qalmış ev.

527. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

317.Məhəmmədin evi.

528.Bəybaba Həsənalı oğlu 50 y ***(sərraf);*** arvadı Sayalı 40 y; qızı Fatma 1 y;

qardaşı Hüseynalı 45 y;

529.Həzrətqulu Hüseyn oğlu 20 y ***(pinəçi);*** iki qardaşı var: Mirzə 10 y; Qəmbər 3 y; iki bacısı var: Şərəbanu 10 y; Fatma 8 y;

dul anası Dostuxanım 35 y.

318.530.Məşədi Allahqulu Kərbəlayı Əliqulu oğlu 32 y ***(qəssab);*** iki arvadı var: Xatun 20 y; Şərəbanu 18 y;

qardaşı Məmmədsaleh 27 y; arvadı Zeynəb 23 y; oğlu Abdulla 9 y.

531.Abbas Məhəmməd oğlu 32 y ***(keçəçi);*** arvadı Səkinə 25 y; qızı Mələk 3 y.

532.Kərbəlayı Mövlamqulu Adıbəy oğlu 45 y ***(keçəçi);*** arvadı Banu 25 y; qızı Fatma 12 y.

533.Salmasdan gəlmiş erməni ailəsi.

319.Molla Abbas Molla Cəfər oğlu və qardaşlarının evi.

534.Hacı Səfər Tapdıq oğlu 50 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Şirin 30 y; Zeynəb 20 y; iki oğlu var: Məmmədrza 12 y; Məmmədhənifə 8 y; üç qızı var: Çiçək 11 y; Zeynəb 7 y; Şərəbanu 4 y;

dul bacısı Səkinə 40 y.

535.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

536. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

537.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

320.538.Məmmədkərim Məşədi Məmmədhüseyn oğlu 6 y; bacısı Səkinə 1 y; dul anası Xeyrənisə 25 y.

539.Abdulla Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 20 y ***(dülgər);*** arvadı Sona 18 y.

321.540.Bağır Məşədi Rüstəm oğlu 15 y ***(pinəçi).***

541.Kazım Rəhim oğlu 40 y; arvadı Qızxanım 25 y ***(pinəçi);***

dul bacısı Anaxanım 40 y.

542. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

543.Molla Əlinin dul arvadı Şərəbanu 40 y; iki qızı var: Ummu 10 y; Həcər 2 y.

322.544.Baba Rəhim oğlu 30 y ***(qalayçı);***

iki qardaşı var: Kərim 18 y; arvadı Nənəxanım 15 y;

Abdulla 10 y.

545. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

323.546.Ələkbər Bayraməli oğlu 12 y; dul anası Çiçək xanım 25 y.

324.547.Usta Əli Dilənçi oğlu 37 y ***(bərbər);*** arvadı Nabat 25 y; oğlu Baba 12 y.

548.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

325.549.Kərbəlayı Məmmədqulu Məhəmməd oğlu 50 y ***(molla);*** arvadı Səfiyəbanu 50 y;

kürəkəni Aşır Məhəmməd oğlu 30 y; arvadı Zeynəb 30 y; oğlu Hüseynalı 1 y.

326.550.İsmayıl Mirzə Həsən oğlu 40 y ***(qəssab);*** arvadı Sona 15 y;

551.Məhəmməd Bayramqulu oğlunun dul arvadı Fatmanisə 55 y.

327.Ölmüş Baba xandan qalan ev.

552.Mehdi Məmmədalı oğlu 30 y ***(dilənçi);*** arvadı Zöhrəbanu 30 y; qızı Mələk 12 y.

553.Zeynalabdin Hüseyn oğlu 22 y ***(papaqçı);***

qardaşı Məhəmməd 20 y; arvadı Xeyrənisə 15 y.

328.Alagöz Bayraməli oğlunun evi.

554.Bəyaziddən gəlmiş erməni ailəsi.

555. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

329.Ölmüş Zeynaldan qalan ev.

556.Urmiyadan gəlmiş erməni ailəsi.

557.Urmiyadan gəlmiş erməni ailəsi.

330.558.Rəhimin dul arvadı Gülpəri 30 y;

kürəkəni İbrahim 25 y ***(arabaçı);*** qızı Fatma 12 y;

559.Bəyaziddən gəlmiş erməni ailəsi.

331.Xoylu Qafarın boş evi.

332.560.Ələkbər Hacı Nadir oğlu 25 y ***(baqqal);*** arvadı Şərəf 15 y; oğlu Məmmədhüseyn 1 y; qızı Məsumə 2 y.

333.561.Məmmədalı Əhməd oğlu 40 y ***(zərgər);*** arvadı Zeynəb 20 y; üç oğlu var: Usub 14 y; Məmmədrza 12 y; Hüseynalı 7 y; qızı Zübeydə 9 y.

334.562.Molla Möhsün Kərbəlayı Bayramqulu oğlu 45 y ***(molla);*** arvadı Şərəf 30 y; qızı Ummu 7 y.

563.Molla Hüseyn İmamqulu oğlu 20 y ***(molla);*** arvadı Fatma 20 y; qızı Xədicə 5 y.

335.564.Zeynalabdin Cəfər oğlu 4 y; qardaşı Məmmədrza 1 y; dul anası Ummu 30 y.

336.565.Məşədi Məmmədbağır Hacı Nadir oğlu 45 y ***(baqqal);*** arvadı Fatma 35 y; beş oğlu var: Talıb 20 y; Əbülqasım 12 y; İbrahim 9 y; Hacı 8 y; İsmayıl 7 y.

337.Əli Araklının evi.

566.Ağa Mirzə 30 y ***(baqqal);*** arvadı Şərəf 22 y.

338.567.Nəbi Qurban oğlu 20 y ***(bənna);*** arvadı Mələk 15 y; oğlu Zeynalabdin 3 y.

339.568.Molla Məhəmməd Molla Ağababa oğlu 25 y ***(molla, pinəçi və dərzi);*** oğlu Abbasəli 1 y; qardaşı Hacıbaba 14 y;

atalığı Məşədi Kazım Kərbəlayı Əliqulu oğlu 50 y; arvadı Anaxanım 30 y;

kürəkəni Hacı Qasım Məşədi İsmayıl oğlu 35 y; arvadı Mələk 18 y.

340.569.Kərbəlayı Nəzərəalı Məmmədalı oğlu 40 y ***(nökər);*** arvadı Xədicə 25 y;

qardaşı Novruz 20 y; arvadı Nabat 18 y.

341.570.Məşədi Mahmudun dul arvadı Şirin 30 y; qızı Səkinə 15 y.

342.571.Kərbəlayı Cəfər Kərbəlayı Qasım oğlu 30 y ***(papaqçı);*** iki arvadı var:Şərəbanu 30 y; Çiçək 20 y.

343.572.Cəfər Mustafa oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Nabat 25 y; iki qızı var: Zeynəb 7 y; Fatmanisə 1 y.

573.Məmmədbağır Əhməd oğlu 45 y ***(qəssab);*** arvadı Şərəbanu 30 y; oğlu Kazım 12 y; qızı Qızxanım 9 y.

344.574.Abbas Məmi oğlu 25 y ***(baqqal);*** arvadı Nisə 18 y; qardaşı Rəhim 6 y.

345.575.Əli Məşədi Rəfi oğlu 12 y; qardaşı Məmmədrza 9 y;

atalığı Ağaməmməd Məhəmməd oğlu 25 y ***(bənna);*** arvadı Mələk 25 y;

qayınatası Məhəmməd Çələbi Rəşid oğlu 70 y.

576.Makudan gələn erməni ailəsi.

346.577.Məşədi Məmmədbağır Hüseynalı oğlu 40 y ***(şatır);*** arvadı Şərəbanu 25 y; oğlu Həsənalı 12 y; qızı Xədicə 3 y; ***dul analığı*** Xeyrənisə 50 y.

347.Şirin Qasım qızının evi.

578.Kərbəlayı Süleyman Məşədi Əli oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Zöhrə 25 y; qızı Səkinə 5 y.

348.579.Seyid Məhəmməd Mir Zeynalabdin oğlu 45 y ***(seyid);*** arvadı Maçı 25 y; oğlu Mirbaba 22 y; iki qızı var: Tellibəyim 12 y; Fizzəbəyim 1 y.

580.Kərbəlayı Qasım Kərbəlayı Məmmədxan oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Anaxanım 45 y; iki oğlu var: Hacı 27 y; Məhəmməd 8 y.

349.581.İsgəndər Rəsul oğlu 27 y ***(baqqal);*** arvadı Ummuxanım 35 y; oğulluğu Abbasəli Məmmədalı oğlu 10 y.

582.Ələkbər Usub oğlu 20 y ***(şam düzəldən);*** arvadı Tükəzban 15 y; oğlu Məhəmməd 1 y;

dul qayınanası Pəricahan 60 y.

350.Kərbəlayı Əli Kərbəlayı Qurban oğlunun evi.

351.583.Abbasəli Kazım oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Nazlı 25 y; oğlu Abdulla 1 y.

584.Hüseyn Allahqulu oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; oğlu Ələkbər 4 y.

585.Xoydan gələn erməni ailəsi.

352.586.Əlican Kazım oğlu 18 y ***(başmaqçı);*** dul anası Sayalı 45 y.

353.587.Hacı Abbasəli Məşədi Hüseynalı oğlu 40 y ***(tacir);*** iki qardaşı var: Səkinə 20 y; Sadat 15 y; oğlu Fərhad 12 y; qızı Mirvari 1 y.

588.Xoydan gələn erməni ailəsi.

354.Dərviş Məhəmmədin evi.

589.Kərbəlayı Rəhim Məmmədalı oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Bəyi 60 y; qızı Səkinə 6 y.

355.590.Həsən Məhəmməd oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Səkinə 17 y;

dul qayınanası Xədicə 45 y.

356.591.Kərbəlayı Həsən xan Hüseyn oğlu 45 y ***(baqqal);*** arvadı Səkinə 30 y; oğlu Hüseyn 6 y; qızı Xeyrənisə 12 y.

357.592.Molla Mehdi Molla Əsgər oğlu 40 y ***(molla);*** arvadı Şərəf 25 y; oğlu İbrahim 1 y; qızı Şərəbanu 5 y;

qardaşı Molla Abdulla 30 y; arvadı İzzət 20 y; iki qızı var: Səkinə 10 y; Sadat 1 y;

iki qaynı: İrza Korçi oğlu 30 y; İsmayıl 25 y; qayınanası Zeynəb 50 y.

593.Kərbəlayı Mədət Molla Əsgər oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 25 y; oğlu Cəfər 1 y.

358.594.Molla Hüseyn Molla Məmmədhüseyn oğlu 45 y ***(molla);*** arvadı Xeyrənisə 34 y; iki oğlu var: Məmmədhüseyn 5 y; Abbasəli 1 y; qızı Xədicə 10 y.

595.Xoydan gələn erməni ailəsi.

359.596.Hacı Süleyman Kərbəlayı Bayram oğlu 50 y ***(bərbər);*** arvadı Sona 25 y; dörd oğlu var: Həsən 17 y; Ələkbər 8 y; Rəcəb 6 y; Allahverdi 1 y; iki qızı var: Çiçək 12 y; Şərəbanu 1 y.

360.597.Məhəmməd Əli oğlu 50 y ***(arabaçl);***

iki oğlu var: Əlinağı 30 y;arvadı Zeynəb 25 y; oğlu Ələkbər 1 y;

Rəhim 20 y.

iki qardaşı oğlu: Əli Zeynal oğlu 10 y; Əsgər 6 y.

598.Ağamirzə Ələkbər oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Gülsüm 30 y; oğlu Cabbar 1 y; qızı Fatma 4 y.

361.599.Baba Məhəmməd oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Ummu 18 y; oğlu Həsən 1 y; qardaşı Əli 15 y.

362.600.Hacı Baba oğlunu dul arvadı Sayalı 50 y ***(dilənçi);*** nəvəsi Tərlan 7 y.

601.Xoydan gələn erməni ailəsi.

363.602.Əlixan Cəfər oğlu 30 y ***(papaqçı);*** arvadı Şirin 20 y; qızı 1 y.

364.Hacı Baba Aşbaz Əli oğlunun evi.

603.Xoydan gələn erməni ailəsi.

365.604.Kərbəlayı Məmmədbağır Kərbəlayı Qurbanəli oğlu 50 y; arvadı Xeyrənisə 40 y; iki oğlu var: Həsən 8 y; Əli 6 y.

605.Məşədi Hüseyn Qurban oğlu 30 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Sayalı 25 y; oğlu Qurbanəli 8 y; iki qızı var: Telli 1 y; Nazlı 1 y;

dul qayınanası Şahpəri 80 y.

606.Tağı Tağı oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Ağcabanu 20 y.

366.607.İbrahim Mirzalı oğlu 20 y ***(pinəçi);*** dul nənəsi Sultan 50 y.

608.Əbutalib Qasım oğlu 35 y ***(başmaqçı);*** arvadı Zöhrəbanu 25 y; qızı Tükəzban 1 y.

367.609.Erməni ailəsi.

610.Xoydan gələn erməni ailəsi.

611.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

368.612.Hacı Molla Abbas Molla Nağı oğlu 40 y ***(molla);*** arvadı Fatmabəyim 16 y.

613.Seyid Əli Seyid Nəcəf oğlu 7 y; dul anası Nənəxanım 20 y; bacısı Zeynəbbəyim 1 y; nökəri Ələkbər Abdulrza oğlu 20 y; onun qardaşı Məmmədrəhim 15 y;

369.614.Məşədi Qasım Hacı Məlik oğlu 30 y ***(tacir);*** oğlu Məhəmməd 10 y;

dul anası Fatmanisə 50 y;

qulluqçu Çiçək Əli qızı 10 y.

615.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

616.İsmayıl Vəli oğlu 40 y ***(buğdasatan);*** arvadı Şərəbanu30 y; üç qızı var: Anaxanım 9 y; Həcər 7 y; Xeyrənisə 1 y.

370.617.Hacı Rəhim oğlu 70 y ***(hamamçı);***

oğlu Rəsul 40 y; arvadı Sona 35 y; iki oğlu var: Sadıq 15 y; Hüseyn 12 y; iki qızı var: Mələk 5 y; Səkinə 2 y.

618.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

371.Ailəsi qırılmış Allahverdinin evi.

619.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

620.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

621.Erməni ailəsi.

372.622.Hüseynalı Məmmədsadıq oğlu 40 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Sona 20 y; oğlu Cəfərqulu 1 y;

qardaşı Həsən 25 y; ***dul anası*** Şərəbanu 50 y.

623.Kərbəlayı Qədimin dul arvadı Sayalı 50 y.

624.Baba Məhəmməd oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəf 25 y; qızı Ummu 1 y.

625.Molla Məmmədhüseyn Hacı Molla Əhməd oğlu 35 y ***(molla);*** arvadı Asya 20 y; oğlu Əli 18 y; qızı Ummu 1 y;

nökəri Hacı Davud Əliqulu oğlu 25 y; onun arvadı Səkinə 16 y.

626.Mirzə Məmmədhəsən Hacı Molla Əhməd oğlu 30 y ***(mirzə);*** arvadı Sayalı 24 y; üç oğlu var:Ələkbər 22 y; Ələsgər 7 y; Qasım 3 y; iki qızı var: Nazəni 14 y; Mehrican 1 y; qardaşı Abduləli 10 y.

627.Məmmədalı Məhəmməd oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Həvva 40 y; üç oğlu var: Mahmud 25 y; Məhəmməd 23 y;Süleyman 15 y.

374.628.Hüseynalı Kərbəlayı Yəqinəli oğlu 15 y;

kürəkəni Kərbəlayı Məhəmməd 30 y ***(hamamçı);*** arvadı Şərəbanu 17 y; oğlu İbrahim 1 y;

dul anası Yetər 35 y.

375.629.Hacı Bağır Mirzəbəy oğlu 40 y ***(zərgər);*** arvadı Çiçək 35 y; iki oğlu var:Məhəmməd 12 y; Ələsgər 8 y; qızı Fatmanisə 15 y.

376.630.Kərbəlayı İbrahim Vəli oğlu 50 y ***(papaqçı);*** arvadı Nazlı 22 y; iki oğlu var: Sadıx 7 y; Məmmədsaleh 6 y; qızı Fizzə 1 y.

377.631.Kərbəlayı Bağır Kərbəlayı Nəbi oğlu 42 y ***(bərbər);*** arvadı Kərbəlayı Şirin 25 y.

378.632.Kərbəlayı Bağırın dul arvadı Nərgiz xanım 45 y; qızı Şirin 10 y.

633.Bağır Əfşar oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Nazəni 25 y; oğlu Zeynalabidin 1 y.

379.Qaçıb getmiş Molla Məhəmmədin evi.

380.634.Məhəmməd Mehralı oğlu 30 y ***(taxılsatan);*** arvadı Həcər 20 y.

635.Kərbəlayı İbrahim İsmayıl oğlu 30 ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəbanu 22 y; oğlu Ələkbər 1 y.

381.636.Molla Həsən Məşədi Rəcəb oğlu 30 y ***(molla);*** arvadı Hacıxanım 17 y;

dul anası Zeynəb 55 y.

382.637.Rüstəm Qurban oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Bəyim 25 y; oğlu Ələkbər 6 y; iki qızı var: Səkinə 7 y; Xeyrənisə 1 y.

383.Zalı xan məscidi.

384.638.Əli Molla Zeynal oğlu 12 y; üç qardaşı var: Rəcəbəli 8 y; Məmmədsadıq 4 y; Məmmədbağır 3 y;

dul anası Səkinə 40 y.

385.639.Uluxan Ələkbər oğlu 45 y ***(yasovul);*** arvadı Niusə 30 y;qızı Şərəbanu 5 y;

dul qayınanası Şərəf 40 y.

640.Kərbəlayı Sadıq Ələkbər oğlu 45 y ***(baqqal);*** arvadı Nərgiz 30 y; nəvələri: Mahirqulu Abbas oğlu 7 y; Həsən 3 y.

386.Əhməd xanın hamamı və məscidi.

387.Məhəmməd Mirbağır Hacı Mirşəfi oğlunun evi.

641.Kazım Kərbəlayı Cabbar oğlu 40 y ***(hamamçı);*** arvadı Zöhrə 35 y; iki oğlu var: Məhəmməd 5 y; İsmayıl 1 y; nəvəsi Nabat Məmmədrza qızı 3 y.

388.642.Məşədi Mirbağır Hacı Mirşəfi oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Zeynəb xanım 30 y;

dul qulluqçu Anaxanım 50 y.

Zalıxan məhəlləsi (v. 165-187)

389.643.***Mayor Əhməd xan Kərim bəy oğlu 37 y (xan);*** arvadı Kuman xanım 30 y; iki oğlu var: Süleyman 12 y; Şükrulla 2 y; Iki qızı var: Gövhərtac 14 y; Xurşid 3 y;

altı nökəri var: Süleyman Sadıx oğlu 30 y; arvadı Sona 30 y;

Baba Molla Bağır oğlu 24 y; arvadı Hürünisə 24 y; qızı Zavki 1 y;

Abbas İsmayıl oğlu 22 y; qardaşı Həsənalı 12 y; anası Səlbi 50 y;

Məmmədtağı Həsən oğlu 30 y; arvadı Şirin23 y; qardaşı Məmmədhənifə 8 y;

Məmmədhəsən Əlirza oğlu 30 y; arvadı Şərəbanu 40 y; qardaşı Əbülhüseyn 15 y;

Qasım Cahangir oğlu 16 y;

iki qulluqçusu var: Zərəfşan 14 y; Hənifə 60 y.

644.***Həsən xan Məhəmməd xan oğlu 38 y (xan);*** arvadı Kiçikxanım 30 y;

nökəri Çıraqəli Məhəmməd oğlu 20 y;

üç qulluqçusu var: Səadət 15 y; Əcəbnaz 50 y; Banu 10 y.

645.Rəsul bəy Hacı Məmmədrza bəy oğlu 50 y ***(bəy);*** oğlu Heydərqulu 4 y;

iki qulluqçusu var: Cəvahir 35 y; Qəmər 40 y;

iki nökəri var: Abbasmirzə Xəlil oğlu 20 y; Rəsul Hüseyn oğlu 20 y.

390.646.Qasım Kərbəlayı Hüseyn oğlu 30 y ***(desyatnik);*** arvadı Fatmanisə 50 y;

iki oğulluğu: Kazım İsmayıl oğlu 15 y; Qulu 10 y.

391.647.Məşədi Bayraməli Zaman oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Şərəbanu 30 y; oğlu Ələkbər 2 y.

392.Əhməd xanın evi.

648.Abbas Gülabi oğlu 20 y ***(nökər);*** qardaşı Hüseynalı 12 y;

dul anası Səlbi 50 y.

393.649.Kərbəlayı Baba Səfixan oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Sənəm 45 y; oğlu Hüseynxan 15 y; qızı Şərəbanu 5 y;

dul qaynanası Səlbinaz 70 y.

394.650.Mircəfər Mirbaba oğlu 25 y ***(seyid, başmaqçı);*** arvadı Sayalı 18 y; qızı Sonabəyim 1 y;

qardaşı Mirabdulla 20 y; ***bacısı*** Zeynəbbəyim 18 y; ***dul anası*** Şərəf 40 y.

395.651.Qasım Məmmədkərim oğlu 35 y ***(başmaqçı);*** arvadı Sona 25 y; qızı Zəhra 1 y;

dul anası Cahanbanu 50 y.

396.652.Molla Əhməd İbrahim oğlu 40 y ***(molla);*** arvadı Fatma 30 y; iki qızı var: Nabat 5 y; Gülsüm 2 y; dul anası Şərəbanu 50 y.

397.653.Molla Əli Əhmədalı oğlu 50 y ***(molla);*** iki arvadı var: Şərəbanu 30 y; Səkinə 22 y; oğlu Abbasəli 1 y; iki qızı var: Xədicə 12 y; Xeyrənisə 4 y.

654.Əzim Mirzə baba oğlu 39 y ***(baqqal);*** arvadı Nazlı 36 y; oğlu Mirzə Baba 20 y.

655.Kazım Mehralı oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Leyli 20 y;

dul qayınanası Sona 40 y;

baldızı Ummu 10 y;

qaynı Məmmədrəhim Usub oğlu 20 y.

398.656.Hacı Ələsgər Əlinağı oğlu 40 y ***(xırdavatçı);*** oğlu Ələkbər 25 y; onun iki arvadı: Mina 25 y; Şirin 12 y; qızı Əminə 10 y;

657.Qasım Əlinağı oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Sona 30 y; üç oğlu var: Bağı 19 y; Qasım 12 y; Novruz 8 y; qızı Nazəni 2 y.

399.Hacı Rəhim Hacı Zaman oğlunun evi.

658.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

659.Məmmədhüseyn bəy İsmixan oğlu 50 y ***(bəy);*** arvadı Fatma xanın 28 y; iki oğlu var: Fərəculla bəy 24 y; Şükrulla 13 y; qızı Xanımqız 12 y;

iki nökəri var: Allahverdi 40 y; Abdulla Zahir oğlu 24 y;

qulluqçu Ayisa Kürd qızı 23 y.

400.660.İsmayıl Məşədi Əhməd oğlu 20 y ***(xırdavatçı).***

401.Qafar Məmmədkərim oğlunun evi.

661.Makudan gəlmiş erməni ailəsi.

402.662.Mirzə Rəfi Mirzə Əhməd oğlu 35 y ***(mirzə);*** arvadı Püstə 21 y; qızı Xanımcan 1 y;

nökəri Abuş Məhəmməd oğlu 10 y.

403.663.Praporşik Şəfi Mirzə Əhməd oğlu 25 y ***(bəy);***

qardaşı Ağa 20 y;

dul bacısı Ənnisa xanım 30 y; iki bacısı qızı var: Töhcə 4 y; Xədicə 1 y.

664.Hacı Ağamirzə Hacı Zaman oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Pəri 25 y; oğlu Məhəmməd 1 y;

665.Ələkbər İxtiyar oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Nicat 50 y; oğlu Məhərrəm 7 y.

404.666.Ağababa Məşədi Bağır oğlu 35 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Zeynəb 20 y.

667.Marağadan gələn erməni ailəsi.

405.668.Məşədi Nəsir Məşədi Cəfər oğlu 45 y ***(sərraf);*** arvadı Zeynəb 30 y; oğlu Məmmədhüseyn 13 y;

dul qayınanası Şamsabanı 60 y.

406.Cəlil bəy Qəhrəman bəy oğlunun evi.

407.669.Erməni ailəsi.

408.670.Ağarza Hacı Bağır oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Gövhər 15 y;

dul bacısı Ummu 25 y.

409.Məmmədsadığın qaçıb getmiş oğlunun evi.

671.Erməni ailəsi.

410.Sərtib xanın evi.

672.Makudan gələn erməni ailəsi.

673.Makudan gələn erməni ailəsi.

411.674. Erməni ailəsi.

412.675. Erməni ailəsi.

413.676. Erməni ailəsi.

677.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

414.678. Erməni ailəsi.

679. Erməni ailəsi.

415.680. Erməni ailəsi.

416.681. Erməni ailəsi.

682. Erməni ailəsi.

417.Qaçb gedən Araklıdan qalan evin ½ hissəsi.

683. Erməni ailəsi.

684. Erməni ailəsi.

418.685. Erməni ailəsi.

686. Erməni ailəsi.

419.687. Erməni ailəsi.

420.688. Erməni ailəsi.

421.689. Erməni ailəsi.

690.Erməni ailəsi.

691.Erməni ailəsi.

692.Erməni ailəsi.

693.Erməni ailəsi.

694.Erməni ailəsi.

427.695.İsmayıl Əli oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Nabat 26 y; ***baldızı*** Zöhrə 10 y.

428.Ummu Hüseyn qızının evi.

696.Xoydan gələn erməni ailəsi.

429.697. Erməni ailəsi.

698. Erməni ailəsi.

430.699. Erməni ailəsi.

431.Fatma Əlverdi qızının evi.

700.Molla Abbas Əliyoldaş oğlu 30 y ***(molla);*** arvadı Həvva 20 y; qızı Səkinə 2 y;

qardaşı Hüseyn 20 y; arvadı Səkinə 18 y.

dul qayınanası Rəhimə 60 y.

701.Ələkbər Qasım oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** dul anası Fatma 60 y;

dostu Hüseynalı Xoylu oğlu 20 y.

432.Sona Ələkbər qızının evi.

702. Erməni ailəsi.

433.703.Yarməmməd Həsənalı oğlu 35 y ***(nökər);*** arvadı İzzət 30 y; iki qızı var: Seyran 5 y; Ceyran 1 y.

434.Kərbəlayı İrzaanın dul arvadı Bibixanımın evi.

704.İmamverdi Məhəmməd oğlu 40 y ***(nökər);*** arvadı Fatma 40 y; oğlu Cabbar 14 y.

705.Marağadan gələn erməni ailəsi.

435.706.Kərbəlayı Qasım Məşədi İsmayıl oğlu 50 y ***(baqqal və şamdüzəldən);*** arvadı Zeynəb 40 y; oğlu Novruzəli 9 y; iki qızı var: Səkinə 8 y; Fatma 6 y;

qardaşı Kərbəlayı Əli 35 y; onun arvadı Sona 18 y; oğlu Əkbər 6 y; qızı Xeyrənisə 1 y.

707.Xoydan gələn erməni ailəsi.

436.708.Alış Səfər oğlu 15 y ***(pinəçi);***

kürəkəni İsmayıl Məhəmməd oğlu 20 y; onun arvadı Xədicə 15 y.

437.709.Oruc Rəhim oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Anaxanım 20 y; oğlu Tarverdi 5 y.

710.Xoydan gələn erməni ailəsi.

438.711.Məşədi Hüseyn Əhməd oğlu 70 y ***(baqqal);*** arvadı Zeynəb 50 y.

712.Kərbəlayı Bədəl Allahqulu oğlu 30 y ***(çərçi);*** arvadı Xeyrınisə 35 y; iki oğlu var: Qafar 5 y; Səfəralı 4 y.

439.713.İsmayıl Əhməd oğlu 30 y ***(əllaf);*** arvadı Çiçək 25 y; oğlu Məmmədalı 5 y.

714.Sadıq Məhəmməd oğlu 50 y ***(nökər);*** arvadı Ummu 20 y; iki oğlu var: Ramazan 15 y; Bayraməli 12 y; qızı Mahpəri 3 y.

715.Marağadan gələn erməni ailəsi.

440.716.Hüseyn Məhəmməd oğlu 50 y; arvadı Fatma 25 y; oğlu Əlimirzə 11 y; qızı Anaxanım 8 y;

dul gəlini Pəri 19 y; onun oğlu Cəmil Məhəmməd oğlu 1 y.

717.Məhəmməd Qələndər oğlu 30 y; arvadı Xeyrənisə 20 y; qızı Fatma 1 y.

Zalı xan məscidi meydanı (v. 186-270)

Bu meydanın ətrafında 18 dükan var, onlardan 16-ı baqqal, 2-i isə dəllək dükanıdır. Bu dükanlar Zalı xan məscidinə məxsus olmaqla ayda gümüş pulla 50 qəpik gəlir gətirir.

441.Qaçıb gedən Əlicanın evinin yarısı.

718.Qulucan Hacı Əbdülhüseyn bəy oğlu 25 y; arvadı Anaxanım 18 y; qızı Kiçikxanım 1 y.

719.Hüseynqulu Hacı Əbdülhüseyn bəy oğlu 20 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Şərəbanu 14 y.

720.Mustafa Kərbəlayı Əkbər oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Pərinisə 25 y; qızı Zeynəb 12 y.

442.721.Axund Molla Mustafa Kərbəlayı Heydər oğlu 50 y (axund); arvadı Bəyim 30 y; iki oğlu var:Mehdi 15 y; Həsən 2 y; qızı Xeyrənisə 10 y.

722.Məhəmməd Kərbəlayı İmamverdi oğlu 15 y (pinəçi); dul anası Fatma 50 y.

443.723.Əli Zeynal oğlu 2 y; bacısı Leyli 1 y; dul anası Nənəxanım 30 y.

724.Hacı Rəhim Fətulla oğlu 40 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Xatun 35 y;

qardaşı oğlu Həsən Yolçu oğlu 20 y.

444.725.Məşədi Cəfər Məşədi Ramazan oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Ummu 30 y; oğlu Abbas 9 y;

qardaşı Qasım 45 y; arvadı Fatma 35 y; oğlu Qafar 12 y.

445.726.Həsən Əli oğlu 35 y ***(papaqçı);*** arvadı Anaxanım 18 y; oğlu Məhəmməd 1 y;

yetim uşaq Gülsüm 9 y.

727.Namaz Sultanəli oğlu 40 y ***(kor, dilənçi);*** arvadı Sona 30 y; oğlu Cabbar 1 y.

728.Makudan gələn erməni ailəsi.

446.729.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

447.730.Mir Məhəmməd Seyid Hüseyn oğlu 45 y ***(seyid);*** arvadı Səkinə 30 y; oğlu Seyid Həsən 12 y;

dul gəlini Mələk 35 y.

731.Nəcəf Kərbəlayı Yaqub oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);***

bacısı Fatmanisə 35 y; onun oğlu Abbas Məmmədalı oğlu 20 y.

448.732.Qurbanəli Məşədi Əsgər oğlu 35 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Ummu 25 y; üç oğlu var: Həsən 12 y; Zeynalabdin 10 y; Hüseyn 5 y; qızı Pərinisə 15 y.

733.Məşədi Zaman Mirzə Kərim oğlu 25 y ***(tacir).***

449.734.Mir Əli Məşədi Mövlamverdi oğlu 9 y; qardaşı Əbdüləli 4 y; iki bacısı var: Qızxanım 12 y; Xədicə 3 y; dul anası Pəri 34 y.

450.Qaçıb gedən Hacı Tağının evi.

735.Xoydan gələn erməni ailəsi.

736. Xoydan gələn erməni ailəsi.

737. Xoydan gələn erməni ailəsi.

451.Qaçıb gedən Ağarəfi darğanın evi.

738.Marağadan gələn erməni ailəsi.

739.Marağadan gələn erməni ailəsi.

452.740.Rüstəm Qoca oğlu 28 y ***(başmaqçı);*** qızı Ummusəlmi 4 y;

dul anası Salatın 60 y.

453.Saralıxlı Kərbəlayı Bədəlin evi.

741.Hacı Kərbəlayı Məmmədqulu oğlu 42 y ***(bağban);*** arvadı Səkinə 30 y; dörd oğlu var: Həsən 12 y; Hüseyn 9 y; Abuzər 6 y; Məmmədhənifə 1 y.

454.742.İrza Bayram oğlu 25 y ***(sərraf);*** arvadı Zübeydə 25 y; qızı Seyran 1 y.

455.743.Molla Zeynal Kərbəlayı Allahverdi oğli 60 y ***(molla);*** arvadı Tükəzban 50 y; beş oğlu var: Molla Əli 20 y; Məhəmməd 10 y; Hüseyn 7 y; Həsən 4 y; Tağı 1 y.

456.744.İrza Urum oğlu 25 y ***(molla);*** arvadı Nazəni 25 y; qızı Xədicə 1 y.

457.745.Məşədi Vəli Zeynal oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Səfiyyəbanu 60 y.

746.Zeynalabdin Molla Baba oğlu 50 y ***(başmaqçı);*** arvadı Səkinə 40 y;

nökəri Məhəmməd Comərd oğlu 15 y.

458.747.İbrahim Hacı Qasım oğlu 35 y ***(başmaqçı);*** arvadı Səkinə 20 y;

dul anası Şirin 50 y.

459.748.Hüseyn Hüseyn oğlu 1 y; dul anası Tutu 30 y.

749.Həsən bəy Əhməd bəy oğlu 30 y ***(bəy);*** anası Nabat 25 y; qızı Bahar 1 y.

460.750.Məhəmməd Baba oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Həv-vabəyim 30 y; iki oğlu var: Məmmədcəfər 12 y; Məmmədalı 4 y; qızı Fatmanisə 5 y.

751.Məmmədcəfər Baba oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Fatmanisə 25 y; oğlu Zeynalabdin 2 y; qızı Səkinə 5 y.

752.Əli Əli oğlu 50 y ***(bişmiş çuğundur satır);*** arvadı Yetər 40 y; oğlu Abdulla 10 y.

461.Kərbəlayı İbrahimin qızı Nənəqızın evi.

753.Əsgər Qoca oğlu 15 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Xeyrənisə 25 y; iki oğulluğu var: Əli Məhəmməd oğlu 5 y; Zeynalabdin 3 y.

754.Abbas Bədəl oğlu 35 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Tükəzban 25 y; oğlu Məmmədalı 15 y; qızı Nazlı 1 y.

462.755.Novruzəli Qasım oğlu 6 y;

atalığı Rəsul Həsən oğlu 40 y; arvadı Nazlı 35 y; oğlu Allahverdi 3 y.

463.756.Həsən Hüseyn oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Sona 35 y; oğlu Məhərrəm 15 y.

757.Ələsgər Hüseyn oğlu 30 y ***(desyatnik);*** arvadı Şəkər 28 y; oğlu Cabbar 5 y.

464.758.Həsən Ağa oğlu 35 y ***(qəssab);*** arvadı Fatma 25 y; qızı Səkinə 1 y;

iki qardaşı var: Ələkbər 15 y; Teymur 8 y; bacısı Nazlı 10 y; dul anası Anaxanım 50 y.

465.759.Ağamirzə Hüseynalı oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Çiçək 20 y;

dul qayınanası Fatmanisə 50 y.

466.760.Kərbəlayı İsmayıl Hacı Məhəmməd oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Tükəzban 38 y; iki oğlu var:Nəsir 12 y; Şıxəli 8 y; iki qızı var: Leyli 7 y; Şərəbanı 1 y;

iki qardaşı oğlu var: Əsəd Qasım oğlu 14 y; Rəhim 10 y; ***onların anası*** Qızxanım 30 y.

467.761.Abbasəli Abdulla oğlu 1 y; bacısı Uruç Sara 2 y; dul anası Aliyə 25 y.

762.Sadıx Əkbər oğlu 30 y ***(şatır);*** arvadı Səkinə 25 y; oğlu Məhəmməd 8 y; iki qızı var: Bibixanım 7 y; Xeyrənisə 2 y.

763.Dul Şərəfnisə Məmmədtağı qızı 50 y; qardaşı qızı Sadat Əli qızı 12 y.

468.764.Səlbi Səid qızı 8 y; dul nənəsi Şərəf 40 y; iki əmisi qızı: Mələk Məhəmməd qızı 14 y; Xanımcan 9 y.

469.Qaçıb gedən İsmayıl bəydən girov kimi saxlanan ev.

765.Məşədi Hüseyn Qurban oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Tükəzban 28 y; oğlu Abdul 1 y; qızlığı Nazəni 7 y; qardaşı Muxtar 4 y;

766.Makudan gələn erməni ailəsi.

767.Qarsdan gələn erməni ailəsi.

470.768.Erməni ailəsi.

471.769.Kərbəlayı Mustafa Hacı Allahqulu oğlu 40 y ***(desyatnik);*** oğlu Ələsgər 15 y.

472.770.İbrahim Ağabəy oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Çiçək 20 y;

iki qardaşı var: Ağababa 20 y; Ağa 15 y.

473.Ölmüş Kərbəlayı Kazım Mahmud oğlunun evi.

474.771.Hümbət Salman oğlu 20 y ***(zərgər);*** qardaşı Hüseynalı 10 y; bacısı Gülüstan 13 y; ***dul anası*** Sadat 40 y.

772.Səfəralı bəyin dul arvadı Fatma 40 y.

475.773.Hacı Məhəmmədnağı Hacı Məhəmmədsəfi oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Nənəxanım 35 y;

oğlu Məmmədrəhim 18 y; arvadı Bibixanım 17 y;

qardaşı Hacı Kərim 29 y; arvadı Rüxsarə 25 y; oğlu Məmmədkazım 1 y.

476.774.Bağır Həsən oğlu 35 y ***(başmaqçı);*** arvadı Fatma 25 y; qızı Gövhər 8 y;

qayınanası Sevgili 60 y.

775.Məşədi Mehbalı Kərbəlayı Abbasəli oğlu 40 y ***(bərbər);*** arvadı Xədicə 30 y; oğlu Abbasəli 2 y.

477.776.Abdulla bəy Hacı Məhəmməd bəy oğlu 30 y ***(bəy);*** arvadı Nabat xanım 30 y; iki oğlu var: Ağa 12 y; Ağamirzə 7 y; qızı Leyli 1 y; ***anası*** Zeynəb xanım 50 y;

nökəri Usub Məmmədkərim oğlu 15 y.

777.Mir Bağır Məmmədhüseyn oğlu 25 y ***(seyid); üç arvadı var:*** Sona 20 y; Seyyidə bəyim 17 y; Sayalı 17 y; oğlu Mir Fətulla 2 y; qızı Sona bəyim 1 y;

778.Marağadan gələn erməni ailəsi.

779. Marağadan gələn erməni ailəsi.

478.Bu evin üçdə biri qaçıb getmiş Əkbər bəyə məxsusdur.

780.Kərim bəy Həsən bəy oğlu 25 y ***(bəy);***

nökəri Məhəmməd Balı oğlu 20 y.

781.İmamverdi Keçəli oğlu 40 y; oğlu Mirzəxan 2 y.

782.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

479.Ağacan Məmmədrəhim oğlunun evi.

783.Xoydan gələn erməni ailəsi.

480.784.Səlim bəy Məmmədrza bəy oğlu 45 y ***(bəy);*** arvadı Anaxanım 28 y; oğlu Abdulla bəy 13 y; iki qızı var: Seyran 7 y; Nazəni 2 y;

altı nökəri var: Talıb Əlirza oğlu 35 y;

Nurulla Əbutalib oğlu 18 y;

Məmmədhəsən Məlikməmməd oğlu 25 y;

Sadıq Məmmədbağır oğlu 20 y;

Xudaverdi Allahverdi oğlu 24 y;

Nağı Saleh oğlu 15 y;

dul qulluqçu Zöhrə 30 y.

785.Hüseyn Əsgər oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Xocabanu 40 y; qızlığı Telli 13 y.

786.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

481.787.Kərbəlayı Əlinağı Ocaqqulu oğlu 45 y ***(bərbər);*** qızı Xeyrənisə 12 y.

788.Mehdi Elləz oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə);*** oğlu Qəmbər 8 y.

482.789.Məmmədtağı bəy Məhəmməd bəy oğlu 63 y ***(bəy);*** iki arvadı var: Şərəbanu 45 y; Zeynəb 30 y; qızı Anaxanım 11 y.

483.790.Zaman Mirzə Kərim oğlu 25 y ***(dəllal).***

484.791.Mirzə Rəcəbin dul arvadı Şərəbanu 40 y; iki qızı var: Səkinə 8 y; Fatmanisə 5 y.

485.792.Ələsgər Kərbəlayı Qasım oğlu 25 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Şərəbanu 15 y; bacısı Pəri 13 y.

486.793.Mehdi Elləz oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Şirin 20 y; oğlu Məmmədqulu 8 y; qızı Leyli 3 y.

487.794.Kərbəlayı Abbasəli Hacı Rəsul oğlu 44 y ***(tacir);*** arvadı Zeydabəyim 42 y; oğlu Məhəmməd 4 y; iki qızı var: Canı 15 y; Bilqeys 13 y.

488.795.Seyid Əli Mir Abdulla oğlu 18 y ***(seyid);*** anası Zeynəbbəyim 36 y; ***qardaşı*** Mir Həşim 15 y; ***bacısı*** Sonabəyim 14 y;

baldızı Səkinəbəyim 12 y;

796.Məşədi Ələsgər Qasım oğlu 40 y ***(nökər);*** arvadı Fatma 30 y; qızı Xeyrənisə 2 y.

489.797.Məşədi Cəfər Məşədi İsmayıl oğlu 65 y; arvadı Asya 40 y;

oğlu Kazım 30 y; arvadı Sona 25 y; qızı Pərizad 1 y.

490.798.Mirzə Bağır Hacı Zeynalabdin oğlu 50 y ***(mirzə);*** arvadı Şərəbanu 40 y; üç oğlu var: Hacı Zeynal 15 y; Hüseyn 9 y; Mehdi 6 y;

nökəri Rəsul Məsim oğlu 20 y.

799.İbrahim Həsən oğlu 30 y ***(şamdüzəldən);*** arvadı Ummu 20 y; iki qızı var: Fatma 6 y; Həlimə 1 y.

491.800.Hüseynəli Bayraməli oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Sona 30 y; oğlu Abbas 1 y.

492.801.Erməni ailəsi.

802.Marağadan gələn erməni ailəsi.

803. Marağadan gələn erməni ailəsi.

493.804.Kərbəlayı Məhəmməd Çarvadar Mustafa oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Nənəxanım 30 y; qızı Canı 14 y.

494.Kilsəyə məxsus ev.

805.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

495.806. Erməni ailəsi.

496.Poğos-Petros kilsə evi.

807.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

808. Erməni ailəsi.

497.809. Erməni ailəsi.

498.810.Məmmədbağır Məmmədsəfi oğlu 35 y ***(pinəçi);*** arvadı Səkinə 20 y.

811.Marağadan gələn erməni ailəsi.

812.Bağdaddan gələn erməni ailəsi.

499.813.Əliqulu Məşədi Məmmədqulu oğlu 25 y ***(bənna);*** qardaşı Sadıx 15 y; ***dul anası*** Xanımağa 40 y.

814.Marağadan gəlmiş erməni ailəsi.

500.815.Abbasqulu Kərbəlayı Fərzalı oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Çiçək 25 y; oğlu Dadaş 1 y; bacısı Gövhər 4 y.

501.816. Erməni ailəsi.

502.817. Erməni ailəsi.

818. Erməni ailəsi.

503.819. Erməni ailəsi.

504.820. Erməni ailəsi.

821.Marağadan gələn erməni ailəsi.

505.822. Erməni ailəsi.

823.Marağadan gələn erməni ailəsi.

506.Sərdarın Mirzə Bağırdan alıb qaçıb gedən Səfəralı bəyə verdiyi ev.

824. Erməni ailəsi.

507.825. Erməni ailəsi.

508.826. Erməni ailəsi.

509.827. Erməni ailəsi.

828. Erməni ailəsi.

510.829. Erməni ailəsi.

511.830. Erməni ailəsi.

512.831. Erməni ailəsi.

513.832. Erməni ailəsi.

833. Erməni ailəsi.

514.834. Erməni ailəsi.

835.Marağadan gələn erməni ailəsi.

515.836. Erməni ailəsi.

837.Marağadan gələn erməni ailəsi.

516.838. Erməni ailəsi.

839. Erməni ailəsi.

517.840. Erməni ailəsi.

518.841. Erməni ailəsi.

519.842. Erməni ailəsi.

843.Marağadan gələn erməni ailəsi.

520.844.Şirin Dəllək qızı 15 y; ***dul anası*** Fatma 50 y; ***qardaşı oğlu*** Davudqulu Kərbəlayı Məmmədqulu oğlu 12 y; ***dul xalası*** Taqib 50 y.

521.845. Dul Şahnisə 60 y.

522.846. Erməni ailəsi.

847. Erməni ailəsi.

523.Taun xəstəliyindən ölmüş Hüseyn balabançıdan qalan ev.

848. Erməni ailəsi.

524.849.-dan 635.1.026-ya qədər erməni ailələrinin siyahısı (219-260-cı səhifələr).

636.1027. Erməni ailəsi.

1028. Erməni ailəsi.

637.Erməni evi

1029.Xoydan gələn erməni ailəsi.

638.1030.Məşədi Qasım Kərbəlayı Tağı oğlu 50 y ***(ipək ticarəti ilə məşğul olur);*** arvadı Şərəf 40 y; üç oğlu var: Məşədi Hüseyn 20 y; Nağı 15 y; Cəfər 12 y; qızı Sadat 15 y.

639.1031.Qurbanəli Aşır oğlu 35 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Zöhrə 20 y; oğlu Hüseyn 6 y.

640.1032. Erməni ailəsi.

641.1033.Tağı Yadigar oğlu 40 y (dərzi);

kürəkəni Cabbar Əli oğlu 35 y; onun arvadı Ummu 20 y; oğlu Həmid 1 y.

642.1034. Erməni ailəsi.

643.1035-dən 655.1061-ə qədər erməni ailələrinin siyahısı. 263-268-ci səhifələr).

656.1062. Erməni ailəsi.

1063.Marağadan gələn erməni ailəsi.

657.Erməni ailəsi.

1064.Marağadan gələn erməni ailəsi.

1065.Marağadan gələn erməni ailəsi.

658.1066.Kəlbi Rza Nəbi oğlu 55 y ***(bağban);*** arvadı Anaxanım 16 y;

659.1067.Ağanovruz Əli oğlu 20 y ***(başmaqçı);*** arvadı Nabat 20 y;

dul anası Cahanbanu 50 y.

1068.Marağadan gələn erməni ailəsi.

660.1069. Erməni ailəsi.

1070. Erməni ailəsi.

Yıxıq məscid küçəsi (v. 270-306)

661.Həsən Yolçu oğlunun evi.

1071.Məhəmməd İsmayıl oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** arvadı Şərəbanu 25 y; qızı Fatmanisə 4 y;

qardaşı Süleyman 35 y.

1072.Makudan gələn erməni ailəsi.

1073.Əli Səfər oğlu 50 y ***(yeməkxana işlədir);*** arvadı Qızyetər 40 y; iki oğlu var: İbrahim 15 y; Əliqulu 2 y; iki qızı var: Şərəf 12 y; Zeynəb 8 y.

662.Sərtib xanın evi.

1074.Ələkbər Abdulla oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Həcər 25 y;

dul anası Xeyrənisə 60 y.

1075.Makudan gələn erməni ailəsi.

663.Qaçıb gedən Məşədi Zeynal Mirzə oğlunun evi.

1076.Kərbəlayı Nağı Əkbər oğlu 60 y ***(dülgər);*** arvadı Nisə 40 y; oğlu Qafar 10 y; qızı Səkinə 8 y.

664.1077. Erməni ailəsi.

665.1078.Əli Həmid oğlu 60 y ***(dülgər);*** arvadı Mələk 30 y.

666.1079.Hüseyn Rəşid oğlu 30 y ***(aşçı);*** arvadı Şirin 25 y; qızı Züleyxa 1 y; dul anası Bəyi 60 y.

667.1080.Məmmədalı İman oğlu 1 y; iki bacısı var: Xədicəbanu 12 y; Şərəbanu 8 y; dul anası Sona 30 y.

668.1081.Məhərrəm İsmayıl oğlu 25 y ***(nökər);*** arvadı Şirin 22 y; iki qızı var: Sona 10 y; Tükəzban 8 y.

1082.Əli Kərbəlayı Əsgər oğlu 5 y; iki bacısı var: Sadat 10 y; Seyran 8 y; ***dul anası*** Şahşərəf 30 y.

669.İbrahim Məşədi Həsən oğlunun evi.

1083.Əhməd Gülməmməd oğlu 35 y ***(kənkan);*** arvadı Fatma 26 y; oğlu Məhəmməd 1 y; qızı Ummugülsüm 5 y.

1084.Zeynal Gülməmməd oğlu 25 y ***(kənkan);*** arvadı Fatmanisə 20 y; oğlu Cəfər 2 y.

1085.Məmmədcəfər Məmmədkərim oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Mələknisə 26 y; oğlu Məmmədkərim 4 y; iki qızı var: Şirin 8 y; Səkinə 1 y.

670.Seyid Həsən Mir Məhəmməd oğlunun evi.

1086.Xudadat Hacı Fərəməz oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Seyidbəyim 23 y; oğlu Ağa 9 y;

qardaşı Salman 22 y;

dul xalası Seyidxanım 60 y.

1087.Kərbəlayı Məmmədrəhim Nuru oğlu 30 y ***(pinəçi).***

671.1088.Məmmədbağır Oruc oğlu 8 y; dul nənəsi Anaxanım 60 y.

1089.Makudan gələn erməni ailəsi.

672.1090. Erməni ailəsi.

673.1091.Məşədi Tarverdi Kərbəlayı Əhməd oğlu 40 y ***(keçə-çi);*** arvadı Pərinisə 30 y; iki qızı var: Nazlı 15 y; Zöhrə 1 y.

1092.Məhəmməd Əli oğlu 80 y ***(bağban);*** arvadı Telli 30 y.

674.1093. Məşədi İmamqulu Məmmədbağır oğlu 50 y ***(bər-bər);*** arvadı Sayalı 20 y; iki oğlu var: İsmayıl 4 y; Məmmədhü-seyn 2 y; qızı Fatma 15y.

1094.Əliqulu Mustafa oğlu 15 y ***(bərbər);***

dul bacısı Mələknisə 20 y; onun oğlu Xəlil İsmayıl oğlu 1 y;

dul anası Fatma 50 y.

1095.Hüseyn Xudaverdi oğlu 25 y ***(hamamçı);*** iki arvadı var: Səkinə 19 y; Şirin 20 y; oğlu Dilənçi 1 y; qardaşı Əli 16 y;

dul anası Zöhrəbanu 60 y.

1096.Kərim Mirzəxan oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Bəyim 20 y; oğlu Hüseynalı 1 y.

676.1097.Məhəmmədin dul arvadı Həcər 60 y;

dul qızı Mələk 16 y; onun oğlu Xudadat Hacı Məmmədalı oğlu 1 y.

677.1098.İbrahim Məşədi Cəfər oğlu 20 y ***(baqqal);*** qardaşı İsmayıl 14 y; bacısı Səkinə 12 y; anası Xeyrənisə 50 y;

678.Molla Ələkbərin dul arvadı Fatmanın evi.

1099.Süleyman Sadıq bəy oğlu 35 y ***(başmaqçı);*** arvadı Fatmanisə 28 y.

679.1100.İmamverdi Qafar oğlu 40 y ***(dəmirçi və zərgər);*** arvadı Mələk 25 y; iki oğlu var: İbrahim 11 y; Mehdi 3 y; iki qızı var: Canı 8 y; Püstə 1 y;

qardaşı Məşədi Xudaverdi oğlu 30 y; onun arvadı Sona 26 y; oğlu Musa 3 y;

dul anası Mələk 55 y.

680.1101. Məşədi Ələsgər Zülfüqar oğlu 45 y ***(dəri ustası);*** arvadı Raziyyə 35 y;

iki oğlu var: Baba 15 y; arvadı Sayalı 15 y; Ələkbər 7 y.

681.Seyid Məhəmməd Manzard oğlunun evi.

1102.Qasım Ocaqqulu oğlu 45 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəbanu 30 y; oğlu Kazım 1 y; iki qızı var: Mələk 8 y; Şərəf 6 y;

anası Pəri 70 y.

682.Molla İbrahim İsmayıl oğlunun evi.

1103.Hacı Məhəmməd Mahmud oğlu 30 y ***(dəllal);*** arvadı Şərəf 15 y.

1104.Məhərrəm Cəfər oğlu 30 y ***(dəllal);*** arvadı Səkinə 35 y.

683.1105.Novruz Əli oğlu 50 y ***(bağban);*** iki arvadı var: Anaxanım 20 y; Fatma 17 y; oğlu Ələkbər 3 y; ***oğulluğu*** Abdul Zeynalabdin oğlu 6 y.

684.1106.Kərbəlayı Məhəmməd Nurməhəmməd oğlu 50 y ***(buğda satan);*** arvadı Måləknisə 30 y; iki oğlu var: Kərim 20 y; Abdul 14 y.

685.1107.Məmmədcəfər Hacı Nadir oğlu 40 y ***(baqqal);*** iki arvadı var: Çiçək 30 y; Fatma 18 y.

1108.Rəşid Məhəmməd oğlu 10 y; dul anası Hürünisə 40 y.

686.1109.Məşədi Həsən Hacı Nadir oğlu 30 y ***(sərraf);*** arvadı Nazlı 20 y; oğlu Məhəmməd 7 y; iki qızı var: Fatma 6 y; Xeyrənisə 5 y.

1110.Əli Almurad oğlu 35 y ***(günəmuza fəhlə);*** arvadı Xeyrənisə 28 y; oğlu Almurad 1 y; qızı Çiçək 12 y.

687.1111. Seyid Məhəmməd Seyid Rza oğlu 35 y; arvadı Bəyim 30 y; oğlu Seyid Hüseyn 1 y; qızı Səkinəbəyim 8 y;

dul qayınanası Fatma 45 y.

688.Qaçıb gedən Kərim Xudaverdi oğlunun evi.

1112.Marağadan gələn erməni ailəsi.

1113. Bəyaziddən gələn erməni ailəsi.

1114. Marağadan gələn erməni ailəsi.

1115. Marağadan gələn erməni ailəsi.

689.Əli Məşədi Mövsüm oğlunun evi.

1116. Marağadan gələn erməni ailəsi.

690.Qaçıb gedən Məşədi Xudaverdi oğlunun evi.

1117. Marağadan gələn erməni ailəsi.

1118. Marağadan gələn erməni ailəsi.

691.1119.Xədicə Molla Cəfər qızı 15 y.

1120.Məmmədhüseyn Bəndalı oğlu 70 y ***(dilənçi);*** nəvəsi Ummu Məhərrəm qızı 12 y.

692.İbrahim Cəfər oğlunun evi.

1121.Abdulla Süleyman oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Leyli 28 y; oğlu Cabbar 1 y;

qardaşı Əkbər 25 y.

1122.Allahverdi Əzim oğlu 35 y ***(şatır və başmaqçı);*** arvadı Xırda 28 y; iki oğlu var: Əli 14 y; Allahverdi 9 y.

1123.Şatır Ələsgər Ağa oğlu 35 y ***(şatır);*** arvadı Şərəbanu 30 y; qardaşı Əkbər 25 y.

693.1124.Məmmədhəsən Bədəl oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Zöhrənisə 30 y; oğlu Əbülqasım 17 y; qızı Həcər 14 y.

694.1125.Nəcəf şahəli oğlu 35 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Xədicə 30 y; oğlu Hüseynalı 12 y.

695.1126.Oruc Kərbəlayı Zaman oğlu 20 y ***(başmaqçı);*** dul anası Səfiyyə 40 y.

696.1127.Rəhim Sadat oğlu 35 y (nökər); arvadı Sona 15 y.

1128.Gülməmməd Şirvan oğlu 35 y ***(aşçı);*** arvadı Sona 30 y; oğlu Əlinağı 15 y.

1129.Məmmədalı Əli oğlu 40 y ***(qəssab);*** arvadı Fatma 50 y; oğlu Baba 20 y; qızı Bibixanım 12 y; yetim Həsənalı Osman oğlu 3 y.

697.1130.Nuru Həzrətqulu oğlu 60 y ***(dəmirçi);*** arvadı Nənəxanım 40 y; iki oğlu var: İsmayıl 20 y; Rüstəm 12 y***(kor);*** qızı Banu 5 y.

698.1131.Hacı Abdulrəhim Mirzə Kəlbəli oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Ummubəyim 20 y; oğlu Abdulcabbar 1 y; qızı Şərabanu 13 y.

1132.Vahab Mirzə Kəlbəli oğlu 25 y ***(zərgər);*** iki arvadı var:Sayalı 30 y; Nabat 18 y; oğlu İbrahim 1 y;

qardaşı Əli 18 y; arvadı Nazlı 20 y.

1133. Xoydan gələn erməni ailəsi.

699.1134.Məşədi Məhəmməd Ağamirzə oğlu 50 y ***(başmaqçı);*** arvadı Ummu 30 y; iki oğlu var: Ağa 7 y; Nafulla 1 y; qızı Bibixanım 15 y;

dul anası Cahanbanu 60 y.

1135.Mirzə Kərim Mirzə Musa oğlu 60 y ***(mirzə);*** arvadı Nazlı 50 y; oğlu Əli 8 y.

1136.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

700.1137.Məşədi Məmmədtağı Əliməmməd oğlu 60 y ***(dəl-lal);*** arvadı Seyid nisa 40 y; oğlu İsmayıl 8 y;

701.1138.Talıb Mustafa oğlu 40 y ***(əllaf);*** arvadı Şirin 30 y; oğlu Məmmədhüseyn 15 y; qızı Fatma 1 y.

1139.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

1140.Əliməmmədin dul arvadı Şərəbanu 25 y.

702.1141.Kərim Molla Zahar oğlu 35 y; arvadı Nazlı 20 y.

1142.Məşədi Kazım Əliməmməd oğlu 50 y ***(başmaqçı);*** arvadı Şərəbanu 30 y; oğlu Əli 7 y; iki qızı var: Nənəxanım 8 y; Qızxanım 9 y.

703.1143.Bağır İsmayıl oğlu 25 y ***(nökər);*** arvadı Sona 25 y; oğlu Baba 8 y; qızı Seyran 1 y.

1144.Hacı Əsgər Hacı Əhməd oğlu 35 y ***(arabaçı);*** arvadı Zeynəb 30 y.

1145.Abdulhüseyn Məmmədhüseyn oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Şərəf 30 y; üç qızı var: Fatma 10 y; Nigar 6 y; Sitarə 4 y.

1146.Məşədi Hacı Məhəmməd Hüseyn oğlu 25 y ***(tacir);*** ***dul anası*** Nabat 50 y.

704.1147.Yolçu İsmayıl oğlu 45 y ***(kor, dilənçi);*** arvadı Xanpəri 40 y; iki qızı var: Ummu 6 y; Həcər 2 y;

oğlu Baba 25 y; arvadı Nabat 15 y.

1148.Allahqulu Oruc oğlu 40 y ***(kor, dilənçi);*** arvadı Səkinə 30 y; qızı Mədinə 1 y.

705.Dərəkənd-Parçenis mahalında yaşayan Tağının evi.

1149.Nəbi Daşdəmir oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Mehriban 15 y; oğlu Əlipəna 2 y.

706.1150.Novruzəli Əbdüləzim oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 30 y; oğlu Məhəmməd 2 y.

1151.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

707.Hüseynin arvadı Xırdanın ölmüş ailəsindən qalan ev.

1152.Marağadan gələn erməni ailəsi.

708.1153.Həsənalı Ələkbər oğlu 25 y; arvadı Anaqız 15 y.

709.1154.Ramazan Kərbəlayı Əhməd oğlu 25 y ***(qalayçı);*** arvadı Nisə 18 y;

şagirdi Məhəmməd Sarıkişi oğlu 15 y.

1155.Mədəd Kərbəlayı Ərəb oğlu 20 y ***(başmaqçı);***

dul anası Pekar 40 y.

710.1156.Məşədi Rəhim Molla Cəfər oğlu 25 y ***(dərzi);*** arvadı Sadat 30 y;

dul qayınanası Səkinə 80 y.

1157.Məmiş Qasım oğlu 22 y ***(başmaqçı);*** arvadı Səkinə 18 y; oğlu Baxşəli 1 y.

1158.Rəhim Mustafa oğlu 25 y (bağban).

711.1159.Baba Kərbəlayı Kərim oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Sayalı 25 y; oğlu İbrahim 6 y; qızı Zübeydə 2 y;

üç qardaşı var: Həsən 25 y; arvadı Bacıxanım 20 y; oğlu İsmayıl 1 y;

Hüseyn 20 y; arvadı Çiçək 12 y;

Rəcəb 16 y.

712.1160. Marağadan gələn erməni ailəsi.

713.Məşədi Qasım Xassə Taraş oğlunun evi.

1161.Xoydan gələn erməni ailəsi.

714.1162.Məhəmməd Hacı Xudaverdi oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Şərəbanu 20 y; qızı Nabat 1 y.

1163.Rəsul Kəlbi Hüseyn oğlu 35 y ***(bənna);*** arvadı Xədicəbanu 30 y; iki qızı var: Ummu 5 y; Hürü 3 y.

715.Qaçıb getmiş Abbasəli Sadıx oğlunun evi.

1164.Həsən Tağı oğlu 12 y; dul anası Sona 35 y.

716.Bu ev Əliməmməd Abdulla oğlundan alınıb girov kimi tatar Xudaverdiyə verilmişdi, o isə ölmüş və varisi qalmamışdır.

1165.Əliməmməd Abdulla oğlu 50 y; qızı Qızxanım 15 y.

1166.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

1167. Salmasdan gələn erməni ailəsi.

1168. Salmasdan gələn erməni ailəsi.

1169. Salmasdan gələn erməni ailəsi.

717.Uluxanlı Hüseyn Sultan Kərbəlayı Bağır oğlunun evi.

1170. Marağadan gələn erməni ailəsi.

718.1171.Abdulla Məşədi Ələsgər oğlu 28 y ***(qəssab);*** arvadı Sona 15 y.

1172.Zaman Mirzə oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Şərəbanu 45 y; iki oğlu var: Məmmədcəfər 25 y; Bağır 15 y.

1173.Rüstəm Hacı Fətəli oğlu 30 y ***(qəssab).***

719.1174.Abbas Mirzalı oğlu 30 y ***(dəmirçi);*** arvadı Nənəxanım 25 y; qızı Xeyrənisə 9 y.

720.1175.Məşədi Bayram Əliqardaş oğlu 60 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Xanım 40 y; Həlimə 30 y;

dörd oğlu var: Məmmədhüseyn 20 y; arvadı Balı 18 y;

Abdulla 18 y; arvadı Cahanbanu 20 y;

Məmmədhəsən 7 y; Fətulla 4 y;

üç qızı var: Mədinə 12 y; Nazəni 5 y; Qızxanım 1 y.

1176. Marağadan gələn erməni ailəsi.

1177.Məmiş Mustafa oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Sona 25 y; oğlu Ağababa 7 y; qızı Xeyrənisə 9 y;

dul anası Bədirnisə 55 y.

721.1178.Abbas Həsən oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Güllü 25 y; qızı Çiçək 1 y;

723.Toss kəndində yaşayan Oruc Qarabağlı oğlunun evi.

1179.Marağadan gəlmiş erməni ailəsi.

724.1180.Məmmədbağır Kərbəlayı Vəli oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Nənəxanım 30 y; oğlu İbrahim 13 y;

kürəkəni Ələkbər Məhəmməd oğlu 30 y; arvadı Hürünisə 25 y.

1181.Səfixan Yadıgar oğlu 40 y ***(kor);*** arvadı Sona 35 y ***(kor, dilənçi);*** oğlu Səfər 2 y.

725.1182.Məşədi Əsgər Kərbəlayı Tağı oğlu 50 y ***(başmaq-çı);*** arvadı Xədicə 40 y; oğlu Hüseyn 2 y;

kürəkəni Məsiməli Dərviş oğlu 25 y ***(dərviş);*** arvadı Anaxa-nım 12 y.

726.1183.İsmayıl Mustafa oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Fatmani-sə 40 y; üç oğlu var: Məhəmməd 18 y; Rəsul 15 y; Hüseyn 10 y.

727.1184.Məşədi Zeynalabdin Məmmədalı oğlu 40 y ***(baş-maqçı);*** arvadı Sona 25 y; dul qızı Mələk 19 y.

1185.İsmayıl Hüseynalı oğlu 45 y ***(bərbər);*** arvadı Leyli 25 y; qızı Şərəf 9 y.

728.1186.Həsənin dul arvadı Səkinə 50 y; dul qızı Canı 22 y; iki oğlu var:Zeynal Məşədi İbrahim oğlu 10 y; Məhəmməd 1 y.

729.1187.Seyid Qulu Hacı Hüseyn oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Çiçək 18 y; qızı Səkinə 1 y.

1188.Cəfər Baba oğlu 27 y (***molla***);

iki qardaşı var: Molla Abbas 23 y; arvadı Sayalı 18 y; oğlu Ağa 1 y;

Mustafa 12 y; bacısı Zeynəb 13 y; dul anası Gülşən 45 y.

730.1189.Məhəmməd Hacı Hüseyn oğlu 11 y; bacısı Zübeydə 14 y; dul anası Şərəf 40 y.

1190.Məhəmməd Ərmən oğlu 60 y ***(lal-kar, dilənçi);*** arvadı Sayalı 20 y.

731.1191.Bağır Məşədi Məhəmməd oğlu 25 y ***(xırdavatçı);*** iki qardaşı var: Nəsrulla 11 y; Fətulla 9 y; dul anası Şərəf 45 y.

732.1192.Cəfər Ələkbər oğlu 35 y; arvadı Tutu 35 y; iki oğlu var: Oruc 14 y; Novruzəli 11 y; qızı Fatma 4 y.

733.1193.İbrahim Həsən oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Sona 20 y; oğlu Məmmədalı 6 y; iki qızı var: Xatuncan 5 y; Xanımcan 1 y.

734.1194.Kərim Zərbəli oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Xədicə 40 y; qızı Ağanənə 9 y.

1195.Cəfər Əlipəna oğlu 40 y ***(dəri ustası);*** arvadı Xeyrənisə 20 y.

735.1196.Məmmədvəli Molla Baba oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Çiçək 30 y.

736.1197.Niftalı bəy Baba oğlu 30 y ***(kor, dilənçi);*** arvadı Səkinə 20 y.

737.1198.Molla Maqsud Molla Əhməd oğlu 60 y ***(molla);*** iki arvadı var: Ummu 40 y; Xırda 40 y;

dörd oğlu var: İsmayıl 30 y; arvadı Azadnisə 30 y;

Məhəmməd 25 y; arvadı Nabat 20 y; oğlu Kərim 2 y; qızı Zeynəb 1 y;

Rəhim 18 y; arvadı Mələk 22 y;

Bəbir 16 y.

1199.Bayraməli Səid oğlu 13 y; iki qardaşı var: Əkbər 6 y; Səid 1 y; bacısı Bədirnisə 10 y; ***dul anası*** Ummu 30 y.

738.1200.Abdulla Armen oğlu 60 y ***(arabaçı);*** arvadı fatma 50 y; oğlu Mehdi 25 y; arvadı Səkinə 15 y; qızı Zeynəb 20 y.

739.1201.Qurban Qasım oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Şərəbanu 25 y; oğlu Hüseyn 1 y.

740.1202.Abdulkərim Kazım oğlu 20 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 20 y.

741.1203.Rəcəbalı Bayramqulu oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** bacısı Fatmanisə 12 y; qardaşı Kəlbəli 6 y.

742.1204.Molla Ələkbər Hacı Mustafa oğlu 50 y ***(molla);*** arvadı Zeynəb 40 y; oğlu İrzaqulu 1 y; qızı Zəhra 8 y.

1205.Kərbəlayı Əbdürrəhman Hacı Mustafa oğlu 55 y; arvadı Fatma 50 y;

üç oğlu var: İsmayıl 25 y; arvadı Xanımcan 20 y; oğlu Həsən 1 y;

Hacı 20 y; Ələsgər 15 y.

1206.Ələkbərin dul arvadı Səkinə 40 y; qızı Fatma 5 y.

743.Kərbəlayı Mirzə Əli oğlu Uluxanlının evi.

744.1207.Məşədi Bağır Məmmədalı oğlu 40 y ***(şamdüzəl-dən);*** arvadı Səkinə 30 y.

745.1208.Məşədi Oruc Məmmədhüseyn oğlu 60 y ***(baqqal);*** arvadı Fatma Sultan 40 y; iki oğlu var: Əli 15 y; Cəlil 8 y; üç qızı var: Püstə 7 y; Nabat 6 y; Fatma 2 y.

746.1209.Məşədi Səfər Hacı oğlu 45 y ***(tacir):*** arvadı Nazlı 25 y; qızı Fatmanisə 15 y;

dul bacısı Xeyrənisə 20 y;

dul anası Sahibə 70 y.

1210.İrzaqulu Hüseyn oğlu 21 y ***(baqqal);*** arvadı Çiçək 20 y.

1211.Məmmədcəfər Qasım oğlu 20 y ***(yeməkxana işlə-dir);*** arvadı Sayalı 20 y; qızı Gülsüm 1 y; qardaşı Məmmədsadıq 15 y; ***dul anası*** Xanı 40 y.

747.1212.Cəfər ağa Mustafa bəy oğlu 25 y ***(bəy və rəssam);*** arvadı Telli 20 y.

748.1213.Sadıx Əkbər oğlu 45 y ***(rəssam);*** arvadı Səkinə 20 y; oğlu Cabbar 1 y; qızı Ummuşərəf 3 y.

749.1214.Kərbəlayı Mustafa Əliqulu oğlu 60 y ***(mehtər);*** arvadı Şərəbanu 40 y; üç oğlu var: Abbas 20 y; Allahverdi 16 y; Ələsgər 7 y.

1215.Həsən Əlirza oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Telli 20 y; iki oğlu var: Əli 16 y; Qurbanəli 3 y.

750.1216.Məmmədalı Hacı Mirzə Məhəmməd bəy oğlu 25 y; arvadı Nabat 18 y;

dul anası Şərəbanu 50 y.

751.1217.Kərbəlayı Məmmədhüseyn Hacıbəy oğlu 50 y ***(başmaqçı);*** arvadı Şərəf 45 y;

üç oğlu var: Həsən 25 y; arvadı Sayalı 20 y;

İsmayıl 17 y; Kazım 15 y; qızı Sayalı 13 y.

752.1218.Kərbəlayı Məmmədvəli Əhməd oğlu 40 y ***(buğda satır);*** arvadı Şirin 25 y; iki oğlu var: Sadıq 8 y; Bağır 3 y.

753.1219.Qurbanəli İrzaqulu oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Pərinisə 30 y; iki oğlu var: Cabbar 7 y; Cəlil 5 y; qızı Ummu 3 y.

754.1220.Həsən Kazım oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** arvadı Püstə 20 y; oğlu Hacı 1 y.

755.Qaçıb gedən Bənna Bayram Əli oğlunun evi.

756.1221.Kərbəlayı Zeynal Kərbəlayı Kərim oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Mina 40 y; iki oğlu var: Abdulla 20 y; Ələkbər 9 y; qızı Gövhər 3 y.

1222.Ramazan Məşədi Ağa oğlu 40 y; arvadı Nabat 20 y.

757.1223.Məşədi Məmmədalı Kərbəlayı Kərim oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Sona 35 y; oğlu Kazım 12 y; iki qızı var: Fatmanisə 8 y; Nabat 4 y.

1224.İbrahim Qərib oğlu 30 y ***(arabaçı).***

1225.Babaxan Allahverdi oğlu 25 y ***(qalayçı);*** arvadı Çiçək 15 y.

758.Necili kənd sakini Kərbəlayı Bayraməli Aşır oğlunun evi.

759.1226.Kərbəlayı Hüseyn Mahmud oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Telli 35 y; iki oğlu var:Abbas 20 y; Həsən 18 y; qızı Xanım 12 y;

qardaşı Həsənxan 30 y; arvadı Xeyrənisə 30 y; oğlu Qədim 5 y.

760.1227.Məşədi Məmmədrza Məşədi Cəfər oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Bəyim 40 y; iki oğlu var: Salman 10 y; Cabbar 9 y; qızı Sadat 1 y.

1228.Məhəmməd Mahmud oğlu 40 y ***(buğda satır);*** arvadı Müşərrəf 25 y.

1229.Məhəmməd Hacı Əli oğlu 15 y ***(tacir);*** iki bacısı var: Çiçək 10 y; Şirin 15 y; ***dul anası*** Fatma 40 y.

761.1230.Kərbəlayı Kərəm Caman oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Ummu 30 y; oğlu Nəcəf 8 y.

762.1231.Məşədi Zeynalabdin Allahverdi oğlu 40 y ***(bərbər);*** iki arvadı var: Mədinə 30 y; Telli 15 y; qızı Gövhər 3 y.

769.1232.Məmmədalı Mehdixan oğlu 40 y ***(bağban və pinəçi)***; arvadı Telli 40 y; oğlu Məmmədhüseyn 25 y.

Xan bağı məhəlləsi (v. 306-317)

(Məhəllədəki bütün evlər xəzinə torpaqlarında tikilib)

764.Məşədi Həsənalı Rəhim oğlunun evi.

1233.Bayram Əli oğlu 50 y; arvadı Əcəbxan 40 y ***(buğda satır);*** iki oğlu var:Hüseyn 25 y; Zeynalabdin 13 y; nəvəsi Xeyrənisə 3 y.

765.1234.Ələsgər Mirzə Rəcəb oğlu 30 y ***(qalayçı);*** arvadı Fatma 25 y; oğlu Abbas 9 y; qızı Seyran 2 y.

766.1235.Məmmədhəsən Əmircan oğlu 30 y ***(qalayçı);*** arvadı Bacıxanım 25 y; iki oğlu var: Əli 15 y; Məmmədalı 8 y; qızı Fatma 9 y.

767.1236.Babacanın dul arvadı Telli 40 y; dul gəlini Sona 28 y; onun qızı Fatma 2 y.

768.1237.Mirzə Baba Abbas oğlu 50 y ***(dərzi);*** arvadı Zöhrə 40 y; oğlu İsmayıl 20 y; qızı Fatma 10 y.

769.1238.Kərim Oruc oğlu 50 y ***(başmaqçı);*** arvadı Xədicə 30 y; iki qızı var: Pəri 8 y; Gövhər 1 y.

770.1239.Məşədi Həsən Məmmədkərim oğlu 40 y ***(başmaq-çı);*** iki arvadı var: Nabat 30 y; Sənəm 25 y; oğlu Kərim 1 y.

771.1240.Allahverdi Əli oğlu 25 y ***(pinəçi);*** dul anası Şərəf 50 y.

772.1241.İsmayıl Xoylu oğlu 50 y ***(şatır);*** oğlu Ələkbər 12 y.

773.Ölmüş Barıtsaz Hüseynqulu bəyin evi.

1242.Məhərrəm Abdulla oğlu 45 y ***(baqqal);*** arvadı Mələk 20 y; oğlu Həsən 8 y; qızı Anaxanım 1 y.

774.1243.Kərim Məşədi Şərif oğlu 25 y ***(buğda satır);*** arvadı Nisə 18 y; qardaşı İrza 15 y.

775.1244.Abbas Abdulhüseyn oğlu 40 y ***(buğda satır);*** arvadı Ummu 20 y; oğlu Ağababa 6 y; qızı Sona 2 y; dul qayınanası Fatma 48 y.

776.1245.Ağa Əlirza oğlu 35 y ***(baqqal və tacir);*** arvadı Sayalı 28 y; qızı Canı 2 y; qardaşı Ağaməmməd 20 y.

777.Evin yarısı Sərtib xanla qaçıb getmiş Əlican Molla Nağı oğluna məxsusdur.

1246.Hüseyn Molla Nağı oğlu 40 y ***(arabaçı);*** arvadı Fatma 30 y; oğlu Mirzə 10 y; gəlini Fatmanisə 25 y.

778.Məşədi Abbasın evi.

1247.Kazım Əlirza oğlu 35 y ***(başmaqçı);*** iki arvadı var: Səkinə 25 y; Xeyrənisə 35 y; oğlu Tağı 12 y; qızı Zübeydə 7 y.

779.1248.Nəsir Nəzərəli oğlu 25 y; dul anası Nazlı 50 y.

780.1249.Əliməmməd Zeynal oğlu 20 y ***(ipək satır);*** qardaşı Əhməd 12 y; bacısı Çiçək 8 y; ***dul anası*** Zeynəb 40 y.

1250.Fətəli Şıxəli oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Anaxanım 35 y;iki oğlu var: Şıxəli 18 y; arvadı Sayalı 15 y; Abbas 7 y; qızı Gülnisə 8 y.

781.1251.Həsənxan bəy Hüseyn bəy oğlu 40 y ***(bəy);*** arvadı Şirin xanım 25 y; iki oğlu var: Əsədulla 5 y; Nəsrulla 3 y;

qardaşı Abbas bəy 20 y;

nökəri Abbas Məhəmməd oğlu 15 y.

782.1252.İsmayıl Mustafa oğlu 30 y (bağban); arvadı Zöhrə 15 y; bacıs Həcər 4 y.

783.1253.Seyid Hüseyn Seyid Həsən oğlu 45 y ***(seyid və dəri ustası);*** arvadı Fatmanisə 25 y; iki oğlu var: Mirbaba 7 y; Seyid Əli 4 y; iki qızı var: Fatma 14 y; Çiçək 10 y.

784.1254.Zeynal Ələmdar oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Gülpəri 20 y; oğlu Ələsgər 1 y; ***qardaşı*** Abdulla 15 y.

1255.Həsən əlibaba oğlu 20 y ***(arabaçı);*** bacısı Sayalı 15 y.

785.1256.Rüstəm Xudaverdi oğlu 25 y ***(qalayçı);*** arvadı Sayalı 18 y; oğlu Xudaverdi 1 y.

786.1257.Məmmədrəsul Ayvazxan oğlu 25 y ***(bərbər).***

1258.Xoydan gələn erməni ailəsi.

787.1259.Əbülhüseyn Məmmədbağır oğlu 6 y; qardaşı Əli 1 y; bacısı Zeynəb 2 y.

788.Qaçıb gedən Məşədi İsmayıl Araxlı oğlunun evi.

1260.Marağadan gələn erməni ailəsi.

789.Seyid Fətulla Seyid Abbas oğlunun evi.

790.1261.Məmmədqasım Əbülhüseyn oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Nazlı 16 y.

791.1262.İmamverdi Məhəmməd oğlu 25 y ***(bənna);*** arvadı Şərəbanu 15 y; dul anası Tükəzban 70 y.

792.1263.Nəbi Fərzalı oğlu 25 y ***(bərbər);*** arvadı Xeyrənisə 30 y.

793.1264.Kazım Abul oğlu 12 y; iki qardaşı var: Zeynal 8 y; Əbülhüseyn 1 y; iki bacısı var: Nisə 6 y; Çiçək 5 y; dul anası Züleyxa 40 y.

1265.Məhəmməd Qafar oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Qızxanım 15 y; iki qardaşı var: Zeynal 20 y; Şahverdi 15 y;

dul anası Fatma 60 y.

794.1266.Molla Kərriməli Qərib oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Pəri 30 y; oğlu İbrahim 6 y.

795.1267.Nəcəf Məhəmməd oğlu 30 y ***(toxucu);*** arvadı Mələk 30 y4 oğlu Sail 12 y.

796.1268.Nəcəf Bayramqulu oğlu 18 y ***(başmaqçı);*** iki qardaşı var: Rzaqulu 14 y; Baba 12 y; ***dul anası*** Şərəbanu 40 y.

1269.Nəcəf Mikayıl oğlu 35 y ***(bağban);*** arvadı Anaxanım 25 y; iki oğlu var: Cəfərqulu 10 y; Rəcəbəli 8 y; qızı Sayalı 2 y;

797.Sərdarın qaçıb gedən bağbanı Bağır Gülkərin evi.

1270.Kərbəlayı Məmmədhəsən Abdulhüseyn oğlu 50 y; arvadı Hürü 40 y;

iki oğlu var: Məhəmməd 15 y; arvadı Xeyrənisə 15 y; Hüseyn 12 y.

798.Xəzinəyə məxsus buzxana.

799.1271.Zeynalabidin Məhəmməd oğlu 50 y ***(dəllal);*** iki arvadı var: Zeynəb 60 y; Fatma 30 y;

oğulluğu Bağır Allahqulu oğlu 40 y; onun arvadı Sadat 25 y; qızı Qızyetər 8 y.

800.Yetim Nərgiz Abbasəli qızının evi.

1272.Əbülhəsən Əbülhüseyn oğlu 30 y ***(bənna);*** arvadı Pərinisə xanım 25 y; oğlu Cabbar 2 y.

801.Məşədi Əsgər Qasım oğlunun evi.

802.1273.Rəhim Davud oğlu 2 y; dul anası sayalı 30 y.

803.1274.Molla Hüseyn Məşədi Sadıx oğlu 25 y ***(molla);*** qızı Fatma 25 y; oğlu Abbas 1 y.

1275.Molla Kəlbəli Kərbəlayı Əli oğlu 30 y ***(molla);*** arvadı Zeynəb 25 y;

iki qaynı: Əli Qəhrəman oğlu 7 y; Həsən 3 y.

804.Məmmədalı Süleyman oğlunun evi.

1276.Bağır Məmmədcəfər oğlu 35 y ***(arabaçı);*** arvadı Müşərrəf 30 y; iki qızı var: Nərgiz 5 y; Şirin 1 y;

dul anası Hürü 60 y.

1277.Qurban Ocaqqulu oğlu 35 y ***(nökər);*** arvadı Gözəl 25 y; oğlu Həsən 2 y.

805.1278.Abbas Həsən oğlu 30 y ***(buğda satır);*** arvadı Şirin 21 y; qızı Gövhər 1 y; oğlu Novruzəli 8 y.

806.1279.Kərbəlayı İsmayıl Sultanqulu oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Sayalı 30 y; qızı Gülsüm 9 y; oğlu Məhəmməd 2 y.

1280.Məşədi Məhəmməd-Ağa xan Araxlı oğlu 40 y; arvadı Sona 20 y.

1281.Məşədi Cəfər İbrahim oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** arvadı Nabat 18 y; oğlu İbrahim 3 y.

1282.Molla Hüseyn Məmmədalı oğlu 35 y ***(xırdavatçı);***

dul anası Pəri 55 y.

1283.Əzim Məmmədalı oğlu 60 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Zeynəb 45 y; oğlu Abbas 25 y.

1284.Kərbəlayı Zaman Mehralı oğlu 55 y ***(buğda satır);*** arvadı Əlixanım 40 y; qızı Xədicə 14 y.

1285.Erməni ailəsi.

Şəhər hissəsinin əhalisi

Müsəlmanlar: 802 ailə, 1.627 kişi, 1.572 qadın, cəmi 3.199 nəfər.

Yerli ermənilər: 244 ailə, 530 kişi, 468 qadın, cəmi 998 nəfər.

İrandan gələn ermənilər: 231 ailə, 598 kişi, 513 qadın. Cəmi 1.111 nəfər.

Türkiyədən gələn ermənilər: 8 ailə, 14 kişi, 16 qadın, cəmi 30 nəfər.

Cəmi: 1.285 ailə, 2.769 kşi, 2.569 qadın, 5.338 nəfər.

Erməni vilayəti üzrə İnzibati İdarənin müşaviri İvan Şopen

Qeydiyyatçı katib Arxip Rıjkov.

İRƏVAN ŞƏHƏRİ. TƏPƏBAŞI HİSSƏSİ.

Dərəkənd məhəlləsi

Osman körpüsü (v. 2-49)

İRƏVAN ŞƏHƏRİ. TƏPƏBAŞI HİSSƏSİ.

Dərəkənd məhəlləsi

Osman körpüsü

1.Molla Ələkbər Hacı Mustafa oğlunun evi.

1.Kərbəlayl Kərim Cəfər oğlu 35 y (***papaqçı);*** arvadı Səkinə 20 y; oğlu Rəhim 1 y;

qaynı Ramazan Cəfər oğlu 17 y.

2.Nəcəfalı Qiymətalı oğlu 40 y ***(dəyirman ustası);*** arvadı Mələk 30 y; oğlu İsmayıl 8 y;

3.İmaməli Mustafa oğlu 45 y ***(dulusçu və bağban);*** arvadı Hürü 30 y; oğlu Əbdülhüseyn 7 y;

kürəkəni Ələsgər Məşədi Məhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı Şahsənəm 15 y; qızı Xırda 1 y.

2.4.Şirəlinin dul arvadı Canı 26 y; qızı Nabat 10 y.

3.Novruz Qurbanqulu oğlunun evi.

5.Raci Tağı oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Hacıbəyim 35 y; oğlu Tağı 14 y; dörd qızı var: Aydabanu 6 y; Nərgizxatun 5 y; Şərəbanu 4 y; Zeynəb 1 y.

4.6.Qasım Ağababa oğlu 12 y;

dul nənəsi Şərəbanu 50 y.

5.7.Molla Əzim Rəfi oğlu 30 y ***(sərraf);*** arvadı Ziba 20 y; oğlu Ələkbər 2 y;

dul qaynanası Bəyim 50 y.

6.Ailəsi qırılmış Əhməd Gümüş oğlunun evi.

7.8.Hacı Seyid Əli Seyid Polad oğlu 65 y ***(seyid).***

8.9.Baba bəy İbrahim bəy oğlu 35 y ***(papaqçı);*** arvadı Səkinə 15 y; ***qardaşı oğlu*** Tağı Ağababa oğlu 12 y.

10.Atası bilinməyən Əliməmməd 40 y.

9.Qaçıb gedən Hacı tağının evi.

11.Bayram Mövlamqulu oğlu 50 y ***(dəyirman ustası);*** arvadı Hürü 40 y;

üç oğlu var: Əliqulu 25 y; arvadı Xədicə 15 y; oğlu Mövlamqulu 4 y;

Mehdi 16 y; Mahmudəli 12 y.

12.Məhəmməd Hacı Mahmud xan oğlu 18 y ***(sərraf);*** arvadı Xatun 15 y; oğlu Ələsgər 1 y;

dul qayınanası 40 y.

13.Atası bilinməyən İsmayıl 45 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 50 y; oğulluğu Səfər 20 y.

10.Qulu Məşədi Zaman oğlunun evi.

14.Fətulla Qulaməli oğlu 30 y ***(saat ustası);*** arvadı Nənəxanım 25 y; oğlu Nafulla 2 y; qızı Səkinə 7 y;

kürəkəni Hacı Məhəmməd Məşədi İbrahim oğlu 15 y; arvadı Mahbanu 15 y.

11.15.Kərbəlayı Nurməhəmməd Əhməd xan oğlu 45 y ***(papaqçı);*** oğlu Ummu 30 y;

iki oğlu var: Zeynalabdin 18 y; arvadı Zeynəb 15 y; qızı Fatma 1 y;

Məmmədbağır 10 y; üç qızı var: Sona 15 y; Şərəbanu 8 y; Səkinə 2 y.

12.Əsgər Bayramqulu oğlunun evi.

16.Vəli Haxverdi oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Qızyetər 30 y; oğlu Əliməmməd 20 y; qızı Sayalı 1 y;

iki oğulluğu var: Abbasqulu Sadıq oğlu 12 y; Ələsgər 7 y.

17.Məlikməmməd Xanməhəmməd oğlu 40 y; arvadı Banu 30 y.

13.18.Səfəralı Aşır oğlu 32 y ***(bostançı);*** arvadı Sona 25 y.

14.19.Abdulla Bədəl oğlu 35 y ***(bağban);***

qardaşı Məmmədzaman 40 y; arvadı Tükəzban 30 y; oğlu Həsən 8 y; qızı Şərəfnisə 10 y.

15.20.Məşədi Ələsgər Hacı Cəfər oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Səlbi 20 y; oğlu İsmayıl 7 y; ***qardaşı oğlu*** Molla Pəri oğlu 12 y.

16.21.Bayramqulu Mirzə oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Mədinə 15 y;

iki qardaşı var: Əli 20 y; Vəli 15 y.

17.22.Gülməmməd bəy Məmmədrza bəy oğlu 40 y ***(bəy);*** arvadı Gülsüm 30 y; dörd oğlu var: Seyfulla 13 y; Fətulla 8 y; Nafulla 7 y; Əbülqasım 3 y;

nökəri Abbasəli Əhməd oğlu 25 y.

18.Hacı Məmmədhəsən Muğanlının evi.

19.Kərbəlayı Əli İmaməli oğlunun evi.

23.Salman Zeynalabdin oğlu 25 y ***(arabaçı);*** iki qardaşı var: Məmmədhəsən 12 y; Cəfər 20 y;

dul anası Telli 40 y.

20.24.Vəliməmməd Rüstəm oğlu 50 y ***(başmaqçı);*** arvadı Sona 30 y; iki oğlu var: Baba 20 y; Hüseyn 10 y.

21.Həsənin dul arvadı Mahbanunun evi.

25.Kərbəlayı İrza Murad oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** oğlu Hüseyn 12 y ***(kor);*** qızı Səkinə 16 y; nəvəsi Məhəmməd Zeynal oğlu 3 y.

22.26.Nəcəfalı Kərbəlayı Həsənalı oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Tükəzban 25 y; oğlu Ağababa 2 y;

nökəri Baba Aran oğlu 20 y.

27.Həsənin dul arvadı Mahbanu 60 y.

23.28.Xudaverdi Məhəmməd oğlu 20 y ***(arabaçı).***

24.Ağamirzə Dəmirxan oğlunun evi.

29.Məhəmməd Rəhim oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Xədicə 30 y;

qardaşı Əli 30 y; onun iki qızı Sona 12 y; Zeynəb 7 y; qardaşı qızı Səkinə 12 y;

dul qyınanası Zöhrəbanu 50 y.

25.30.Bağır Hacı Məhəmməd oğlu 35 y ***(dəri ustası);*** arvadı Ummu 25 y; oğlu Ələsgər 1 y.

26.Kərbəlayı Bağır Mehdi oğlunun evi.

31.Məmmədalı Zeynalabdin oğlu 30 y ***(papaqçı);*** arvadı Şərəbanu 16 y.

32.Atası bilinməyən Rza 30 y ***(şatır);*** arvadı Şərəbanu 20 y.

27.Həsən Mehdi oğlunun evi.

28.Məşədi Məhəmməd Cəfərəli oğlunun evi.

33.Kərbəlayı Bağır Mehdi oğlu 50 y ***(papaqçı);*** arvadı Banu 20 y;

iki oğlu var: Həsən 20 y; arvadı Zeynəb 25 y; oğlu Məmmədhüseyn 1 y;

Məhəmməd 7 y.

29.34.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

İyirmi yeddi dəri dükanı

30.35.Bayraməli Məhəmməd oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Bədirnisə 20 y; oğlu Məhəmməd 2 y.

31.36.Məmmədhənifə Abbas oğlu 9 y.

37.Allahverdi Fərzəli oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Anaxanım 30 y; oğlu Məmmədhüseyn 1 y.

32.38.Məmmədbağır Məmmədhüseyn oğlu 20 y ***(tacir);*** arvadı Gövhər 16 y; bacısı Xeyrənisə 15 y.

39.İmamverdi Əliqulu oğlu 35 y ***(dəri ustası);*** arvadı Nazlı 30 y.

33.İsmayıl Məhərrəm oğlunun evi.

40.Kərbəlayı Həsən Hacı İrza oğlu 50 y ***(dəyirman ustası);*** arvadı Zeynəb 30 y; oğlu Məhəmməd 6 y; qızı Fatma 10 y.

41.İrza Ramazan oğlu 35 y ***(dərzi);*** arvadı Şərəf 30 y; oğlu Mirzə 14 y; üç qızı var: İzzət 12 y; Fatma 9 y; Səkinə 2 y.

42.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

34.43.Abbas Məşədi Məhəmməd oğlu 10 y; iki bacısı var: Fatma 6 y; Tükəzban 2 y; dul anası Zeynəb 25 y.

44.Məhəmməd Osman oğlu 30 y ***(çərçi);*** arvadı Zeynəb 30 y; qızı Nisə 9 y.

35.45.Erməni ailəsi.

36.46.Məmiş Hacı Süleyman oğlu 15 y; qardaşı Abdulla 12 y.

47.Məmmədqulu Səfi oğlu 9 y; qardaşı Məhəmməd 5 y; bacısı Zübeydə 1 y; ***dul anası*** Güllü 30 y.

37.48.Mustafa Hacı İrza oğlu 20 y ***(ipək satır); qardaşı qızı*** Həcər 12 y; ***anası*** Şərəbanu 50 y.

49.Urmmiyadan gələn erməni ailəsi.

50.Əhməd Qulaməli oğlu 50 y**;** arvadı Hürü 40 y; qızı Ruqiyyə 8 y.

38.51.Məşədi Abbas Məşədi Məhəmməd oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Fağırnisə 25 y; iki oğlu var: Əliqulu 15 y; Məmmədbağır 1 y; qızı Ummu 4 y.

39.Məşədi Abbasın dul arvadı Bacıxanımın evi.

52.Səfər Allahverdi oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Banu 25 y; qızı Fatma 1 y.

40.53.Erməni ailəsi.

41.54.Əli Almurad oğlu 8 y; qardaşı Məmmədhüseyn 3 y; ***dul anası*** Xeyrənisə 30 y.

42.55.Hacı Xudaverdi Allahverdi oğlu 50 y; iki arvadı var: Zəhrabanu 40 y; Zeynəb 25 y; qızı Bibixanım 12 y;

qardaşı Kərbəlayı Mustafa 45 y.

43.Qaçıb gedən Hacı Qasım Xorasanlının evi.

56.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

57. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

58. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

44.59.Erməni ailəsi.

60.Xoydan gələn erməni ailəsi.

45.61.Erməni ailəsi.

62. Erməni ailəsi.

46.63.Məşədi Qədim Qurbanəli oğlu 45 y ***(bağban);*** arvadı Nazlı 25 y; oğlu Qurbanəli 1 y.

64.Molla Qurbanəli Məmmədalı oğlu 40 y ***(molla);*** arvadı Pəri 30 y; qızı Xədicə 1 y;

47.65. Erməni ailəsi.

48.66.Əli Hacı Məmmədxan oğlu 28 y ***(tacir);*** qardaşı İrza 20 y; bacısı Nazlı 10 y;

anası Bağırnisə 45 y;

qardaşı oğlu Abdulla Tahirxan oğlu 12 y,

67.Mirzə Əlinağı Əlinağı oğlu 35 y ***(sərraf);*** arvadı Zeynəb 20 y; oğlu Əhməd 8 y.

49.Ağarəfi Hacı baba oğlunun evi.

68.Məşədi Əlirza Kəlbi Kərim oğlu 60 y ***(papaqçı);*** arvadı Ummu 30 y.

69.Məmmədhəsən Diləkməhəmməd oğlu 35 y ***(bağban);*** arvadı Banu 25 y; qızı Şərəf 8 y.

70.Hüseynalı Diləkməhəmməd oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Şərəbanu 25 y; qızı Şərəbanu 10 y.

50.71.Ağarəfi Hacı baba oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Qızxanım 25 y; oğlu Əli 3 y;

qardaşı Hacı Həsən 40 y; arvadı Xədicə 25 y; qızı Fatma 1 y;

iki nökəri var: Kazım Əli oğlu 30 y; Şaban Süleyman oğlu 40 y; onun oğlu İsmayıl 12 y.

72.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

51.Mustafa Hacı Rza oğlunun evi.

73. Erməni ailəsi.

74. Erməni ailəsi.

52.Müqəddəs Georgi kilsəsi.

75. Erməni ailəsi.

53.76. Erməni ailəsi.

77. Erməni ailəsi.

78. Erməni ailəsi.

54.79. Erməni ailəsi.

80. Erməni ailəsi.

55.81. Erməni ailəsi.

56.82. Erməni ailəsi.

57.83. Erməni ailəsi.

58.84. Erməni ailəsi.

85.Xoydan gələn erməni ailəsi.

59.86. Erməni ailəsi.

87. Erməni ailəsi.

60.Erməni evi.

88. Erməni ailəsi.

61.89. Erməni ailəsi.

62.90. Erməni ailəsi.

91. Erməni ailəsi.

63.92. Erməni ailəsi.

64.93. Erməni ailəsi.

65.94. Erməni ailəsi.

95. Erməni ailəsi.

66. Sərdarın arvadı Hacı Bəyimdən qalmış hamam (bütün tikililəri ilə). Sərdarın vaxtında 150 tümənə iltizama verilmişdi. Hazırda icarəyə verilib.

67. "Qantar" adlanan karvansara. Məhəmməd xanın vaxtında 150 tümənə iltizama verilmişdi.

96.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

97.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

98.Həsən Kəlbəli oğlu 40 y ***(dərzi);*** qardaşı oğlu Məhəmməd Tağı oğlu 20 y.

99.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

100.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

101. Erməni ailəsi.

102.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

103. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

104. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

105. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

106. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

107.Əli Zeynalabdin oğlu 30 y ***(şüşə ustası).***

68. Peşnamaz Molla Həsənin evi.

108.Erməni ailəsi.

109.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

110.Erməni ailəsi.

69.111.Məşədi Tağı Kazım oğlu 45 ***(xırdavatçı);*** arvadı Sona 30 y; oğlu Əli 5 y; iki qızı var: Şirin 12 y; İzzət 2 y.

112. Abbas Hüseyn oğlu 20 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Nənəxanım 12 y; ***qardaşı oğlu*** Hüseyn Həsən oğlu 5 y.

113.Kərbəlayı Həsən Hacı Saleh oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Canı 20 y; iki oğlu var: Saleh 12 y; Məhəmməd 2 y.

70.114.Kərbəlayı Zaman İmamverdi oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Xeyrənisə 30 y; qızı Ummu 12 y; ***qardaşı oğlu*** Əli Kazım oğlu 8 y; ***qardaşı qızı*** Vəsmicahan 9 y;

115.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

71.116.Məşədi Zeynal Allahverdi oğlu 40 y ***(hamamçı);*** arvadı Ummu 20 y; üç oğlu var: İsmayıl 18 y; İrza 12 y; Əli 3 y; qızı Həlimə 9 y.

117.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

72.118.Məşədi Kərim İmamqulu oğlu 35 y ***(saat ustası və xırdavatçı);*** iki arvadı var: Nənəxanım 30 y; Səkinə 20 y; iki oğlu var: Əli 10 y; Fətəli 1 y;

qardaşı Kəlbi İsmayıl 30 y; arvadı Fatma 25 y; oğlu Məhəmməd 2 y.

119.Qədim Osman oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Səkinə 25 y.

73.120.Hacı Məmmədalı Araxlı oğlu 25 y; arvadı Mələk 25 y; oğlu Xudadat 4 y; anası Züleyxa 45 y;

qardaşı arvadı Hürünisə 50 y.

74.Müqəddəs Sarkis kilsəsi.

121.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

122.Erməni ailəsi.

75.Kilsə binası.

123.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

124. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

125. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

126. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

127.Erməni ailəsi.

128. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

129. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

76.130.Kərbəlayı Əli Əsgər oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Fatma 39 y.

131.Məmmədhəsən Zahir bəy oğlu 6 y; qardaşı Hüseyn 1 y;

dul anası Sona 25 y;

dul nənəsi Mariana 50 y.

132.Məşədi Allahverdi Məhəmməd oğlu 50 y; arvadı Xeyrənisə 30 y; qızı Xədicə 1 y.

77.133.Ələsgər Səfərqulu oğlu 40 y ***(papaqçı);*** iki arvadı var: Fatmanisə 30 y; Gərəkməz 25 y; iki oğlu var: Məhəmməd 10 y; Qasım 7; qızı Sadat 1 y; iki qardaşı oğlu var: Ağamirzə Temirxan oğlu 12 y; Mövsüm Ələkbər oğlu 10 y.

134. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

78.135.Hüseyn Kəlbi Əhməd oğlu 25 y ***(papaqçı).***

136. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

79.Qaçıb gedən Xoylu Ələkbərin evi.

137. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

138. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

80.139.Ağa Cəfər İrza oğlu 40 y ***(papaqçı);*** arvadı Nazəni 30 y; oğlu Məmmədrza 1 y; qızı Ruqiyyə 9 y.

140.Məşədi Abbas Səlim oğlu 40 y ***(çərçi);*** arvadı Nisə 20 y; oğlu İmamqulu 20 y; qızı Zəhra 1 y.

141. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

81.142.Hacı Qafar ağa Fətəli oğlu 66 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 20 y;

beş oğlu var: Molla Əli 30 y; Əbülhüseyn 26 y; Həsənalı 22 y; Məşədi Hüseynalı 22 y ***(əkizdirlər);*** Nəsrulla 12 y;

qardaşı oğlu Fətəli Abbas oğlu 8 y; qardaşı qızı Fatma 9 y;

iki nökəri var: Xudaverdi Məmmədbağır oğlu 15 y; ***onun qardaşı*** Ələkbər 20 y;

qulluqçu dul Gülbahar 20 y.

82.Qaçıb gedən Məşədi Ağamirzə Gəncəli oğlunun evi.

83.143.Mirzə Cəfər Mirzə Əli oğlu 20 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Sayalı 20 y; iki qardaşı var; Həsən 18 y; Hüseyn 12 y; iki bacısı var: Fatma 15 y; Canı 6 y.

144.Məhəmməd Abdulla oğlu 50 y ***(ləbləbi satır);*** arvadı Ummu 50 y; iki oğlu var: İsmayıl 12 y; İbrahim 8 y.

145. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

146. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

84.147.Seyid Yassı Seyid Cavad oğlu 45 y ***(seyid);*** iki arvadı var: Anaxanım 25 y; Fatma 30 y; iki oğlu var: Seyid Əbdülsəməd 14 y; Seyid Cəfər 7 y; dörd qızı var: Zeynəb 12 y; Zəhra 1 y; Xədicə 1 y (***əkizlər);*** Seyid Bəyim 1 y.

85.148.Bağır Hacı İmamverdi oğlu 40 y; iki arvadı var: Nabat 30 y; Anaxanım 40 y; qızı Həcər 10 y;

qardaşı Şərif 20 y;

dul anası Bəyim 60 y.

86.149.Həsən ağa Hacı Abdulla bəy oğlu 20 y; iki qardaşı var: Zeynalabdin 15 y; Məmmədbağır 12 y; bacısı Fatma 15 y; ***anası*** Xədicə xanım 40 y.

150.Əli Həsən oğlu 35 y ***(papaqçı);*** arvadı Nazlı 15 y; qızı Şərəfnisə 1 y.

87.151.Əbülhəsən Məşədi Hüseyn oğlu 35 y ***(dəri ustası);*** arvadı Gözəl 25 y; oğlu Abbasəli 2 y; qızı Anaxanım 7 y;

üç qardaşı oğlu: Əlmərdan Mirzə Tağı oğlu 16 y; İsmayıl 8 y; İbrahim 5 y;

dul gəlin Şərəbanu 45 y; onun oğulluğu Məhəmməd Hacı Mustafa oğlu 20 y.

88.152.Kərbəlayı Əli Aşır oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Şərəbanu 35 y; oğlu Cəfərqulu 7 y.

153.Həsənalı Məmmədalı oğlu 50 y ***(çərçi);*** arvadı Fatma 20 y.

154.Məhəmməd Mikayıl oğlu 60 y ***(əllaf);*** arvadı Zöhrəbanu 45 y; oğlu Hüseynalı 20 y.

155. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

89.156.Molla Manaf Molla Bağır oğlu 46 y ***(molla);*** arvadı Ummu 30 y; iki qızı var: Ruqiyyə 5 y; Mələk 1 y.

157.Mustafa İmamqulu oğlu 25 y ***(başmaqçı və ipəksatan);*** qardaşı Salman 18 y; dul bacısı Zeynəb 20 y; onun oğlu Məmmədtağı Molla Baba oğlu 8 y.

158.Ələsgər Qulu oğlu 30 y ***(papaqçı);*** arvadı Səkinə 25 y; oğlu Qulu 1 y.

90.159.Erməni ailəsi.

91.160.Mirzə Məmmədhüseyn Hacı Molla Baba oğlu 45 y ***(molla);*** anası Şərəbanu 30 y; oğlu Qədim 1 y.

161.Xudaverdi Mövsüm oğlu 32 y ***(papaqçı);*** arvadı Tükəzban 18 y; oğlu Şaban 2 y.

162.Məhəmməd Həsən oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Mina 18 y; oğlu Əhməd 2 y.

92.163.Ermәni ailəsi.

93.164.Əli Qulu oğlu 20 y ***(papaqçı);*** arvadı Anaxanım 18 y; ***anası*** Peykər 40 y.

94.165.Məşədi Allahqulu Məhəmməd oğlu 45 y ***(bərbər);*** arvadı Sona 25 y; oğlu Mehdi 15 y.

166.Molla Mövsüm Abdulla oğlu 50 y ***(molla);*** arvadı Fatma 30 y; oğlu Əli 20 y.

167.İbrahim Ağahəsən oğlu 15 y; bacısı Sadat Bəyim 7 y; ***dul anası*** Şahnigar 40 y.

95.Axund Molla Məhəmməd Molla Məmmədhüseyn oğlunun evi.

168.İbrahim Səfər oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Pəri 30 y; dörd oğlu var: İsmayıl 12 y; Heydər 6 y; Abbas 2 y; Əli 3 y ***(kor).***

96.169.Molla Məmmədtağı Molla Məmmədhüseyn oğlu 51 y ***(molla);*** arvadı Pəri xanım 40 y;

altı oğlu var: Məmmədşəfi 22 y; onun arvadı Xədicəxanım 15 y;

Məmmədnəsir 17 y; Əbdüləhməd 14; Əbdülsəməd 12 y; Məmmədəli 8 y; Fətəli 3 y; qızı Xırdaxanım 9 y;

nökəri Şərif Əli oğlu 18 y; qulluqçu dul Sona 26 y.

170.Molla Məmmədhəsən Axund Məmmədhüseyn oğlu 55 y ***(molla);***

onun dul qızı Anaxanım 30 y;

nökəri Qurbanəli Həmzə oğlu 20 y;

qulluqçu Sona 50 y.

97.Molla Məmmədtağı Molla Məmmədhüseyn oğlunu başqa evi.

171.Əlirza Nəbican oğlu 35 y ***(dərzi);*** arvadı Fatma 17 y; qızı Xanımcan 2 y;

dul bacısı Xədicə 60 y.

98.172.Şirəli bəy Mirzəxan bəy oğlu 21 y ***(bəy);*** arvadı Nabat 22 y.

99.173.İmamverdi Hüseyn oğlu 25 y ***(sabun bişirən);*** arvadı Nazlı 19 y; qızı Nərgiz 2 y.

174.Xudaverdi Kəlbihüseyn oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** üç qardaşı var: İmamverdi 23 y; Allahverdi 13 y; Qəhrəman 10 y; ***onun dul anası*** Banu 40 y.

100.Qaçıb gedən Məşədi İbrahim Şahsuvar oğlundan qalan ev.

101.175.Məhəmməd Kərbəlayı Hüseyn oğlu 16 y ***(papaqçı);*** arvadı Şərəbanu 30 y.

176.Məşədi Nəsib Kəlbiməhəmməd oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 30 y; qızı Qızxanım 8 y;

qardaşı qızı Ummu 8 y.

177.Hüseynalının dul arvadı Banu 40 y.

102.178.Erməni ailəsi.

103.179.Hacı Abdulla Əhməd oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 25 y; oğlu Məmmədkərim 2 y; qızı Səkinə 12 y;

dul bacısı Xeyrənisə 55 y;

nökəri Həsən 15 y.

104.Qaçıb gedən Sərraf Ələkbərin evi.

105.Cəlil Hacı Sam oğlundan qalan ev.

180.İsmayıl Hacı Məhəmməd oğlu 12 y ***(papaqçı);*** bacısı Çiçək 8 y; Fatma 3 y;

onların dul anası Sayalı 35 y.

181.Abdulla Hacı Əhməd oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Fatma 20 y; iki qızı var: Anaxanım 10 y; Balaxanım 4 y;

dul anası Şərəf 50 y.

106.Sərdarın uşaqlarının qaçıb gedən müəllimi Molla Həsənin evi.

107.182.Əkbər Məşədi Məmmədsaleh oğlu 10 y; iki bacısı var: Ummu 14 y; İzzət 6 y;

onların dul anası Anaxanım 40 y.

108.183.Hacıbaba Əlinağı oğlu 55 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Fatma 45 y; Canı 30 y;

oğlu Əhməd 25 y; onun arvadı Şirin 20 y;

Hacıbabanın iki qızı var: Ummu 14 y; Şərəf 12 y;

qardaşı Hacı Abbas 45 y; iki arvadı var: Nazlı 30 y; Mələk 35 y; dörd oğlu var: Məhəmməd 15 y; Abdulla 12 ; Zeynal 7 y; Əlinağı 4 y.

184.Şahməmmədin dul arvadı Səkinə 55 y.

109.185.Kərbəlayı Əli Qəniverdi oğlu 25 y ***(papaqçı);*** iki arvadı var: Fatma 20 y; Telli 15 y; qızı Zeynəb 1 y;

dul anası Fatma 50 y.

110.186.Kərbəlayı Allahverdi Məşədi Məhəmməd oğlu 50 y ***(şam düzəldən);*** arvadı Qızyetər 30 y; üç oğlu var: Xudaverdi 12 y; Məmmədnağı 8 y; Əli 5 y; qızı Fatma 4 y.

111.187.Məhəmməd Əhməd oğlu 12 y ***(pinəçi); dul anası*** Əsli xanım 40 y.

188.Rəhim Sadıx oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Səkinə 20 y; iki qardaşı var: Əhməd 15 y; Məhəmməd 10 y.

112.189.Məmmədrəhim Cəfər oğlu 55 y ***(bərbər və sərrac);*** arvadı Nisə 50 y; oğlu Əbdülqəni 10 y;

iki oğulluğu var:Tağı Məmmədcəfər oğlu 15 y; arvadı Nabat 12 y;

Kərim 12 y; qızlığı Şərəbanu 1 y.

113.190.Abbas Ocaqqulu oğlu 26 y ***(papaqçı);*** arvadı Şirin 22 y; oğlu Zeynal 10 y; qızı Gövhər 1 y;

dul anası Nisə 50 y;

qardaşı oğlu Cəlil Hüseyn oğlu 15 y.

114.191.Məmmədəli Məmmədrəhim oğlu 35 y ***(papaqçı);*** arvadı Telli 30 y; oğlu Nağı 10 y;

qardaşı Ələkbər 25 y; arvadı Nazlı 20 y;

dul bacısı Şərəbanu 20 y; iki oğlu var: Səfər Hacı oğlu 5 y; Dadaş 7 y;

dul anası Şərəbanu 60 y.

192.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

115.Şeyxülislam Axund Molla Məhəmmədin evi.

193.Qasım Əhməd oğlu 60 y ***(dəyirman ustası);*** arvadı Səlbi 40 y; iki oğlu var: Abdulla 20 y; Abbas 7 y.

194.Əhməd Qasım oğlu 25 y ***(papaqçı);*** arvadı Zeynəb 15 y.

195. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

196.Məmmədrza Mikayıl oğlu 60 y ***(papaqçı);*** arvadı Nisə 50 y; oğlu Novruz 20 y; qızı Ummu 25 y;

197.Ağa Kərbəlayı Məmmədalı oğlu 25 y ***(pinəçi və sərrac);*** arvaı Canı 25 y; oğlu Ağababa 6 y; qızı Ummu 1 y.

198.Hacı Məhəmməd Həsən oğlu 50 y ***(çərçi);*** arvadı Şərəbanu 50 y; iki oğlu var: İsmayıl 5 y; Əli 3 y; qızı Sona 6 y.

116.199.Mirzə Abbas İsmayıl bəy oğlu 35 y ***(mirzə);*** iki arvadı var: Sayalı 25 y; Anaxanım 20 y; oğlu Paşa 20 y; qızı Qəmər 7 y;

nökəri Səfər Qurban oğlu 30 y.

200.Tağı İbrahim oğlu 45 y; arvadı Zeynəb 35 y;

qulluqçu Sona 12 y.

201.Əlinəzər Səlim oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Pərizad 35 y; qızı Bacıxanım 20 y.

202.Məşədi Həsən Qasım oğlu 60 y ***(əllaf);*** arvadı Zöhrə 30 y; iki qızı var: Ummu 12 y; Leyli 7 y.

117.203.Tarverdi Rəcəbəli oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəbanu 50 y.

118.204.Məmmədcəfər Usub oğlu 50 y ***(şatır);*** arvadı Zeynəb 30 y; oğlu Rəhim 12 y.

119.205.Allahverdi Ramazan oğlu 15 y ***(pinəçi);*** iki qardaşı var: Mövlamverdi 10 y; Dadaş 12 y; onların anası Xədicəbanu 35 y.

120.206.Molla Məhəmməd Molla Saleh oğlu 30 y ***(molla);*** arvadı Çiçək 15 y; ***dul qayınanası*** Xədicə 40 y.

121.207.Məşədi Bağır Kərbəlayı Kazım oğlu 40 y ***(dəri ustası);*** iki arvadı var: Səkinə 30 y; Şərəbanu 25 y; oğlu Zeynalabdin 2 y; qızı Şərəf 3 y;

qardaşı Məmmədalı 20 y; arvadı Gövhər 16 y;

kürəkəni Abbas Zeynalabdin oğlu 25 y; arvadı Sona 13 y.

122.208.Məmmədhəsən Kəlbəli oğlu 4 y; bacısı Çiçək 6 y.

209.Kərbəlayı İsmayıl Kərbəlayı Mehbalı oğlu 52 y ***(çubuq düzəldir);*** arvadı Şərəbanu 30 y; qızı Anaxanım 4 y.

123.Qaçıb gedən Ramazan bəy Hacı Məmmədəli oğlunun evi.

124.210.Məşədi Heydər Abdulla oğlu 50 y ***(dərzi);*** arvadı Səkinə 40 y; oğlu Hüseynalı 12 y.

211.Məşədi Ağababa Fərzalı oğlu 20 y ***(pinəçi);*** arvadı Sadat 15 y; oğlu Əli 1 y.

212.Xələf Hacı Məhəmməd oğlu 70 y; arvadı Səfiyəbanu 50 y;

dul qızı Şərəbanu 35 y; onun oğlu Ələsgər Rüstəm oğlu 1 y.

125.213.Mirzəxan bəy Hacı Kazımxan bəy oğlu 50 y ***(bəy);*** iki arvadı var: Xədicə 50 y; Tərlan 40 y;

iki nökəri var: Nəcəf Atakişi oğlu 22 y;

Qərib Hüseyn oğlu 12 y.

Axund məhəlləsi (v. 49-57)

126.214.Əli Allahverdi oğlu 18 y ***(pinəçi);*** bacısı Sona 12 y.

215.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

127.216.Tağı Məhəmməd oğlu 50 y ***(çərçi);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; qızı Şəkər 2 y.

128.217.İsmayıl Kərbəlayı Ramazan oğlu 18 y ***(pinəçi);*** bacısı Səkinə 4 y.

129.218.İbrahim Kazım oğlu 50 y ***(bənna);*** arvadı Şərəbanu 30 y; iki oğlu var: Hidayət 8 y; Cəfərqulu 3 y.

130.Məşədi İmamqulunun evi.

219.Məhəmməd Allahverdi oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Zeynəb 30 y; qızı Şərəbanu 10 y.

131.220.Kərbəlayı Əmin Hacı Əbdülrəhim oğlu 55 y ***(hamamçı və xırdavat satan);*** arvadı Mehribanu 45 y;

oğlu Həsən 30 y; arvadı Sona 20 y; iki oğlu var: Hacıbaba 3 y; Məmmədhüseyn 1 y;

baldızı Ummu gülsüm 8 y.

132.Şeyxülislam Axund Molla Məhəmmədin evi.

221.Abbasəli Kərbəlayı Gülməmməd oğlu 50 y ***(nökər);*** arvadı Şərəbanu 30 y; oğlu Məhəmməd 25 y; qızı Şərəfnisə 8 y.

222.İsmayıl Əbülhəsən oğlu 25 y ***(nökər);*** arvadı Nisə 18 y; anası Pərizad 50 y.

223.İbrahim Həsən oğlu 50 y ***(dilənçi);*** arvadı Banu 30 y; üç oğlu var: Bayram 12 y; Qəhrəman 10 y; Usub 6 y.

133.Axund Şeyxülislamın hamamı.

134.224.Axund Molla Məhəmməd Axund Molla Məmmədhüseyn oğlu 60 y (Şeyxülislam); iki arvadı var: Sona xanım 60 y; Ummu xanım 50 y; üç oğlu var: Həsən ağa 20 y; Zeynalabdin 15 y; Əkbər 12 y;

iki qızı var: dul Xanımcan xanım 18 y; qızı Cahan 1 y;

Gülrux 15 y;

beş nökəri var: Bağır Baba oğlu 25 y; Əli Abbasəli oğlu 18 y; Əkbər İsmayıl oğlu 17 y; Kəlbəli Əli oğlu 30 y;

üç qulluqçusu var: dul Tükəzban 50 y; Bibixanım 15 y; Nabat 12 y.

135.225.Məşəd Hüseyn Əzizməhəmməd oğlu 35 y ***(nökər);*** arvadı Həlimə 25 y; iki oğlu var: Abdulla 12 y; Fətulla 9 y; qızı Nəzakət 16 y.

226.Məşədi Xudaverdi oğlu 50 y ***(nökər);*** arvadı Yetər 30 y; iki oğlu var: İsmayıl 14 y; Səfər 10 y.

136.227.Kərim Ağaxan oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəbanu 30 y;

qaynı Əlican Hümbət oğlu 30 y.

228.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

137.229.Kərbəlayı Qurban Vəli oğlu 40 y ***(nökər);*** arvadı Fatma 30 y; oğlu Rəhim 2 y; qızı Güləndam 2 y.

138.230.Xudaverdi Ayvazalı oğlu 20 y ***(nökər);***

dul anası Zeynəb 40 y.

231.Cəfər Allahverdi oğlu 25 y ***(bənna);*** arvadı Gülsüm 30 y; qızı Maçan 1 y; qardaşı İsmayıl 15 y.

232.Abdulla Allahverdi oğlu 25 y; arvadı Sona 20 y; oğlu Məhəmməd 1 y.

233.Ramazan Fətəli oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Pəricahan 35 y; qızı Nabat 15 y.

139.234.Həsən Məşədi İsmayıl oğlu 26 y ***(nökər);*** arvadı Sona 20 y; oğlu İsmayıl 1 y;

dul anası Hürü 40 y.

235.Bünyadəli Rəcəbəli oğlu 40 y (***günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəbanu 30 y; iki qızı var: Anaxanım 7 y; Ummu 1 y.

140.Rəhim Hacı Məhəmməd oğlunun evi.

236. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

141.Məleykə Həsən bəy qızının evi.

237. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

238. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

142.Abdulla Fərzalı oğlunun evi.

Bu ev xəzinə torpağında tikilib.

239.Cəfər Allahverdi oğlu 40 y ***(arabaçı);*** arvadı Səkinə 30 y; üç qızı var: Hürü 10 y; Fatma 6 y; Çiçək 1 y.

240.Məmmədalı Mühüm oğlu 80 y.

241.Qurbanəli Məsim oğlu 16 y ***(nökər);*** arvadı Zeynəb 14 y.

242.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

143.243.Ələkbər Qəmbər oğlu 55 y ***(aşçı);*** arvadı Tükəzban 35 y; oğlu Əliqulu 3 y;

oğulluğu Abbasqulu Kərbəlayı Dövlət oğlu 10 y;

iki qızı var: Nazəni 14 y; Şərəbanu 6 y;

dul qayınanası Fatmanisə 60 y.

Bu ev xəzinə torpağında tikilib.

244.Kərbəlayı Məmmədhüseyn Məhəmməd oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Pəri 30 y; oğlu Rəcəbəli 7 y; iki qızı var: Səkinə 8 y; Gülsüm 1 y;

qaynı Hüseynqulu Kərbəlayı Hüseynxan oğlu 15 y;

qardaşı qızı Teyfə 17 y.

245.Rüstəm Əbdülməsim oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Sayalı 30 y; oğlu Məsim 7 y; qızı Anaxanım 1 y.

246. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

144.247.Hüseyn Kərbəlayı Sam oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Səknə 20 y;

iki qardaşı var: Məmmədhənifə 18 y; Sadıx 9 y;

iki bacısı var: dul Tükəzban 30 y; Şirin 15 y;

dul anası Zöhrəbanu 40 y.

Bu ev xəzinə torpağında tikilib.

145.248.Nəcəf Molla Tağı oğlu 25 y; arvadı Şirin 20 y.

Adalyar küçəsi (v. 57-76)

146.İbrahim Hacı oğlunun evi.

249. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

250. Salmasdan gələn erməni ailəsi.

147.251.Davudun dul arvadı Telli 70 y;

kürəkəni Məhəmməd 40 y ***(sərraf); onun*** arvadı Səkinə 40 y.

252.Məşədi Baba Mirzə Məhəmməd oğlu 45 y ***(çərçi);*** arvadı Sadat 40 y; oğlu Ələkbər 7 y; iki qızı var: Zeynəb 10 y; Fatma 3 y.

148.İsmayıl Hacı Əli oğlunun evi.

253.İsmayıl Hacı Əli oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Sadat 20 y; qardaşı Əli 5 y; bacısı Xeyrənisə 13 y; dul anası Bacıxanım 30 y.

149.254.Ağa Hacı Allahverdi oğlu 25 y ***(şatır);*** arvadı Səkinə 15 y; qızı Ruqiyyə 1 y; üç qardaşı var: Abbas 20 y; Məmmədəli 14 y; Ələkbər 5 y; bacısı Fatmanisə 14 y;

dul analığı Pəri 30 y.

255.Həsən Məşədi Mirzə Allahyar oğlu 15 y ***(ipək satır);*** iki bacısı var: Rövzənisə 15 y; Gövhərnisə 12 y;

dul anası Sona 50 y.

256. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

150.257.Cəlil Hacı Şamil oğlu 12 y; qardaşı Rəhim 4 y; bacısı Teyfə 11 y;

kürəkəni Əbdülhəsən Hacı Nağı oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Zübeydə 17 y; qızı Fatma 1 y.

258.Məhəmməd Kərbəlayı Hüseyn oğlu 45 y ***(dəllal);*** arvadı Sadat 40 y; iki oğlu var: Ələsgər 15 y; İsmayıl 9 y; qızı Səkinə 10 y.

259. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

151.260.Qafar Həsən oğlu 15 y.

261. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

152.262.Hacı Cabbar Qafar oğlu 40 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Sona 40 y; Nazlı 30 y; oğlu Məmmədrza 1 y; qızı Nabat 7 y.

263.Məşədi Abbas Atakişi oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Pərizad 30 y; oğlu Əli 1 y; qızı Şərəbanu 7 y.

153.Ağacan Rəhim oğlunun evi.

264. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

154.265. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

155.266.Məşədi İsmayıl Əlinağı oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Sona 20 y; iki oğlu var: Abbas 9 y; Məhəmməd 7 y; qızı Çiçək 1 y.

267.Məşədi Rəhim Əli oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Xeyrənisə 25 y; oğlu Əli 1 y; qızı Zəhra 3 y.

268. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

156.269.Aslan Qurbanəli oğlu 8 y; ***atalığı*** Nəzər 50 y ***(dəmir satır).***

270.Məmmədalı Məşədi Allahverdi oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Zöhrə 25 y; iki oğlu var: Ağa 7 y; Kərim 1 y.

157.271.Hacı Əli Mirzəcan oğlu 60 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Şərəbanu 30 y; oğlu İbrahim 25 y.

272.Məhərrəm İman oğlu 25 y ***(bərbər);*** arvadı Xədicəbəyim 20 y;

qardaşı Bağır 20 y; arvadı Seydabəyim 25 y.

158.273.Hacı Ələkbər Həsənalı oğlu 50 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Bəyim 20 y; Xədicə 20 y; oğlu Məhəmməd 1 y;

kürəkəni Kazım Məşədi Mirzəhüseyn oğlu 25 y; onun arvadı Fatmanisə 15 y.

274. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

159.Kazım Kərbəlayı Hüseyn oğlunun evi.

275.Məşədi Hüseynalı Kərbəlayı Zaman oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Nazlı 30 y; iki oğlu var: Abbas 15 y; Ələsgər 6 y; qızı Anaxanım 8 y.

276.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

160.277.Hacı Əli Hacı Məhəmməd oğlu 30 y ***(tacir);*** iki oğlu var: Məhəmməd 14 y; Rəcəbəli 5 y;

dul anası Telli 60 y.

278.Teymurun dul arvadı Pəri 60 y ***(dilənçi).***

161.279.Şəfi Əlinağı oğlu 40 y ***(əllaf);*** arvadı Nənəxanım 35 y; oğlu Süleyman 7 y; iki qızı var: Şirin 12 y; Nazlı 8 y.

280. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

162.Hacı Əli Hacı Məhəmməd oğlunun evi.

281.Süleyman Kərim oğlu 40 y ***(şatır və baqqal);*** arvadı Nabat 36 y; iki oğlu var: Abbas 7 y; Rzaqulu 1 y;

qulluqçu Fatmanisə 12 y;

qardaşı Nəbi Kərim oğlu 35 y.

163.Əli Molla İbrahim Peşnamaz oğlunun evi.

282.Sadıq Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 30 y ***(nimdaş paltar satır);*** arvadı Şirin 20 y; qızı Səkinə 2 y;

qardaşı Rəcəbəli 35 y;

dul anası Fatma 50 y.

164.283.Qoca Qədirislam oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Şərəf 20 y; iki oğlu var: Həsən 10 y; Zeynalabdin 8 y; qızı Ummu 1 y.

165.284.İmamverdi Bədəl oğlu 50 ***(çərçi);*** iki arvadı var: Şərəbanu 30 y; Bəyim 20 y; oğlu Əsəd 14 y; iki qızı var: Sadat 8 y; Səkinə 1 y.

166.285.Qurbanəli Həsən oğlu 6 y; arvadı Səkinə 20 y.

167.286.Məşədi Abo Eyvaz oğlu 50 y ***(suvaqçı);*** arvadı Gülşən 40 y; oğlu Ələkbər 20 y;

qardaşı oğlu Şahhüseyn Hacı Həsən oğlu 40 y; arvadı Sona 40 y; iki qızı var: Gülüstan 7 y; Bacıxanım 1 y.

287.Ağaməmməd Cəfər xan oğlu 2 y ***(bəy);*** anası Xeyrənisə xanım 40 y; qulluqçu Şərəbanu 15 y.

168.Hacı Əli hamamı.

169.288.Məşədi Məmmədhüseyn Kərbəlayı Novruzəli oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Fatma 30 y; iki oğlu var: Məmmədəli 4 y; Əbdülcabbar 1 y; qızı Səkinə 7 y.

289.Kəlbi Mehdi oğlu 45 y ***(şorsatan);*** arvadı Xeyrənisə 35 y;

ögey qızı Həlimə 9 y.

170.290.Nəcəf Elləz oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Zöhrə 20 y; qızı Səkinə 1 y;

qulluqçu dul Xeyrənisə 40 y.

291.Nurməhəmməd Kərbəlayı Bayram oğlu 30 y ***(nökər);*** arvaı Şirin 20 y; qızı Gülü 9 y;

dul anası Humay 50 y.

292. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

171.293.Sədiməmməd Əbdülhüseyn oğlu 45 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı fatmanisə 40 y;

dul qızı Hürünisə 25 y.

294. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

295. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

172.Hüseynəli xan məscidinə məxsus ev.

296.Məhərrəm İbrahim oğlu 40 y ***(qalayçı);*** arvadı Anaxanım 25 y; oğlu Məmmədhüseyn 2 y; qızı Ummu 15 y.

297.Məşədi Məmmədhüseyn Molla Qulaməli oğlu 45 y ***(molla);*** arvadı Nənəxanım 30 y; iki oğlu var: Məmmədtağı 1 y; Qulaməli 12 y.

173.Ağa Rəhim oğlunun evi.

298.Məşədi Mirzə Baba Məşədi Əli oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Səkinə 15 y.

299.Qasımın dul arvadı Zeynəb 40 y; qızı Şirin 8 y.

300. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

301.Hacıbaba Məşədi Hacıbaba oğlu 8 y; atalığı Əbutalib Hacı İsmayıl oğlu 45 y ***(dəllal);*** arvadı Səlimə 15 y;

302.Hüseyn Hacı Baba oğlu 30 y ***(dəllal);*** arvadı Sələmə 15 y.

303. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

174.Hüseynəli xan məscidi.

175.304.Ağa Məşədi Məmmədhüseyn oğlu 13 y; iki qardaşı var: Abdulla 8 y; Əbdülməhəmməd 2 y;

dul anası Maçan xanım 30 y;

nökəri İmanqulu Gəncəli oğlu 30 y; arvadı Xeyrənisə 25 y; qızı Sayalı 1 y.

305.Məşədi Məmmədhüseyn Molla Tağı oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Ummu 25 y; qızı Səlimə 1 y;

iki nökəri var: Məmmədkərim Məmmədhüseyn oğlu 10 y; Əmiraslan Haxveri oğlu 20 y;

qulluqçu dul Sona 20 y; oğlu Əmiraslan Kərbəlayı Mehi oğlu 1 y.

176.Hüseynəli xan məscidinə məxsus ev.

306.Seyid Rza Mir Fətulla oğlu 60 y ***(seyid);*** oğlu Mir İbrahim 2 y.

177.Hüseynəli xan məscidinə məxsus ev.

307.Qafar Məşədi Həmzə oğlu 40 y ***(sərraf);*** arvadı Qız-xanım 35 y; iki oğlu var: Ağa 11 y; Cabbar 6 y; qızı Maçan 7 y.

178.Hüseynəli xan məscidinə məxsus ev.

308.Rəcəb Məşədi Məhəmməd oğlu 40 y ***(şatır);*** arvadı Fatma 30 y; qızı Gülsüm 1 y.

179.Hüseynəli xan məscidinə məxsus ev.

309.Məmmədalı Əli oğlu 35 y ***(bağban);*** arvadı Çiçək 25 y.

180.Seyid Hüseyndən qalan ev.

310.Seyid Hüseynin dul arvadı Sona 60 y; qızı Asyabə-yim 20 y; nökəri Qurbanəli Səttar oğlu 12 y.

311.İbrahimxəlil Mirzəbəy oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəbanu 70 y; üç oğlu var: Mirzalı 29 y; Abutalıb 20 y; Zülfəli 13 y; iki qızı var: Ummu xanım 25 y; Şahxanım 15 y.

181.312.Əli Allahverdi oğlu 40 y ***(çərçi);*** arvadı Sarabəyim 25 y; qızı Anaxanım 6 y.

313.Həsən Molla Kəlbəli oğlu 20 y ***(şatır);*** arvaı Çiçək 20 y.

314.Mir Heydər Hacı Seyid Əli oğlu 40 y ***(seyid);*** arvadı Canı 22 y;

315.Bədir Zeynal oğlu 35 y; arvadı Şirin 18 y.

182.316.Məşədi Bağır Ocaqqulu oğlu 35 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Nabat 28 y; Çiçək 17 y; iki oğlu var: Kazım 7 y; Məmmədəli 5 y; üç qızı var: Sona 14 y; Şirin 5 y; Səkinə 2 y; dul anası Sarabəyim 55 y.

317.Əbülhəsən Hacı Haxverdi oğlu 35 y ***(aşçı);*** arvadı Bəyim 20 y.

318.Rəhim Hacı Məhəmməd oğlu 20 y ***(çərçi);*** arvadı Ummu 17 y.

319.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

183.320.Ələkbər Məşədi Məmmədbağır oğlu 23 y ***(papaqçı);*** qardaşı İsmayıl 15 y; bacısı Qızxanım 12 y.

321.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

184.322.Məşədi İbrahim Əmin oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Xədicəbəyim 25 y; iki oğlu var: Ramazan 12 y; Mahmud 2 y; qızı Telli 7 y;

dul bacısı Anaxanım 20 y; onun oğlu Əbülhəsən Məşədi Ələsgər oğlu 2 y;

nökəri Həsən Mustafa oğlu 15 y.

185.323.Ələsgər Məşədi Molla Məhəmməd oğlu 12 y; bacısı Həlimə 15 y; anası Xatun 30 y;

nökəri Qədim Məmmədalı oğlu 20 y.

324.***Axund Molla Bağır Sadıq bəy oğlu 25 y;*** arvadı Asya 20 y; oğlu Məhəmməd 1 y;

nökəri Salman Molla Abbasəli oğlu 14 y.

186.325.İsmayıl Məşədi Ələkbər oğlu 15 y ***(tacir);*** qardaşı Abdulla 10 y; bacısı Səkinə 4 y;

əmisi oğlu Abbas Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 25 y; onun arvadı Ummu 20 y; qardaşı Əli 12 y; bacısı Anaxanım 15 y.

326.Bağır Məşədi Ağaməhəmməd oğlu 20 y ***(şikəst, dilənçi);*** qardaşı Qasım 17 y;

dul anası Pəri 40 y.

327.Süleyman Rəhim oğlu 50 y ***(papaqçı);*** arvadı Hürünisə 40 y; üç oğlu var: Səfəralı 20 y; Hüseynalı 15 y; Nəcəfalı 5 y.

328. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

Təpəbaşı küçəsi (v. 76-79)

187.Hacı Qafar Hacı Fətəli oğlunun hamamı

188.Qaçıb gedən Yüzbaşı Qasımın evi.

329.Abdulla Məşədi Qərib oğlu 25 y; arvadı Nabat 18 y;

qardaşı Həsən 16 y; arvadı İzzət xanım 40 y;

nökəri Abbas Nağdəli oğlu 30 y.

330.Həsən Hacı Saleh oğlu 20 y ***(baqqal);*** arvadı Səkinə 17 y; oğlu Məhəmməd 1 y.

189.Qaçıb gedən Qafar xanın evi.

331.Kərim bəy Murad bəy oğlu 40 y ***(bəy);*** arvadı Xırda xanım 35 y; üç oğlu var: Ağa 20 y; İrzaqulu 7 y; Hüseynqulu 1 y; iki qızı var: Mahı 15 y; Püstə 10 y;

dörd nökəri var: Allahverdi Qasım oğlu 50 y; İsmayıl İbrahim oğlu 15 y; Rüstəm Əli oğlu 30 y; Əli Məşədi Möhsün oğlu 12 y.

190.332.***Molla Əlinağı Molla Məhəmməd oğlu 35 y (molla, pişnamaz);*** arvadı Qızxanım 25 y; qızı Şəkər 2 y;

nökəri Abbas İbrahimxəlil oğlu 20 y.

333.Məşədi Kərim Kərbəlayı Rəhim oğlu 35 y ***(əllaf);***

dul bacısı Banu 45 y.

334.Atası bilinməyən İsmayıl 50 y ***(dilənçi);*** arvadı Şərəbanu 40 y; oğlu Abbas 12 y.

191.335.Mirzə Rəhim Kəlbəli oğlu 45 y ***(mirzə);*** arvadı Ummu 35 y; dörd oğlu var: Əbdüləli 10 y; Sadıq 7 y; Kərim 3 y; Məmmədalı 1 y.

192.336.Hacı Mir İsmayıl Hacı Mir Baba oğlu 27 y ***(seyid);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; qızı Mahbəyim 1 y;

dul qulluqçu Zərəfşan 25 y.

337.Hacı Mir Məhəmməd Hacı Mir Baba oğlu 21 y ***(seyid, tacir);*** arvadı Asyabəyim 20 y; oğlu Mirbaba 1 y;

dul analığı Nisə 25 y.

338.Abbasqulu Fərzalı oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Sona 25 y; oğlu Cabbar 8 y; qızı Sayalı 2 y.

339.Məmmədalı Hacı Məmmədqulu bəy oğlu 40 y ***(bəy);*** arvadı Nazlı 35 y; oğlu İrzaqulu 18 y.

193.Kərim bəy Murad bəy oğlunun hamamı. Onun 3 ağçası Ağababa Sultana, 1 ağça 2 stil Rəsul bəyə və Kərim bəyə, İsmayıl Sultana, Əlirza Sultana, Hacı Əlirza bəyə və Ağa Sultana

məxsusdur. Onlardan sonuncu qaçdığına görə onun 7 stil yarım olan payı xəzinəyə qalıb.

194.Hacı İmamverdi Məscidi. Onun yanında 6 dükan var, 5-1 baqqal, 1-i isə bərbər dükanıdır. Dükanlar məscidə məxsusdur və hər birindən ildə 1 tümən kirayə alınır.

Əsəd bəy küçəsi (v. 80-101)

195.340.Məmmədhüseyn Həsən oğlu 2 y; onun anası Çiçək 30 y;

analığı Sadat 40 y.

341.Cəm Məmmədəli oğlu 60 y; arvadı Şərəbanu 50 y; oğlu Allahverdi 20 y.

342.Məşədi Qasım Qazaxməmməd oğlu 40 y; arvadı Sayalı 40 y; oğlu Zeynalabdin 10 y.

343.Hüseyn Vəli oğlu 30 y; arvadı Sayalı 30 y; oğlu Zeynalabdin 5 y; iki qızı var: Hürü 3 y; Pəri 2 y.

344.Zaman Məşədi Hüseyn oğlu 30 y; arvadı Mələknisa 25 y; oğlu Abbas 2 y;

qardaşı Ramazan 25 y; arvadı Şərəbanu 20 y.

196.345.Ələsgər Ələkbər oğlu 18 y ***(ipək satır);*** qardaşı Abuş 15 y; ***anaları*** Pəri 35 y.

346.İbrahim Sevindik oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Leyli 25 y; qızı Hüsniyə 2 y.

347.Əli Lütfəli oğlu 50 y ***(pinəçi);*** arvadı Bayramxatun 30 y.

348.Həsənalı Əli oğlu 25 y; arvadı Şərəf 25 y ***(bağban);*** qızı Tükəzban 1 y.

197.349.Hüseynin dul arvadı Nərgiz 60 y;

kürəkəni Ağa İrza oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Qərənfil 30 y.

198.350.Kazım Bağır oğlu 35 y ***(pinəçi);*** arvadı Fatma 30 y; oğlu İsmayıl 15 y; iki qızı var: Nabat 7 y; Sayalı 3 y;

qardaşı Məhərrəm 36 y; arvadı Xədicənisə 30 y; oğlu Allahverdi 7 y.

199.Qaçıb gedən Məmmədbağır Hüseynalı oğlundan qalan ev.

351.Məşədi İmamqulu Məmmədqulu oğlu 60 y ***(əllaf);*** arvadı şahpəri 40 y;

oğlu Məşədi Hüseyn 30 y; iki arvadı var: Şərəbanu 40 y; Fatmanisə 25 y; oğlu Cəfər 1 y; qızı Zeynəb 16 y.

352.Məşədi Mehdi Əkbər oğlu 60 y ***(qəssab);*** arvadı Sona 40 y;

oğlu Nağı 30 y; onun arvadı Səkinə 25 y;

qardaşı oğlu Əkbər 25 y.

200.353.Əsgər Əhməd oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 35 y; iki oğlu var:Ələkbər 14 y; Əhməd 12 y.

201.354.Ağa bəy Ələsgər bəy oğlu 30 y ***(bəy);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; oğlu Əli 1 y;

iki qardaşı var: Kəlbəli bəy 25 y; Lütfəli 12 y;

dul anası Sayalı 50 y;

qulluqçu Pəri 10 y.

355.Ağa bəy Məmmədəli bəy oğlu 45 y ***(bəy);*** arvadı Səkinə 40 y;

oğlu Məmiş 25 y; onun arvadı Seyran 20 y; oğlu Süleyman 2 y.

202.356.Hacı Əli Ayvaz oğlu 45 y ***(tacir);*** üç arvadı var: Sona 40 y; Mələk 35 y; Sadat 25 y; dörd oğlu var: Sadıq 12 y; Sultan 4 y; Eyvaz 2 y; Məhəmməd 1 y; iki qızı var: Ummu 10 y; Çiçək 1 y.

357.Məşədi Cəfər Kazım oğlu 36 y ***(nökər);*** arvadı Nisə 30 y.

203.Məşədi Qoca Məmmədhəsən oğlunun evi.

358.Əli İsmayıl oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Bibixanım 20 y; iki qızı var: Gülsüm 4 y; Şirin 1 y.

359.Məşədi Qurbanəli İsmayıl oğlu 30 y ***(sərrac);*** arvadı Əsli 20 y.

204.360.Abbasəli Əlisadıq oğlu 18 y ***(bağban);*** arvadı Nazlı 20 y; qızı Çiçək 1 y;

iki qardaşı oğlu var: İmamverdi Tarverdi oğlu 15 y; Əli 8 y; ***qardaşı qızı*** Zeynəb 12 y.

205.361.Məmmədrəhim Kərim oğlu 25 y ***(qalayçı);*** arvadı Fatmabanu 14 y; ***qardaşı*** Həsən 10 y; ***anası*** Xeyrənisə 40 y.

206.Baba İbrahim oğlunun evi.

362.Zeynalabdin Zaman oğlu 40 y; arvadı Mələknisə 20 y; oğlu Zaman 3 y.

207.363.Məşədi Qoca Məşədi Məmmədhəsən oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Anaxanım 25 y; iki oğlu var: Ələkbər 10 y; Həsən 1 y; qızı Pəri 7 y.

208.364.Mirzə Baba Zaman oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Bibixanım 25 y; oğlu Məhəmməd 1 y.

209.365.Cəfər Sadıq oğlu 40 y ***(çərçi);*** arvadı Xansənəm 25 y; oğlu Sadıq 1 y.

366.Əli Məmmədhüseyn oğlu 25 y ***(bərbər);*** arvadı Tükəzban 18 y;

dul anası Səlbi 60 y.

367.Məmmədqulu Gəncəli oğlu 25 y ***(qəssab).***

210.368.Məhəmməd Hacı Molla Qsaım oğlu 12 y; iki qardaşı var: Qafar 2 y; Cəfər 1 y;

onların dul anası Rəbiyyə 25 y;

analığı Canı 25 y.

369.Məşədi Rəfi Xudaverdi oğlu 60 y ***(çərçi);*** arvadı Pəri 50 y; oğlu Cəlil 12 y; qızı Banu 8 y.

211.370.Həsən Kərbəlayı Qurban oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Nabat 25 y; oğlu Pirəli 15 y; iki qızı var: Çiçək 8 y; Şəkər 2 y.

212.371.Abdulla Cədəd Əlislam oğlu 60 y; arvadı Mələk 30 y; oğlu Məmmədkərəm 1 y; qızı Nənəxanım 12 y.

213.372.Kərbəlayı Hacı Məhəmmədin arvadı Pəri 50 y.

214.373.Qurban Məmmədəmin oğlu 35 y ***(arabaçı);*** arvadı Sona 30 y; iki oğlu var İsmayıl 7 y; Allahverdi 1 y; qızı Səkinə 9 y.

215.Şahməmməd Məşədi Bəyməmməd oğlunun evi.

374.Qərib Xəlil oğlu 35 y ***(dilənçi);*** arvadı Zeynəb 30 y.

216.375.Məşədi Ağa Kərbəlayi Məhəmməd oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 20 y; qızı Nazəni 2 y; ***iki qardaşı var:*** Məmməd-bağır 17 y; Məmmədəli 15 y; ***anası*** Xədicə 50 y.

376.Qurban Qazaxməmməd oğlu 35 y; arvadı Sadat 25 y; oğlu Əmrah 12 y; qızı Şirin 6 y.

217.377.Mirzə Baba Məmmədrza oğlu 27 y ***(mirzə);*** arvadı Şirin 25 y; qardaşı Ağababa 13 y.

218.Qaçıb gedən Həsən ağa Əsəd bəy oğlundan qalan ev.

378.Mirzə Qasım Mirzə Hüseyn oğlu 30 y ***(mirzə);*** arvadı Pəri xanım 25 y; oğlu Qəhrəman 7 y;

iki qardaşı var: Ağamirzə 20 y; arvadı Bəyim 15 y; oğlu Mirzəməmməd 1 y;

Kərim 17 y; ***bacısı*** Nabat 12 y; ***dul anası*** Tükəzban 50 y;

əmisi oğlu Cabbar Mirzə Məmmədrza oğlu 10 y;

nökəri Bayram Məhəmməd oğlu 35 y.

219.379.Hacı Həsən Hacı Məmmədhüseyn oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Fatma 25 y; iki oğlu var: Hacıbaba 12 y; Məhəmməd 1 y.

220.380.Məşədi Məhəmməd Cəfəralı oğlu 50 y ***(dəri ustası);*** arvadı Şirin 30 y; oğlu Məmmədnağı 1 y;

nökəri Zeynalabdin Əliməmməd oğlu 15 y.

221.381.Kəlbihüseyn Ağamehdi oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Ummu 25 y; oğlu Nəcəf 2 y.

382.Almurad Adıgözəl oğlu 55 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Zöhrə 30 y; oğlu Nəcəfqulu 15 y; qızı Bahar 1 y.

222.383.Mirzə Baba Yediyar oğlu 18 y ***(günəmuzd fəhlə);*** qardaşı İman 12 y;

nənəsi Xeyrənisə 50 y.

384.Zeynal Hüseynalı oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Zeynəb 30 y.

223.385.İsmayıl Molla Fərzalı oğlu 14 y; anası Sadat 50 y.

386.Ramazan Zamanxan oğlu 25 y ***(nökər);*** arvadı Ummu 18 y; qızı Xədicə 2 y;

qardaşı Süleyman 35 y; anası Şərəbanu 55 y.

224.387.Ağababa Sultan Məmmədtağı bəy oğlu 45 y ***(bəy);*** üç arvadı var: İzzətnisə 50 y; Nabat 40 y; Banu 30 y; qızı Nəzakət 14 y;

qardaşı Abdulla bəy 30 y; arvadı Səkinə 20 y; oğlu Həsən 1 y; qızı Püstə 3 y;

iki əmisi oğlu Məmmədhənifə Hüseyn bəy oğlu 10 y; Abbasəli 5 y;

nökəri Məmmədalı Nəcəfalı oğlu 30 y.

225.388.Ağa Məhəmməd oğlu 8 y; ***atalığı*** Abbasəli Məhəmməd oğlu 35 y ***(nökər);*** anası Şirin 25 y.

389.Ədna Mirzə oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Xırda 50 y.

226.390.Mikayıl Bayram oğlu 55 y ***(baqqal);*** iki arvadı var: Zöhrəbanu 45 y; Sona 30 y;

dörd oğlu var: İsmayıl 25 y; arvadı Seyran 15 y; oğlu Cəlil 1 y;

Əli 13 y; Məhəmməd 10 y; Cabbar 4 y; qızı Şərəbanu 9 y.

227.391.Kərbəlayı Hacı Cəfər oğlu 40 y; arvadı Ummu 25 y; iki oğlu var: Abdulla 9 y; Ağamirzə 2 y; iki qızı var: Fatma 7 ; Çiçək 4 y.

228.392.Yaqub Səfi oğlu 30 y ***(əllaf);*** arvadı Nazlı 30 y; oğlu Şirəli 12 y; qızı Fatma 8 y.

393.Ələsgər Rəcəb oğlu 25 y ***(dəri ustası);*** arvadı Sayalı 20 y; oğlu Ələkbər 1 y;

anası Fatma 60 y.

229.Həsənalı Həsənalı oğlunun evi.

230.Ağa Hacı Allahverdi oğlunun evi.

394.Məhəmməd Kəlbəli oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Xədicə 40 y; oğlu Abbas 12 y.

395.Məmmədcəfər Əsgər oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Hürünisə 30 y; üç oğlu var: Ələsgər 15 y; Ələkbər 7 y; Abbas 1 y.

396.Hacı Molla Qasım Molla İbrahim oğlu 45 y ***(molla);*** iki arvadı var: Şərəbanu 30 y; Zeynəb 30 y; üç oğlu var: Məm-

mədəli 12 y; Məmmədhəsən 5 y; Həsən 3 y; iki qızı: Nisabəyim 2 y; Fatmabəyim 1 y.

397.Vəli Kəlbəli oğlu 30 y ***(sərrac);*** arvadı Xanım 30 y; qızı Rüxsarə 1 y.

231.398.Yüzbaşı Ələkbər Məmmədzaman bəy Kələntər oğlu 45 y ***(yüzbaşı);*** iki arvadı var: Nazlı xanım 30 y; Maçı 18 y; iki oğlu var: Nəsrulla 15 y; Ağa 8 y;

oğulluğu Paşa Molla Tarverdi oğlu 5 y;

qulluqçu Xeyrənisə 17 y; ***onun qardaşı*** Hüseyn 30 y; onun arvadı Sayalı 20 y; qızı Sarabəyim 2 y.

232.399.Hüseyn Yüzbaşı Bağır oğlu 30 y ***(ipək satır);*** qardaşı Qafar 13 y;

dul bacısı Səkinə 30 y; oğlu İbrahim 2 y; qızı Mələk 11 y.

400.Həsən Yüzbaşı Bağır oğlu 35 y ***(əllaf);*** arvadı Səkinə 27 y; qızı Gövhər 1 y.

233.401.Kərbəlayı Əli Kərbəlayı Qurban oğlu 50 y ***(nökər);*** arvadı Şərəbanu 25 y; üç oğlu var: Məmmədrəhim 17 y; Mahmudkərim 13 y; Qurban 9 y; qızı İzzət 12 y;

dul anası Zəhra 50 y.

234.402.Məhərrəm Səfəralı oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Sayalı 30 y; iki oğlu var: Məhəmməd 10 y; Cəfər 1 y.

235.Əli Yüzbaşı Məmmədəli oğlunun evi.

403.Tağı Kərbəlayı Cabbar oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Züleyxa 20 y; oğlu İsmayıl 2 y.

236.Çiçək Bağır qızının evi.

404.Mirzə Cabbar Mustafaqulu bəy oğlu 44 y ***(mirzə);*** iki arvadı var: Xanımcan 36 y; Pəri 20 y;

dörd nökəri var: atası bilinməyən Usub 22 y; Xosro Arutyun oğlu 18 y; Cümşüd Ərmən oğlu 14 y; Mahmud Həsən oğlu 40 y;

dul qulluqçu Sayalı 50 y;

aşpaz Rüstəm Hacı Kazımxan oğlu 50 y.

237.Məmiş bəy Hacı Cəfər bəy oğlunun evi.

405.Zeynalabdin Məmmədcəfər oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şirin 35 y; oğlu Süleyman 8 y; iki qızı var: Nurcahan 18 y; Qızxanım 1 y.

406.Hüseyn Bədəl oğlu 30 y ***(desyatnik);*** arvadı Şirin 20 y; qardaşı qızı Anaxanım 15 y.

407.Əlibaba Əli oğlu 22 y ***(zərgər);***

dul bacısı Səkinə 35 y; onun iki oğlu: İsmayıl 18 y; Dadaş 12 y; qızı Püstə 4 y;

238.Kərim Hacı Nağı oğlunun evi.

408.Baba Məhəmməd oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Sadat 20 y;

dul anası Sona 45 y.

239.Kərim Hacı Nağı oğlunun evi.

409.Ələsgər Məşədi Həsən oğlu 28 y ***(papaqçı);*** iki qardaşı var: Tağı 22 y; arvadı Şirin 15 y; Əkbər 15 y.

410.Molla Kərbəlayı Məhəmməd Davud oğlu 50 y ***(molla);*** oğlu Əli 15 y; qızı Səkinə 12 y.

240.Ələsgər Məşədi Həsən oğlunun evi.

411.Bayram Namaz oğlu 45 y ***(bağban);*** arvadı Qızxanım 20 y; oğlu Baba 5 y; qızı Şirin 6 y;

dul anası Şükürnisə 60 y;

qardaşı İbrahimxəlil 30 y; arvadı Sona 20 y.

412.Məşədi Ramazan Məjlum oğlu 45 y ***(arabaçı);*** arvadı Sona 25 y; oğlu Əli 1 y; qızı Gövhər 8 y;

dul anası Bacıqız 40 y.

241.413.Ramazan Cəfər oğlu 40 y ***(Qızılqalalı, bağban);*** arvadı Zöhrə 30 y; 3 oğlu var: Cəfər 20 y; arvadı Xədicə 14 y; Ələsgər 15 y; Məmmədzaman 10 y; qızı Səkinə 6 y.

Qeyd: Qızılqala İrəvan şəhərinin yaxınlığında, ancaq bağlardan ibarət olan ərazidir və buranın sakinləri ayrıca icma təşkil edirlər.

242.414.Həsən xan Mühüm oğlu 50 y ***(Qızılqala, bağban);*** arvadı Şərəbanu 20 y; ***gəlini*** Zəhra 25 y; iki qızı var: Səkinə 5 y; Fatmanisə 1 y.

243.415.Zeynal Kərbəlayı Allahverdi oğlu 30 y ***(bağban);*** iki arvadı var: Çiçək 25 y; Gülüstan 30 y; üç qızı var: Səkinə 7 y; Gülsüm 3 y; Seyran 1 y;

dul anası Fatma 60 y;

416.Molla Qafar Sucan oğlu 35 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Nabat 19 y; qızı Mələk 1 y;

iki qardaşı var: Əli 15 y; Həsən 7 y;

dul anası Pəri 50 y.

244.417.Məşədi Qasım Molla Teymur oğlu 60 y; arvadı Sadat 30 y; oğlu Abbas 26 y; ***nəvəsi*** Fatmanisə 5 y.

418.Tanrıverdi Şərbətəli oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Səkinə 30 y; iki oğlu var: Zeynal 4 y; Ələkbər 1 y.

419.Zeynal Ağacan oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Həlimə 25 y; oğlu Əliqulu 2 y.

245.420.Novruz Mühüm oğlu 40 y ***(Qızılqala, bağban);*** arvadı Ummu 20 y; oğlu Baba 20 y; arvadı Şərəf 15 y;

246.421.Vəli Sadıq oğlu 30 y ***(Qızılqala, bağban);*** arvadı Fatmanisə 30 y;

anası Səfiyəbanu 50 y;

qardaşı oğlu Səfiqulu Allahqulu oğlu 9 y.

247.422.Bağır Kərbəlayı Qurban oğlu 35 y ***(bağban);*** iki arvadı var: Hürüzad 30 y; Xədicə 30 y.

248.423.Kazım Məmmədsadıq oğlu 25 y ***(bağban);*** qardaşı Abdulla 15 y;

kürəkəni Cəfər İmamqulu oğlu 20 y; arvadı Sadat 12 y;

dul anası Nisə 40 y.

249.424.Əkbər Həsən oğlu 18 y ***(günəmuzd fəhlə);*** iki qardaşı var: Əsgər 8 y; Hüseyn 6 y; bacısı Zeynəb 12 y.

250.425.Məşədi Nağı Tağı oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Sadat 25 y; oğlu Məhəmməd 2 y; qızı Şərəf 7 y.

251.426.Hacı Mehdi Məşədi Abdulla oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Səkinə 25 y; iki oğlu var: Abdulla 16 y; Məmmədbağır 12 y; qızı Xeyrənisə 1 y.

427.Molla Abdulla Hüseyn oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Çiçək 30 y; oğlu Əli 5 y; qızı Mələk 2 y;

oğulluğu Hüseynalı Əmin oğlu 15 y.

428.Həsənalı Rəcəb oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Səkinə 18 y;

252.429.İmaməli İmamqulu oğlu 50 y ***(qəssab);*** arvadı Bədirnisə 50 y; oğlu İsmayıl 10 y; qızı Sona 6 y.

253.430.Zeynal Səfəralı oğlu 50 y; arvadı Sadat 30 y; oğlu Əli 12 y; üç qızı var: Ummu 7 y; Səkinə 3 y; Mədinə 1 y; qardaşı Xəlil 15 y.

254.431.Dadaş Məmmədsadıx oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Nabat 20 y; oğlu Hacıbaba 1 y; qardaşı Həsən 12 y;

iki qaynı var: Rəsul Məhərrəm oğlu 10 y; Rüstəm 10 y;

432.Hacı İsmayıl İbrahim oğlu 55 y ***(baqqal);*** arvadı Səkinə 30 y; oğlu Məhəmməd 17 y.

İmarət küçəsi (v. 101-148)

255.433.Məşədi Ələsgər Əhməd oğlu 50 y ***(nökər);*** arvadı Zeynəb 35 y; iki oğlu var: Abdulla 20 y; Məhəmməd 5 y; iki qızı var: Zəhrabanu 12 y; Tükəzban 2 y;

dul anası Kərbəlayı Səlbi 70 y.

256.Məhəmməd xanın evi.

434.Kapitan Məmmədqulu xan Hüseynqulu xan oğlu 50 y (xan); arvadı Zeynəb xanım 45 y; oğlu Xanlar xan 15 y; qızı İzzətnisə 25 y;

iki nökəri: İbrahim Rüstəm oğlu 20 y;

Qulaməli Hacı Rəsul oğlu 25 y.

257.435.Molla Zeynalabdin Molla Məmmədalı oğlu 25 y; qardaşı Məmmədbağır 12 y.

436.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

258.437.Əlverdi Hümbət oğlu 30 y ***(Qızılqala, bağban);*** arvadı Anaxanım 30 y; oğlu Atakişi 12 y; üç qızı var: Bacıxanım 15 y; Sadat 6 y; Nisə 4 y.

259.Məşədi Nəcəf Məhəmməd oğlunun evi.

438.Haxverdi Qubad oğlu 20 y ***(Qızılqala, bağban***); arvadı Zeynəb 30 y.

439.Mustafa İsa oğlu 15 ***y (şam ustası); dul anası*** Fatmabanu 40 y.

260.440.İbrahim kazım oğlu 20 y (***Qızılqala, şam ustası);*** arvadı Ummu 16 y; qardaşı Məmmədhüseyn 12 y.

261.441.Məmmədalı Hüseyn oğlu 30 y***(Qızılqala, şam ustası);*** arvadı Səkinə 25 y; qızı Sayalı 2 y.

262.442.Qərib Məşədi Zeynalabdin oğlu 15 y ***(Qızılqala);*** arvadı Gözəl 18 y; bacısı Nurcahan 7 y;

qayınatası Zeynal Şərəf oğlu 50 y ***(şam ustası);*** arvadı Mehribanu 50 y.

443.Əli İsmayıl oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şahxanım 30 y; qızı Çiçək 2 y.

444.Məşədi Zeynal Həzrətqulu oğlu 50 y ***(pinəçi);*** arvadı Fatma 20 y; qızı Əminə 1 y.

445.Xoydan gələn erməni ailəsi.

446. Xoydan gələn erməni ailəsi.

263.447.Seyid İsmayıl Seyid Sevdimalı oğlu 25 y (***Qızılqala);*** arvadı Sona 14 y;

dul anası Şərəbanu 50 y.

448.Bürhan Xəlil oğlu 22 y ***(desyatnik);*** arvadı Şərəbanu 14 y.

449.Novruz Zeynal oğlu 25 y ***(Qızılqala, bağban);*** arvadı Şirin 15 y; oğlu Zeynalabdin 1 y.

264.450.Kəndxuda Nağı Məhəmməd oğlu 50 y ***(Qızılqala, bağban);*** arvadı Şərəf 35 y; iki oğlu var: İsmayıl 15 y; Zeynal 5 y; qızı Hürünisə 6 y.

265.451.Abbas Məşədi Usub oğlu 25 y (***Qızılqala, arabaçı);*** arvadı Çiçək 20 y; qızı Hürünisə 1 y; ***qardaşı*** Ramazan 15 y; ***bacısı*** Gülsüm 10 y.

452.Məmmədcəfər Məhəmməd oğlu 30 y (***Qızılqala, bağban);*** arvadı Zərifə 20 y; iki qızı var: Şirin 4 y; Ummu 1 y.

266.453.Rüstəm Qurban oğlu 30 y ***(Qızılqala, arabaçı***); arvadı Şərəf 25 y; oğlu Yolçu 1 y.

267.454.Molla Qurbanın dul arvadı Xeyrənisə 50 y.

455.Məmmədqədim Xudaverdi oğlu 30 y ***(qalayçı);*** qardaşı Əli 25 y; arvadı Fatma 15 y; qızı Xeyrənisə 3 y.

268.456.Məhərrəm Cəfər oğlu 70 y ***(Qızılqala, arabaçı);*** arvadı Hüsnüpəri 45 y; dörd oğlu var: Əli 30 y; Həsən 20 y; Hüseyn 10 y; Vəli 5 y; üç qızı var: Ummu 10 y; Zeynəb 6 y; İzzət 5 y.

269.457.Mehdiqulu Məşədi Zeynalabdin oğlu 18 y ***(ipək satan);*** arvadı Səkinə 16 y; qardaşı Allahverdi 5 y;

dul analığı Şərəf 20 y.

458.Babaxan Mansır oğlu 20 y ***(ipək satan);***

dul xalası Pəri 40 y.

270.459.Rüstəm Əli oğlu 50 y (***Qızılqala, bənna);*** arvadı Şərəbanu 29 y; oğlu Səfər 2 y.

460.Ələkbər Əli oğlu 35 y (***Qızılqala, arabaçı).***

461.Qulu Məsimxan oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Zöhrəbanu 17 y.

231.462.Abdulla İbrahimxan oğlu 40 y; arvadı Şərəbanu 20 y.

272.463.Ələsgər Abdulla Sultan oğlu 22 y (***Qızılqala, şatır);*** arvadı Sona 20 y;

dul anası Sənəm 40 y.

464.Zaman Usub oğlu 25 y ***(bağban);*** qardaşı İbrahim 20 y ***(hamamçı); anası*** Peykər 40 y.

273.465.Atta Əbdülkərim oğlu 40 y ***(mürdəşir);*** arvadı Nabat 30 y; iki oğlu var: Ələsgər 10 y; Qasım 8 y.

274.Məşədi Hüseynalının evi.

466.Məhəmməd Baba oğlu 35 y ***(hamamçı);*** arvadı Mələk 17 y.

467.Seyid Əhməd Seyid Hüseyn oğlu 50 y ***(seyid);*** iki arvadı var: Xeyrənisə 40 y; Şərəf 25 y;

oğlu Seyid Saleh 20 y; arvadı Fatma 20 y; qızı Səkinə 1 y.

275.468.Rəsul Əhməd oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Zeynəb 40 y; oğlu Məhərrəm 19 y; arvadı Şirin 15 y;

kürəkəni Məmmədqulu Atakişi oğlu 30 y; arvadı Sona 17 y.

276.469.Kəhya Məşədi Qulu oğlu 60 y; arvadı Xeyrənisə 30 y; oğlu Hüseyn 14 y;

iki qaynı: Zeynal Qurban oğlu 20 y; arvadı Səlbi 19 y; Həsən 18 y.

470.Məmmədəli Zeynalabdin oğlu 20 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Bibixanım 14 y.

277.471.Ələkbər Məsimxan oğlu 16 y ***(nökər);*** qardaşı Ələsgər 12 y.

278.472.Ələkbər Həsən oğlu 40 y ***(Qızılqala);*** arvadı Xeyrənisə 40 y; oğlu Oruc 15 y;

qardaşı Baba 25 y; arvadı Sona 25 y.

279.473.Şaban Bədəl oğlu 30 y (***Qızılqala, günəmuzd fəhlə);*** arvadı Zöhrə 30 y; üç oğlu var: Kazım 10 y; İsmayıl 7 y; Zeynalabdin 6 y; qızı Hədiyəbanu 3 y.

280.474.Həmzə Kərbəlayı Məmmədqasım oğlu 45 y ***(Qızılqala, bağban***); arvadı Pərizad 35 y; oğulluğu Abbas Bədəl oğlu 15 y.

281.475.Abdulla Məmmədalı oğlu 20 y (***Qızılqala, şam ustası);*** arvadı Fizzə 25 y; iki oğlu var: İrza 9 y; Cəfər 6 y.

476.Allahverdi Məmmədalı oğlu 30 y ***(Qızılqal, arabaçı);*** arvadı Pürüzə 25 y; iki oğlu var: Rza 9 y; Cəfər 6 y.

282.477.Qəni Əhməd oğlu 60 y (***Qızılqala, arabaçı***); arvadı Fatma 40 y;

üç oğlu var: Ələkbər 30 y; arvadı Anaxanım 30 y; oğlu Səfər 10 y; qızı Xədicəbanu 8 y;

Qədir 25 y; onun arvadı Ummu 20 y; qızı Sona 2 y;

Əhməd 20 y;

qızı Fatma 10 y.

283.478.İbrahim Məmmədsadıq oğlu 35 ***y (bağban);*** arvadı Fatma 30 y; iki qızı var: Püstə 7 y; Qızxanım 5 y.

479.Baba Bağır oğlu 35 y ***(bənna);*** arvadı Şərəbanu 25 y; qızı Nənəqız 2 y.

284.480.Məhəmməd İrzaqulu oğlu 50 y ***(arabaçı);*** arvadı Səlbi 40 y; oğlu Qərib 20 y.

481.Qəmbər İman oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Səkinə 20 y.

285.Qasım Məşədi Hüseyn oğlunun evi.

482.Niyazqulu Qoca oğlu 50 y ***(arabaçı);*** arvadı Zeynəb 40 y; üç oğlu var: Məhəmməd 9 y; Qoca 6 y; Kərim 4 y; qızı Səkinə 6 y;

kürəkəni Abbas Kazım oğlu 30 y; arvadı Fatma 25 y; üç oğlu var: Kazım 8 y; Musa 6 y; İrza 1 y; qızı Şirin 11 y;

qardaşı Xəlil 20 y; arvadı Sayalı 15 y.

286.483.Mirzalı Məhəmməd oğlu 35 y ***(pinəçi);*** arvadı Cahanbanu 30 y.

287.484.Həzrətqulu Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 20 y ***(baş-maqçı);*** iki qardaşı var: Məmmədqulu 15 y; Hüseyn 8 y; anası Şərəbanu 50 y.

288.485.Səfəralı İsmayıl oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Banu 60 y; iki oğlu var: İsmayıl 20 y; Məmmədbağır 15 y.

289.486.İbrahim Mehralı oğlu 40 y ***(nökər);*** arvadı Şərəf 30 y; iki oğlu var: Məmmədalı 4 y; Məmmədbağır 1 y; qızı Səkinə 12 y.

290.487.Ələsgər Baba oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Yetər 30 y; oğlu Baba 10 y.

291.488.Kərbəlayı İrza Məmmədəli oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Xeyrənisə 25 y; qızı Fatma 3 y.

292.489.Əli Barxudar oğlu 25 y ***(papaqçı);*** bacısı Zöhrəbanu 14 y;

kürəkəni Zeynal 35 y; onun qızı Nənəxanım 10 y.

293.490.Abbas Əli oğlu 35 y (***Qızılqala, bərbər***); qızı Sadatnisə 5 y; qardaşı Ələkbər 20 y;

dul anası Dondu 50 y.

294.491.Məhəmməd Sadıq oğlu 20 y ***(Qızılqala, günəmuzd fəhlə);***

anası Xeyrənisə 50 y;

gəlin Şərəbanu 20 y; qızı Nabat 1 y;

bic doğulmuş və atılmış uşaq İsmayıl 10 y.

295.492.Babış Həsənalı oğlu 25 y (***Qızılqala, arabaçı***); arvadı Fatmanisə 18 y; oğlu Qafar 1 y; ***qardaşı*** Qasım 15 y; ***anası*** Pəri 40 y.

296.493.Molla Zeynal Molla Suca oğlu 40 y (***Qızılqala, molla***); iki arvadı var: Xanım 40 y; Sünbül 30 y; iki oğlu var: Nəsir 7 y; Kazım 1 y; qızı Telli 3 y.

494.İbrahimxan Cəfər oğlu 40 y (***Qızılqala, arabaçı***); arvadı Şərəbanu 20 y;

iki oğlu var: Əliqulu 20 y; onun arvadı Sayalı 15 y;

Zeynal 15 y;

iki qızı var: Anaxanım 8 y; Peykər 1 y.

297.495.Ramazan Əli oğlu 40 y (***Qızılqala, günəmuzd fəhlə***); arvadı Anaxanım 20 y.

298.496.Məşədi Abdı Əhməd oğlu 45 y ***(Qızılqala, arabaçı***); arvadı Sadat 40 y;

oğlu Haxverdi 23 y; arvadı Sayalı 20 y; qızı Anaxanım 1 y; qızı Məsumə 1 y.

299.497.***Atası bilinməyən*** Kərim 40 y (***Qızılqala, günəmuzd fəhlə*)*;** arvadı Sarıxan 30 y; iki oğlu var: Ramazan 12 y; İbrahim 8 y.

498.Bayatqulu Əhməd oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Mələk 30 y; iki oğlu var: Hüseynəli 12 y; Həsən 1 y; qızı Fatmanisə 7 y.

300.499.Həsən Zeynal oğlu 40 y ***(ipək satır);*** arvadı Nisə 25 y; oğlu Baba 10 y; iki qızı var: Şərəf 8 y; Səkinə 1 y.

500.Kərim Məşədi Ələsgər oğlu 30 y ***(ipək satır);*** arvadı Zöhrə 15 y; qardaşı Hüseyn 2 y; bacısı Şərəf 10 y;

qayınanası Həvvabəyim 40 y.

301.501.Baba Oruc oğlu 35 y ***(arabaçı);*** arvadı Bəyim 25 y; qızı Bibixanım 12 y; ***anası*** Anaxanım 50 y.

302.502.Xanməmməd Nurməmməd oğlu 45 y ***(arabaçı);*** arvadı Xırda 30 y; qızı Çiçək 8 y;

oğulluğu Mamo Qurban oğlu 18 y.

303.503.Hüseyn Hüseynqulu oğlu 25 y (***Qızılqala, qəssab***); arvadı Nabat 25 y; qızı Gülsüm 1 y.

304.504.Kərbəlayı Pirverdi Əhməd oğlu 50 y (***Qızılqala, bağban);*** arvadı Məhbub 40 y; iki oğulluğu var: Məmmədsadıq Məmmədhəsən oğlu 10 y; Qurbanəli 9 y.

305.505.Kazım Zeynalabdin oğlu 50 y ***(Qızılqala, bağban***); oğlu Əli 20 y; qızı Ummu 18 y.

506.Əli Bayram oğlu 15 y ***(ipək satır);*** iki qardaşı var: Qulu 12 y; Vəli 8 y;

dul anası Tükəzban 40 y.

507.Mamo Allahverdi oğlu 35 y ***(nökər);*** arvadı Hürünisə 30 y; iki qızı var: Şərəbanu 5 y; Sona 2 y.

306.508.Məhəmməd Mursaqulu oğlu 45 y (***Qızılqala, arabaçı);*** arvadı Xeyrənisə 30 y;

dörd oğlu var: Fərzalı 25 y; arvadı Pəri 26 y; oğlu Məmmədhəsən 1 y;

oğulluğu Baba İbrahim oğlu 12 y;

Abbas 18 y; Nəcəfalı 15 y; Novruzəli 7 y; iki qızı var: Sayalı 12 y; Hürünisə 3 y.

509.Məşədi Xəlifəqulu Murtuzaqulu oğlu 50 y ***(Qızılqala, arabaçı);*** arvadı Nisə 40 y; oğlu Əli 25 y.

510.Hüseynalı Mursaqulu oğlu 30 y (***Qızılqala, arabaçı);*** iki arvadı var: Pəri 30 y; Zeynəb 25 y; oğlu Qəmbər 1 y;

oğulluğu Məhəmməd Həsən oğlu 12 y; qızı Pəri 8 y;

qardaşı oğlu Mehdi Mehdi oğlu 5 y; qardaşı qızı Mələk 10 y.

307.511.Şahhüseyn Əlisuvar oğlu 40 y ***(arabaçı);*** arvadı Nazlı 35 y; iki oğlu var: Hümbət 13 y; Muradhasil 3 y; üç qızı var: Zeynəb 12 y; Ummu 7; Bibican 2 y.

512.Məmmədsaleh Əlisuvar oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Şərəf 25 y; iki qızı var: Gözəl 9 y; Fatma 3 y;

anası Bədircahan 50 y.

308.513.Məmmədbağır Qasım oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Səkinə 25 y; iki oğlu var:Qasım 6 y; Kazım 2; qızı Gülnisə 5 y; dul anası Şərəbanu 50 y;

309.514.Kərbəlayı Talıb Müslüm oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Şahsənəm 20 y.

310.515.Rəsul Kərbəlayı Hüseyn oğlu 50 y ***(dəri ustası);*** arvadı Şərəf 30 y; iki oğlu var: Hüseyn 12 y; Əli 1 y; qızı Sadat 3 y;

qardaşı Kazım 30 y; arvadı Fatmanisə 20 y; dul bacısı Ummu 30 y.

311.516.Məşədi Hüseynqulu Mustafa oğlu 50 y ***(dəri ustası);*** arvadı Tükəzban 40 y;

iki oğlu var: Məhərrəm 25 y; arvadı Rəbiyyə 20 y; oğlu Abdulla 1 y;

Səfər 16 y; arvadı Sayalı 15 y.

312.517.Həsən Kazım oğlu 50 y ***(ipək satır);*** arvadı Şərəbanu 15 y.

518.Nağdəlinin arvadı Rəbiyyə 50 y; ***iki nəvəsi var:*** Baba Məşədi Həsən oğlu 10 y; İsmayıl 8 y.

314.519.Məşədi Mehdi Baba bəy oğlu 35 y ***(dəri ustası);*** iki arvadı var: Bibixanım 25 y; Səkinə 20 y; iki oğlu var: Əli 1 y; Məhəmməd 1 y; qızı Gövhər 2 y.

520.Abbas Kazım oğlu 15 y; qardaşı Abdulla 10 y; bacısı Sayalı 16 y; anası Tükəzban 40 y.

521.Rəhim Mirzə Hüseyn oğlu 25 y ***(başmaq tikən);*** arvadı Leyli 17 y; oğlu Bağır 2 y; nökəri Dadaş 10 y.

315.522.Allahverdi Əli oğlu 55 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 35 y; iki qızı var: Şərəbanu 9 y; Sona 3 y;

dul anası Bahar 68 y.

316.523.Usub İrza oğlu 30 y.

317.524.Zeynal Mirzə oğlu 40 y ***(yasovul);*** qızı Fatmanisə 3 y;

dul gəlin Fatma 50 y;

anası Xədicəbəyim 70 y.

525.Əsgər Baba oğlu 40 y ***(qalayçı);*** arvadı Səkinə 16 y.

318.526.Həsənalı Məhəmməd oğlu 25 y ***(Qızılqala, bağban);*** arvadı Nazlı 20 y; qızı Sadat 1 y; qardaşı Məmmədzaman 8 y;

dul anası Hürü 50 y.

527.Baba Əli oğlu 50 y; arvadı Zeynibanu 35 y; qızı Səkinə 8 y.

319.528.Mustafa Osman oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Səkinə 25 oğlu İsmayıl 10 y; qızı Ummugülsüm 1 y.

320.529.Məmiş Xalca Tağı oğlu 50 y (***Qızılqala, bağban***)***;*** arvadı Mədinə 20 y; iki oğlu var: Oruc 5 y; Məmmədtağı 1 y.

530.Ağababa Hənifətağı oğlu 40 y ***(Qızılqala, bağban***); arvadı Səkinə 30 y; iki oğlu var: Məmmədhüseyn 17 y; arvadı Sona 15 y; Abdulla 13 y; iki qızı var: Çiçək 9 y; Nənəxanım 7 y.

321.531.İsmayıl Mürsəl oğlu 35 y ***(bağban);*** arvadı Zeynəb 35 y; qızı Qızxanım 5 y.

322.532.Kazım Yarməmməd oğlu 30 y ***(ipək satan);*** arvadı Fatma 35 y; üç qızı var: Şərəf 13 y; Xədicə 5 y; Ummunisə 1 y.

533.Xoydan gələn erməni ailəsi.

323.534.Abbas Nağdəli oğlu 50 y; arvadı Sədicahan 40 y; iki oğlu var: Həsən 7 y; Hüseyn 4 y; qızı Tükəzban 10 y.

324.535.Məhəmməd Qəhrəman oğlu 25 y (***Qızılqala, şatır);*** arvadı Gülsüm 20 y; oğlu Cabbar 1 y.

325.536.Əliməmməd Şərbətəli oğlu 20 y; dul anası Xırda 60 y.

537.Məmmədalı Mehralı oğlu 50 y ***(dərzi);*** arvadı Fatmanisə 40 y.

326.Qaçıb gedən Şərur sakini Məmmədhəsəndən qalan ev.

538.Ramazan Əli oğlu 40 y ***(Qızılqala, arabaçı***); arvadı Nənə 20 y.

539.Cəfər Həsən oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Fatma 18 y; iki qızı var: Səkinə 7 y; Bacıqız 1 y;

qardaşı oğlu Məmmədhüsüyn Baba oğlu 8 y.

327.540.Kərbəlayı Nuru Xanməmməd oğlu 40 y ***(şam ustası);*** arvadı Səkinə 30 y;

oğlu Abdulla 20 y; arvadı Şərəf 15 y; oğlu Ağababa 4 y;

qızı Şərəf 7 y.

541.Kərbəlayı Kərimin dul arvadı Nurcahan 50 y; dul qızı Fatmanisə 16 y.

328.542.Cəfər Molla Haxverdi oğlu 40 y ***(şatır);*** arvadı Tükəzban 15 y; oğlu Qəhrəman 1 y; iki qızı var: Xədicə 9 y; Anaxanım 6 y.

543.Qurban İbrahim oğlu 40 y *(dərzi);* arvadı Tükəzban 40 y;

dörd oğlu var: Əli 20 y; arvadı Gülsüm 15 y;

İbrahim 15 y; Rüstəm 12 y; Məhərrəm 7 y.

329.544.Ələsgər Məmmədalı oğlu 30 y ***(Qızılqala, arabaçı);*** arvadı Fatmanisə 25 y; üç oğlu var: Allahverdi 12 y; Məhərrəm 10 y; İman 10 y; iki qızı var: İzzət 7 y; Sona 2 y;

dul qayınanası Sayalı 50 y.

330.545.Hüseyn Niyazqulu oğlu 60 y; arvadı Şərəbanu 40 y; ***nəvəsi*** Həsən Nağı oğlu 6 y.

331.546.Məhəmməd Xosrov oğlu 70 y; arvadı Salatın 60 y;

iki oğlu var: Allahqulu 30 y; arvadı Qızxanım 20 y;

Nəbi 20 y.

332.547.Erməni ailəsi.

548.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

333.549.Ağakişi Haxverdi oğlu 40 y ***(arabaçı);*** arvadı Fatma 30 y;

iki oğlu var: Ələkbər 15 y; arvadı Zeynəb 20 y;

İsmayıl 2 y;

üç qızı var: Səkinə 14 y; Bacıxanım 7 y; Anaxanım 5 y;

dul bacısı Xatunbəyim 50 y;

dul anası Fatma 80 y.

334.550.Allahqulu Vəli oğlu 50 y ***(arabaçı);*** arvadı Balaqız 30 y; oğlu Yəhya 15 y; iki qızı var: Gözəl 12 y; Banu 7 y.

335.551.Əhməd Pirvəli oğlu 15 y ***(arabaçı);*** qardaşı Baba 12 y;

anası Şahpəri 50 y.

336.552.Yolçu Tanrıverdi oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Hürü 20 y; üç qızı var: Şahmanqan 10 y; Fatma 4 y; Püstə 2 y.

553.Məhərrəm Tanrıverdi oğlu 40 y ***(çoban);*** arvadı Xanım 27 y; üç oğlu var: İbrahim 10 y; Qasım 8 y; İsgəndər 7 y; qızı Zöhrə 12 y.

337.554.Məmmədbağır Mirzə oğlu 53 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Şərəbanu 32 y; Fatmanisə 20 y; qızlığı Bibixanım 3 y.

555.Həsən Mehdi oğlu 25 y ***(bərbər);*** arvadı Anaxanım 20 y.

338.Seyid Hüseyn Mirsadıq oğlunun evi.

556.Məşədi Rüstəm Əlif oğlu 35 y; anası Şərəbanu 20 y; oğlu İsmayıl 16 y.

339.Baba Məmmədhəsən oğlunun evi.

557.Məmmədəli Kərbəlayı Əli oğlu 45 y ***(feyerverk ustası);*** arvadı Səkinə 30 y; oğlu Rüstəm 12 y; qızı Nisə 1 y.

558.Abdulla İmamverdi oğlu 50 y; arvadı Bədirnisə 50 y; oğlu Bayram 12 y; üç qızı var: Nisə 15 y; Fatma 10 y; Gülsüm 2 y.

340.559.Abbas Ələkbər oğlu 30 y; arvadı Həlimə 20 y; qızı Bacıxanım 2 y;

üç qardaşı: Ələsgər 25 y; arvadı Nazlı 18 y; qızı Şərəbanu 1 y;

Baba 14 y; Həsən 10 y;

dul anası Şahzeynəb 50 y; qardaşı oğlu Məmiş Məhəmməd oğlu 15 y;

nökəri Məmmədbağır Məsim oğlu 12 y.

560.Ağakişi Əzim oğlu 23 y ***(nökər);*** arvadı Səkinə 18 y.

561.İsmayıl Mustafa oğlu 45 ***y (bağban);*** arvadı Sadat 30 y; oğlu Məmmədrza 3 y.

562.Qurbanəli Məmmədəli oğlu 70 y; arvadı Fatma xanım 60 y.

341.Məmmədəli Əli oğlunun evi.

563.Bayram Allahverdi oğlu 25 y ***(desyatnik);*** arvadı Nənəqız 20 y; oğlu Səfər 1 y.

564.Sadığın dul arvadı Şahmanqan 50 y; qızı Səkinə 3 y.

342.565.Nəcəfalı Zaman oğlu 40 y; arvadı Xədicəbanu 40 y;

oğlu Abbas 20 y; arvadı Telli 15 y;

kürəkəni Məşədi Heydər Mustafa oğlu 50 y; arvadı Mələk 30 y; iki oğlu var: Həsən 8 y; Hüseyn 5 y;

qardaşı oğlu Baba Hüseynalı oğlu 5 y.

343.566.Novruz Hümbətalı oğlu 50 y (***Qızılqala, dərzi****);* arvadı Zeynəb 35 y; üç oğlu var: Abbas 8 y; Hüseyn 6 y; İsmayıl 1 y; qızı Anaxanım 3 y;

dul bacısı Sona 45 y.

344.Kərim Məşədi Ələsgər oğlunun evi.

345.567.Məmmədalı Murad oğlu 45 y (***Qızılqala*****);** arvadı Yetər 40 y; qızı Çiçək 4 y.

346.568.Hüseyn Nəbi oğlu 60 y **(*****Qızılqala, bəzək ustası****);* arvadı Nazlı 30 y; iki oğlu var: Abbas 20 y; Məmmədhüseyn 16 y;

anası Hüsnü 80 y.

569.Mustafa Tağı oğlu 30 y ***(bağban);*** anası Ummu 60 y.

347.570.Məmmədrəhim İmamverdi oğlu 30 y (***Qızılqala, bağban****);* arvadı Zeynəbbanu 25 y.

348.571.Qasım Mürsəli oğlu 35 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Zeynəb 30 y; oğlu Dadaş 2 y;

oğulluğu Abbasəli Məhəmməd oğlu 10 y;

qızılığı Ummu 5 y.

572.Urmiyadan gəlmiş erməni ailəsi.

349.Abdulla Məsim oğlunun evi.

573.Məmmədcəfər Qasım oğlu 35 y ***(nökər);*** arvadı Zeynəb 25 y; oğlu Abbas 7 y; qızı Fatma 12 y.

350.574.Kərbəlayı Zeynal ağa Məhəmməd oğlu 45 y; arvadı Anaxanım 30 y; oğlu Əli 5 y; qızı Mələknisa 6 y;

qardaşı İsmayıl ağa Məhəmməd oğlu 35 y.

351.575.Fətəli Pirhüseyn oğlu 60 y ***(bağban);***

dörd oğlu var: Məmiş 23 y; arvadı Bibixanım 17 y; qızı Çiçək 1 y;

Cəfər 18 y; Zeynalabdin 12 y; Ələkbər 10 y;

qızı Anaxanım 12 y.

352.576.Məmmədbağır Mövlamqulu oğlu 32 y ***(desyatnik);*** arvadı Sadat 25 y; iki oğlu var: Zeynalabdin 13 y; Zülfüqar 7 y; qızı Anaxanım 2 y;

dul qayınanası Sultan 60 y.

577.Namaz Məhəmməd oğlu 43 y ***(bağban);*** arvadı Sona 25 y; iki qızı var: Çiçək 6 y; Fatma 2 y.

353.578.Kərbəlayı Rəcəb Molla Cəfər oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Zeynəb 30 y; üç oğlu var: Səfər 15 y; Məmmədcəfər 5 y; Qafar 1 y; qızı Ummu 12 y.

354.579.Hüseyn Məhəmməd oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Zeynəb 25 y; oğlu Məhəmməd 7 y; qızı Püstə 2 y.

355.580.Abbas Əli oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Səfiyəbanu 30 y; oğlu Zeynalabdin 12 y; qızı Çiçək 15 y.

581.Hüseyn Əli oğlu 25 ***y (bağban);*** arvadı Sona 17 y.

356.Qaçıb gedən Qasım Abbas oğlunun evi.

582.Nəsir Kərbəlayı İrza oğlu 32 y ***(yasovul);*** arvadı Bəyim 32 y; üç qızı var: Tükəzban 7 y; Fatma 6 y; Səkinə 1 y;

dul bacısı Sona 27 y; onun qızı Şərəbanu 8 y;

dul anası Şərəf 70 y.

357.Məmmədəli Məmmədrza oğlunun evi.

583.Qurban Qurbanqulu oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə);*** oğlu Qurbanqulu 25 y; iki qızı var:Mələk 18 y; Sayalı 15 y;

qardaşı Mehdi 50 y; arvadı Xeyrənisə 40 y; iki oğlu var: Mirzə 6 y; Hüseyn 1 y; qızı Nazlı 4 y.

358.584.Abbas Mustafa oğlu 20 y ***(şam ustası);*** iki qardaşı var: Paşa 12 y; Həsən 8 y; ***anası*** Sona 40 y.

585.Hüseyn Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 40 y ***(arabaçı);*** arvadı Banu 40 y; qızı Fatmanisə 7 y.

359.Məmmədrəhim İmamverdi oğlunun evi.

586.Ələkbər Məhəmməd oğlu 15 y ***(pinəçi);*** arvadı Şərəbanu 14 y; qardaşı Ələsgər 9 y.

360.587.Abdulla Cəfər oğlu 2 y; dul anası Nazlı 30 y; nənəsi Gözəl 60 y.

588.Bayraməli Aslan oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Tükəzban 50 y.

361.589.Molla Abbas Molla Cəfər oğlu 30 y ***(molla);*** arvadı Hürünisə 50 y; iki oğlu var: Cəfər 3 y; Rəhim 1 y;

kürəkəni İsmayıl Məhəmməd oğlu 24 y; arvadı Şirin 15 y;

yetim Cəlil Rəcəb oğlu 4 y.

590.Şamo Kürd oğlu 60 y(***kor, dilənçi).***

591.Paşa Cəfər oğlu 4 y; bacısı Tutiya 5 y; anası Fatma 30 y.

362.592.Məşədi Təhməz Eyvaz oğlu 50 y ***(əllaf);*** arvadı Hürünisə 30 y; oğlu Məhəmməd 1 y; qızı Çiçək 12 y.

363.593.Məşədi Əliməmməd Qılıç oğlu 42 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Sadat 30 y; Tutiya 20 y; üç oğlu var: Məlikməmməd 15 y; Məmmədəli 10 y; Məmmədsadıq 8 y.

364.594.Molla Hüseyn Əhməd oğlu 50 y ***(molla);*** arvadı Zeynəb 40 y; dörd oğlu var; Məmmədrza 15 y; Əli 12 y; Tahar 8 y; Məhəmməd 4 y;

qaynı Abbas Məşədi Məmmədhəsən oğlu 30 y.

365.595.Məhəmməd Mirzə oğlu 50 y ***(bağban);*** oğlu Əli 10 y; qızı İzzət 16 y;

kürəkəni Musa 26 y; onun arvadı Gülsüm 20 y; qızı Sayalı 2 y.

366.596.Əli Məşədi Ramazan oğlu 26 y ***(ipək satan);*** anası Sayalı 20 y; oğlu Baba 1 y.

597.İsmayıl Sultan Əhməd xan oğlu 30 y ***(bəy);*** arvadı Bəyim 25 y; qızı Diləfruz 1 y; qardaşı Şirəli 12 y.

367.598.Hüseyn Şahmurad oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Ummu 40 y;

iki oğlu var: Mirzə 25 y; onun arvadı Şirin 17 y; qızı Nazlı 1 y;

Qasım 12 y.

368.Ölən Hacı Nəzərəli Hacı Yassam oğlunun evi.

599.Əlibaba Məşədi Məmmədrza oğlu 25 y; arvadı Mələk xanım 30 y;

nökəri Bəşir Ərəb oğlu 30 y.

600.Paşa Hacı Qurban oğlu 8 y; qardaşı Bəxşulla 4 y; bacısı Şəkər 9 y;

onları saxlayan Bəyim 40 y; onun oğlu Həsən 4 y.

601.Ağa Məmmədhüseyn oğlu 14 y.

369.Hacı Nəzəralının evi.

602.Yüzbaşı Məhəmməd Məmmədsaleh oğlu 44 ***(yüzbaşı);*** iki arvadı var: Ağasultan 40 y; Səkinə 20 y; qızı Gülzar 8 y; ***baldızı*** Zöhrə 14 y.

603.Vəli Nurməmməd oğlu 25 y ***(bağban);*** arvadı Canı 20 y; iki qardaşı var: Qasım 9 y; Məsim 8 y; anası Zeynəb 45 y.

370.Qaçıb gedən Həsən bəy Mirzə Hüseyn oğlunun evi.

604.Məmmədqulu bəy Hacı Murad bəy oğlu oğlu 30 y ***(bəy);*** arvadı Rəhmannisə xanım 20 y; iki oğlu var: Əbdüləli bəy 15 y; Cəfərqulu bəy 2 y; qızı Əsmət xanım 10 y;

nökəri Ramazan Sultanqulu oğlu 10 y; qulluqçu Bədirnisə 25 y.

605.Axund Molla Mehdi Axund Molla Məmmədəli Peşnamaz oğlu 45 y; arvadı Şərəbanu xanım 20 y; oğlu Əliqulu 1 y.

606.Axund Molla Kazım Axund Molla Əhməd Şeyxülislam oğlu 46 y; arvadı Şahzadə 20 y; oğlu Ağa 14 y; qızı Sara 1 y;

anası Sona xanım 60 y.

371.607.Mirzə Abdulla Ağaməmməd oğlu 45 y ***(mirzə);*** arvadı Anaxanım 30 y; iki oğlu var: Əsəd 6 y; Cabbar 4 y;

üç qardaşı oğlu var: Baba Bayraməli oğlu 15 y; Hüseyn 12 y;

Ələkbər Hüseyn oğlu 25 y; arvadı Ummu 15 y;

nökəri Həsən Cəfər oğlu 12 y.

608.Məmmədbağır Həsən oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Xanımnənə 25 y;

qaynı Hacı İsmayıl oğlu 18 y.

372.609.Mir Qasım Mir Məmmədəli oğlu 47 y ***(seyid, tacir);*** arvadı Xeyrənisə 45 y; iki oğlu var: Mirbaba 19 y; iki qızı var: Bəyim 15 y; Şərəfbəyim 7 y;

qardaşı Mirhüseyn 34 y; qızı Bəyim 5 y;

kürəkəni Kərbəlaylı Həsənalı Baba bəy oğlu 36 y; onun arvadı Tellibəyim 30 y;

qayınanası Şərəf 60 y;

qardaşı oğlu Mirabdulla Mirmehdi oğlu 18 y.

610.Alo Kürd oğlu 50 y (***hermofrodit).***

373.611.Daşdəmir Dilənçi oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Anaxanım 25 y; üç oğlu var: Ələkbər 15 y; Kərim 10 y; Baba 1 y;

gəlin Zöhrə 30 y.

374.612.Musa Qərib oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** iki arvadı var: Hürü 50 y; Rəhimə 25 y.

335.613.Mirzə Baba Sevindik oğlu 45 y ***(bağban);*** arvadı Fağırnisə 25 y; oğlu Məhəmməd 6 y; qızı Ummu 10 y; ***qaynı*** Məmmədqulu Kərbəlayı Qurban oğlu 12 y.

376.614.Məşədi Mövsüm Zaman oğlu 45 y ***(bərbər);*** arvadı Hürünisə 45 y;

oğulluğu Tağı Əlirza oğlu 25 y; arvadı Nənə 18 y;

dul baldızı Şərəbanu 50 y.

377.Nəbi Cəbi oğlunun evi.

378.Baba Əli oğlunun evi.

615.Hüseyn Sadıq oğlu 25 y ***(pinəçi);*** arvadı Hüsnü 20 y; oğlu Əli 1 y; qızı Fatma 5 y.

379.616.Kərbəlayı Mustafa İbrahim oğlu 40 y (pinəçi); arvadı Ummu 20 y.

380.Zeynalabdin Molla Məhəmməd oğlunun evi. Evin üçdə bir hissəsi ölmüş Həsənalı Məmmədbağır oğluna məxsus olub.

617.Məmmədşirin Əli oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Sayalı 25 y; oğlu Baba 3 y.

381.618.Baba Əli oğlu 25 ***y (bağban);*** arvadı Telli 30 y; qardaşı Ələsgər 15 y;

619.Süleyman Kərbəlayı Murad oğlu 35 y ***(bağban);*** arvadı Anaxanım 30 y; qızı Sayalı 1 y.

382.620.Məhəmməd Məşədi Hüseyn oğlu 18 y ***(tokar);*** qardaşı Əli 15 y.

383.621.Bəbi Cəbi oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Zeynəb 20 y; oğlu Məhəmməd 1 y; ***baldızı*** Anaxanım 12 y.

622.Səfər Kərim oğlu 25 y;

xalası Kərbəlayı Balaxanım 50 y.

384.623.Qasımın dul arvadı Xeyrənisə 60 y.

385.624.Məşədi Allahverdi Qasım oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şirin 20 y; anası Mələk 45 y.

625.Allahverdi Qasım oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə).***

386.626.Məşədi Molla Seyid Məhəmməd oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Sona 30 y; üç oğlu var: Əbdüləli 10 y; Məhəmməd 9 y; Abdulla 7 y.

627.Süleyman Cəfər oğlu 25 y ***(bərbər);*** arvadı Səkinə 20 y.

387.628.Molla Şəfi Əli oğlu 60 y.

629.Sail İslam oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Sayalı 25 y; qızı Şərəf 1 y.

388.630.Allahqulu İbrahim oğlu 40 y ***(papaqçı);*** qardaşı oğlu Ələsgər Ocaqqulu oğlu 30 y; ***qardaşı qızı*** Anaxanım 20 y.

389.631.Seyid Hüseyn Mirsadıq oğlu 20 ***(seyid);*** arvadı Səkinə 17 y;

ögey anası Rəbiyyə 40 y.

632.Həsən Bədəl oğlu 15 y ***(günəmuzd fəhlə);*** qardaşı Hüseyn 20 y; iki bacısı var: Səkinə 12 y; Ummu 8 y;

dul anası Fatmanisə 38 y.

390.633.Piri Kərbəlayı İbrahim oğlu 17 y ***(ipək satır);***

dul anası Hürü 40 y.

634.Həsənalı Məmmədalı oğlu 17 y ***(nökər);*** dul anası Səfiyəbanu 40 y.

635.Cavad Mirzə Yaqub oğlu 7 y; dul anası Nazlı 25 y.

391.636.Erməni ailəsi.

392.637.Erməni ailəsi.

393.638.Kərbəlayı Əkbər Sadıq oğlu 30 ***(papaqçı);*** arvadı Fatma 25 y; iki oğlu var: Allahverdi 8 y; Məmmədsadıq 1 y.

639.Usub Kərbəlayı Məmmədalı oğlu 45 y ***(nökər);*** arvadı Şəhri 30 y; iki oğlu var: İsmayıl 12 y; Məmmədalı 2 y.

394.640.Qoca Hüseynalı oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Qızxanım 20 y; iki oğlu var: Mirzə 12 y; Ələsgər 10 y; iki qızı var: Ummu 7 y; Sayalı 3 y;

qardaşı Məmmədsəfər 20 y;

iki qardaşı oğlu var: Abbas Yolçu oğlu 8 y; Əkbər 1 y.

641.Məhəmməd Kərbəlayı Əliqulu oğlu 25 y ***(ipək satır);*** anası Anaxanım 45 y.

642.Kərbəlayı Bağır Əbdülqəni oğlu 35 y ***(papaqçı);*** arvadı Telli 20 y.

Daşlı küçə (v. 148-163)

395.Zülfüqarın evi.

Bu ev xəzinə torpağında tikilib.

643.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

396.644.Məmmədalı Qədim oğlu 25 y ***(bərbər);*** arvadı Fatmanisə 14 y.

645.Xudaverdi Haxverdi oğlu 20 y ***(günəmuzd fəhlə);*** qardaşı Tanrıverdi 13 y; bacısı Xeyrənisə 8 y; anası Hürüzad 40 y.

397.646. İsmayıl Məşədi Qurbanəli oğlu 20 y; arvadı Zöhrə 15 y; qardaşı Ramazan 7 y; bacısı Bibican 7 y;

dul anası Şərəf 40 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında yerləşir***).

398.647.Məmiş Allahverdi oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Səkinə 20 y; iki oğlu var: Paşa 12 y; Əkbər 7 y; qızı Qızxanım 1 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında yerləşir***).

648.Bağır Allahverdi oğlu 13 y; qardaşı Hüseynalı 7 y; *dul anası* Banu 45 y.

649. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

399.650.Kərbəlayı Mustafa Allahqulu oğlu 35 y ***(bərbər);*** arvadı Fatma 30 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında yerləşir***).

651. Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

400.652.Məşədi Əlizaman Qurban oğlu 35 y ***(suvaqçı);*** arvadı Zeynəb 25 y; oğlu İbrahim 1 y; qızı Həcər 3 y;

dul bacısı Xeyrənisə 35 y; onun oğlu Şahbaz Sadıq oğlu 10 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında yerləşir***).

401.653.Hacı Şahverdi Haxverdi oğlu 60 y ***(tacir);*** iki arvadı var:Xeyrənisə 55 y; Telli 22 y; iki qızı var: Püstə 3 y; Gövhər 2 y;

qardaşı Əli 45 y; arvadı Sadat 30 y; oğlu Məmmədalı 2 y; üç qızı var: Nənəxanım 20 y(***albinos);*** Bibixanım 10 y; Nazlı 14 y;

iki qardaşı oğlu Abdulla Məşədi Tağı oğlu 22 y; Abbas 14 y;

analığı Sona 45 y;

dul gəlini Nabat 22 y.

402.654.Hacı Məhəmməd Baytal Həsən oğlu 50 ***(tacir);*** arvadı Fatmanisə 40 y; oğlu Məmmədbağır 2 y; iki qızı var: Şirin 6 y; Mələk 1 y.

655.Ağa Rəhim oğlu 25 ***(tacir);*** arvadı Gülsüm 15 y.

656.Zeynal Musa oğlu 30 y ***(çərçi);*** arvadı Anaxanım 25 y.

657.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

403.658.Hüseyn Tapdıq oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Anaxanım 35 y; oğlu Baba 7 y; qızı Bacıqızı 4 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında yerləşir***).

404.659.Məşədi Bayram Abdul oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Nənəxanım, oğlu Məhəmməd 1 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında yerləşir***).

660.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

405.661.Cabbar Kərbəlayı Qədim oğlu 25 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Anaxanım 15 y;

qayınanası Sadat 50 y.

406.662.Cəfər Hacı oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Leyli 30 y;

iki oğlu var: Qoca 30 y; arvadı Səkinə 15 y;

Zeynal 18 y;

qızı Səkinə 6 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

407.663.Hacı Molla Sədərək Hacı Baba oğlu 70 y (tacir); arvadı Anaxanım 20 y;

oğlu Məhəmməd 25 y; arvadı Sadat 25 y; iki oğlu var: Əbdüləli 10 y; Əbdülhəmid 1 y;

iki qızı var: Nabat 7 y; Fatma 5 y.

408.664.Hüseyn Həsən oğlu 30 y ***(keçəçi);*** arvadı Sədircahan 26 y; oğlu Həsən 7 y; qızı Bibixanım 8 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

665.Səfər Məhəmməd oğlu 25 y ***(bərbər);*** arvadı Sona 20 y; oğlu Fətulla 1 y.

409.666.Hüseynalı İmamqulu oğlu 36 y ***(çərçi);*** arvadı Cahanbanu 30 y; oğlu Baba 9 y; qardaşı qızı Anaxanım 9 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

410.667.Zaman Nadir oğlu 30 y ***(ipək satır);*** arvadı Səkinə 26 y; qızı Püstə 1 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

668.İmamqulu Kərbəlayı Allahqulu oğlu 20 ***(ipək satır); dul anası*** Ağasultan 42 y.

411.669.Usta Kazım Hüseyn oğlu 50 y ***(pinəçi);*** arvadı Güləndam 35 y; oğlu Ələkbər 3 y; iki qızı var: Sayalı 15 y; Xeyrənisə 6 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

412.670.Məhəmməd Molla Məmmədrza oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Xədicəbanu 25 y; oğlu Abbas 1 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

413.671.Məşədi İsmayıl Məmmədrəsul oğlu 35 y ***(mehtər);*** iki arvadı var: Qədimə 24 y; Sona 20 y; qızı Gülsüm 7 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

414.672.Məmmədəli Məmmədəmin oğlu 35 y ***(pinəçi);*** arvadı Nazəni 16 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

673.İbrahim Əli oğlu 30 y; arvadı Şərəf 35 ***(nökər);*** qızı Səkinə 8 y.

415.674.Əli Əlif oğlu 35 y ***(tacir);*** iki arvadı var: İzzət 25 y; Sənəm 20 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

416.Qaçıb gedən İrza bəy Gəncəlidən qalan ev.

675.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

676.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

417.677.Məmmədhüseyn Hacı Pirmurad oğlu 14 y; qardaşı Həmzə 12 y; anası Şərəbanu 30 y.

678.Əli Kərbəlayı Hacı oğlu 25 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Sona 15 y.

418.679.Kərbəlayı Məsim Kərbəlayı Əliməmməd oğlu 60 y ***(qəssab);***

oğlu Abdulla 30 y; arvadı Xeyrənisə 26 y; üç oğlu var: Hüseyn 12 y; Həsən 8 y; Məhəmməd 6 y; qızı Sayalı 3 y.

419.Qaçıb gedən Cabbar Məşədi Məmmədcəfər oğlundan qalan ev.

420.680.Kəlbəli Kərbəlayı Əliqulu oğlu 40 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Sayalı 30 y; iki oğlu var: İrza 14 y; Məhəmməd 8 y; qızı Püstə 2 y.

421.681.Əli Məşədi Mustafa oğlu 18 y ***(arabaçı);*** qardaşı Məmiş 5 y; anası Xədicə 35 y.

682.Əliqulu Məşədi Məhəmməd oğlu 25 y; arvadı Telli 15 y.

422.683.Cəfər Mürsələli oğlu 50 y ***(dəri ustası);*** arvadı Səkinə 35 y; üç oğlu var: Məhəmməd 10 y; Əli 7 y; Abbas 5 y.

423.684.Məşədi Qasım Zeynalabdin oğlu 50 ***(pinəçi);*** arvadı Sadat 24 y;

dörd oğlu var: Qəni 28 y; arvadı Səkinə 20 y; oğlu Əsəd 1 y;

Hüseynalı 24 y; Həsən 18 y; Cabbar 8 y; qızı Şirin 8 y.

424.685.Molla Tağı Kərbəlayı Vəli oğlu 35 y ***(tokar);*** arvadı Xumı 30 y; iki qızı var: Fatma 12 y4 Şaman 1 y.

426.687.Hacı Məmmədhəsən Məşədi Kərim oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Çiçək 20 y; oğlu Məmmədalı 1 y;

nökəri Ələsgər Məsimxan oğlu 10 y.

427.688.Kərbəlayı Rəhim Məşədi Əli oğlu 60 y ***(baqqal);*** arvadı Hədiyyə 40 y; iki oğlu var: Məmmədsadıq 10 y; Məmmədbağır 7 y; qızı Şükufə 4 y.

689.Kərbəlayı Baba Kərbəlayı Hüseyn oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Çiçək 25 y;

qardaşı Ağababa 30 y;

dul anası Xədicə 50 y.

690.Əbdülhüseyn Abdulla oğlu 10 y; bacısı Həmidə 3 y; anası Ummu 30 y.

691.Məhəmməd Kərbəlayı Ağasi oğlu 5 y; bacısı Canı 7 y; anası Ummu 40 y.

428.Fatma Məmmədalı qızının evi.

692.Ələkbər Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 40 y ***(hamamçı);*** arvadı Xədicə 25 y.

693.Həsən Abbas oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Sona 40 y.

429.Ağa Cəfər oğlunun evi.

694.İsmayıl Mustafa oğlu 18 y ***(başmaqçı);*** dul nənəsi Zeynəb 45 y; qulluqçu Şahnisə 12 y.

430.695.Mirzə Usub Hacı Məhəmməd oğlu 45 y ***(mirzə);*** arvadı Xədicə 30 y; oğlu Məmmədhüseyn 12 y;

qardaşı Kərbəlayı Abdulla 35 y; arvadı Sona 25 y; oğlu Hüseyn 8 y;

nökəri Baba Zeynalabdin oğlu 20 y;

qulluqçu Fatmanisə 10 y.

431.696.Həsən Əhməd oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Bibixanım 30 y; oğlu Cəlil 8 y; üç qızı var: Püstə 6 y; Tutiya 4 y; Nabat 3 y.

432.697.Kərbəlayı Qasım Kərbəlayı İbrahim oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Hürü 40 y;

iki oğlu var: Talıb 20 y; arvadı Çiçək 15 y; qızı Nazəni 1 y;

Məmmədcəfər 6 y;

qayınanası Hədiyyəbanu 60 y;

qardaşı Məşədi Ələkbər 45 y; arvadı Sona 35 y;

iki qızlığı: Fatma Məşədi Əli qızı 6 y; Zöhrə 4 y;

anası Tahiyəbanu 70 y;

qardaşı oğlu Məmmədalı Məşədi İsmayıl oğlu 1 y;

qardaşı qızı Anaxanım 12 y.

698.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

699.Zeynalabdin Həsənalı oğlu 40 y ***(şatır);*** arvadı Fatmanisə 30 y; oğlu Əbdüləli 1 y.

433.700.Hacı Baba Məmmədəmin oğlu 35 y; arvadı Xeyrənisə 25 y; oğlu Kərim 5 y; iki qızı var: Səkinə 8 y; Nazlı 2 y.

701.İsmayıl İrza oğlu 45 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Fatma 25 y; iki oğlu var: Əli 15 y; Məhəmməd 2 y; qızı Zeynəb 4 y.

434.702.Abdulla Hacı Rəhim oğlu 4 y; iki bacısı var: Sona 10 y; Qızxanım 7 y; dul anası Fatmanisə 40 y; nökər Məhəmməd Şahverdi oğlu 20 y.

703.Molla Əli Molla İbrahim oğlu 30 y ***(molla);*** arvadı Pəri 25 y; oğlu Məhəmməd 4 y; qızı Həlimə 1 y; anası Cığalı 55 y.

435.704.Atakişi Rza oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Yetər 25 y; iki qızı var: Anaxanım 7 y; Fatma 3 y.

Xan bağları məhəlləsi (v. 163-164)

436.705.Məşədi Kərim İbrahim oğlu 50 y ***(dərzi);*** arvadı Cahanbanu 20 y; üç oğlu var: Mirzalı 18 y; Məmmədhüseyn 13 y; Məmmədhəsən 10 y; qızı Ummugülsüm 1 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

437.706.Kazım Kərbəlayı Dilənçi oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Canı 20 y; qızı Fatma 3 y; anası Zeynəb 50 y.

(***Bu ev xəzinə torpağında tikilib***);

707.Ələsgər İsgəndər oğlu 17 y; iki qardaşı var: Səfəralı 10 y; Rəcəbəli 7 y; ***dul anası*** Anaxanım 35 y.

708.Hüseyn Abdulla oğlu 25 y ***(tokar);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; qızı Səkinə 3 y;

dul bacısı Pəri 20 y.

438.Qaçıb gedən və İranda ölən Mirzə Möhsün Mirzə Aşır oğlunun evi.

709.Məhəmməd Mirzə Əli oğlu 50 ***(çoban);*** arvadı Nisə 30 y; iki oğlu var: Tağı 15 y; Nağı 9 y; qardaşı qızı Çiçək 2 y.

Təpəbaşı məhəlləsi (v. 164)

439.710.Poruçik Məlik Saak Məlik Abramoviç Ağamalov 60 y; arvadı Takui 35 y; oğlu Qəhrəman 10 y; iki qızı var: Saloma 12 y;

Gürcü şahzadəsi Aleksandrın arvadı Maya xanım 25 y; ***onun oğlu*** İrakli 3 y;

dul gəlini Zarma 30 y;

nökəri: atası bilinməyən Arakel 28 y.

711-961 nömrəli ailələrdə yerli, İrandan və Türkiyədən köçürülmüş ermənilər və 46 boşa(erməni qaraçısı) yaşayır.

Təpəbaşı hissəsinin əhalisi:

Müsəlman tatarlar: 594 ailə, 1.333 kişi, 1.204 qadın, cəmi 2.537 nəfər.

Yerli ermənilər: 277 ailə, 589 kişi, 587 qadın, cəmi 1.176 nəfər.

İrandan köçürülən ermənilər: 83 ailə, 187 kişi, 187 qadın, cəmi 374 nəfər.

Türkiyədən köçürülən ermənilər: 3 ailə, 25 kişi, 23 qadın, cəmi 48 nəfər.

Erməni vilayəti üzrə İnzibati İdarənin müşaviri İvan Şopen.

Qeydiyyatçı katib Arxip Rıjkov.

DƏMİRBULAQ HİSSƏSİ. (v. 2-41)

1.Ağamirzə bəy Hacı Novruzəli oğlunun buzxanası.

2.Qurban Molla Əlixan oğlunun evi.

1.Məşədi Qulu Məmmədrəhim oğlu 30 y ***(qəssab);*** qızı Bacıxanım 2 y.

2.Sadıq Kərbəlayı Qurbanəli oğlu 25 y ***(arabaçı);*** qızı Çiçək 20 y.

3.3.Əli Usta Məhəmməd oğlu 7 y; qardaşı Nəcəf 3 y; dul anası Sadat 22 y;

dul nənəsi Səkinə 50 y.

4.Babaxan Həsən oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Gövhər 18 y; ***dul anası*** Şərəbanu 50 y.

4.5.Rəcəb Fətəli oğlu 20 y ***(qəssab);*** arvadı Sona 15 y; qızı Şirin 1 y; ***anası*** Şərəbanu 40 y.

5.6.Kərbəlayı Hüseyn Nəcəf oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Ummu 25 y; oğlu Məhəmməd 2 y; iki qızıı var: Nazlı 15 y; Gülsüm 12 y; ***dul anası*** Zeynəb 50 y.

6.7.Abbas Ələkbər oğlu 20 y ***(dəllal);*** arvadı Səkinə 15 y; qardaşı Məmmədalı 8 y; bacısı Səkinə 10 y; ***dul anası*** Qızxanım 40 y.

8.Abbas Qasım oğlu 17 y; dul anası Xədicəbanu 40 y.

9.Pənahəli Kərbəlayı İmamverdi oğlu 70 y ***(bağban);*** arvadı Nərgiz 60 y.

7.10.Hacı Kərim Rəcəbəli oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Ummu 30 y; iki oğlu var: Abbasqulu 4 y; Cəfərqulu 1 y;

qardaşı Məmmədbağır 30 y; onun arvadı İzzət 30 y; oğlu Məhəmməd 1 y;

dul gəlin Mahşərəf 40 y.

8.11.Ağacəfər Hüseyn bəy oğlu 30 y ***(mülkədar);***

kürəkəni Bağır Hacı Ağababa oğlu 40 y; onun arvadı Anaxanım 35 y***(kor);***

Kərim Sultan Abbasəli bəy oğlu 40 y; arvadı Nurcahan 20 y;

dul anası Sayalı 50 y;

nökəri Həsən Həsən oğlu 25 y.

9.Abbas Sultan Hacı İsmayıl oğlunun evi.

12.Hacıbaba İsrafil oğlu 40 y; arvadı Şirin 20 y; oğlu Məmmədhüseyn 1 y; qızı Ummuleyla 4 y; iki qardaşı oğlu var: Məhəmməd Zamanxan oğlu 10 y; Əhməd 7 y;

dul əmisi qızı Şərəf 20 y; onun oğlu Ələkbər 2 y;

qaynı Əli Məşədi Məmmədhüseyn oğlu 15 y.

10.13.Veyis Murad oğlunun dul arvadı Şərəf 25 y; oğlu Əli 15 y ***(papaqçı);*** qızı Sevgili 8 y;

dul anası Pəri 60 y.

11.14.Pirməhəmməd Vəli oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Fatma 25 y; qızı Sona 1 y;

qardaşı Bədəl 18 y; arvadı Şirin 15 y; qızı Nazlı 2 y.

12.15**.** Həsən Maho oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Xeyrənisə 19 y; qızı Fatma 7 y;

Mustafanın arvadı Qızyetər 18 y; onun oğlu Abbas 2 y.

(Evin yarısı qaçıb gedən Mustafanındır).

13.16.Hüseynqulu Abutalıb oğlu 12 y; bacısı Nabat 8 y; ***onun dul nənəsi*** Telli 50 y.

17.Əlirza Mürsəlrza oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Fatmanisə 20 y.

14.18.Məhəmməd Novruz oğlu 30 y ***(xırdavatçı);*** iki arvadı var: Zeynəb 15 y; Sona 20 y; iki qızı var: Çiçək 8 y; Şərəbanu 2 y; qardaşı Məmmədalı 17 y;

dul anası Səkinə 50 y.

19.Zeynal Zaman oğlu 26 y ***(bağban).***

15.20.Həsənalı Səfəralı oğlu 30 y ***(baramaçı);*** arvadı Səkinə 25 y; iki oğlu var: Məmiş 12 y; Sadıx 8 y;

kürəkəni Həsən 25 y; arvadı Şirin 14 y;

nökəri Qərib Əli oğlu 18 y.

16.Məşədi Bayramın evi.

21.Kazım Allahverdi oğlu 47 y ***(arabaçı);*** arvadı Zeynəb 30 y; oğlu Həsən 10 y; iki qızı var: Xeyrənisə 13 y; Zöhrə 6 y;

anası Xanzadə 65 y.

17.22.Həsənalı Molla Abdulla oğlu 40 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Anaxanım 30 y; oğlu Mirzə 20 y.

18.23.Seyid Həsən Mir Əbukəlbi oğlu 50 y ***(seyid);*** arvadı Seyidə Bəyim 40 y; oğlu Mirbağır 20 y; qızı Zöhrəbəyim 11 y.

19.Hüseyn Kərbəlayı Sadıq oğlunun evi.

24.Abbasəli İsmayıl oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Zöhrə 40 y.

20.25.Baba Əlibaba oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Sayalı 30 y; oğlu Abbas 2 y; qardaşı qızı Anaxanım 9 y.

21.26.Tağı bəy İrzaqulu bəy oğlu 50 y ***(bəy);*** arvadı Şirin 35 y; oğlu Abdulla 8 y; qızı Səkinə 14 y;

dul bacısı Çiçək xanım 50 y.

22.27.Seyid Rəfi Mir Abutalıb oğlu 35 y ***(seyid);*** arvadı Fatma 22 y; iki qızı var: Asyabəyim 8 y; Xədicə 1 y.

28.Qafar Əminağa oğlu 20 y ***(bağban).***

29.Bəhlul Usta Rəcəbəli oğlu 15 y ***(pinəçi);*** bacısı Mələk 6 y; anası Xeyrənisə 30 y.

23.30.Mir Tağı Mir Hüseynalı oğlu 30 y ***(seyid);*** arvadı Bəyim 20 y; qızı Xeyrənisə 1 y;

dul qayınanası Zeynəb 60 y.

24.31.İsmayıl Məhəmməd oğlu 50 y ***(bağban);***

üç qardaşı var: Məmmədalı 40 y; arvadı Şirin 20 y; oğlu Abdulla 10 y; qızı Anaxanım 1 y;

Kərim 15 y; Rəhim 12 y.

25.Mövsüm bəy Fərzalı bəy oğlunun evi.

32.Məşədi Qəmxar Əli oğlu 50 y ***(bağban);*** oğlu Zeynalabdin 8 y; iki qızı var: Səkinə 15 y; Zübeydə 12 y.

33.Ağasi Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Səkinə 40 y; iki oğulluğu var: Ağa Hüseyn oğlu 15 y; Qurban 10 y.

26.34.Həsənalı bəy Hacı Məhəmməd bəy oğlu 45 y ***(bəy);*** iki arvadı var: Sayalı 30 y; Səkinə 30 y; qızı Anaxanım 12 y.

27.Mürsəl bəy Məhəmməd Şəfi bəy oğlunun evi.

35.Şıxı Mehdi oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Hürü 40 y; iki qızı var: Səlbi 15 y; Səkinə 1 y.

28.36.Məmmədalı Əhməd oğlu 40 y ***(şatır);*** arvadı Sayalı 30 y; üç oğlu var: İsmayıl 15 y; Əhməd 13 y; Əli 6 y; iki qızı var: Qızxanım 6 y; Mələk 1 y; ***qardaşı oğlu*** İbrahim Nuru oğlu 8 y.

37.Abbas Cəfər oğlu 1 y; bacısı Qızbahar 6 y;

dul anası Sayalı 30 y.

38.Bünyadəli Molla Baba oğlu 25 y ***(pinəçi);*** arvadı Fatmanisə 20 y; oğlu Məhəmməd 1 y.

29.39.Mövsüm bəy Hacı Fərzalı bəy oğlu 35 y ***(bəy);*** oğlu Beytulla 8 y; qızı Qızxanım 10 y;

qardaşı Kərbəlayı Hüseyn 40 y; oğlu Mehdiqulu 1 y;

iki bacısı var: Şərəbanu 25 y; onun oğlu Məmmədalı 2 y; qızı Ruqiyyə 1 y;

Nazlı 20 y.

30.40.Tanrıverdi İsmayıl oğlu 30 y *(bağban);* arvadı Sayalı 25 y; iki oğlu var: Həsən 6 y***(kor);*** Məmmədcəfər 2 y;

iki qardaşı var: Şahverdi 25 y; arvadı Səkinə 15 y;

Məmiş 16 y;

dul anası Hürü 50 y.

31.41.Kazım bəy İsmayılxan bəy oğlu 35 y ***(bəy);*** arvadı Sayalı 30 y; oğlu Nəsrulla 15 y; qızı Nazlı 12 y.

32.42.Salman Sadıx oğlu 20 y (arabaçı);

qardaşı İbrahim 25 y; arvadı Mələk 20 y; oğlu Ələkbər 12 y.

33.43.Mirzəcan bəy Məmmədhəsən bəy oğlu 25 y ***(bəy);*** arvadı Anaxanım 25 y; iki oğlu var: Ağa 12 y; Əli 5 y; iki qızı var: Çiçək 9 y; Fatmanisə 2 y.

34.44.Məşədi Kərim bəy Məmmədhəsən bəy oğlu 40 y ***(bəy);*** arvadı Səkinə 25 y; iki oğlu var: Cabbar 20 y; Hüseynalı 1 y; qızı Müqəddəs 3 y.

35.45.Cəlil Məşədi Rəhim oğlu 8 y; bacısı Nabat 1 y; dul anası Fatma 40 y; ***dul nənəsi*** Xeyrənisə 60 y; qardaşı qızı Zeynəb 3 y.

46.Hacı Əli Mirzə oğlunun dul arvadı Pəri 80 y; Kərbəlayı Xeyrənisə Kərbəlayı Əhməd qızı 50 y; Kərbəlayı Əhmədin dul arvadı Ummu 30 y.

36.47.Əskər Məşədi Kərim oğlu 14 y; iki qardaşı var: Mirzə 12 y; Məmmədalı 4 y; bacısı Bibixanım 5 y.

37.Feyzulla Novruz oğlunun evi.

48.Sadıx Oruc oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Zöhrə 15 y; qardaşı Elləz 25 y.

38.49.Həsənağa Ağamirzə bəy oğlu 10 y; bacısı Xədicə Ummu 2 y; ***dul anası*** Şərəbanu 25 y;

dul gəlin Canı xanım 20 y; qızı Ummugülsüm 1 y;

iki nökəri var: İsmayıl Rəhim oğlu 25 y; Zeynalabdin Qardaşbəy oğlu 60 y.

39.50.Nağı Əhməd oğlu 30 y ***(dəllal);*** iki arvadı var: Zübeydə 20 y; Sadat 18 y;

dul anası Cahanbanu 50 y.

40.51.Hüseynalı Həsən oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Şərəf 27 y.

41.52.Ələskər Məhəmməd oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Sayalı 20 y.

42.53.Cəfər Kərbəlayı Qulu oğlu 30 y ***(arabaçı).***

43.54.Məşədi Zeynal Kərbəlayı İbrahim oğlu 40 y ***(Baş mehtər);*** qızı Şərəbanu 7 y;

iki qardaşı var: Abbas 30 y; onun arvadı Anaxanım 20 y;

Baba 20 y; onun arvadı Nazlı 20 y; oğlu Hüseyn 1 y;

qaynı Həsən Məşədi Əli oğlu 18 y;

dul anası Fatma 60 y.

55.Gülməmməd Əbülqasım oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Ummu 30 y; oğlu Abbas 2 y; qızı Qızxanım 1 y.

44.56.Mirbağır Mir Məmmədzaman oğlu 30 y ***(seyid, baqqal, baramaçı)***; arvadı Fatma 20 y;

dul anası Şərəbanu 50 y.

57.Məşədi Kazım Şahhüseyn oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Mələk 20 y; ***dul bacısı*** Səkinə 50 y.

45.Təbrizli Əbdüləlinin evi.

58.İsmayıl ağa Almaz oğlu 40 y; arvadı Fatma 25 y; qızı Xeyrənisə 12 y.

46.59.Məşədi Məhəmməd Kərbəlayı Hüseyn oğlu 40 y ***(papaqçı);*** arvadı Ummu 15 y; oğlu Hüseyn 1 y.

47.60.Mirzə Əbdülbaqi Molla Məmmədxan oğlu 35 y.

48.61.Bağır Kərbəlayı Məmmədtağı oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Xeyrənisə 25 y; oğlu Əli 13 y; iki qızı var: Səkinə 5 y; Çiçək 2 y.

49.Ələsgər Əbdülhüseyn oğlunun evi.

62.Hüseyn Kazım oğlu 40 y ***(nökər);*** arvadı Çiçək 20 y.

50.63.Kərbəlayı Abılı Əli oğlu 60 ***(arabaçı);*** iki oğlu var: Qəhrəman 12 y; Şahməmməd 10 y.

64.Kərbəlayı Zeynalabdin Musaxan oğlu 60 y; arvadı Xədicəbanu 45 y; oğlu Ramazan 13 y; qızı Şərəf 9 y.

51.65.Abbasəli Habil oğlu 40 y ***(şatır);*** arvadı Sayalı 25 y; oğlu Məhəmməd 1 y; qızı Püstə 7 y;

qardaşı oğlu Haxverdi Əli oğlu 25 y.

52.66.Məşədi Məhəmməd Pirkətanqulu oğlu 40 y ***(çərçi);*** arvadı Şəkərnisa 20 y; qızı Mələknisə 10 y; ***baldızı*** Nabat 18 y;

67.Mirzə Qulu oğlu 10 y; dul anası Fatma 40 y.

53.Bu ev taun xəstəliyindən ölən təbilçi Məşədi ilə qardaşı Həsənə məxsus olub. Hazırda Məşədi Təbilçinin kürəkəni Hacı Sədrət baqqal onu Seyid Mirbağıra satıb.

68.Məşədi Hüseyn Əli oğlu 40 y ***(papaqçı);*** iki arvadı var: Banu 25 y; Səkinə 20 y; qızı Nazəni 1 y.

54.69.Məşədi Abbas Zeynalabdin oğlu 27 y ***(tacir);*** aradı Şəkər 18 y; bacısı Kiçikxanım 12 y; ***dul anası*** Şərəbanu 40 y.

70.Məhəmməd Molla Əli oğlu 20 y ***(xırdavatçı).***

55.71.Molla Qasım Molla Kamal oğlu 40 y ***(molla);*** arvadı Anaxanım 40 y.

72.Kərbəlayı Əli Baba oğlu 35 y ***(boyaqçı);*** arvadı Xeyrənisə 25 y; oğlu Zeynalabdin 1 y.

56.Məhəmməd Kərbəlayı Əliqulunun evi.

73.Nəbi İmamqulu oğlu 30 y ***(başmaqçı);*** arvadı Zeynəb 25 y; oğlu Həsən 1 y.

57.Qaçıb gedən İsmayıl Türkmən oğlundan xəzinəyə qalan boş və uçuq ev.

58.74.Məşədi Ələkbər Şakir oğlu 45 y ***(pinəçi);*** arvadı Sayalı 30 y; üç oğlu var: Məmmədbağır 15 y; Əli 12 y; Paşa 2 y.

59.Ələsgər Əbdülhüseyn oğlunun boş evi.

60.75.Kazım Hacı Nəbi oğlu 50 y ***(bağban);*** Anaxanım 15 y; Çiçək 10 y.

76.Məhəmməd Nəbi oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Xeyrənisə 25 y; oğlu Əbdülhəsən 1 y; iki qızı var: Məsmə 8 y; Həcər 6 y.

61.77.Ələkbər ağa Rəsul oğlu 35 y ***(baqqal);*** Ummu 25 y; qızı Qızxanım 2 y; qardaşı oğlu Mustafa Süleyman oğlu 1 y; dul gəlin Telli 25 y.

62.Hacı Cəfər bəy məscidi.

63.Məşədi Ələskər şakir oğlunun boş evi.

64.78.Ağamirzə Hacı Kazım o 30 y ***(tacir);*** arvadı Şirin 20 y; qızı Gülsüm 3 y;

dul anası Sona 50 y.

65.79.Məşədi Mömin Mehdi oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Nisə 35 y; iki oğlu var: Mehdi 20 y; Ələsgər 14 y.

66.80.Məşədi Qurban Məhəmməd oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Sona 20 y; qızı Zəhra 1 y; qardaşı oğlanları: Kərim Zeynalabdin oğlu 12 y; Rəhim 10 y.

67.81.Hacı Bağır Murad oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 40 y; oğlu Məhəmməd 10 y.

82.Məmmədhəsən Kərbəlayı Zalı oğlu 45 y ***(arabaçı);*** arvadı Şərəbanu 30 y; qızı Fatmanisə 14 y.

68.83.Məşədi Cəfər Hacı Aslan oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Teyfənisə 30 y; qızı Sultan 4 y; oğlu Rəfi 9 y; qardaşı Baba 12 y; ***dul anası*** Zöhrəbanu 50 y.

69.84.Məmmədhəsənin dul arvadı Fatma 35 y.

70.85.Məmmədhəsən Cəfər oğlu 45 y ***(arabaçı);*** arvadı Səkinə 20 y; oğlu Həzrətqulu 2 y; iki bacısı var: Səkinə 40 y; Şərəbanu 50 y.

71.86.Yüzbaşı Qasımın dul arvadı Nazlı xanım 40 y; nəvəsi İbrahim 1 y; oğulluğu Paşa Ələsgər bəy oğlu 14 y; qızlığı Gülsüm 6 y.

87.Kərbəlayı Abdulla Hacı Cəfər oğlu 40 y ***(feyerverk ustası, başmaqçı və baramaçı);***

dörd oğlu var: Məhəmməd 23 y; arvadı Şərəf 20 y; qızı Fatma 1 y;

Hacıbaba 20 y; Kərim 15 y; Rəhim 10 y.

72.88.Hacıgəldi Məmmədhüseyn oğlu 60 y; iki arvadı var: Məsumə 30 y; Sona 20 y; qızı Zeynəb 1 y;

beş oğlu var: Novruzəli 25 y; arvadı Bədirnisə 20 y; iki qızı var: Bədircamal 3 y; Mələk 1 y;

Ələsgər 6 y; Hüseyn 5 y; Abbas 4 y; Bayram 1 y.

73.89.Hüseyn Məhəmməd oğlu 60 y ***(bağban);***

dul gəlini Şahpəri 40 y;

iki qardaşı oğlu: Uluxan İsmayıl oğlu 20 y; arvadı Xeyrənisə 25 y;

Musa 10 y.

90.Məhəmməd Kürd oğlu 25 y ***(bağban);***

kürəkəni Məhəmməd Zeynalabdin oğlu 30 y; arvadı Badisəba 25 y;

dul bacısı Mina 22 y; ***dul anası*** Xatun 50 y.

74.Seyid Məhəmməd Seyid Həsən oğlunun evi.

91.Səməd Kərbəlayı Nurməhəmməd oğlu 45 y; arvadı Mələk 30 y; qızı Gülçöhrə 1 y.

92.Məhəmməd İsmayıl oğlu 30 y ***(arabaçı);*** iki qardaşı var: Məhəmməd 18 y; Hüseyn 7 y.

93.Abbas Şahəli oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Şərəbanu 20 y; oğlu Ələsgər 3 y; qardaşı Abdulla 16 y;

dul anası Hürünisə 50 y.

75.Məhəmməd Hacı Molla Hüseyn oğlunun evi.

94.Ələsgər Əbdulhüseyn oğlu 23 y ***(xırdavatçı);*** arvadı Xeyrənisə 15 y; oğlu Ələkbər 1 y; qardaşı Məmmədtağı 10 y; iki bacısı var: *dul* Səkinə 35 y; Gövhər 12 y.

76.95.Ələsgər Məşədi Hacı oğlu 6 y; üç bacısı var: dul Ummu 17 y; Nabat 9 y; Sona 2 y; ***dul anası*** İzzət 35 y.

77.Paşa Ələsgər bəy oğlunun evi.

96.Heydər Səfi oğlu 35 y ***(arabaçı);*** arvadı Sona 25 y; qızı Mələknisa 1 y.

97.Səfərəlinin dul arvadı Sona 40 y; iki qızı var: Mələk 14 y; Seyidə Bəyim 6 y.

98.Əbdülkərim Kərbəlayı Mirzalı oğlu 25 y ***(çərçi);***

dul anası Bəyim 50 y.

78.Həsən ağa Ağa Mirzəbəy oğlunun evi.

99.Teymur İmamverdi oğlu 40 y; arvadı Fəhranisə 30 y; oğlu Abbasəli 1 y; iki qızı var: Xanzadə 12 y; Şərəbanu 8 y.

79.Məhərrəm Kərbəlayı Qurban oğlunun evi.

100.Kərbəlayı Ramazan Allahverdi oğlu 28 y ***(bərbər);*** arvadı Sona 18 y.

101.Baba Allahverdi oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Güləndam 18 y; oğlu Allahverdi 7 y; qızı Səkinə 1 y.

80.102.Kərbəlayı Əliqulu Kərbəlayı Cəfər oğlu 60 y ***(pinəçi);*** arvadı Mahbanu 50 y; oğlu Abbas 9 y; dul qızı Ummu 18 y.

81.103.Ələkbər Məşədi Musarza oğlu 10 y.

104.Abbas Kərbəlayı Dərviş oğlu 40 y ***(ipək satır);*** arvadı Çiçək 20 y; oğlu Ələkbər 1 y; qızı Şərəbanu 9 y.

105.Bağır Zeynalabdin oğlu 40 y ***(arabaçı);*** arvadı Bağırnisə 35; oğlu Zeynalabdin 18 y; qızı Gövhər 7 y.

82.İrzaqulu bəyin evi.

106.Məşədi Rüstəm Adıgözəl oğlu 55 y ***(baqqal);*** arvadı Xədicəbanu 40 y;

iki oğlu var: Kərbəlayı Ramazan 20 y; arvadı Zöhrə 20 y; oğlu Abdulla 1 y;

Nəbi 10 y.

83.107.Həsənağa Hacı Cabbar bəy oğlu 30 y ***(bəy);*** iki arvadı var: Ummu 25 y; Bəyim 20 y; dörd qızı var: Telli 8 y; Bəyim 6 y; Xatun 2 y; Mehri 1 y;

qardaşı İsmayıl 20 y;

dul bacısı Ummu 40 y; onun oğlu Süleyman 15 y; qızı Nazlı 18 y;

üç nökəri var: Qulu 19 y; Zöhrab Tarverdi oğlu 15 y; Cəfər 18 y.

84.108.Məşədi Allahverdi Zaman oğlu 50 y; arvadı Zeynəb 40 y; iki oğlu var: Ocaqqulu 25 y; Məhəmməd 12 y.

85.109.Seyid Mirhəsən Seyid Gülməmməd oğlu 35 y ***(baqqal);*** iki arvadı var: Tükəzban 30 y; Mələk 25 y; iki oğlu var: Mirbağır 5 y; Mirqasım 2 y.

110.Hüseyn Kazım oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Şərəf 30 y; qızı Fatma 1 y.

111.Səfər Əli oğlu 30 y ***(mehtər);*** arvadı Sona 35 y; qızı Gülsüm 2 y.

86.Həsən ağa Hacı Cəfər bəy oğlunun hamamı.

87.112.Əskər Kərbəlayı Məmmədhüseyn oğlu 35 y ***(papaqçı);*** arvadı Nazlı 20 y; qızı Gövhər 1 y; qardaşı oğlu Hüseyn Məhəmməd oğlu 15 y.

113.Kərbəlayı Məhəmməd Xudaqulu oğlu 60 y *(dəyirman ustası);* arvadı Fatma 40 y; oğlu Mədət 15 y.

88.114.Cəfərqulu Ramazan oğlu 8 y; dul anası Səkinə 35 y.

115.Məhəmməd Ərmən oğlu 50 y ***(arabaçı);*** oğlu Həsən 20 y.

89.İsmayıl Kərbəlayı Yaqub oğlunun evi.

116.Səməd Muradxan oğlu 22 y ***(bərbər);*** arvadı Mədinə 18 y;

qayınanası Pəri 60 y.

90.Sail Allahverdi oğlunun evi.

117.Baba Zeynalabdin oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Nabat 20 y; oğlu İsmayıl 2 y.

91.118.Kərim Məmmədalı oğlu 30 y ***(çərçi);*** arvadı Sayalı 20 y.

92.119.Abbas bəy Mirzə Hacı Zeynalabdin oğlu 25 y ***(bəy);*** iki arvadı var: Zeynəb xanım 25 y; Mərcan xanım 25 y; oğlu Ağa 4 y; qızı Ummugülsüm 8 y;

oğulluğu Əsəd Tağı bəy oğlu 12 y;

dul anası Fatma 50 y;

nökəri Abbasəli Məşədi Mehdi bəy oğlu 17 y;

əmisi oğlu İsmayıl Molla Məhəmməd oğlu 6 y;

əmisi qızı Zöhrə 10 y;

qulluqçu Bibixanım 20 y.

93.120.Molla Rəsul Kərbəlayı Bayramqulu oğlu 40 y; arvadı Mədinə 30 y.

94.Məmmədhüseyn Rəcəb oğlunun evi.

121.Ramazan Həsənxan oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Sayalı 20 y; oğlu Həsən 2 y;

kürəkəni Əliyar Usub oğlu 25 y; arvadı Bəyim 30 y.

95.122.Bağır Məşədi Ələkbər oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Pərizad 18 y;

qardaşı Məşədi Abdulla 18 y; arvadı Şərəbanu 16 y; qızı Məsumə 1 y;

dul bacısı Sona 30 y; dul anası Xədicə 45 y; dul xalası Xeyrənisə 45 y.

96.123.Abbas Məhəmməd oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Zöhrə 30 y; qızı Xeyrənisə 8 y.

97.Həsənalı bəy Hacı Məhəmməd bəy oğlunun evi.

98.124.Əhməd Hüseyn oğlu 20 y ***(kənkan); dul anası*** Ummu 60 y.

99.125.Məşədi Məmmədsəfi İsmayıl oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə);*** iki arvadı var: Gülümxan 60 y; Zöhrə 40 y; iki oğlu var: Zülfüqar 9 y; Rza 1 y; qızı Hürü 30 y;

kürəkəni Məşədi Məhəmməd Şahhüseyn oğlu 40 y; arvadı Mələk 20 y; iki qızı var: Fatmanisə 6 y; Şirin 1 y.

100.Məmmədqulu Məmmədqulu oğlunun evi.

126.Xoydan gələn erməni ailəsi.

101.127.Seyid Məhəmməd Seyid Həsən oğlu 25 y; arvadı Leyli 20 y; oğlu Mirismayıl 1 y.

102.128.Kazım Kərbəlayı Novruzəli oğlu 40 y (***kor, dilənçi);*** arvadı Telli 40 y; oğlu Məhəmməd 8 y; qızı Nənə 15 y.

103.Abbas bəy Cəfər oğlunun evi.

129.Kərbəlayı Rəcəbin dul arvadı Səkinə 25 y;

dul anası Çiçək 70 y.

130.Bayram Tahir oğlu 50 y; arvadı Gözəl 20 y.

131.Məşədi Kərim Əmiralı oğlu 40 y ***(dəri ustası);*** arvadı Pərinisə 18 y; oğlu Zeynalabidin 1 y.

104.132.Zaman Cahangir oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Şərəbanu 25 y; qızı Səkinə 4 y.

133.Tarverdi Əli oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Pürüzad 20 y.

105.134.Səfər İbrahim oğlu 40 y ***(çərçi);*** arvadı Hürünisə 25 y; oğlu Sadıx 4 y; qardaşı Qezarb(?) 2 y.

106.135.Zeynal Gəncəli oğlu 10 y; qardaşı Həsən 8 y; bacısı Şirin 6 y; ***dul nənəsi*** Peykər 50 y.

107.136.Hacı Məmmədağa İbrahim oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Pərizad 20 y; iki qızı var: Zöhrəbanu 5 y; Fatmanisə 2 y;

qaynı Hüseyn Kərbəlayı İsmayıl oğlu 15 y.

137.Məmmədhüseyn Rəcəb oğlu 18 y ***(pinəçi); dul anası*** Şərəf 35 y.

108.138.Məhəmməd Abbasəli Usub oğlu 45 ***(mehtər);*** arvadı Hürünisə 30 y; qızı Sona 4 y;

qardaşı Əli 30 y; arvadı Ummu 22 y; qızı Gülsüm 1 y;

dul anası Xatun 60 y.

109.Hüseyn Məşədi İsmayıl oğlunun evi.

139.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

140.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

110.141.Molla Əli Məhəmməd oğlu 30 y ***(molla);*** arvadı Şərəbanu 25 y.

111.Ölən xoylu dərzi Abdullanın evi.

142. Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

112.143.Hacı Məmmədxan Kəlbəli oğlu 50 y ***(dəri ustası);*** arvadı Xeyrənisə 18 y.

144.Əli Ramazan oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; oğlu Ramazan 1 y; qızı Həcər 2 y.

145.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

113.146.Kadadulla Qəbul oğlu 40 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Gözəl 25 y; Sadat 25 y; oğlu Məhəmməd 2 y; qızı Şərəbanu 1 y.

147.Dostuxan Əli oğlu 30 y ***(əllaf);*** arvadı Gözəl 15 y;

dul nənəsi Xeyrənisə 60 y.

148.Əligövşəd Qəbul oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Sona 22 y; iki oğlu var: İsmayıl 10 y; Abbas 7 y.

114.149.Məşədi Baba Hüseynalı oğlu 30 y ***(tacir);*** iki arvadı var: Seyidxanım 20 y; Şərəbanu xanım 22 y; qızı Xeyrənisə 1 y;

dul anası Mislicahan 60 y;

iki bacısı var: dul Nənəxanım 22 y; qızı Xeyrənisə 3 y;

Bibixanım 14 y.

115.150.İbrahim Məşədi Cəfər oğlu 20 y ***(şatır);*** iki bacısı var: Şirin 18 y; Anaxanım 14 y; ***dul anası*** Pəri 40 y.

151.Mirzə Qəhrəman oğlu 35 y ***(əhəng ustası)***; arvadı Zeynəb 20 y; qardaşı İsmayıl 30 y; qardaşı oğlu Qəhrəman Ağa oğlu 14 y;

nökəri Mahmud 30 y.

116.152.Məmmədhüseyn Baba oğlu 10 y; dul anası Ummu 30 y.

117.153.Həsən Mehdiqulu oğlu 10 y; dul nənəsi Fatmanisə 50 y.

118.154.Məşədi İmamqulu Kəlbəli oğlu 55 y ***(şatır);*** arvadı Nazlı 35 y; üç qızı var: Ummu 20 y; Sona 12 y; Ruqiyyə 2 y;

süd anası Nənəqız 30 y;

qulluqçu Bayramxatun 30 y.

155.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

119.156.Hacı Molla Baba oğlu 10; dul nənəsi Fatma 50 y.

120.Hacı Əli Eyvaz oğlunun boş evi.

121.Qasım Məşədi Məhəmməd oğlunun evi.

157.Seyid Rza Seyid Həsən oğlu 30 y ***(seyid);*** arvadı Şərəbanu 20 y; oğlu Seyid Həsən 2 y; ***qaynı*** Abbas Həsənalı oğlu 12 y.

158.Əmiraslan Mustafa oğlu 35 y ***(şam ustası);*** arvadı Pərizad 25 y; oğlu Mehdi 12 y; iki qızı var: Nabat 7 y; Gülsüm 2 y.

122.159.Məşədi Mirzalı Zalı oğlu 48 y ***(mehtər);*** arvadı Şərəbanu 30 y;

iki oğlu var: Məmmədrza 30 y; arvadı Şərəbanu 20 y;

Əlirza 25 y; qızı Sayalı 1 y.

160.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

123.161.Kərbəlayı Qasımın dul arvadı Şərəbanu 30 y;

162.Fərəc İrzaqulu oğlu 30 y ***(şatır);*** arvadı Zeynəb 20 y.

124.163.Molla Məmmədhəsən Məşədi Əli oğlu 25 y; qardaşı Dadaş 9 y; ***dul anası*** Sona 50 y.

125.Qaçıb gedən Məmmədrza Sultanın evi.

164.Məhəmməd Kazım oğlu 15 y; qardaşı Baba 8 y; üç bacısı var: Xatun 10 y; Fatma 6 y; Mələk 5 y; ***dul anası*** Xədicə 30 y; ***nənəsi*** Pərixan 50 y.

126.165.Məşədi Ələkbər Cümşüd oğlu 40 y ***(baqqal);*** arvadı Gözəl 30 y; oğlu Ağa 15 y; arvadı Nabat 14 y.

166.Zeynalabdin Mehralı oğlu 30 y ***(sərrac);*** arvadı Sayalı 20 y; iki qızı var: Fatma 9 y; Zeynəb 1 y.

127.Əli İmamqulu oğlunun evi.

167.Zaman Əlipənah oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəbanu 30 y; oğlu Mahmud 7 y; qızı Xədicə 8 y.

168.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

128.169.Məşədi Ələskər Səbzəli oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Nabat 20 y.

170.Abbas Kərim oğlu 15 y ***(dükançı);*** dul anası Fatma 40 y.

171.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

129.172.Seyid Məhəmməd Mir Ağa oğlu 15 y ***(seyid);*** qardaşı Mirmehdi 5 y;

kürəkəni Seyid Qasım Mir Hüseyn oğlu 40 y;

anası Şərəbanu 40 y.

130.Kərbəlayı Hüseyn Nəcəf oğlunun evi.

173.Qılıq bəy Talıbxan oğlu 33 y ***(bəy);*** arvadı Gülçöhrə 25 y;

qardaşı Sərəfxan 25 y; onun oğlu Ələskər Şərəfxan oğlu 4 y;

nökəri Bayram Həsən oğlu 20 y; qulluqçu Anaxanım 10 y.

174.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

131.175.Məhəmməd Kərbəlayı Əli oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; qızı Səkinə 2 y.

176.Allahqulu Hümbət oğlu 40 y ***(nökər);*** iki arvadı var: Şərəfnisə 40 y; Nurcahan 30 y; oğlu Səməd 12 y; qızı Dilşad 10 y.

177.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

178.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

133.179.Məşədi Məhəmməd Abdulla oğlu 50 y; arvadı Səkinə 25 y; iki oğlu var: Hüseyn 16 y; Abdulla 12 y; ***dul gəlini*** Sayalı 20 y.

Mirzə Səfi körpüsü (v. 41-99)

İki baqqal dükanı

134.180.Süleyman Məhəmməd oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Fatma 30 y; oğlu Mirzə 10 y; qızı Səkinə 9 y.

135.181.Molla İbrahim Molla Nağdəli oğlu 40 y ***(molla);*** arvadı Zeynəb 30 y; qızı Gülsüm 1 y; qardaşı Qurban 14 y; ***dul anası*** Səkinə 60 y.

182.Allahverdi Əliməmməd oğlu 20 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Səkinə 15 y.

136.Qaçıb getmiş Musa Topçu Əli oğlunun evi.

183.Urmiyadan gəlmiş erməni ailəsi.

184.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

137.185.Məşədi Hüseyn Mədət oğlu 45 y ***(yeməkxana sahibi);*** iki arvadı var: Şərəf 25 y; Səkinə 20 y.

186.Əli Əliməmməd oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Ummugülsüm 16 y.

138.187.Məhəmməd Şahqulu oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Zeynəb 20 y; oğlu Əsəd 1 y

139.188.Qulaməli Nağı oğlu 12 y; qardaşı Hüseyn 10 y; ***dul anası*** Yetər 40 y.

140.Məmmədrzanın dul arvadı Sonanın evi.

189.Baratəli Məhəmməd oğlu 30 y ***(göyərçin satır);*** arvadı Nazlı 14 y; ***baldızı*** İzzət 7 y.

141.190.Mustafa Məmmədrəfi oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Mahpəri 25 y.

191.Xoydan gəlmiş erməni ailəsi.

142.192.Əli Vəli oğlu 25 y ***(sabun bişirir);*** arvadı Sayalı 20 y; oğlu Vəli 1 y.

143.193.İsmayıl oruc oğlu 50 y ***(sabun bişirir);*** arvadı Xədicə 16 y.

144.194.Məşədi Ələsgər Zeynalxan oğlu 40 y ***(əllaf);*** arvadı Ummu 20 y; üç qızı var: Hədiyyə 17 y; Sayalı 12 y; Xeyrənisə 6 y;

dul anası Fatmanisə 60 y.

195.Qərib Zeynalxan oğlu 25 y ***(əllaf);*** arvadı Gözəl 18 y; qızı Ummu 6 y.

145.196.Abbas Kəlbəli oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Sona 40 y; qızız Səkinə 5 y.

197.Əli Əhməd oğlu 20 y ***(toxucu);*** arvadı Sona 20 y; iki qızı var: Qızxanım 4 y; Səkinə 1 y.

146.198.Ramazan Kəlbəli oğlu 25 y ***(baqqal);*** arvadı Sadat 20 y.

199.Abdul Usub oğlu 20 y ***(bağban);*** arvadı Zeynəb 20 y; oğlu Əli 8 y.

147.200.Məşədi Həsənalı Nəcəf oğlu 50 y ***(tacir);*** arvadı Şərəbanu 35 y; iki qızı var: Bəyim 16 y; Nərgiz 12 y.

148.Fərzəlinin dul arvadı Zeynəbin evi.

201.Səfər Baba oğlu 18 y ***(toxucu);*** dul anası Təbərza 40 y;

202.Xoydan gələn erməni ailəsi.

149.Kərbəlayı Əhməd xanın evi.

203.Xoydan gələn erməni ailəsi.

204.Xoydan gələn erməni ailəsi.

150.Oruc Əli oğlunun evi.

205.Hüseyn Əhməd oğlu 35 y ***(zurnaçı);*** arvadı Pəri 20 y; oğlu Süleyman 9 y; qızı Fatmanisə 7 y;

dul anası Nazlıxan 60 y.

151.Ailəsi qırılmış Molla Məhəmməd Səfər oğlundan xəzinəyə qalmış ev.

206. Xoydan gələn erməni ailəsi.

152.Qurban Abdulla oğlunun evi.

207.Xoydan gələn erməni ailəsi.

153.Mirzə Qəhrəman oğlunun evi.

208.Yarməmməd Kəkülbusar oğlu 35 y ***(əhəng bişirən);*** arvadı Gülsümağa 40 y; qızı Qızxanım 9 y.

154.209.Kərbəlayı Əli Tanrıverdi oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Zöhrə 40 y; iki oğlu var: Həsən 10 y; Tanrıverdi 8 y; qızı Fatmanisə 1 y.

155.210.Məhəmməd Kərbəlayı Bayram oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Çiçək 30 y; oğlu Hüseyn 1 y; qızı Fatmanisə 5 y.

156.Zeynal Əli oğlunun evi.

211. Xoydan gələn erməni ailəsi.

212.Səfərin dul arvadı Pəri 40 y.

157.213.Allahyar Sail oğlu 60 y ***(arabaçı);*** arvadı Xədicə 60 y;

oğlu İbrahim Allahyar oğlu 30 y; arvadı Fatmanisə 20 y;

gəlini Zeynəb 18 y; onun oğlu Qəhrəman Məmmədhəsən oğlu 1 y;

kürəkəni Ələkbər Hüseyn oğlu 30 y; arvadı Həcər 20 y; oğlu Hüseyn 1 y.

214.Allahverdi Həsən oğlu 30 y ***(mehtər);*** arvadı Nurcahan 20 y; oğlu Məhəmməd 1 y.

158.Abbas Kəlbi Qurban oğlunun evi.

215.Zeynalabdin Qurbanəli oğlu 8 y; dul anası Fatma 50 y.

216.Bəyməhəmməd Əliəhməd oğlu 40 y ***(bəzəkvuran);*** arvadı Qızyetər 25 y.

159.Məmmədhəsənin dul arvadı Səkinənin evi.

217.Hüseyn Rüstəm oğlu 50 y ***(bəzəkvuran);*** oğlu Bayram 15 y; qızı Xeyrənisə 7 y.

218.Abdullanın dul arvadı Səkinə 30 y ***(kor).***

160.219.Məşədi İsmayıl Baba oğlu 45 y ***(tacir);*** arvadı Zeynəb 45 y; oğlu Zeynal 15 y; qızı Bibixanım 10 y.

220.Qurban Abdulla oğlu 35 y ***(dəri ustası);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; qızı Ummu 3 y.

221.Mirzə Baba Ağa oğlu 25 y ***(kor, dilənçi);*** arvadı Sadat 35 y; qardaşı İrzaqulu 30 y.

161.Kərbəlayı Zaman Nəzəralı oğlunun evi.

222.Allahverdi Nəzər oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Xədicə 20 y; iki oğlu var: Əsəd 3 y; Fərəc 1 y; ***dul anası*** Məryəm 45 y;

223.Abdulla Məmmədrəsul oğlu 25 y ***(mehtər);*** qardaşı Əli 15 y;

dul bacısı Ummu 20 y; oğlu Tarvedi Hüseynalı oğlu 1 y;

dul anası Xeyrənisə 40 y.

224.Hüseyn Məmmədalı oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);***

kürəkəni Şahbaz Kərbəlayı Fərzalı oğlu 30 y; arvadı Səkinə 20 y.

162.225.Abdulla Hacı Mustafa oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Hüsnü 15 y; iki oğlu var: Hüseyn 13 y; Mustafa 5 y; qızı Fatmanisə 7 y.

163.226.Kərbəlayı Əli Məmmədhüseyn oğlu 45 y ***(dəri ustası);*** arvadı Ummu 20 y; qızı Şərəbanu 2 y.

164.Həsən İrzaqulu bəy oğlunun evi.

227.İbrahim Əhməd oğlu 45 y ***(əllaf);*** arvadı Sayalı 20 y; qızı Xanımnənə 5 y.

165.228.Məşədi Allahverdi Abbas oğlu 55 y ***(tokar);*** arvadı Şirin 23 y; oğlu Məmmədibrahim 25 y; qızı Şərəbanu 2 y.

166.229.Abdulla İbrahim oğlu 25 y ***(şam ustası);*** arvadı Sona 20 y; qızı Fatma 2 y; ***dul anası*** Səlbi 50 y.

167.230.Kərbəlayı Həsən Kərim oğlu 30 y ***(qalayçı);*** arvadı Şərəbanu 20 y; oğlu Sadıx 1 y; qardaşı oğlu Əliməmməd Məhəmməd oğlu 12 y.

231.Hüseyn Koroğlu Alı oğlu 50 y ***(nökər);*** arvadı Xədicə 30 y.

168.232.Məmmədhüseyn Məhəmməd oğlu 60 y ***(şatır);*** arvadı Mələk 40 y;

kürəkəni Allahverdi Məhəmməd oğlu 30 y; arvadı Xədicə 16 y.

169.233.Tağı Əli oğlu 40 y ***(dəri ustası);*** arvadı Mələk 30 y; iki oğlu var: Səfəralı 15 y; Hüseyn 2 y; qızı Şirin 6 y;

kürəkəni Mövlamverdi Şahməmməd oğlu 30 y; arvadı Şərəbanu 12 y.

170.234.Əli Qafarəli oğlu 35 y ***(qalayçı);*** arvadı Fatma 30 y; oğlu Məhəmməd 8 y; qızı Hürünisə 14 y.

171.Əli Qafar oğlunun evi.

235.Məhərrəm Kərbəlayı Qurban oğlu 25 y ***(qalayçı);*** iki qardaşı var: Həsən 15 y; Ramazan 8 y;

dul anası Əsli 50 y.

172.236.Hacı Bağır Məhəmməd oğlu 45 y ***(dəri ustası, dabbaq);*** iki arvadı var: Pəri 35 y; Səkinəbanu 25 y; üç oğlu var: İmamverdi 15 y; Məhəmməd 12 y; Əbdül 10 y;

qardaşı Əliməmməd 35 y; arvadı Banu 20 y; qızı Ummugülsüm 1 y;

anası Tükəzban 70 y;

iki bacısı var: dul Mələk 40 y; oğlu Həşim Hacı Molla oğlu 15 y; qızı Gövhər 8 y;

Xeyrənisə 25 y; ikinci oğlu Abbas Abdulla oğlu 8 y.

173.237.Süleymanın dul arvadı Gözəl 30 y; qızı Pəri 10 y;

238.Fətulla İsgəndər oğlu 13 y; dul anası Sənəm 50 y; dul xalası İzzət 40 y.

174.Molla Mövsümün evi.

239.Molla Abbas Molla İmamverdi oğlu 50 y ***(molla);*** arvadı Zeynəb 35 y; qızı Ummu 12 y.

175.240.Kərbəlayı İbrahimin dul arvadı Xədicəbanu 40 y.

241.Abbas İbrahim oğlu 15 y; dul anası Məşədi Şərəf 60 y.

176.242.Qəniverdi bəy Məhəmməd bəy oğlu 50 y; arvadı Səkinə 30 y; dörd oğlu var: Habil 25 y; Ağa 14 y; Məmmədhəsən 14 y (***əkizdilər);*** qızı Telli 10 y;

dul anası Şərəbanu 70 y;

yetim Məmmədbağır Oruc oğlu 7 y.

243.Hüseyn bəy Məhəmməd bəy oğlu 30 y; arvadı Çiçək 25 y; qızı Nazəni 1 y.

177.244.Məşədi Sadıq Məşədi Fətəli oğlu 50 y ***(mehtər);*** üç arvadı var:Zeynəb 40 y; Şərəf 35 y; Xədicə 15 y;

kürəkəni İrza Məşədi Tağı oğlu 17 y; arvadı Sona 17 y;

qardaşı Məşədi Tağı 40 y; arvadı Tükəzban 30 y; oğlu Fətəli 5 y; iki qızı var: Səkinə 14 y; Fatma 7 y;

nökəri Əhməd Osman oğlu 12 y.

178.245.Tarverdi Məşədi Məhəmməd oğlu 8 y; qardaşı Novruzəli 6 y; ***anası və analığı*** Şərf 25 y; Mələk 25 y.

179.246.Məşədi Qurbanəli Xıdır oğlu 30 y ***(mehtər);*** arvadı Nazlı 20 y; qızı Ummuleyla 1 y;

qulluqçusu Fatma 10 y.

180.Baba Temirxan oğlunun evi.

247.Məmiş Kərbəlayı Qurban oğlu 25 y ***(nökər); dul anası*** Banu 50 y.

181.İsmayıl Salman oğlunun dul arvadı Xeyrənisənin evi.

248.Aşır Kəlbəli oğlu 20 y ***(baqqal);*** bacısı Şərəbanu 13 y; anası Zöhrəbanu 50 y.

182.249.Nağı Kərbəlayı Xan oğlu 40 y ***(qalayçı);*** arvadı Xeyrənisə 30 y; iki oğlu var: Əli 6 y; Hüseyn 1 y; qızı Fatmanisə 13 y.

183.250.Qəhrəman Məşədi Qurbanəli oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Fatma 40 y; oğlu Cəlil 6 y; iki qızı var: Anaxanım 14 y; Ummu 7 y;

oğulluğu Dadaş Kərbəlayı Qasım oğlu 18 y.

251.Məmmədbağır Mirzəxan oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Sadat 30 y.

184.252.Həsən Məşədi Zeynal oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Ummugülsüm 15 y; qızı Xədicə 1 y; bacısı Mina 20 y;

qayınanası Səkinə 40 y.

185.253.Məmmədəli Məşədi Mirzəxan oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Pərizad 20 y.

254.Məşədi Mirzəxan Hüseyn oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Pəri 45 y.

186.255.Məmmədhəsən Məşədi Baba oğlu 1 y; dul anası Zeynəb 25 y.

187.Cabbar Mirzə Məmmədrza oğlunun evi.

256.Məşədi Ələsgər Nurulla oğlu 60 y ***(dərzi);*** arvadı Sona 25 y; üç oğlu var: Əbdül 17 y; Cəfər 6 y; Məhəmməd 1 y; qızı Anaxanım 8 y.

188.257.Nəcəf bəy Ağahüseyn bəy oğlu 60 y***;*** arvadı Fatma 50 y; oğlu Rəsul 20 y; qulluqçu Xeyrənisə 18 y.

189.258.Məşədi Hüseyn Əlizaman oğlu 60 y ***(tacir);*** arvadı Hürü 35 y; iki qızı var: Salatın 18 y; Mələk 10 y.

259.İbrahim Molla Bağır oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 20 y; oğlu Bağır 1 y.

190.260.Hacı Bünyadəli Kərbəlayı İmamqulu oğlu 35 y ***(molla);*** arvadı Ummu 30 y; oğlu İmamqulu 1 y;

dul anası Fatma 50 y; qardaşı Kərbəlayı İmaməli 25 y;

qardaşı oğlu Fətəli Molla Pəncəli oğlu 20 y; ***qardaşı qızı*** Sənəm 8 y.

191.Qaçıb gedən Zeynalərəb Məmmədqulu oğlunun evi.

261.Molla Sadıx Bayram oğlu 30 y ***(xırdavatçı);*** iki bacısı var: Fatma 10 y; Tükəzban 8 y; dul anası Şamağa 50 y.

192.Zeynalabdin Məşədi Məmmədhüseyn oğlunun evi.

262.Bağır Məhəmməd oğlu 60 y ***(şatır);*** arvadı Şərəbanu 30 y; iki oğlu var:Əli 12 y; Qasım 8 y; qızı Hürünisə 5 y.

193.263.Bəhram bəy Mirzə bəy oğlu 40 y ***(bəy);*** arvadı Leyli 25 y; iki oğlu var: Səlimulla 9 y; Ruhulla 2 y;

qardaşı Mirzə Usub 46 y; iki arvadı var: Telli 30 y; Zöhrə 20 y.

264.Zöhrab İsa bəy oğlu 32 y ***(bəy);*** arvadı Sadat 19 y; oğlu Abdulla 1 y.

194.265.İsmayıl Salman oğlu 20 y ***(papaqçı);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; qardaşı Həsən 12 y; anası Gülsüm 40 y.

195.266.Kərbəlayı Məhəmməd Zeynalabdin oğlu 35 y ***(bağban).***

267.Beytulla Usta Kazım oğlu 6 y; qardaşı Şükrulla 14 y; bacısı Gövhər 10 y; dul anası Zöhrə 35 y.

268.İbrahim İsmayıl oğlu 25 y ***(pinəçi);*** qardaşı İsmayıl 20 y; anası Hacıxanım 50 y.

196.269.Hüseyn Əsəd oğlu 30 y ***(nökər);*** iki arvadı var: Gülbahar 20 y; Sona 20 y; oğlu Musa 2 y; qızı Zeynəb 6 y.

197.270.Rəhim Əsəd oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Telli 20 y.

198.271.Əsəd Əhməd oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Xədicə 20 y; oğlu Əhməd 1 y.

272.Məşədi Dünyamalı Allahyar oğlu 50 y ***(arabaçı);*** arvadı Gərək 30 y.

273.Məhəmməd Xorasan oğlu 40 y ***(arabaçı);*** arvadı Gülü 30 y; qızı Tükəzban 1 y.

199.274.Novruzəli Səfi oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Sona 30 y; oğlu Qurbanəli 6 y.

200.275.Allahverdi Əsgər oğlu 20 y ***(mehtər və başmaqçı);*** arvadı Zeynəb 20 y; qardaşı Tanrıverdi 15 y.

201.Məşədi Dünyamalı Allahyar oğlunun evi.

202.276.Məşədi Tağının dul arvadı Kərbəlayı Zeynəb 40 y.

203.277.Novruzun dul arvadı Nisə 40 y; qızı Bayramxatun 12 y.

278.Kərbəlayı İmamqulu Mehrab oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Səkinə 30 y; oğlu Məhəmməd 1 y.

204.Fərrux bəyin evi.

279.Bəybaba Əhməd bəy oğlu 30 y ***(nökər);*** arvadı Telli 30 y.

205.280.Bayraməli Məmmədəmin oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Şərəbanu 30 y; qızı Xatun 1 y;

qardaşı Baba 32 y; arvadı Sona 20 y; oğlu Əli 1 y; iki qızı var: Nabat 10 y; Mələk 8 y.

206.281.Kərbəlayı İrza Rəhim oğlu 56 y ***(bağban);*** arvadı Bibixanım 30 y;

iki oğlu var: Kərbəlayı Rəhim 30 y; arvadı Fatmanisə 18 y; oğlu Məmmədcəfər 1 y;

Cəlil 19 y.

282.Almədət Təhməz oğlu 40 y ***(şatır);*** arvadı Şərəbanu 25 y; oğlu Əli 1 y.

207.283.Səfər Şəmi oğlu 25 y ***(qəssab);*** arvadı Rövzənisə 16 y.

208.284.Cəfər Vəli oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Nisə 45 y; oğlu Qurban 10 y; qardaşı qızı Şərəf 8 y.

209.285.Məmmədcəfər Əli oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Təbərrük 40 y; iki oğlu var: Hüseynalı 20 y; Həsən 6 y.

210.Əhməd Hüseynalı oğlunun evi.

211.286.Ələsgər Məhəmməd oğlu 20 y ***(suvaqçı);*** arvadı Tutubəyim 30 y; ***dul anası*** Nigar 40 y; bacısı Züleyxa 10 y;

yetimlər: Allahqulu Şıxqasım oğlu 14 y; Mehdi 10 y.

212.Bayram Səfəralı oğlunun evi.

287.Rəsul Usub oğlu 30 y; arvadı Səkinə 25 y.

288.Məhərrəm Mustafa oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Pəri 25 y.

213.289.Əli Baba oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Məzə 30 y; iki oğlu var: Allahverdi 15 y; Rüstəm 14 y; iki qızı var: Xeyrənisə 12 y; Şərəbanu 6 y.

214.290.Məhəmməd Nağı oğlu 45 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Sona 20 y; oğlu Nağı 12 y; qızı Bahar 1 y.

215.291.Zeynalabdin Hüseynalı oğlu 30 y (bağban); arvadı Xatunbəyim 25 y; oğlu Mustafa 1 y; iki qardaşı var: Əkbər 8 y; Abbas 10 y.

292.İsmayıl Məhəmməd oğlu 35 y ***(bağban);*** arvadı Nənəxanım 20 y; qızı Şərəbanu 4 y.

293.Baba Əliməmməd oğlu 35 y (bağban); arvadı Nənəm 25 y; oğlu Hüseyn 2 y.

216.294.Hacı Məhəmməd Məmmədyar oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Nisə 30 y; iki oğlu var: Əli 2 y; Məhəmməd 1 y; iki qızı var: Səkinə 12 y; Xeyrənisə 4 y.

217.295.Allahverən Hüseyn oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Fatma 30 y; qızı Fatma 2 y; qardaşı Molla 15 y.

296.Alməmməd Hüseyn oğlu 20 y ***(günəmuzd fəhlə);***

qardaşı Abbas 19 y; onun arvadı Çiçək 20 y;

qardaşı oğlu Hüseyn Allahverdi oğlu 2 y;

dul qaynanası Xədicə 60 y.

218.297.Zeynalabdin Cəfər oğlu 15 y ***(günəmuzd fəhlə);***

dul bacısı Fatma 30 y.

219.298.Hüseyn İsmayıl oğlu 40 y ***(qəssab);*** arvadı Səkinə 40 y.

299.Rəcəb Nağı oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Fatma 25 y; oğlu Nağı 5 y; iki qızı var: Səkinə 15 y; Ummunisə 2 y.

300.Abbas İrzaxan oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 25 y; oğlu Əli 1 y; qızı Hürü 2 y.

220.301.Abbas Məmmədxan oğlu 30 y ***(pinəçi);*** arvadı Hürü 26 y; üç oğlu var: Məhəmməd 12 y; Ələkbər 8 y; Bağır 6 y.

221.302.Ələkbər Hüseyn oğlu 30 y ***(bağban);*** arvadı Fatma 20 y; qızı Şərəbanu 5 y; qardaşı Məhəmməd 25 y;

bacısı Fatma 20 y; onun qızı Şaman 6 y.

222.303.İbrahim İbrahim oğlu 1 y; dul anası Xədicə 16 y;

əmisi Məhəmməd Karçika oğlu 50 y ***(dərzi);***

atalığı Zeynalabdin ağa 30 y.

223.304.Bünyadəli Məmmədəli oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Hürünisə 25 y; oğlu Qənbər 1 y; qızı Zübeydə 5 y.

305.Ələsgər İman oğlu 15 y ***(dilənçi);*** iki bacısı var: Bibixanım 15 y; Zeynəb 8 y.

306.Əli Abdulla oğlu 8 y; üç bacısı var: Şərəbanu 9 y; Anaxanım 7 y; Ummu 3 y; ***dul anası*** Mələk 35 y.

224.307.Rəcəb Kərbəlayı Səfər oğlu 30 y ***(mehtər);*** arvadı Mələk 25 y; oğlu Məhəmməd 2 y.

308.Məşədi Qasım Qurban oğlu 60 y ***(çərçi);*** arvadı Şərəbanu 30 y; qızı Səkinə 15 y.

225.309.Babış Zeynal oğlu 18 y ***(bərbər);*** anası Şərəbanu 40 y.

310.Həsən Kərbəlayı Mirzə oğlu 15 y ***(günəmuzd fəhlə);*** anası Sənəm 50 y.

226.311.Kəlbihüseyn Kərbəlayı İbrahim oğlu 54 y; arvadı Pərinisə 35 y;

oğlu Qələndər 20 y; onun arvadı Şərəbanu 15 y.

227.312.Məşədi İsmayıl Əli oğlu 60 y ***(bərbər);*** arvadı Səkinə 25 y; oğlu Məmmədhəsən 25 y.

228.313.İsmayıl Kazım oğlu 15 y ***(bağban);*** qardaşı Əli 10 y; anası Peykər 50 y.

229.314.Molla İsmayıl Məşədi Molla Əli oğlu 28 y ***(molla);*** arvadı Sona 20 y; oğlu Məmmədəli 4 y; qızı Zeynişərəf 1 y;

qardaşı Ələsgər 20 y; ***bacısı*** Həlimə 15 y.

315.Xoydan gələn erməni ailəsi.

316.Xoydan gələn erməni ailəsi.

230.317.Məhəmməd Rəhim oğlu 35 y ***(bağban);*** arvadı Nigar 30 y; oğlu Rəhim 15 y.

318.Tağı Kəlbisəfi oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Anaxanım 20 y; oğlu Əli 12 y.

231.Ölmüş Rəhim Aşıq Əli oğlunun evi.

319.Xoydan gələn erməni ailəsi.

232.Əhməd Kəlbirza oğlunun evi.

233.Seyid Abbas Seyid Qurbanəli oğlunun evi.

320.Xoydan gələn erməni ailəsi.

321.Xoydan gələn erməni ailəsi.

322.Xoydan gələn erməni ailəsi.

323.Xoydan gələn erməni ailəsi.

234.Qaçıb gedən Niftalı bəyin evi.

235.Mustafa Məmmədrəsul oğlunun evi.

324.Cəfər Oruc oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** qardaşı oğlu Zeynalabdin İsmayıl oğlu 16 y; qardaşı qızı Zeynəb xatun 4 y.

236.325.Seyid Abbas Seyid Qurbanəli oğlu 60 y ***(seyid);*** arvadı Mələk 30 y; oğlu Mirfətulla 12 y; qardaşı oğlu Əhməd Kəlbirza oğlu 7 y.

326.Ələkbər Hüseyn oğlu 50 y ***(şatır);*** arvadı Qızxanım 30 y; qızı Ummugülsüm 1 y; iki qardaşı qızı var: Xeyrənisə 8 y; Tükəzban 6 y.

237.Ölən Məşədi Məhəmməd xanın evi.

327.Həsənalı Kərim oğlu 60 y ***(dilənçi);***

328.Məmmədalı Haxverdi oğlu 12 y ***(dilənçi);*** dul anası Qəmərbanu 60 y.

238.329.Həsən Zeynal oğlu 16 y; anası Şərəbanu 35 y.

330.Bayram Kərbəlayı Tarverdi oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Ummu 20 y;

qardaşı Abbasəli 35 y; arvadı Sona 30 y; üç qızı var: Pəri 15 y; Telli 6 y; Həlimə 4 y;

yetim Qasım Novruzəli oğlu 8 y.

239.Məmmədrza Məşədi Talıb oğlunun evi.

331.Hacı Mədət Kəlbimehralı oğlu 60 y ***(tacir);*** arvadı Şərəbanu 40 y;

iki oğlu var: Məhəmməd 30 y; arvadı Həvva 30 y;; iki oğlu var: Hüseyn 5 y; Həsən 1 y; qızı Səkinə 6 y;

Əli 20 y; arvadı Əsli 20 y; qızı Sona 1 y;

dul bacısı Xanım 50 y.

240.332.Hacı Əli Kərbəlayı Qasım oğlu 50 y ***(xırdavatçı);*** iki arvadı var: Anaxanım 30 y; Xeyrənisə 20 y; qızı Gülsüm 1 y.

333.Zeynalabdin Həsən oğlu 50 y ***(keçəçi və baqqal);*** arvadı Yetər 46 y; iki oğlu var: Məmmədhəsən 32 y; Səfəralı 12 y.

241.334.Məşədi Bədəl Kərim oğlu 45 y ***(bərbər);*** arvadı Pəri 30 y; oğlu Seyid Qulu 15 y.

242.335.Bayraməli Kəlbiibrahim oğlu 30 y***(kor);*** arvadı Mələk 14 y.

243.336.Mehdixan bəy Məmmədxan oğlu 50 y ***(yasovul);*** arvadı Hədiyyəbanu 50 y; oğlu Mehdi 9 y.

337.Məsim Hüseyn oğlu 17 y; arvadı Nabat 12 y.

238.338.Bayram Səfəralı oğlu 9 y ***(dilənçi);*** qardaşı Məmmədalı 7 y.

244.339.Sarımas Xudaverdi oğlu 35 y ***(dərzzi);*** oğlu Hacı 11 y; qızı Şirin 12 y.

340.Hüseynalı Ağahəsən oğlu 13 y; anası Sona 45 y.

341.Məşədi Həşim Kərbəlayı Kazım oğlu 35 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəbanu 25 y; qızı Xədicə 4 y.

342.Xoydan gələn erməni ailəsi.

245.343.Əlinağı Məmmədrəsul oğlu 30 y; arvadı Fatmanisə 25 y; qızı Şirin 2 y.

246.344.Qadir Bədəl oğlu 20 y ***(baqqal);*** qardaşı Bağır 15 y;

gəlin Sona 30 y; onun oğlu Məhəmməd 1 y.

247.345.Məmmədhəsən Abdı oğlu 15 y; iki qardaşı var: Məmmədalı 10 y; Ələsgər 9 y.

346.Qasım Allahverdi oğlu 70 y ***(musiqi alətləri üçün sim düzəldir);*** iki oğlu var: Mirzəməhəmməd 25 y; Allahverdi 12 y;

iki qızı var: dul Sayalı 25 y; onun oğlu İsmayıl Əli oğlu 3 y; qızı Şərəbanu 5 y;

Xeyrənisə 10 y.

248.347.Məhəmməd Baba oğlu 9 y ***(dilənçi);*** qardaşı Əhməd 5 y; dul anası Xeyrənisə 30 y.

249.348.Xanməhəmməd Şahməmməd oğlu 25 y ***(baqqal);*** arvadı Fatma 20 y; bacısı Fatmanisə 13 y;

qaynı Əskər Bayramqulu oğlu 15 y.

349.Xoydan gələn erməni ailəsi.

250.350.İmamqulu Əlimirzə oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Pəri 30 y; oğlu Mirzə 1 y;

qardaşı Qurbanəli 28 y.

251.351.Seyid Həsən Seyid İbrahim oğlu 40 y ***(seyid, boyaqçı);*** arvadı Fatma 30 y; oğlu Seyid Əhməd 1 y; qızı Seyid Bəyim 4 y.

252.352.Kərbəlayı Ələsgər Tanrıvermiş oğlu 35 y ***(əllaf);*** arvadı Fatma 20 y; qızı Gülsüm 2 y.

353.Xəlifəqulu Qasım oğlu 15 y ***(günəmuzd fəhlə);*** anası Şərəf 40 y.

253.Seyid Qasım Seyid Hüseyn oğlunun evi.

354.Cəfərin dul arvadı Şərəbanu 40 y; qızı Səkinə 4 y.

355.Məmmədhüseyn Zalı oğlu 30 y ***(şatır);*** arvadı Hürünisə 30 y; oğlu Zalı 4 y; qızı Səkinə 2 y.

254.356.Zaman Mövlamqulu oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Hürü 20 y; qızı Fatmanisə 1 y;

iki qardaşı var: Abbas 40 y; arvadı Pəri 30 y;

Abdulla 25 y.

255.357.Məmmədhüseyn Kərbəlayı Məsim oğlu 35 y ***(arabaçı);*** arvadı Zöhrə 25 y; oğlu Ələsgər 2 y;

qardaşı Həsən 25 y; arvadı Banu 25 y; oğlu Əli 1 y.

256.358.Abdulla Kərbəlayı Həsən oğlu 35 y ***(arabaçı);*** arvadı Banu 30 y; iki oğlu var: Həsən 8 y; Əli 1 y;

qardaşı Rəcəb 30 y; arvadı Mələk 25 y; dul anası Sadat 50 y.

257.Abdulla Məşədi Fətəli oğlunun evi.

258.359.Ələkbər Həsən oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəbanu 20 y; qızı Sona 3 y;

qayınanası Xeyrənisə 35 y; ***qaynı*** Ələsgər Əlibaba oğlu 12 y.

360.İsmayıl Qədimalı oğlu 45 y ***(baqqal);*** arvadı Fatma 30 y.

361.Atası bilinməyən Məmmədrza 50 y ***(çərçi).***

259.Baba Fətəli oğlunun evi.

362.Zeynalın dul arvadı Yetər 40 y; qızı Sona 2 y.

260.363***.Dərviş*** Bağır Əli oğlu 30 y ***(dərviş);*** arvadı Şərəbanu 30 y; qızı Xeyrənisə 12 y.

261.364.***Dərviş*** İsmayıl Fərzalı oğlu 30 y; arvadı Xədicəbanu 30 y; oğlu Rüstəm 1 y.

262.İrzaqulu Məhəmməd oğlunun evi.

365.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

263.366.Kərbəlayı Qurban Dəgahqulu oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);***

dul bacısı Mahbanu 25 y; onun oğlu Yolçu 2 y; qızı İzzət 7 y.

264.Molla İbrahim Kərbəlayı Qərib oğlunun evi.

367.Qurbanəli İbrahim oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Fatma 25 y; iki oğlu var: Abdulla 9 y; Bayram 2 y.

265.368.Hüseyn Molla Əsgər oğlu 50 y ***(nökər);*** arvadı Anaxanım 25 y; oğlu Əkbər 10 y.

266.369.Bürcəli Rəhim oğlu 50 y ***(bağban);*** arvadı Xeyrənisə 40 y; qızı Gülsüm 15 y.

370.Kazım Kərbəlayı Qaraxan oğlu 40 y ***(bağban);*** arvadı Xədicə 27 y; iki qızı var: İzzət 6 y; Gövhərnisə 2 y.

371.Qasım Cəfər oğlu 12 y; qardaşı Bayraməli 8 y; bacısı Gözəl 15 y; ***dul anası*** Hürüzad 30 y.

267.Kazım Kərbəlayı Qaraxan oğlunun evi.

268.372.Abbas Kərbəlayı Xanmurad oğlu 10 y ***(diləncі);*** qardaşı Xudaverdi 7 y; anası Cahan 30 y.

373.Qasım Tarverdi oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Zeynəb 25 y.

269.Məşədi Bədəl Mehdi oğlunun evi.

374.Məhəmməd Kərbəlayı Kamil oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Ummu 25 y; qaynı Həsən Mirzəbəy oğlu 12 y.

375.Xoydan gələn erməni ailəsi.

376.Xoydan gələn erməni ailəsi.

270.Sadıx Naxçıvanskinin evi.

377.Güləli Allahverdi oğlu 40 y ***(bərbər);*** arvadı Pərixan 30 y; oğlu Məhəmməd 1 y; qızı Nərgiz 10 y.

378.Məşədi Nəbi Bayraməli oğlu 40 y; arvadı Zöhrə 40 y.

379.Xoydan gələn erməni ailəsi.

380.Xoydan gələn erməni ailəsi.

231.Zamanın evi.

381.Xoydan gələn erməni ailəsi.

272.382.İmamqulu Məmmədhüseyn oğlu 30 y ***(arabaçı);*** qardaşı Məmmədqasım 15 y.

273.383.Sadıq Tağı oğlu 20 y; arvadı Fatma 14 y; qardaşı Novruz 18 y.

274.384.Əsgər Süleyman oğlu 50 y ***(kor);*** qızı Pərinisə 18 y;

kürəkəni Məmmədrəhim Xanbala oğlu 45 y ***(sərraf);*** arvadı Xeyrənisə 25 y.

275.385.Səfəralı Əliməmməd oğlu 70 y; arvadı Şahzadə 40 y;

iki oğlu var: Qurbanəli 25 y ***(bənna);*** arvadı Yetər 15 y;

Şaban 18 y; arvadı Telli 12 y; qızı Xeyrənisə 1 y.

276.386.Hüseyn Paşa Zeynalabdin oğlu 25 y ***(qəssab).***

277.Ölmüş Hüseyn Zənburçunun evi.

387.Xoydan gələn erməni ailəsi.

278.Başmaqçı Abdullanın evi.

388.***Dərviş*** Həsən Məhəmməd oğlu 35 y ***(dərviş);*** arvadı Zeynəb 35 y; iki oğlu var: Qəniməli 12 y; Qasım 8 y.

279.389.Nəcəfalı İsmayıl xan oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Nazlıxanım 35 y; oğlu Qəmbər 2 y.

280.390.Hümbətalı Şərbətalı oğlu 40 y ***(nökər);*** arvadı Şərəf 40 y; oğlu İrza 15 y; qızı Bahar 5 y; qardaşı Məmmədalı 25 y.

281.391.Məşədi Məmmədkərim Mustafa oğlu 60 y ***(bənna);*** qızı Xədicə 7 y.

392.Abbas Cəfər 40 y ***(dəri ustası);*** arvadı Qızxanım 30 y; iki oğlu var: Həsən 5 y; Ələsgər 2 y; iki qardaşı var: Əhməd 20 y; Ələsgər 15 y.

393.Abbas Məmmədqulu oğlu 30 y ***(bərbər);*** arvadı Mələk 25 y;

qardaşı Həsən 20 y; arvadı Sona 20 y; bacısı Ummu 14 y.

282.Məhəmməd Qəmbər oğlunun evi.

394.Talıb Abbas oğlu 50 y ***(çərçi);*** arvadı Ummu 30 y; oğlu Abbasəli 2 y; qızı Fatmanisə 16 y.

283.395.Mirzə Məhəmməd Cəfər oğlu 14 y; qardaşı Bağır 9 y; bacısı Səkinə 18 y.

396.Salmasdan gələn erməni ailəsi.

284.Əsəd Xudaverdi oğlunun evi.

397.Bağır Musaxan oğlu 55 y; arvadı Hədiyyəbanu 50 y; dul qızı Səkinə 18 y; qardaşı oğlu Abbas İsmayılxan oğlu 18 y.

285.398.İbrahim Məhəmməd oğlu 25 y ***(arabaçı);*** arvadı Ummu 20 y; oğlu Məhəmməd 5 y.

286.399.Məşədi Əli İmaməli oğlu 40 y ***(şatır);*** iki arvadı var: Nazlı 40 y; Anaxanım 15 y; oğlu Məmmədəli 5 y.

287.400.Həsənağa Tanrıqulu oğlu 45 y ***(baqqal);*** iki arvadı var: Ummu 30 y; Xalisa 25 y; iki oğlu var: Nəsir 25 y; Məmmədhüseyn 10 y; qızı Salatın 1 y.

288.Musa Əli oğlunun evi.

401.Xoydan gələn erməni ailəsi.

289.402.Məşədi Qasım Kərbəlayı Bayram oğlu 40 y ***(baqqal);*** iki arvadı var: Şərəbanu 30 y; Xeyrənisə 25 y; oğlu Məhəmməd 12 y; iki qızı var: Xatuncan 1 y; Tərlan 8 y;

qardaşı Baba 30 y; arvadı Sona 25 y; qızı Şərəfnisə 1 y.

290.403.Məşədi Abbas Novruzəli oğlu 30 y ***(çərçi).***

404.Kərbəlayı Nadirhüseyn Kərbəlayı Cabbar oğlu 50 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Nənəxanım 15 y; oğlu Xudaverdi 2 y.

405. Xoydan gələn erməni ailəsi.

291.Kərbəlayı Səfər Əkbər oğlunun evi.

406. Xoydan gələn erməni ailəsi.

292.Məşədi Əlinin qızı Tərlanın evi.

407.Urmiyadan gələn erməni ailəsi.

293.Molla Qədim Məhəmməd oğlunun evi.

294.Seyid Hüseyn Seyid Həsən oğlunun evi.

295.408.Molla Qədim Məhəmməd oğlu 40 y ***(tacir);*** arvadı Fatma 30 y; oğlu Məhəmməd 3 y; qızı Səkinə 8 y;

dul qayınanası Kərbəlayı Sona 45 y.

296.409.Musa Əli oğlu 30 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Sona 25 y; oğlu İsgəndər 2 y; qızı Fatma 12 y.

297.410.Molla Əli Molla Fərzalı oğlu 30 y ***(molla);*** iki qızı var: Mələk 7 y; Ummu 6 y; ***dul anası*** Pərizad 50 y.

411.Məşədi Əlizaman Pirverdi oğlu 50 y ***(dəyirman ustası);*** arvadı Fatma 40 y;

oğlu Heydər 20 y; onun arvadı Xeyrənisə 15 y;

yetim Fatma 7 y.

298.412.Qəhrəman Məşədi Rüstəm oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Nabat 20 y; iki bacısı var: Gövhər 8 y; Səkinə 3 y;

dul anası Yetər 45 y; ***iki qardaşı var***: Məmmədəli 12 y; Xəlil 4 y.

413.Hacı Məhəmməd Hüseynqulu oğlu 40 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Xədicə 30 y; qızı Çiçək 1 y;

qardaşı Cabbar 20 y; onun arvadı Qızxanım 12 y.

299.Tanrıverdi Darğa Baba oğlunun evi.

414.Qurbanəli Məsim oğlu 20 y ***(bağban);*** arvadı Səkinə 30 y; oğlu Məmmədtağı 1 y.

415.İsmayıl Məhəmməd oğlu 25 y ***(pinəçi);*** bacısı Ummu 11 y; anası Fatma 40 y.

416.Babanın dul arvadı Kərbəlayı Sona 50 y.

300.417.Məmmədəli bəyin dul arvadları: Şərəfxanım 50 y; Gözəl 30 y.

301.Molla Abdullanın qızı Həcərin evi.

420.Atası bilinməyən Məşədi Qasım 40 y ***(əllaf);*** arvadı Sona 30 y; qızı Məsumə 1 y.

421.Kərbəlayı Talıb Ədna oğlu 40 y ***(pinəçi);*** arvadı Şirin 30 y; oğlu İrza 1 y.

422.Xoydan gələn erməni ailəsi.

302.423.Fərzalı bəy Kərbəlayı Əsədtemir oğlu 60 y; arvadı Canı 25 y.

303.424.Hüseynalı Cahangir oğlu 35 y ***(tacir);*** arvadı Ummu 25 y; oğlu Ağa 10 y; qızı Gövhər 1 y.

425.İsgəndər Məmmədrza oğlu 10 y; iki xalası var: dul Pərizad 50 y***(kor);*** Hürüzad 30 y.

304.426.Əlican Məşədi Rəhim oğlu 26 y ***(baqqal);*** arvadı Nabat 16 y.

305.427.Əbdülhüseyn Məhəmməd oğlu 50 y ***(yeməkxanası var);*** arvadı Anaxanım 30 y; iki oğlu var: Abbasəli 3 y; Zeynalabdin 1 y; qızı Şəkər 4 y;

qardaşı Abdulla 40 y; arvadı Şərəbanu 30 y.

306.428.Molla Əhməd Məşədi Məmmədbağır oğlu 25 y ***(tacir);*** qardaşı Hüseyn 11 y; bacısı Şirin 9 y; ***dul anası*** Ummu 40 y.

429.Məmmədtahir Hacıbaba oğlu 25 y ***(tacir);*** arvadı Bəyim 25 y; oğlu Ələkbər 1 y.

307.Hacı Kərim Hacı Rəcəbəli oğlunun evi.

430.Məşədi Dünyamalı Hüseynalı oğlu 30 y ***(tacir);*** arvadı Pəri 30 y; üç oğlu var: Məmmədvəli 11 y; Əli 10 y; Zeynalabdin 4 y.

308.Həsən Məşədi Əli oğlunun evi.

431.Xoydan gələn erməni ailəsi.

309.432.Seyid Yəhya Seyid Hüseyn oğlu 16 y ***(pinəçi);*** dul anası Zeynəb 40 y.

433.Oruc Şahverdi oğlu 25 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Zeynəb 15 y.

434.Kərbəlayı Səvər Əsgər oğlu 30 y ***(arabaçı);*** arvadı Şərəbanu 16 y; qızı Ummugülsüm 1 y.

310.435.Məşədi Məmmədbağır Həsən oğlu 60 y ***(əllaf);*** arvadı Kərbəlayı Xeyrənisə 40 y;

oğlu Qəhrəman 35 y; arvadı Cahan 20 y; oğlu Hüseyn 4 y; qızı Ummu 7 y;

Məşədi Məmmədbağırın qızı Nabat 15 y.

311.436.Hacı Kərbəlayı Qədim oğlu 20 y ***(tacir);*** iki qardaşı var: Əli 7 y; İsmayıl 1 y; ***ögey anası*** Sona 25 y.

312.Şirin Məmmədbağır oğlunun evi.

313.437.Kərbəlayı Hüseyn Mustafa oğlu 50 y ***(dərzi);*** arvadı Sona 50 y;

oğlu Ağa 23 y; arvadı Nabat 18 y; oğlu Məhəmməd 3 y;

qızı Fatma 8 y;

qardaşı Ələkbər 23 y; ***qardaşı oğlu*** Qəhrəman Qasım oğlu 12 y.

438.Zaman Mustafa oğlu 60 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Şərəf 30 y; qızı Ummu 3 y.

314.439.Abbas Bağır oğlu 30 y ***(şatır);*** arvadı Xeyrənisə 20 y; qızı Səkinə 2 y.

440.İrza Məşədi Bağır oğlu 15 y ***(ipək satır);*** dul anası Banu 40 y.

315.441.Sadıx Əliməmməd oğlu 25 y ***(bərbər);*** arvadı Fatma 30 y;

iki oğulluğu: Hüseynalı Məhəmməd oğlu 12 y; Qurbanəli 5 y;

baldızı Anaxanım 8 y.

316.442.Məhərrəm Xıdır oğlu 40 y ***(şatır);*** arvadı Fatmanisə 35 y.

443.Dünyamalı Məmmədhüseyn oğlu 35 y ***(nökər);*** arvadı Hürünisə 25 y; qızı Gövhər.

317.444.Niftalı Ələkbər oğlu 12 y; qardaşı Allahverdi 5 y.

445.Şirəli Molla Hüseyn oğlu 40 y ***(şatır);*** arvadı Zeynəb 20 y; oğlu Qurban 4 y; qızı Zöhrə 1 y.

446.Hüseynalı Hüseyn oğlu 40 y; arvadı Xanım 20 y.

318.447.Kərbəlayı Məmmədrza Məmmədqədim oğlu 40 y ***(çərçi);*** arvadı Fatma 30 y; iki oğlu var: Abbas 12 y; Zülfüqar 2 y; qızı Gövhər 5 y;

dul anası Kərbəlayı Leyli 70 y.

448.Əbdülhəsən Şahəli oğlu 17 y ***(əllaf);*** arvadı Nənəxanım 17 y; ***dul anası*** Şərəbanu 60 y.

319.449.Həsən Ələsgər oğlu 30 y ***(baqqal);*** arvadı Şirin 30 y.

320.450.Məşədi Abbas Mikayıl oğlu 35 y ***(baqqal);*** arvadı Fatma 30 y; oğlu Məhəmməd 1 y; üç qızı var: Şirin 12 y; Ummu 8 y; Çiçək 3 y.

451.Xoydan gələn erməni ailəsi.

452.Bədəl Kərbəlayı Ayvaz oğlu 50 y ***(baqqal);*** arvadı Tükəzban 50 y;

oğulluğu Məmmədqulu Məmmədhəsən oğlu 25 y; arvadı Xədicə 25 y; oğlu Məmmədhəsən 1 y.

321.Ölmüş Rəcəbəli Məhəmməd oğlunun evi.

453.Xoydan gələn erməni ailəsi.

454.Xoydan gələn erməni ailəsi.

322.455.Bayram Əli oğlu 50 y; arvadı Pəri 50 y; iki oğlu var: İrza 15 y; Həsən 9 y; ***dul qızı*** Səkinə 25 y.

323.456.Əlirza Kərbəlayı Məhəmməd oğlu 25 y ***(başmaqçı);*** arvadı Sona 20 y.

324.457.Kərbəlayı Cəfər Məmmədbağır oğlu 60 y ***(bağban);*** arvadı Sadat 50 y; iki qızı var: Fatma 10 y; Fatmanisə 5 y.

458.Əmiraslan Mustafa oğlu 20 y ***(günəmuzd fəhlə);*** arvadı Nabat 20 y; oğlu İsmayıl 1 y.

325.Seyid Hüseynin evi.

459.Məmmədhənifə Hacı Məhəmməd oğlu 12 y; qardaşı Ağababa 8 y; bacısı Xanım 10 y; dul anası Şərəbanu 35 y.

Dəmirbulaq hissəsinin sakinləri

Tatarlar:

411 ailə, 789 kişi, 806 qadın, cəmi 1.595 nəfər.

İrandan gələn ermənilər:

48 ailə, 118 kişi, 112 qadın, cəmi 230 nəfər.

Cəmi 459 ailə, 907 kişi, 918 qadın, 1.825 nəfər.

Erməni vilayəti üzrə İnzibati idarəni müşaviri İvan Şopen,

Qeydiyyatçı katib Arxip Rıjkov.

MƏNBƏ VƏ ƏDƏBİYYAT

Azərbaycan dilində

1. Budaqov B.Ə, Qeybullayev Q.Ə. Ermənistanda Azərbaycan mənşəli toponimlərin izahlı lüğəti. Bakı, 1998.
2. Cəfərsoylu İ. Türk, Urartu, Alban etnolinqvistit uyğunluqları. Bakı, 2008.
3. Evliya Çələbi. Səyahətnamə. (Azərbaycan tarixinə aid seçmələr). (Türk dilindən işləyəni və şərhlərin müəllifi t.e.d., prof. S.Onullahi). Bakı, 1997.
4. Evliya Çələbi "Səyahətnaməsi"ndə Azərbaycan. (Nəşrə hazırlayan Mehmet Rıhtım). Bakı, 2012.
5. Əlibəyzadə E. "Avesta" Azərbaycan xalqının mənəvi mədəniyyət tarixidir, Bakı, 2005.
6. Əliyev F., Əliyev M. Naxçıvan xanlığı (1747-1828). Bakı, 1996.
7. Əliyev F., Həsənov Ü. İrəvan xanlığı. Bakı, 1997.
8. İbrahim Rəhimizadə Hərəmi. Osmanlı ordusunun Azərbaycana yürüşləri (XVI əsrin sonu). (Nəşrə hazırlayan, ön sözün və şərhlərin müəllifi: Rauf Şeyxzamanlı). Bakı, 2007.
9. İrəvan əyalətinin icmal dəftəri. (Araşdırma, tərcümə, qeyd və əlavələrin müəllifləri akd. Z.Bünyadov, t.e.n. H.Məmmədov (Qaramanlı). Bakı, 1996.
10. İrəvan xanlığı. Rusiya işğalı və ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. (Kollektiv monoqrafiya). Bakı, 2009.
11. Qarabağnamələr. Bakı, 1989.
12. Qarayev E. Azərbaycanın İrəvan bölgəsinin tarixindən (XVII yüzilliyin sonu-XIX yüzilliyin ortalarında). Bakı, 2016.
13. Mahmud Kaşğari. Divanü lüğat-it-türk (Tərcümə edən və nəşrə hazırlayan R.Əskər), c. IV. Bakı, 2006.
14. Mahmudov Y. Real tarix və "Böyük Ermənistan" uydurması. Bakı, 2014.

15. Mahmudov Y. "Azərbaycan xalqının İrəvan və ətrafındakı torpaqlara tarixi varislik hüququ bərpa olunmalıdır (üç dildə). Bakı, 2015.
16. Məmmədova İ. İrəvan xanlığının əhalisi, Bakı, 2017.
17. Məmmədov İ. Tariximiz, torpağımız, taleyimiz. Bakı, 2003.
18. Nəcəfli G. Azərbaycan xanlıqlarının Osmanlı dövləti ilə siyasi əlaqələri (XVIII əsrin II yarısı). Bakı, 2002.
19. Nəcəfli G. XVIII əsrdə Azərbaycan ərazisində erməni dövləti yaradılması cəhdləri. Bakı, 2007.
20. Nəcəfli G. Azərbaycanın İrəvan şəhəri XVIII əsrdə // Antik və orta əsr Azərbaycan şəhərləri: arxeoloji irsi, tarixi və memarlığı. Beynəlxalq elmi konfransın materialları. Bakı, 2012, s.484-491.
21. Nəcəfli G. Çar Rusiyasının İrəvan xanlığı ərazisində erməni dövləti yaratmaq siyasəti // Geo-Strategiya (Aylıq ictimai-siyasi, elmi-populyar jurnal), №4(16) iyul-avqust, Bakı, 2013, s.34-40.
22. Nəcəfli G. Çuxursəd hakimləri və İrəvan xanları, Bakı, 2015.
23. Nəcəfli G. İrəvan xanlığının paytaxtı – İrəvan şəhəri. Bakı, 2017.
24. Nəcəfli G. Erməni vandallarının yox etdiyi İrəvan qalaları. Baki, 2017.
25. Nəcəfli T. İrəvan şəhəri Səfəvi-Osmanlı müharibələri dövründə (XVI-XVII əsrin I yarısı) // Antik və orta əsr Azərbaycan şəhərləri: arxeoloji irsi, tarixi və memarlığı. Beynəlxalq elmi konfransın materialları. Bakı, 2012, s.459-473.
26. Süleymanov M. Türkmənçay müqaviləsi. Bakı, 2015.
27. Şarden İ. Səyahətnamə (fransız dilindən tərcümə edən V.Aslanov). Bakı, 1994.
28. Şükürov K. Türkmənçay – 1828: Tarixi xronika. Bakı, 2006.

Türk dilində

29. Ateş A. Avşarlı Nadir Şah ve döneminde Osmanlı-İran mücadeleleri. Isparta, 2001.

30. Barkan O.D. Tahrir defterlerinin istatistik verimleri hakkında bir araştırma. "İV TTK, Ankara, 10-14 Kasım 1948". Ankara, 1952.
31. Tavarnier Seyahatnamesi Stefanos Yerasimosun Anısına (Çeviren Teoman Tunçdoğan). İstanbul, 2006.
32. Ferah Hüseyn. XIV-XVIII. Yüzyıllarda İrevan şehrinin Tarihinden (Osmanlı kaynaklarına binaen) // "Yenı Türkiye", Ankara, №78. Temmuz-Aralık, 2015, s.690-695.
33. İrade Memmedova. İrevan Hanlarının Nüfus Politikası // XVI. Türk Tarih Kongresi, 20-24 Eylül 2010, Ankara, Kongreye sunulan bildiriler, 2.Cilt, Orta Asiya ve Kafkasya Tarihi, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 2015.
34. Memmedova İ. 18.-19. Yüzyılın Başlarında Azerbaycan'ın Nüfus Yapısı//Yeni Türkiye, Cilt:76, Kafkaslar özel sayısı – VI, Ankara, Temmuz-Aralık 2015.
35. Memmedova İ. 19.Yüzyılın 80-90'lı Yıllarında Güney Kafkas'yanın Etnografik Haritası (Kars ve diger bölgeler) // İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 2012, cilt 1, sayı: 2.
36. Memmedova İ. İrevan Hanlığı'nın nüfusu (seyyahların bilgisi, sosyal, dini, nüfus yapısı, uğraş alanları, İrevan hanlarının nüfus politikası, Ermenilerin Hanlığa göç ettirilmesi) // Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, Cilt 4, Sayı 11 (2017), Ankara.
37. Mustafa N. İrevan şehri. Bir türk-islam varlığı nasıl yok edildi. Ankara, 2015.
38. Sevinç T. Nadir Şah'ın 1738-1739 Hindistan Seferi ve Sonuçları // SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2011, Sayı 24.
39. Osmanlı Devleti ile Azerbaycan Türk Hanlıkları Arasındakı Münasıbetlere Dair Arşiv Belgelerı. Cilt I, (1578-1914), Ankara, 1992.
40. Osmanlı Devleti ile Azerbaycan Türk Hanlıkları Arasındakı Münasıbetlere Dair Arşiv Belgelerı. Çilt II, (1575-1918), Ankara, 1993.

İngilis və fransız dillərində

41. Bournoutian G.A. The khanate of Erevan under Qajar rule 1795-1828, Mazda Publishers in association with Bibliotheca Persica, Costa Mesa, California and New York, 1992.
42. Bournoutian G.A. The ethnic composition and the socio-economic condition of Eastern Armenia in the first half of the nineteenth century // Transcaucasia, Nationalism and Social change. The University of Michigan Press, 1996.
43. Le Mamye-Clairac. Historie de Perse, depuis le commencement de ce Sincle. Paris, t. II, MDCCL (1750).
44. Lockhart L. Nadir Shah. A critical study based mainly upon contemporary sources. London, 1938.

Rus dilində

45. АКАК (издан под ред. председателя комиссии А.Д.Берже), т.III. Тифлис, 1869. док. 129.
46. АКАК, т.VII. Тифлис, 1878, док. 518.
47. АКАК, т.VII. док. 521.
48. АКАК, т.VII. док. 437.
49. АКАК, т.VII. док. 518.
50. АКАК, т.VII. док. 523.
51. Армяно-русские отношения в первой трети XVIII века. (Сб. документов. Под редакцией Ашота Иоаннисяна), т.II, ч.I, Ереван, 1964.
52. Армяно-русские отношения XVIII веке. (1760-1800 гг.) Сборник документов, т.IV, ч.II, Ереван, 1990.
53. Бутков П.Г. Материалы для новой истории Кавказа с 1722 по 1803 гг. ч.II, СПб., 1869.
54. Взятие Тифлиса Ага-Мамед ханом в 1795 году (из записок царевича Теймураза). Тифлис, 1895.
55. Военно статистическое обозрение Российской империи. Т.XVI, ч.6. Эриванская губерния. СПб., 1855.

56. Глинка С. Описание переселения армян адербиджанских в переделы России. Баку, 1990 (переизд..).
57. Договоры России с Востоком: политические и торговые. (Собрал и издал Т.Юзефович), СПб., 1869.
58. Ибрагимбейли Х. Россия и Азербайджан в первой трети XIX века (из военно-политической истории. Москва, 1969.
59. Иванов С.М. Очерки истории Ирана. Москва, 1952.
60. Иоаннисян А.Р. Россия и Армянское освободительное движение в 80-х г. XVIII веке. Ереван, 1947.
61. КС, т.22. Тифлис, 1901.
62. КС, т.28. Тифлис, 1908.
63. Камеральное описание Эриванской провинции. Город Эриван. Часть Темирбулагский за 1831 г. НАА, Ф.90, оп.1, д.78.
64. Камеральное описание Эриванской провинции. Город Эриван. Часть Топабашинская за 1831 г. НАА, Ф.90, оп.1, д.79.
65. Камеральное описание Эриванской провинции. Город Эриван. Часть Шагарская за 1831 г. НАА, Ф.90, оп.1, д.80.
66. Камеральное Описание Шарурского магала Эриванской провинции за 1831 г. НАА, ф.90, оп.1, д.90.
67. Кикоидзе Г. Ираклий второй. Тбилиси, 1945.
68. Кишмишев С.И. Последние годы грузинского царства. Тифлис 1898.
69. Маркова О.П. Россия, Закавказье и международные отношения в XVIII в. М., 1966.
70. Наджафли Г. Азербайджан в XVIII-XIX веках. Бишкек, 2010.
71. ОРВЗ, (Составил Лекгобытов).ч. IV. СПб., 1836.
72. Пайчадзе Г.Г. Георгиевский трактат. Тбилиси, 1983.
73. Парсамян В.А. История армянского народа 1801-1900 гг. Ереван, 1972.
74. Присоединение восточной Армении к России, сборник документов, т.1, (1801-813). Ереван, 1972.

75. Потто В.А. Кавказская война в отдельных очерках.эпизодах, легендах и биографиях. т.3, вып.1-4, СПб., 1886.
76. Потто В.А. Утверждение русского владычества на Кавказе. т.I, Тифлис, 1901.
77. ПСЗРИ, Собр. второе, т.III. 1828, СПб., 1830.
78. СМОМПК, Вып.,1, Тифлис, 1881.
79. СМОМПК, Вып., 4. Тифлис, 1884.
80. Хубов Е.Описание достопамятных происшествий в Армении. СПб., 1811.
81. Шавров Н.Н. Новая угроза русскому делу и Кавказье: предстояшая распродажа Мугани инородцам. Баку, 1990 (переизд.).
82. Шербатов М. Генерал-фельдмаршал князь Паскевич. Его жизнь и деятельность, т.II, СПб., 1890.
83. Шопен И. Исторический памятник состояния Армянской области в эпоху ее присоединения к Российской империи. СПб., «В типографии Императорской Аккадемии Наук», 1852.
84. Эсадзе С. Историческая записка об управлении Кавказом. т.I, Тифлис, 1907.

Mənbə və ədəbiyyat siyahısında qəbul edilmiş ixtisarlar:

АКАК – *Акты, собранные Кавказской Археографической Комиссией*

вып. – *выпуск*

КС – *Кавказский сборник*

НАА – *Национальный Архив Армении*

ОРВЗ – *Обозрение российских владений за Кавказом в статистическом, этнографическом, топографическом и финансовом отношениях*

ПСЗРИ – *Полное собрание законов Российской империи*

СМОМПК – *Сборник материалов для описания местностей и племен Кавказа*

ƏLAVƏLƏR

Orijinal kameral dəftərlərdən bəzi nümunələr:

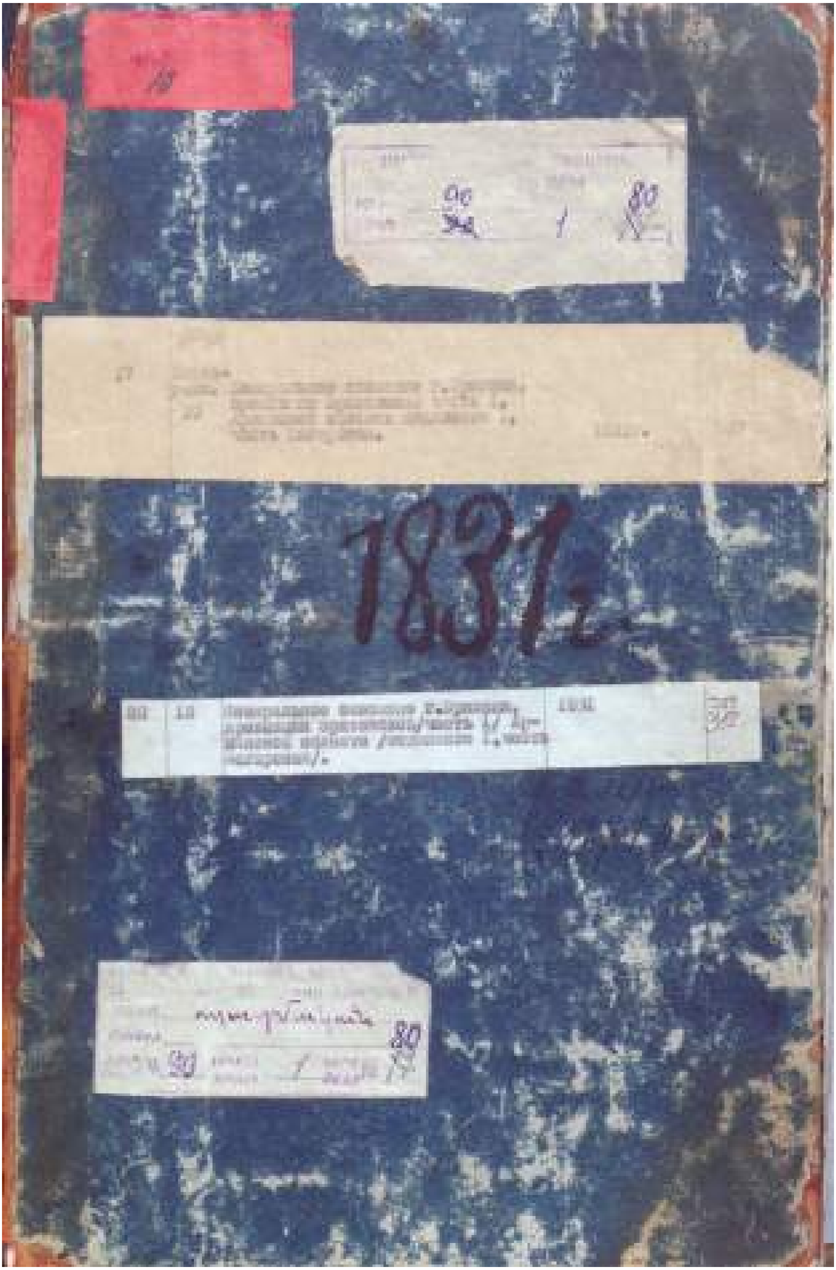
1831г

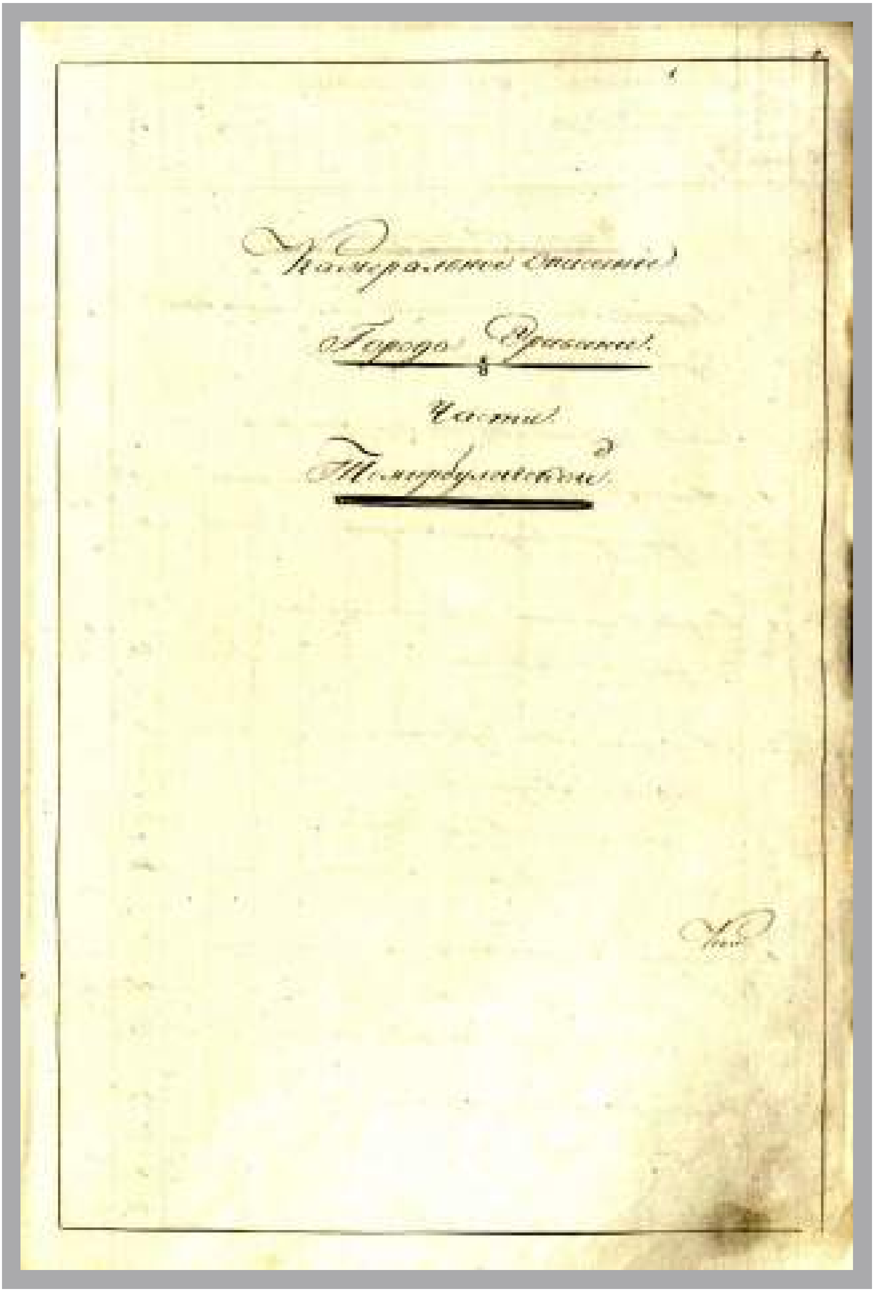

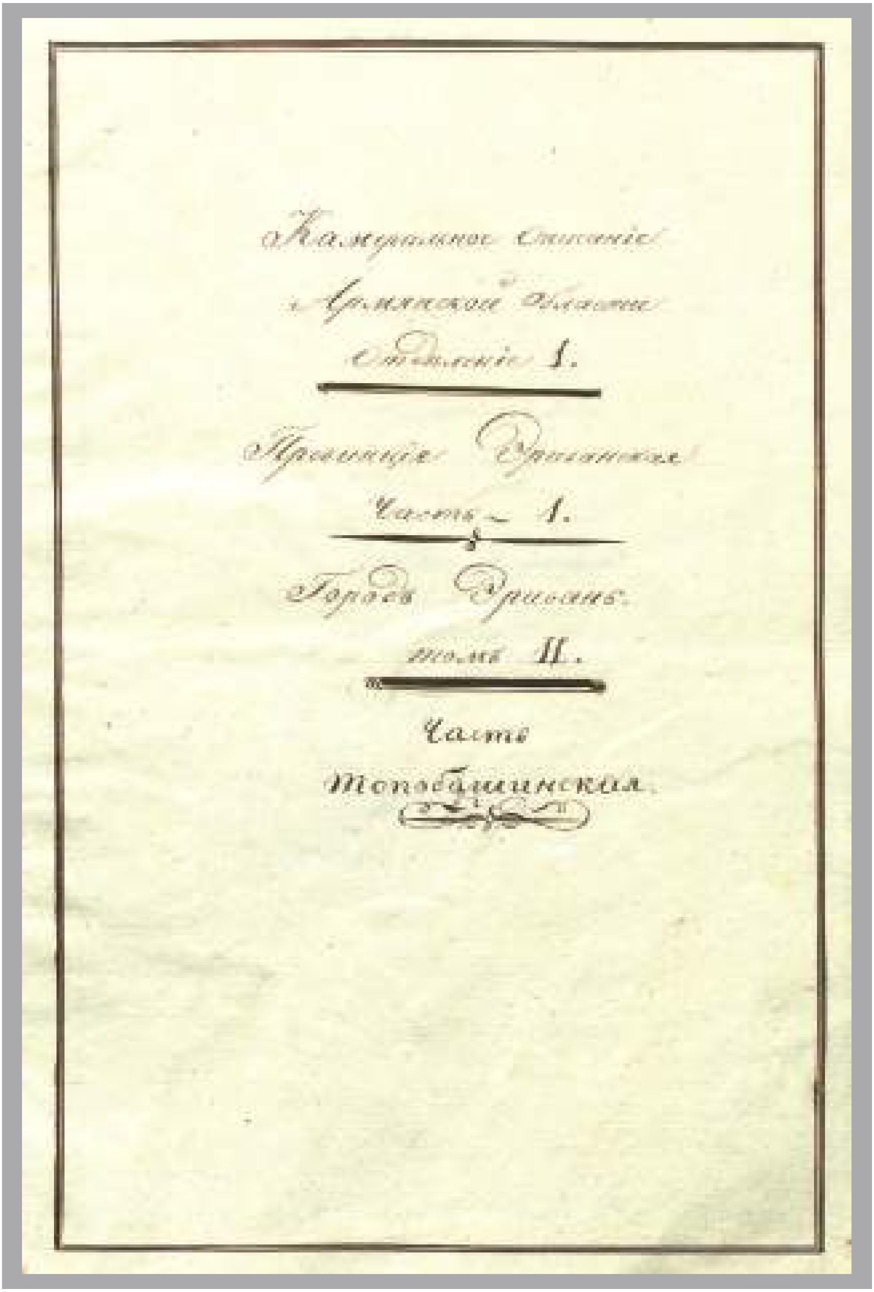

Камеральное описание
Армянской области
отделение 1.

Провинция Эриванская
часть – 1.

Городъ Эривань.
томъ II.

Часть
Топографическая

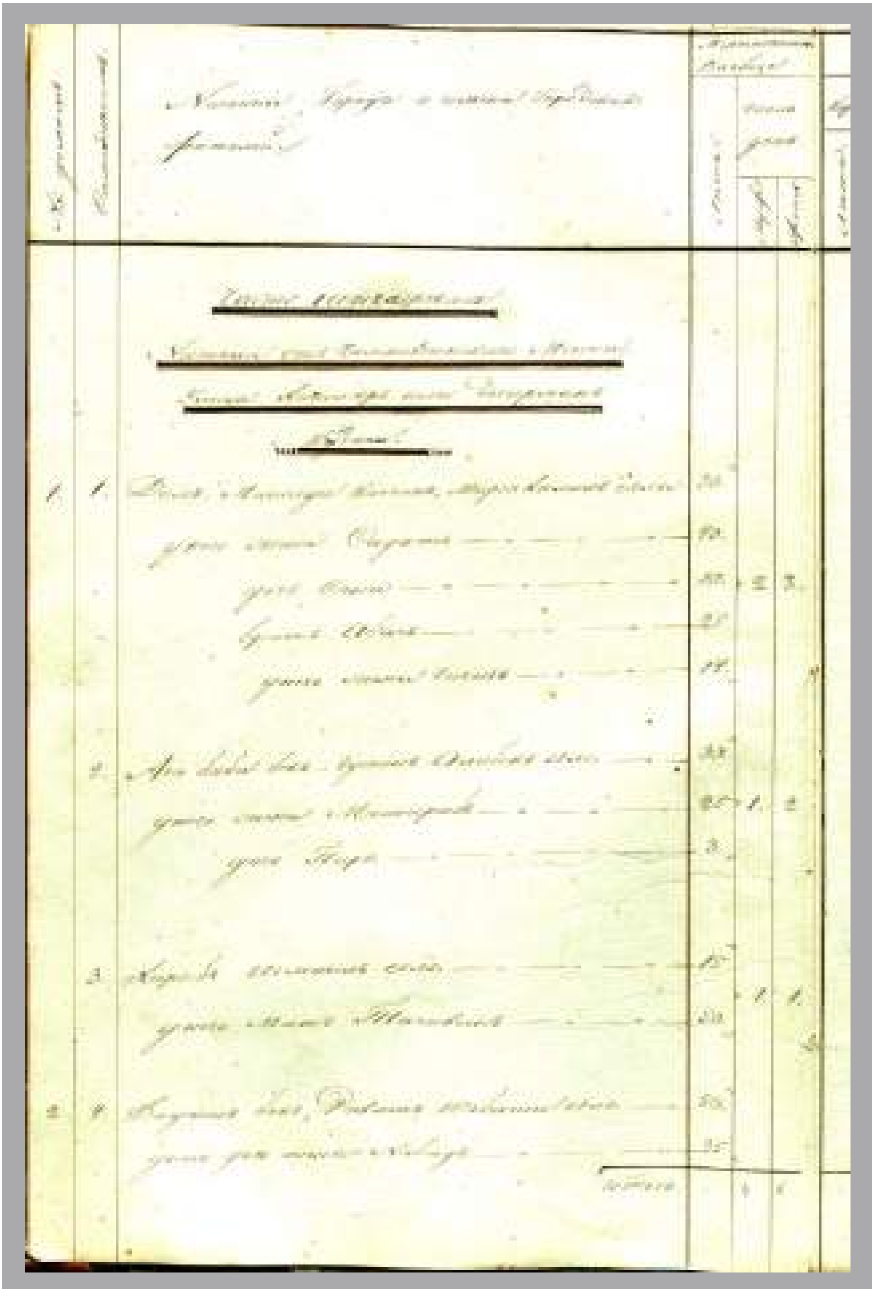

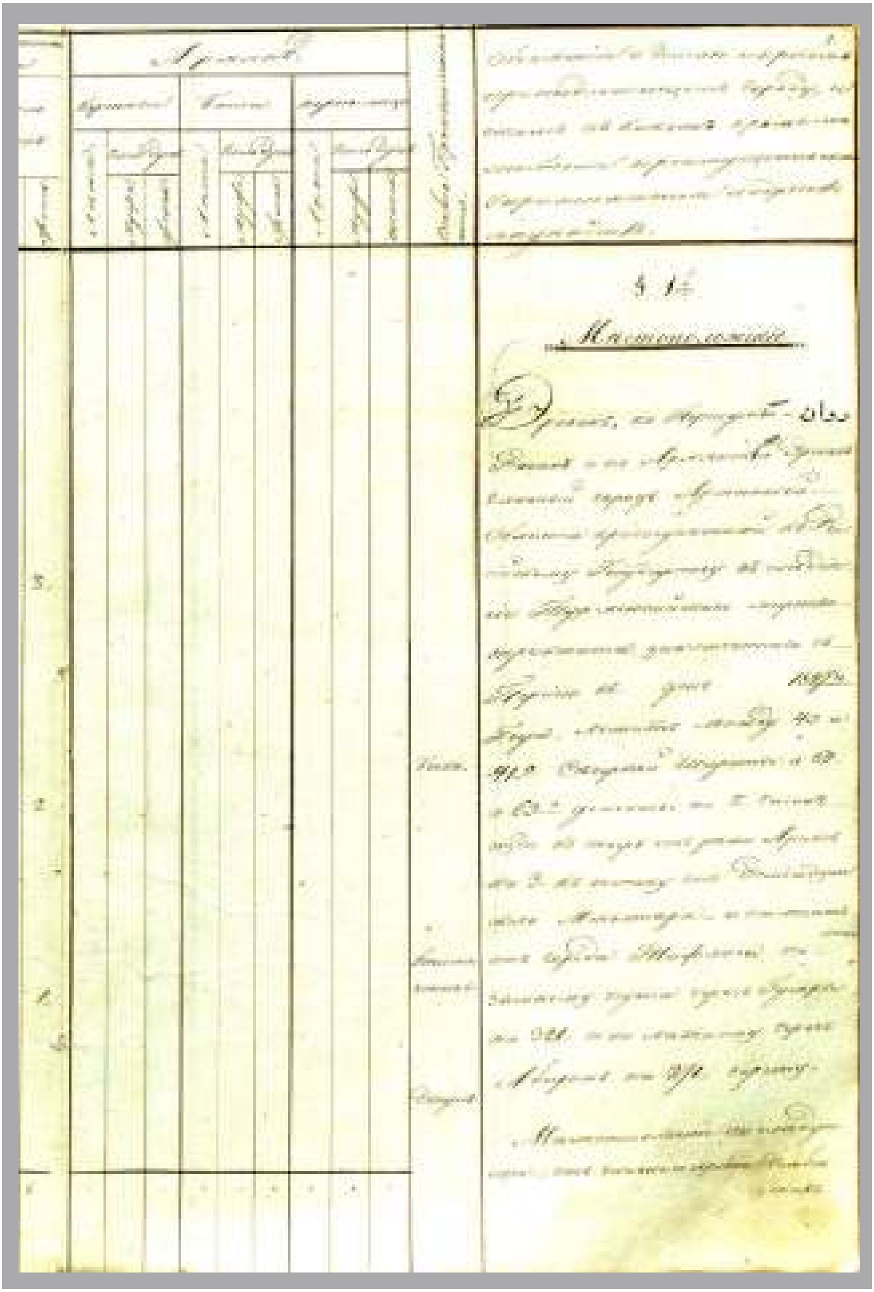

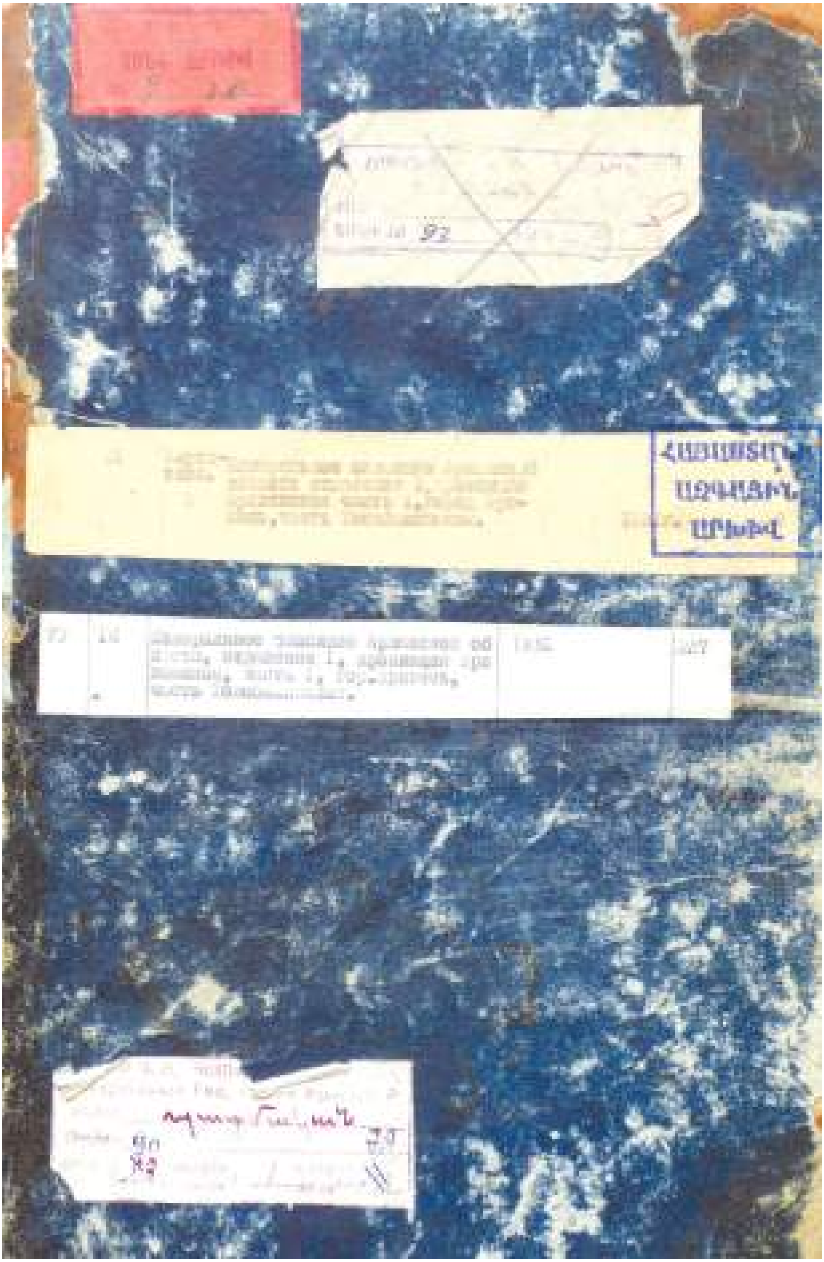

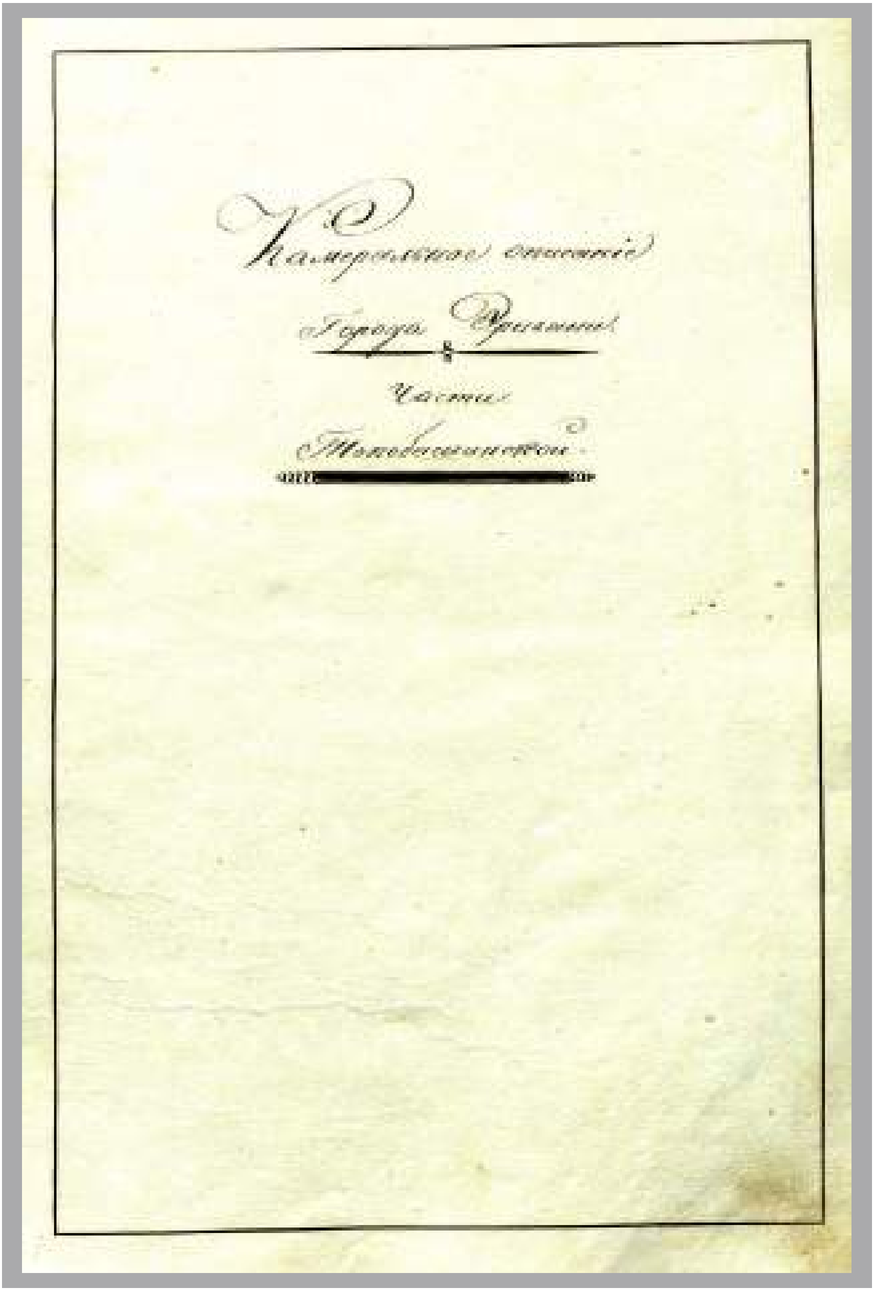
Камеральное описаніе

Города [illegible]

Части

Тамбовской

		[illegible]			
		[illegible]	10		
		[illegible]	5		
[illegible]		[illegible]	20		
		[illegible]	20	2	1
		[illegible]	1		
[illegible]		[illegible]			
[illegible]		[illegible]	18		
		[illegible]	8	2	2
		[illegible]	10		
		[illegible]	35		

[illegible]

	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	60	79	116	195
[illegible]	88	118	112	230
Итого	148	197	228	425

Итого | [illegible] | 197 | [illegible]

[illegible]

[illegible]										[illegible]
[illegible]	[illegible] N		[illegible]	[illegible] N		[illegible]	[illegible] N		[illegible]	[illegible]
									[illegible]	
"	—	—	"	—	—	"	111	111	—	

[illegible] Правитель Канцелярии(?) [illegible]

Коллежский Регистратор(?) [illegible]

MÜNDƏRİCAT

ÖN SÖZ. İRƏVAN ŞƏHƏRİNİN VƏ ƏTRAFINDAKI ƏRAZİLƏRİN TARİXİ AZƏRBAYCAN TORPAQLARI OLMASI DANILMAZ HƏQİQƏTDİR....3

İRƏVAN ƏYALƏTİ KAMERAL TƏSVİRLƏRDƏ....3
1. İrəvan şəhərinin tarixi və İrəvan toponimi haqqında....7
2. İrəvan xanlığının yaranması və süqutu....12
3. İrəvan xanlığı işğaldan sonra....22
4. Kameral siyahıların tərtibi....25
5. İrəvan əyalətində idarəetmə sistemi....28
6. İrəvan şəhərində təhsil, mədəniyyət, sənətkarlıq....34
7. Demoqrafik vəziyyət: işğaldan əvvəl və sonra....38
8. İrəvan əyalətində işlədilən çəki, ölçü, pul vahidləri və qiymətlər....48

İRƏVAN ŞƏHƏRİ....52
§ 1. Yerləşdiyi yer....52
§ 2. Sərhədləri....52
§ 3. Tutduğu ərazi....53
§ 4. Şəhərin hissələri və məhəllələri....53
§ 5. Suları....54
§ 6. İqlimi....55
§ 7. Şəhərin xarici görünüşü....56
§ 8. Əhalisi....58
§ 9. Evlər, kilsələr, məscidlər, bazarlar, karvansaralar, dükanlar, hamamlar, körpülər, ictimai müəssisələr və meydanlar....61
§ 10. Torpağın məhsuldarlığı....66
§ 11. Bağçılıq....67
§ 12. Arıçılıq....69
§ 13. İpəkçilik....69
§ 14. Balıq ovu....69
§ 15. Heyvandarlıq....70
§ 16. Zavodlar, fabriklər və xüsusi sənətlər....70
§ 17. Müxtəlif xəzinə əmlakı....77
§ 18. Vergilər....92
§ 19. Tarixi məlumat....99

ŞƏHƏR HİSSƏSİ......101
TƏPƏBAŞI HİSSƏSİ......197
DƏMİRBULAQ HİSSƏSİ......267
MƏNBƏ VƏ ƏDƏBİYYAT......310
ƏLAVƏLƏR......316
MÜNDƏRİCAT......326

Nazir Əhmədli

İRƏVAN ƏYALƏTİNİN KAMERAL TƏSVİRİ.

I cild. İrəvan şəhərinin Kameral təsviri

F.ç.v. 20,5. Tiraj 500.

Turxan NPB